

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS
LIBRARY, MADRAS.

BY

M. RANGACHARYA, M.A., RAO BAHADUR,

CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL MSS. LIBRARY; AND PROFESSOR OF SANSKRIT AND
COMPARATIVE PHILOLOGY, PRESIDENCY COLLEGE.

PREPARED UNDER THE ORDERS OF THE GOVERNMENT OF MADRAS.

VOL. II.—VEDIC LITERATURE.

M A D R A S :

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS.

1905.

Z
6621
M18633
1912
v. 2

CONTENTS.

CLASS I.—VEDIC LITERATURE.

iii.—(1) VĒDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS).

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Aniṅgyam	853, 854	591, 592
Aniṅgyam with commentary	855, 856	593, 595
Antapradīpikā	857	595
Āvarṇi	858, 862	597, 601
Āvarṇadīpaḥ	859	598
Āvarṇi with commentary	860, 861	599, 600
Āvarṇyādivarṇamālīkā	863	601
Āpīśalīśikṣā	864	602
Āraṇyaśikṣā	865	603
Āraṇyaśikṣā with commentary	866, 867	605, 606
Āvarṇi	868, 869	608, 609
Āvarṇi with commentary	870	609
Āvarṇivyākhyā	871, 872	610
Avēṣṭanapadāni	873	611
Uccasvaranirṇayaḥ	874	612
Uccōdarki	875	613
Uccōdarki with commentary	876, 877	614, 615
Uccōdarki with a commentary called Laghuvṛtti	878	615
Rkprātīśakhyam	879 to 881	616, 619
Rkprātīśakhyavyākhyā	882	620
Rkprātīśakhyavṛttivyākhyā	883	621
Rgvidhānam Śaunakiyam	884	624
Rgvēdalakṣaṇam	885	627
Rgvēdaparibhāṣā	886 to 888	628, 629
Rgvēdānukramapikā	889, 890	630, 631
Kālanirṇayaśikṣā	891	631
Kālanirṇayaśikṣā with commentary	892	632
Kaṇhaliyaśikṣā	893	634
Gāyatrīgāṇalakṣaṇam	894, 895	635
Gāyatrīsvāralakṣaṇam	896	636
Caranavyūhaḥ	897 to 899	637, 638
Chandas	900, 901	638, 639
Chandōnidarśanam	902	639
Chandōnirṇayaḥ	903	641
Chandōvicitisūtraṁ	904	642
Chandōvicitibhāṣyam	905	642
Chandōvicitiḥ with commentary	906, 907	643, 646

iii.—(1) VĒDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS)—continued.

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Jaṭamanīḥ with commentary	908	647
Jaṭavaliḥ	909	648
Jaṭalakṣaṇam	910	649
Trikrāmalakṣaṇam	911	650
Thakāradhakārasūtram	912	650
Naparataparam	913 to 917	651, 652, 653
Naparataparam with commentary	918, 919	655, 656
Nāradaśikṣā	920	656
Padakārikāratnamālā	921, 922	657, 659
Padasaṅkhyā	923	660
Parīśikṣatikā Yajusabhūṣaṇam	924, 925	661, 663
Pūrvōttarōbhayadīrghī	926, 927	663, 664
Prātiśakhyam (Yajus)... ..	928 to 930	664, 665, 666
Prātiśakhyavyākhyānam, Tribhāṣyaratnam	931 to 933	666, 668, 669
Prātiśakhyavyākhyānam, Vaidikābharapaṇam	934	671
Prātiśakhyabhāṣyam (Śuklayajus)	935	672
Plutānusāsanam	936	674
Phullasūtram with commentary	937	674
Phullasūtrabhāṣyam	938	675
Bhāradvājaśikṣā	939, 940	676, 677
Bhāradvājaśikṣā with commentary	941	678
Bhāradvājaśikṣāvyākhyā	942	679
Yōhiprāptilakṣaṇam	943	680
Yōhiprāptiḥ	944	681
Yōhiprāptiḥ with commentary	945 to 949	681, 682, 684, 685, 686
Yōhilakṣaṇam	950	687
Rāvaṇabhēṭṭ	951 to 953	687, 688, 689
Lakṣaṇaratnam Baiṭ	954	690
Lakṣmīkāntaśikṣā with commentary	955	690
Lōmaśaśikṣā	956	692
Vasiṣṭhaśikṣā	957	692
Vikṛtivalī	958	693
Vikṛtivalīvyākhyā, Vikṛtikaumudī	959	695
Vilāṅghyam	960 to 964	696, 697, 698
Vilāṅghyam with commentary	965, 966	699, 700
Vēdalakṣaṇanukramaṇikā	967	700
Vēdaṅgacchandassūtram	968	702
Vyāśaśikṣā	969	702
Vyālīśikṣā	970	703
Vyāsaśikṣā	971, 972	704, 705
Vyāsaśikṣāvyākhyānam Vēdataijasam	973 to 976	705, 707, 708
Śamānaśikṣā	977, 978	708, 709

CONTENTS.

V

iii.—(1) VĒDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS)—continued.

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Śamānasandhiḥ	979, 980	709, 710
Śamānam with commentary	981	710
Śamānasandhivṛkhyānam Padadarpaṇam	982	711
Śamānam with commentary	983	712
Śakṣāśamānam	984, 985	712, 713
Śakṣāśamānam (Āraṇyakam)	986	714
Śakṣāśamānavṛkhyānam (Āraṇyakam)	987	714
Śambhuśikṣā	988	715
Śikṣā (Pāṇiniyā)	989, 990	716, 717
Ṣaḍviṃśatisūtram	991 to 995	718, 719, 720
Sarvasammataśikṣā	996, 997	720, 721
Sarvasammataśikṣā with commentary	998, 999	721, 723
Sarvavēdapāṭhaphalam	1000	724
Saptasvarāḥ	1001	724
Saptalakṣaṇam	1002, 1003	725, 727
Sarvānukramanivṛttiḥ Vēdārthadīpikā	1004	727
Sāmatantrasūtrabhāṣyam	1005, 1006	729, 730
Sāmaparibhāṣā	1007	730
Siddhānta Śikṣā	1008 to 1010	731, 732, 733
Siddhāntalakṣaṇam	1011	733
Siddhāntaśikṣā with commentary	1012, 1013	733, 734
Simhānuvākāḥ	1014, 1015	735, 736
Simhānuvākavyākhyā	1016	736
Svarapañcāśat	1017, 1019, 1020	737, 738, 739
Svarapañcāśadvṛkhyānam	1018	738
Svarabhaktiḥ	1021	739
Svaraśikṣā with commentary	1022	740
Svarasiddhāntacandrikā	1023	741
Svaraṣṭakam	1024	746

(2) NIRUKTAM.

Niruktam	1025, 1026	747, 749

(3) JYAUTIṢAM (VĒDĀṆGA).

Vēdāṅgajyautiṣam	1027, 1028	749, 750

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS.

Āśvalāyanaśrautasūtram	1029, 1030	751, 752
Āśvalāyanaśrautasūtravṛttiḥ	1031	752
Āśvalāyanaśrautasūtraprayōgavṛttiḥ	1032, 1033	754, 756
Āśvalāyanaprayōgadīpikā	1034	757

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—*continued*.

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Āśvnlāyanabrahmatvam	1035	758
Śāṅkhyāyanaśrautasūtram	1036	759
Drāhyāyanaśrautasūtram	1037	760
Drāhyāyanaśrautasūtrabhāṣyam	1038	761
Chandōgaśrautaprayōgapradīpikā	1039	762
Pratihārasūtram	1040	763
Sarvaprsthāptōryāmam	1041	764
Āpastambaśrautasūtram	1042 to 1055, 1057	765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772
Āpastambapraparāśrautasūtram	1056	771
Āpastambaśulbasūtram	1058	772
Āpastambaparihāṣāsūtram	1059	773
Āpastambaśrautasūtrabhāṣyam	1060	773
Āpastambaśrautasūtrabhāṣyavṛttiḥ	1061	774
Āpastambaśūtravṛttiḥ, Sūtradīpikā	1062	774
Āpastambaśrautasūtravṛttiḥ	1063	777
Āpastambasūtravṛttiḥ	1064	777
Āpastambasūtradhvanitārthakārikā	1065	779
Āpastambaśrautasūtravyākhyānam	1066 to 1068, 1070	781, 783, 784, 785
Āpastambaśrautasūtraprayōgavṛttiḥ	1069	784
Āpastambaprayōgapradīpikā	1071	785
Āpastambaśrautaprayōgapradīpikā	1072	788
Āpastambasūtraprayōgavṛttiḥ	1073	788
Āpastambapraparāśrautabhāṣyam	1074	789
Āpastambaparihāṣāsūtravyākhyā	1075, 1076	790, 791
Prāyaścittaśatadvayi with commentary	1077, 1078	791, 793
Prāyaścittaśatadvayivyākhyānam	1079	794
Prāyaścittaśatadvayi	1080	794
Prāyaścittaśatadvayivyākhyā Prayōgapradīpikā	1081	796
Āpastambaśrantaprayāścittam	1082, 1083	797, 798
Āpastambaśrantaprayōgaḥ	1084 to 1086, 1093, 1094	798, 799, 802, 803
Āpastambaśrauteṣṭiprayōgaḥ	1087	800
Darśapūrṇamāśaprayōgaḥ	1088 to 1092	800, 801, 802
Agnihōtrarakṣamāṇiḥ	1095	803
Agnihōtrarakṣamāṇivyākhyā	1096	804
Agnihōtraprayōgaḥ	1097	806
Ādhānakārikā	1098	806
Ādhānaprayōgaḥ	1099 to 1103	807, 808, 809, 810
Kuṇḍaleṣṭhiḥ	1104	810

CONTENTS.

vii

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—continued.

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Nakṣatrēṣṭiprayōgaḥ	1105	811
Paśubandhakārikā	1106	812
Paśubandhaprayōgaḥ	1107 to 1110	812, 813, 814
Pinḍapitṛyajñaprayōgaḥ	1111	815
Pinḍapitṛyajñāḥ	1112	815
Prapāgniḥotrēṣṭiḥ	1113	816
Sautrāmaṇiprayōgaḥ	1114, 1115	816, 817
Sōmaprayōgaḥ	1116, 1117	818, 820
Sōmakārikā	1118	821
Agniṣṭōmaprayōgaḥ	1119 to 1129	822, 823, 824, 825, 827, 828, 829
Cayanaprayōgaḥ	1130, 1131	830, 831
Āruṇakētukacayanam	1132	834
Lōṣṭacayanam	1133	835
Cayanōpasthānam	1134	836
Savitram	1135	837
Cayanānukramaṇikā	1136	837
Sōmahautram	1137, 1139	838, 839
Sōmahautraprayōgaḥ	1138, 1140	839, 840
Paṇḍarikahautram	1141	840
Iṣṭihautram	1142	841
Hōtrprayōgaḥ	1143	842
Darśapūrṇamāsēṣṭihautram	1144	843
Sōmaudgātram	1145	843
Audgātraprayōgaḥ	1146	844
Darśapūrṇamāsayaśamānaprayōgaḥ	1147	846
Maitrāvaruṇaprayōgaḥ	1148	847
Vajapēyasāmāni	1149	847
Brahmatvadipikā	1150	848
Āvabhṛthatantram	1151	849
Agniṣṭōmāvabhṛthaprayōgaḥ	1152	850
Āpriyā	1153	850
Āraṇyādhānam	1154	851
Yajñavidhiḥ	1155	852
Mahāvālabhit	1156	852
Sarvatōmukhāptōryamaṛṣcchandōdevata	1157	853
Āśvinasahasram	1158	854
Kratuprāyaścittam	1159	854
Āśvalāyanagrhyasūtram	1160, 1161	855, 856
Āśvalāyanagrhyapariśiṣṭam	1162	856
Āśvalāyanagrhyakārikā	1163 to 1165	857, 859, 860

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—continued.

Name of the work.	Numbers.	Pages.
Āśvalāyanasmārtapradīpikā	1167	861
Jaiminigr̥hyasūtram	1168	862
Jaiminigr̥hyasūtrakārikā	1169	863
Jaiminigr̥hyasūtravyākhyā	1170	863
Khādiragr̥hyasūtram	1171	863
Khādiragr̥hyasūtram with commentary	1172	864
Drahyāyapagr̥hyapariśiṣṭam	1173	865
Bōdhāyanagr̥hyasūtram	1174	866
Bōdhāyanagr̥hyatacoḥṣaḥ	1175	867
Vaikhānasagr̥hyasūtram	1176	867
Vaikhānasapravarasūtram	1177	868
Śāthyañanasūtram	1178, 1179	868, 869
Āpastambagr̥hyasūtram	1180 to 1185	869, 870, 871
Āpastambagr̥hyasūtrabhāṣyam	1186, 1187	871, 872
Āpastambagr̥hyasūtrabhāṣyam, Gr̥hyatātparyadarśanam	1188 to 1194	872, 874, 875
Āpastambagr̥hyasūtrakārikā	1195	876
Āpastambagr̥hyaprayōgadīpikā	1196, 1197	876, 877
Gr̥hyaratnam	1198, 1199	878, 879
Gautamadharmasūtram	1200 to 1204	879, 880, 881
Gautamadharmasūtravyākhyā; Mitakṣarā	1205	881
Gautamadharmasūtrabhāṣyam	1206	882
Bōdhāyanaparibhāṣā	1207	883
Bōdhāyanadharmasūtram	1208	883
Bōdhāyanadharmapraśnaḥ	1209, 1210	885
Bōdhāyanadharmavyākhyā	1211	886
Gautamadharmasūtram	1212 to 1214	887, 888
Āpastambadharmapraśnaḥ	1215 to 1219	889, 890
Āpastambadharmasūtravyākhyā Ujjvalā	1220 to 1228	891, 892, 893, 894
Vaikhānasadharmasūtram	1229, 1230	894
Kātyāyanapitr̥mēdhasūtram	1231	894
Bōdhāyanapitr̥mēdhapraśnaḥ	1232	895
Pitr̥mēdhaprayōgaratnamāla	1233	896
Bhāradvājapitr̥mēdhasūtram	1234 to 1236	897, 898, 899
Āpastambapitr̥mēdhapraśnabhāṣyam by Kapardisvāmin	1237	899
Āpastambapitr̥mēdhapraśnabhāṣyam by Gārgya Gōpālayajvan.	1238 to 1240	900, 901
Pitr̥mēdhasūtrapraśnavyākhyānam Sudhivilōcanam	1241 to 1244	902, 904, 905
Pitr̥saṃskāraviśayaḥ	1245	905

A DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS,
VOLUME II.

CLASS I.—VEDIC LITERATURE.

iii. (1) Vēdalakṣaṇa (Śikṣa and Chandas).

No. 853. अनिङ्गचम्.

ANINGYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $8\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 29. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 24*b*. The other works herein are—Saṁhitāśa-mānam 1*a*, Vilāṅghyam 6*a*, Naparam 12*a*, Taparam 15*a*, Avarṇi 16*a*, Āvarṇi 21*b*, Ṣaḍviṁśatisūtram 39*a*, Vēda-lakṣaṇaviṣayakam 65*a*.

Complete.

This is a work in 100 stanzas giving a list of certain Vēdic words which appear to be capable of being split up in the Pada-pāṭha of the Taittirīya-Saṁhitā, but are really indivisible in that manner.

The author of this work is Śrīvatsāṅka, son of Dēvamaniṣi.

Beginning :

मुनिमानसमन्थानमथिता[गस]गमसागरात् ।

उदिताय नमो भूयादमृताय मुरारये ॥

गुणत्रयविहीनाय जगत्रयविधायिने ।
 श्रुतितयदृशे शश्वत् पुरत्रयमथे नमः ॥
 नमस्कृत्य विनेतारं विघ्नानामनुशिष्यते ।
 अनिङ्गचमिङ्गचसादृश्याद्यत्सन्देहात्प(स्प)दं पदम् ॥
 श्रुतिश्रुच्छब्दनिर्दु(र्दि)ष्टं विकृतञ्चापदात्मकैः ।
 स्यादनन्यवदङ्काराद्यकारादि च यत्पदम् ॥
 मिभ्याभ्यस्सुभिरर्वागोभावं ह्रस्वभागदीर्घञ्च ।
 नित्यं विहाय न(ने)ङ्गचं गोगीस्सुरदुन्दु चेति भिश्श्रुत्या ॥

End :

हेमन्तहोलीयहिरण्ययश्रुतो हैमन्तिकश्रुच्च हिकं हिरण्मयम् ॥
 प्रपञ्चत्वादानिङ्गचानां दिङ्मात्रमिह सूचितम् ।
 अतोऽनुक्तञ्च यत्किञ्चिदुन्नेयन्तन्मनीषिभिः ॥
 एषानिङ्गच(पदानां)पदवी सन्दर्शिता [सुधा] सुखी(धि)या ।
 देवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्केन तैत्तिरीयाणाम् ॥
 इत्यनिङ्गचस्य ग्रन्थं नानावृत्तं शतं भवेत् ।

Colophon :—इत्यनिङ्गचं समाप्तम् ॥

No. 854. अनिङ्गचम्.

ANINGYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 10. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, injured and worm-eaten. Appearance, old.

Begins on fol. 34b. The other works contained herein are Ratnatrayapariksā with commentary (1a), Sarpabaliprayōgaḥ (3a), Tripuṇḍravīdhiḥ (5a), Agnihōtrasthālipākavidhiḥ (5b), Kuśmāṇḍa-hōmakalpaḥ (6a), Vaidikavijayadhvajah (7a), Uccōdarki (34a),

Siddhāntaśikṣā (39a), Paitṛmēdhikaprayōgaḥ (44a), Yajñōpavīta-
vidhiḥ (50a), Kṛṣṇayajurvēdamantrapraśnaḥ (51a), Āpastamba-
gṛhyam (65a), Śaḍviṃśatisūtram (81a), Śamānam (88b), Naparam
(90b), Taparam (91b), Avarṇi (93a), Avarṇi (95a), Svarasaṅkhyā
(96a), Chāyāpuruṣalakṣaṇam (98b), Indrākṣistōtram (100a),
Mṛtyulāṅgūlamantraḥ (101a), Lakṣaṇaratnaparibhāṣā (103a),
Bhāradvājasūtram (109a).

Complete.

This begins as follows :—

अनिङ्गचमिङ्गचसादृश्याद्यत्सन्देहास्पदं पदम् ।

श्रुतिश्चुच्छब्दनिर्दिष्टं विकृतञ्चापदात्मकैः ॥

No. 855. अनिङ्गचम् सव्याख्यानम्.

ANINGYAM WITH COMMENTARY.

Substance, paper. Size, 12 $\frac{3}{4}$ × 8 inches. Pages, 58. Lines, 20 on
a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
new.

Begins on fol. 42a. The other works herein are Sainhitāśamā-
nam with commentary (1a), Avarṇi with commentary (12a),
Āvarṇivyākhyā (20a), Naparam with commentary (24a),
Taparam with commentary (31a), Vilāṅghyam (32b), Visarjanī-
yōttaraśakāraparaḥ (70a), Śākhāśamānam (71a), Siddhāntaśikṣā
with commentary (74b), Śiddhāntaśikṣā (112b), Mairāvaṇacari-
tram (117a), Kuśalavōpākhyānam (147a).

Complete.

The name of the author of the commentary is not mentioned.

Beginning :

दुग्धवारिधिसुतामभीष्टदां सम्प्रणम्य सकलामरैः स्तुताम् ।

मेदिनीसुरमनोहरां मयानिङ्गचवृत्तिरभिधास्यते यथा ॥

तत्र चादौ श्लोकत्रयेण प्रारिप्सितस्य शास्त्रस्याविन्नपरिसमाप्तये मङ्गल-
मादधानोऽभीष्टदेवतां नमस्कृत्य विषयं दर्शयति अनिङ्गचमनुशिष्यत इति ।

मुनिमानसमन्थानमथितागमसागरात् ।

उदिताय नमो भूयादमृताय मुरारये ॥

वेदवेदान्तविदां मुनीनां मानसमेव मन्थानः तेन मथितात् चिन्तितात्
आगमो वेदः स एव सागरः तस्मादुदितः आविर्भूतः शेषं व्यक्तम् ॥

गुणत्रयविहीनाय जगत्त्रयविधायिने ।

श्रुतित्रयदृशे शश्वत् पुरत्रयमथे नमः ॥

गुणानां त्रयं गुणत्रयम् । एवमुत्तरेषामपि त्रयाणां विग्रहः सत्त्वरजस्तमो-
गुणरहितः अणिमादिगुणान्वित इत्यर्थः । सृष्टिस्थितिलयरूपेण पृथिव्यादि
लोकत्रयं विदधातीति लोकत्रयविधायी । वेदत्रयञ्चक्षुर्यस्यासौ श्रुतित्रयदृक् ।
पुरत्रयमथे तेषामसुराणामित्यनुवाके रुद्र इत्यब्रुवन्निति रुद्रशब्देन विवाक्षित-
पुरुष इति तस्मा अयन्नमस्कारः ।

नमस्कृत्य विनेतारं विघ्नानामनुशिष्यते ।

अनिङ्गचामिङ्गचसादृश्यात् यत्सन्देहास्पदं पदम् ॥

विघ्नानां विनेता विनायकः तच्च नमस्कृत्य वक्ष्यमाणविषयन्दर्श-
यति किमिति अनिङ्गचमनुशिष्यत इति । अनिङ्गचमित्यविभागपदमुच्यते
न तु समासपदं सत्यपि समासत्वेऽपि अङ्गसा न युज्यते प्रकृति-
परत्वोपपत्तेः अन्यथा त्वनुदात्तं पदमेकवर्जितमिति तावदन्त्यगतः पदा-
नामेकाक्षरवर्जमनुदात्तता विहितेति अनेकोदात्तत्वं न भवति । अपि च
अद्भ्यो दिग्म्य इत्येवमादीनामसमासपदानामपि विभागत्वेनेङ्गचत्वात्
अविभागपदमेवानिङ्गचमिति युक्तम् । अनुशासनं शिक्षणम् इदमेव
प्रयोक्तव्यम् ॥

End :

एषानिङ्गचपदानां पदवी सन्दर्शिता सुधिया ।

देवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्गेन तैत्तिरीयाणाम् ॥

अनेन तैत्तिरीयशाखामधिकृत्य इदं शास्त्रं प्रदर्शितं शास्त्रविदो
जन्मनामकीर्त्यविच्छेदाय ॥

No. 856. अनिङ्गचं सव्याख्यानम्.

ANINGYAM WITH COMMENTARY.

Substance, palm-leaf. Size, $18 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 50. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, not old.

Complete. Same as the last.

Begins on fol. 29a. The other works contained herein are Vilāṅghyam with commentary (1a), Naparam with commentary (11a), Taparam with commentary (16b), Prātisākhyaivaraṇa Tribhāṣyaratna (19a), Samānasandhi with commentary (54ā), Avēṣṭanapadāni (78a), Rāvaṇabhēṭ (81a), Saptasvaralakṣaṇa (92a), Yājñasaṁjñā (92a), Avēṣṭananāmāvali (93a).

Colophon :

इत्यनिङ्गचव्याख्यानं समाप्तम् ॥

कल्याणं कुरुतां प्रपञ्चपितरौ तौ नशिश्वौ दम्पती
मूर्ताधीश्वरताययन्सितवृषाव्याजात्स्वमेवास्थितौ ।
यो नित्यौ समलङ्कितौ श्रितहृदावन्योन्यमन्तर्धिया
मल्लीलायसभावभिन्नविजनाभावादिव प्रेमतः ॥
नारायणावधान्यो(न्यु)पाध्यायस्य पुस्तकम् ॥

No. 857. अन्तप्रदीपिका.

ANTAPRADĪPIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $14 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 3. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 41b. The other works herein are Smṛtimuktā-phalam 1a, Ṣaḍvinśatisūtram 7a, Vilāṅghyam 13a, Naparam 15a, Uccōdarkī with commentary 17a, Yōhiprāptibhāṣyam 22a, Yōhi-

prāptih 36a, Uccasvaranirṇayaḥ 39a, Svaraṣṭakam 41b, Plutānu-
śāsanam 42b, Kriyāsvāralakṣaṇam 44a, Thadhakārasūtram 54a,
Pūrvōttarobhayadīrghī 46a, Lakṣaṇaratnam 47a, Trikramalakṣaṇam
54a, Sarvalakṣaṇavēdapāṭhaphalam 55a.

Complete.

This gives a list of words in the Kṛṣṇayajurveda ending in long vowels and followed by the Visarga, and also indicates where the words ending in long vowels are followed by the Visarga and where not. This work is helpful in enabling one to remember well the Padapāṭha of the Vēda.

Beginning:

अथान्तप्रदीपिका ।

दीर्घा विसर्जनीयान्ता विरामेषु तु संस्थिताः ।

ये शब्दास्संहितायां स्युस्ते ज्ञाप्यन्तेऽधुना मया ॥

वर्णक्रमेण गृह्यन्ते एते शब्दा यथाक्रमम् ।

व्यवहारोऽत्र भेदेन समासपदभागयोः ॥

अन्तप्रदीपो नामेदं लक्षणं क्रियते मया ।

वेदात्मा भगवान्विष्णुरन्तेन प्रीयतां मम ॥ इति परिभाषा ॥

अना अर्का अगा अद्रेररातीरप्यरोचथाः ।

अप्रा अश्वा अनीके(का) स्यादजिरा अघ्निया अपि ॥

अन्तोदात्तकमग्ने(ग्रा) स्यादश्रमिष्ठा अजायथाः ।

अक्षयोरंहो अमीवास्स्यादश्वैरस्या अ . प्यते ॥

End:

शरीरैरपि शुष्माश्रीशंभुस्स पर एव च ॥

सूनोस्साधोस्सुतास्साविस्सेनास्सत्त्वानसं परः ॥

सूराः प्रसूवरीस्साहा हिता होत्रा हिरण्ययोः ।

हिरण्यैर्हस्तयोरत्र नैभ्यस्सन्त्वधिकाः खलु ॥

Colophon:

अन्तप्रदीपलक्षणं सम्पूर्णम् ॥

No. 858. अवर्णि.

AVARNI.

Pages, 11. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 16a of the MS. described under No. 853.

Complete.

This work is intended to help the students of the Taittirīya-Samhitā in finding out where an initial अ or आ of words is merged in the final ओ, ए or आ of the immediately previous words under the rules of Sandhi.

The author proposes to supply the omissions, to omit the excesses and to correct the errors found in the list of words given in another work of the same name forming 'part of the Varnalakṣaṇa of ancient authors' (probably this reference being to a Prātiśākhya).

The author also says that he has added a commentary of his own, which, however, is not found in this codex, but is found in the MS. described under No. 860.

Beginning :

अवर्णान्यनुक्तासमोऽप्यातिरिक्तं (अवर्णान्यनुक्तं समाप्यातिरिक्तं)

परित्यज्य दुष्कीर्तितञ्चाभिवीक्ष्य ।

ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं

सवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥ 1 ॥

ओदेद्वर्णसञ्छन्नं संहितायां पदादिगम् ।

अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिदं शास्त्रं प्रणीयते ॥ 2 ॥

नोदात्तो यः पदाध्याय उदात्तसंहितागमे ।

यश्चोदात्तः पदाध्याये स्वरितसंहितागमे ॥ 3 ॥

अघोषाक्षरतः पूर्वं ओकारस्स(सां)हितश्च यः ।

तेभ्यः परं पदाध्य(ध्या)ये त्वकारस्स्यात्पदादिगः ॥

End :

अहरच्चाहरन्ताहाः अहर्षश्चाहुतादहम् ।

अहास्थाहरतावैवेत्युक्तो ह्रस्वस्य सङ्ग्रहः ॥

No. 859. अवर्णदीपः.

AVARNADĪPAH.

Substance, paper. Size, $12\frac{3}{4} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Pages, 4. Lines, 30 in a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Complete.

Begins on fol. 88b.

The following other works are contained in the codex.

	Fol.		Fol.
Rasārṇavasudhākara ..	1a	Āpastambōpākarmapra-	
Śamānam ..	85a	yōga ..	92a
Vilaṅghyam ..	87a	Kavikalpalatā ..	99a
Āvarṇi ..	90a	Pārvatipariṇayam ..	135a
Naparam ..	90b	Aśvasāstram (Śālihōtri-	
Taparam ..	91b	yam) with Telugu	
		notes ..	151a

This is a mnemonic work, similar to the one described under No. 858, and treats of words beginning with अ or आ in the R̥g-Vēda. The author of the work is one Dakṣiṇāmūrti of Vatsagōtra.

Beginning :

गुरुं गुणाब्धिं निखिलाप्तवाङ्मयं

प्रणम्य संसारसमुद्रतारकम् ।

पदाद्यवर्णावगमाय वच्म्युच्चा-

मवर्णदीपाख्यमहं सुलक्षणम् ॥ 1 ॥

अत्रेष्टौ सौ वेदवर्णौ सुच्छन्नोऽ-

थाकारादन्येतदन्तात्पराणि ।

उच्चो नोचस्वार उच्चोऽपि सान्ध्ये

पद्ये दीर्घा ह्रस्वभागः झुतश्चेत् ॥

युक्तानुक्तस्वारवर्गान्त्ययुक्त-

रा(मा)नुस्वारास्संहितायाः पराश्चेत् ।

इङ्गचं नानाचित्रितोऽसिञ्चैतान्

हित्वा घोषेदेतिरोत्साहितश्च ॥

End :

अहन्यो ह्यनहिंसन्तीरहन्वन्नप्यहेम च ।

अहं न याह्यः पूर्वो ह चक्रे चक्रे यथामति ॥

श्रीवत्सदक्षिणामूर्तिविदुषाकारसङ्ग्रहः ।

अकारादिपदानान्तु कृतो विद्वद्भिरिष्यताम् ॥

Colophon :

अवर्णं संपूर्णम् ॥

No. 860. अवर्णि—सव्याख्यान.

AVARNI WITH COMMENTARY.

Pages, 7. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 12a of the MS. described under No. 855.

Complete.

This contains the commentary referred to under No. 858.

Beginning :

अवर्णा(र्ण्या)ख्यलक्षणारम्भस्य वैयर्थ्यमाशङ्क्य परिहरति—

अवर्णा(र्णि)न्यनुक्तं समाप्यातिरिक्तं

पारित्यज्य दुष्कृतीन्तन्नाधि(दुष्कीर्तितन्नाभि)वीक्ष्य ।

ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं

सवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥

प्राचीन(ना)वर्णो(प्य)ख्यलक्षणे यदनुक्तमनुपदिष्टं तदुपदिश्य यन्निरर्थ-
कमधिकमुक्तं तत्परित्यज्य यद्गुरवगमं तदपि ज्ञात्वा सवृत्तिं व्याख्यासहितम्
अकारादिवर्णक्रमासम्भवात् ककारादिवर्णानुव्यक्तं वक्तुं योग्यं यथा भवति तथैव
करिष्यामीति प्रतिज्ञा । अपि च पूर्वलक्षणस्यानुक्तचधिकोक्तिदुरुक्तिभिर्दुर्वो-
धतया हेयत्वात्तत्परित्यज्य निर्दोषं लक्षणान्तरं प्रणीयते इत्यर्थः । अथ
वक्ष्यमाणमर्थं प्रयोजनञ्चाह—

ओदेदवणसञ्छन्नं संहितायां पदादिगम् ।

अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिदं शास्त्रं प्रणीयते ॥

अस्यायमर्थः ओदित्योकारस्य ग्रहणं स च द्विविधः सांहितोऽसां-
हितश्च ।

End :

तमाहरन्ति(त्ते) नायजत । तस्यामः शम्नाहरन्त । पुनराहार्जातवेदाः । आ
त्वाहर्षमन्तरभूः । अद्वादेकोऽहुतादेकः । सं पत्नी पत्याहं गच्छे । अब्रुवन् कथा-
हास्याः । तमाहरतान्तेन ॥

Colophon :

इत्यवर्णव्याख्या.

No. 861. अवर्णि—सव्याख्यान.

AVARNI WITH COMMENTARY.

Substance, plam-leaf. Size, 15 × 1 $\frac{3}{4}$ inches. Pages, 27. Lines, 6 on a
page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance,
old.

This work is the same as the one described under No. 860, but
the MS. is more correct.

Complete.

Begins on fol. 89a.

The following other works are found in the MS.—

The fly leaf gives the contents.

	Fol.		Fol.
Arghyavacanam.. ..	1a	Śākhāsamānam	35a
Saptalakṣaṇasamjñādi ..	2a	Varnākramalakṣaṇam ..	39a
Plutaśikṣā	15a	Plutaśikṣā	43b
Pūrvōttarōbhayaḍirgha-		Trikramam	44a
padapaṅkti	16a	Lakṣaṇānukramaṇikā ..	44b
Yanādēśaḍirgha	19a	Yōhibhāṣyam	47a
Yakārasyaōkāraprāpti ..	19b	Svarapañcāśat	60a
Saptadēvasyaatvacittādi.	20a	Sandhyāvandanabhāṣya.	63a
Ṣaḍviniśatisūtram	22a	Āvarṇi Savyākhyā	103a
Lakṣaṇānukramaṇikā	34a		

No. 862. अवर्णि.

AVARṆI.

Pages, 5. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 93a of the MS. described under No. 854.

Complete. Same as the last.

Colophon :

इत्यवर्णिः समाप्तः.

No. 863. अवर्ण्यादिवर्णमालिका.

AVARṆYĀDIVARṆMĀLIKĀ.

Substance, plam-leaf. Size, $13\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 60. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance old.

Begins on fol. 64a.

Almost complete.

This codex contains just another work beginning on fol. 1a, viz., *Siddhāntaśikṣāvyaḥyā*.

This work gives two lists of phonetically fused words from the *Yajurvēda*, alphabetically arranged, and containing in the fusion such words as begin with an elided अ or आ.

Beginning :

(1) अहतोऽरुः	(6) अपावधीम्.
(2) अग्नेऽदब्धायो.	(7) अतन्द्रासोऽवृकाः
(3) अदब्धायोऽशीततनो.	(8) अत्राह ततुत्.
(4) अच्युतोऽमात्यः	(9) अपानो अङ्गे अङ्गे.
(5) अग्नेऽयाशया.	(10) ऐजराजरन्त.

End :

स्वावेशोऽसि ।

स्वाहासीनाय स्वाहापलयिताय पर्वः ।

स्वाहासिताय ।

स्वाहाण्डाभ्याम् ॥

No. 864. आपिशलिशिक्षा.

ĀPIŚALIŚIKṢĀ.

Substance, paper. Size, 12 $\frac{3}{4}$ × 8 inches. Pages, 9. Lines, 20 on a page. Character, *Dēvanāgarī*. Condition, good. Appearance, new. Written only on one side of the paper.

Begins on fol. 178a.

Complete.

The following is a list of the other works contained herein: —

	Fol.		Fol.
Jaṭāvali	1a	Vyāliśikṣā	44a
Siddhāntaśikṣā	8a	Kālanirṇayaśikṣā	45a
Āraṇyaśikṣā	18a	Kauhaliyaśikṣā	49a
Śambhuśikṣā	35a	Vyālaśikṣā	61a
Vāsiṣṭhaśikṣā	42a	Bhāradvājaśikṣā	63a

	Fol.		Fol.
Rāvaṇabhēṭ	81a	Jaṭāmaṇi with comment-	
Lōmaśaśikṣā	83a	ary	142a
Nāradaśikṣā	94a	Vyāsaśikṣā	187a
Sarvasammataśikṣā ..	124a	Yōhiprāptibhāṣyam ..	219a

This is a work on Vedic phonetics in which the vowels and consonants are named and classified, and their origin is also described in accordance with the views of Āpiśali on the subject.

Beginning:

अथ शीक्षां प्रवक्ष्यामि मतामापिश्लेर्मुनेः ।
 गुरुलघ्वादिविज्ञानं तस्यारम्भप्रयोजकम् ॥
 उक्तं तत्सर्वमङ्गेषु शिक्षाव्याकरणेषु यत् ।
 विकल्पभाजां शास्त्राणामपि दृष्टानुवर्तिनाम् ॥
 तत्तच्छाखाविशेषेषु व्यवस्थार्थमिदं स्मृतम् ।

End :

स्पृष्टत्वमीषत्स्पृष्टत्वं संवृतत्वं तथैव च ।
 विवृतत्वञ्च वर्णानामन्तःकरणमुच्यते ॥
 कालो विवारस्संवारः श्वासनादावघोषता ।
 घोषोऽल्पप्राणकालैव महाप्राणः स्वरास्त्रयः ।
 बाह्यं करणमाहुस्तान् वर्णानां वर्णवेदिनः ॥

Colophon :

इत्यापिशलिशिक्षा ॥

No. 865. आरण्यशिक्षा.

ĀRANYAŚIKṢĀ

Pages, 17. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 18a. of the MS. described under No. 864.

Complete.

The first verse evidently belongs to a commentary, but the codex contains only the text ; hence that verse is out of place.

This is a work dealing with the accent and pronunciation of words occurring in the Taittiriya Āraṇyaka.

Beginning :

विघ्नराजं प्रणम्यादौ वासुदेवं च कामदम् ।
 आरण्यशिक्षाव्याख्यानमहं वक्ष्ये यथामति ॥ १ ॥
 गणपतिमभिवन्द्यावति(द्य)जातामयघ्नं
 स्वरपदमितिवर्णोद्घोषनं शीलनेन ।
 क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्याशिक्षा-
 मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥ २ ॥
 आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसंख्यया ।
 विविधानि तु वृन्दानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नशः ॥ ३ ॥
 उदाह्रियन्तेऽध्येतॄणां सन्देहानां निवृत्तये ।
 आदिमध्यान्तग्रहणं क्रियते यत्र तत्र तु ॥ ४ ॥
 वाक्यानामिति मन्तव्यं श्रुतित्वे(ष्वे)कश्रुतेरिति ।
 भवेतामाद्युदात्तौ च यत्तच्छब्दौ तु सर्वतः ॥ ५ ॥

End :

लक्षणेन विना विद्या विमलापि न शोभते ।
 अप्राणस्येव देहस्य भूषणैरप्यलङ्कृतम् ॥ १२४ ॥
 इत्थं न्यरूपि सकलं स्वरवर्णजालं
 स्वाध्यायपञ्चसु मुदे निगमे पट्टनाम् ।
 आरण्यके यदिह किञ्चन यान्नि(न न्य)रूपि ।
 तद्बुद्धिमद्विरखिलं स्वयमूहनीयम् ॥ १२९ ॥

No. 866. आरण्यशिक्षा सव्याख्या.

ĀRANYAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Pages, 38. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Complete.

Begins on fol. 1a.

The other works contained herein are Svarapañcāśat fol. 20a. Āranyaśamīnasandhi 23a, and commentary 24a, Vēdalakṣaṇa-praśaṁsā 27a, Āvarṇi 28a.

Beginning:

प्रारिप्सितप्रतिबन्धकविघ्नविघाताय कृतं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै ग्रन्थतो
निबध्नन् शिष्यावधानार्थं चिकीर्षितं प्रतिजानीते—

गणपतिमभिवन्द्यावद्यजालामयघ्नं

स्वरपदमितिवर्णोद्धोधनं शीलनेन ।

क्षितिसुरगणहेतरेतदारण्यशिक्षा-

मृतमिव नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अवद्यजालामयघ्नं विघ्नसमूहात्मकव्याधिनाशनमिति गणपतिविशेषणम् ।
शीलनेन अभ्यासेन स्वरपदमितिवर्णोद्धोधनमित्यारण्यशिक्षामृतविशेषणम्
आरण्यशिक्षायामादौ प्रतिपाद्यमाह—

आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसङ्ख्यया ।

विविधानि तु वृन्दानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नशः ॥

End:

यदिह किञ्चनेति इह ग्रन्थे किञ्च(न) निरूपणीयं यन्न न्यरूपि तदखिलं
बुद्धिमद्धिः स्वयमूहनीयं सम्प्रदायविद्भोऽध्यापकेभ्यो लक्ष(ण)स्वरूपं विज्ञाय
तदनुगुणलक्षणवत्तया स्वयमुच्चारणीयम् । न च सम्प्रदायादेव लक्ष्ये ज्ञाते
लक्षणमकिञ्चित्करमिति वाच्यम्; गीती शीघ्री शिरःकम्पीति शिक्षावचने अनर्थ
इति पदेन लक्षणज्ञानाभावे प्रत्यवायस्योक्तत्वादर्थपदस्य लक्षणपरत्वादत्रापि

ग्रन्थे लक्षणेन विना विद्येति तस्यावश्यकेनोक्तत्वात् कुत्रचिल्लक्षणेनैव सम्प्र-
दायस्य ज्ञातव्यत्वाच्चेत्यर्थः इति सर्वमवदातम् ॥

Colophon :

इत्यारण्यशिक्षः(क्षा) समाप्तः(प्ता) ॥

No. 867. आरण्यशिक्षा सव्याख्या.

ĀRANYAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Substance, paper. Size, 13 × 8 inches. Pages, 49. Lines, 18 on
a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Complete.

Begins on fol. 266a. The following is a list of the other works
contained herein.

	Fol.		Fol.
Yajuh-Prātisākhya ..	1a	Svaraśikṣā with comment- ary	253b
Prātisākhya vyākhyānam		Yōhiprāptih	294b
Tribhāsyaratnam ..	20a	Lakṣmīkāntaśikṣā with commentary	300b
Kālanirṇayaśikṣā ..	100b	Sarvasammataśikṣā with commentary	312b
Uccōdarkṛtikā	107b	Yōhiprāptiśikṣā	334a
Bhāradvājaśikṣā ..	114a		
Bhāradvājaśikṣāvyākhyā	120a		
Vyāsaśikṣā with comment- ary	167a		

This commentary is fuller than the one described under the last
number.

Beginning :

विघ्नराजं प्रणम्यादौ वासुदेवं च कामदम् ।

आरण्यशिक्षाव्याख्यानमहं वक्ष्ये यथामति ॥

प्रारिप्सितप्रतिबन्धविघ्नविघाताय कृतं मङ्गलं ग्रन्थतो निरूप(ण)स्य
प्रयोजनं च दर्शयन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते—

गणपतिमभिवन्धावद्यजालामयघ्नं
 स्वरपदमितिवर्णोद्धोधनः(नं)शीलनेन ।
 क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्याशिक्षा-
 मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अवद्यजालामयघ्नं व्याधिवत् ग्रन्थरचनाप्रतिबन्धकसमूहविनाशकमिति
 गणपतिविशेषणम् । शीलनेन सम्यग्भ्यसनेन स्वरपदमितिवर्णोद्धोधनमित्या-
 रण्याशिक्षामृतविशेषणम् । आरण्यकप्रथमप्रश्ने उदात्तादिस्वरविषयेऽध्येतृणां
 बहुधा विप्रतिपत्तिसत्त्वात् तन्निर्णयार्थं प्रतिजानीते ।

End:

इत्थं न्यरूपि सकलं स्वरवर्णजालं
 स्वाध्यायपञ्चसु मुदे निगमेत(मोत्त)राणाम् ।
 आरण्यके यदिह किञ्चन न न्यरूपि
 तदुद्धिमद्धिरखिलं स्वयमूहनीयम् ॥

ननु सकलं स्वरवर्णजालं निरूपितमित्यसङ्गतं स्वाध्यायब्राह्मणे अम्भ-
 स्य पारे इति प्रश्ने च स्थितानां श्रुतिवाक्यानामुदाहृतत्वेऽपि प्रथमप्रश्नाशिक्षा-
 मिति प्रश्ने ब्रह्मवह्यां भृगुवह्यां स्थितानां श्रुतिवाक्यानामनुदाहृतत्वात् । न
 चादिमेकपदे व्युच्चमित्यादिना लक्षणस्याभिनिहितत्वे लक्षणजालं सर्वं निरूपि-
 तप्रायमेव यथा गोस्साह्यादिमत्त्वे लक्षणेऽभिनिहिते तल्लक्षणाक्रान्ता सर्वापि
 व्यक्तिर्गौरिति निरूपितप्रायेति वाच्यम्; वैषम्यात्तत्र साह्यादिमत्त्वलक्षणस्य
 सिद्धत्वेन तद्वि(शि)ष्टा सर्वापि व्यक्तिर्गौरिति सुज्ञानम्; प्रकृते तु उदात्तादि-
 स्वराणां पुरुषोच्चारणाधीनत्वेन अन्यथाप्युच्चारणसम्भवेन असिद्धत्वात् तथा
 च लक्ष्ये उदाहृत इदमिदं श्रुतिवाक्यमिति विज्ञाय भवदुक्तलक्षणज्ञो भवति ।
 अतः त्वं वै पूर्वं समभूः । त्वमिदं पूर्वः कुरुष्वेति । पुरः हिरण्मयीमित्यादौ
 उदात्तपूर्वस्तेरोव्यञ्जन इत्यर्थः । नोदात्तस्वरितपर इति निषेधाप्रवृत्तिरत्र
 विशेषो द्रष्टव्यः ।

चित्यादिप्रश्नत्रितये संहितावत् स्वरो भवेत् । इतरेषु पञ्चसु प्रश्नेष्वपि अनुक्तविशेषं वाक्यजालं संहितातुल्यस्वरमित्याह—

एकश्रुत्यादिकं वाक्यं विना सत्यसमस्वरम् ।

प्राप्नोत्येवमिति परे ह्यवर्णान्तस्सदाशिवोम् ॥

सुब्रह्मण्यं परं रूपं नवमित्यादि सर्वतः । पदान्तादवर्णादोमित्यस्मिन् परे पूर्वपरयोः स्थाने पररूपमेकादेशः स्यात् । यथा सुब्रह्मण्योः सुब्रह्मण्योः सुब्रह्मण्योम् । ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

आरण्यके तु वाक्यान्ते उदात्तो नम उच्यते ।

नो पते वै महोजायसेभ्यः पूर्वो विगास्तथा ॥

* * * *

भूः प्रपद्ये सर्वो वै नमश्च स्वरितो भवेत् ॥

न कश्चन यथोवाच स्वरान्तोपनिषद्भवेत् ।

सर्वे नारायणप्रश्न उच्चान्ता इति निर्णयः ॥

No. 868. आवर्णि.

ĀVARṆĪ.

Pages, 3. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 95a of the MS. described under No. 854.

Complete.

This is a work giving a list of such words from the Yajurveda as begin with an आ which is merged in the final vowel of the previous word. The work is attributed to Mahādhipati of Tintriṇi (i. e. the tamarind tree) Family.

Beginning :

आग्नीध्राग्रयणाज्योपावर्तामोत्यायुधश्रुतिः ।

आशीराहवनीयाग्नेयाग्नमुप्यायणश्रुतिः ॥

आत्मशब्दो नोरसादिरायुश्शब्दो न घात्परः ।

अन्तोदात्तो निहतो वाप्यादित्यश्रुतिरिष्यते ॥

End :

आस्थातास्ताव आहृत्याहावमाहवनस्तथा ॥
 अल्पेनाद्याहरन्ति स्यादाहनन्याय चाहलम् ।
 आह ऋतुना स्मोपहृत्या प्रपराश्रान्यानुवाक्यया ॥
 आहुराकारपूर्वश्चेदेष्टावर्णिस्तुनिर्मितः ।
 तिन्त्रिणीकुलसम्भूतमहाधिपतियज्वना ॥

Colophon :

इत्यावर्णिस्समाप्ता ॥

No. 869. आवर्णि.

ĀVARṆĪ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 21b of the MS. described under No. 853.

Complete.

Same as the last. The line mentioning the author's name is herein omitted.

No. 870. आवर्णि सव्याख्यान.

ĀVARṆĪ WITH COMMENTARY.

Pages, 26. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 103a of the MS. described under No. 861.

Complete. Same as the work described under No. 868, with the commentary in addition.

Beginning :

इतः परं पदादौ वर्तमानस्य आवर्णस्य संग्रहः क्रियते ।

आकारादीनि सर्वाणि विभक्तानि पदान्यहम् ।

आग्नीध्राग्रय, &c., श्रुतिः ॥

आग्नीध्रे आग्रयणे आज्ये उपावर्त आमोति आयुधः आकारादीनि ।

नयवत्यार्चाग्नीध्रे । नमोवृत्तिवत्यर्चाग्नीध्रे जुहुयात् । श्रुतिनिर्देशात् सर्ववि-

भक्तिपाकारादितो भवति । उत्तरेणामीध्रम् । एवमुत्तरत्रापि । श्रुतिश्रुच्छब्द-
निर्देशात् यथासम्भवमुदाहार्यः ।

End :

आत्मानं पराह तस्मात्, आश्राव्याह देवान्, पुरोऽनुवाक्ययाह,
आहैतत्पूर्वमाहुश्चेत्तेषाम् आवर्णीं सुनिर्मितः ॥

Colophon :

आवर्णीव्याख्यानं समाप्तः(म्) ॥

No. 871. आवर्णिव्याख्या.

ĀVARṆIVYĀKHYĀ.

Pages, 8. Lines, 20 on a page.

Complete.

Begins on fol. 20a of the MS. described under No. 855.

Beginning :

आकारादीनि सर्वविभक्त्यन्तानि पदान्याह—आमीध्रे, अन्तरिक्षमि-
वामीध्रम्, ऋचामीध्रे जुहुयात् । इध्र इति किम्? दक्षिणामीधो-
मीयम् ।

End:

देव सवितरेतत्ते प्राह, यद्वाङ्मणं पराह, आश्राव्याह देवान्, प्रैवैनं
पुरोऽनुवाक्ययाह । एतत्पूर्वं किम्? एतावता हैनसा । आहुश्च—यस्य समुद्रं
रसया सहाहुः ॥

Colophon :

॥ इत्यावर्णो(र्णि)व्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No. 872. आवर्णि-

ĀVARṆI.

Pages, 2. Lines, 30 on a page.

Complete.

Begins on fol. 90a of the MS. described under No. 859.

This is a work of the same nature as the one described under No. 868 ; it seems to relate to the words of the Rg Vēda.

Beginning :

आकूतिश्चाकूतिश्चै(श्चै)व क्षितिमाङ्गष चागहि(सि) ।
 आग्नीध्रादागमिष्टाग आगमन्नागतेन च ॥
 आगत्य स्यादाचरन्त्याचरेदा(रन्ती)च(राज)रदा(आ)जि च ।
 इङ्गचा जुहा नागताजदाजित्वात्मादनिङ्गचकः ॥

End :

आकारादिपदानान्तु सृष्टाय प्रतिपादितम् ।
 यथामति हृदि प्रीत्या धार्य विद्वज्जनैस्सदा ॥

Colophon :

आवर्णि समाप्तम् ॥

No. 873. अवेष्टनपदानि.

AVEṢṬANAPADĀNI.

Pages, 6. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 78a of the MS. described under No. 856.

Complete.

Words that are not divisible in the Padapāṭha of the Kṛṣṇa-Yajurvēda are herein found arranged alphabetically.

Beginning :

श्रीगणाधिपतये नमः

अजगरेण,	अनिष्टृतः,
अरोचथाः,	अहतिः ।
अदन्दशूकाः,	

End :

सालावृकेभ्यः,
 स्नावन्याभ्याम्,
 हवामहे,
 हरिमाणम्,
 हलीक्षणान्,

No. 874. उच्चस्वरनिर्णयः.

UCCASVARANIRṆAYAH.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 39a of the MS. described under No. 857.

Complete.

This is a treatise in two chapters on the determination of those Vedic words which have the Ucca or high accent on the final syllable as well as of those which have it on the initial syllable.

Beginning :

प्रणम्य नारायणपादपङ्कजं
 समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणम् ।
 करिष्यते वेदपदानि पाठतो
 निरूप्यतो(चो)च्चस्वरनिर्णयो मया ॥

अन्तोदात्तं पदञ्चेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।
 नियमो न कृतः कैश्चित् कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे ॥
 एकादेशोऽयवादेश उदात्तस्संहितागमे ।
 ओदेदलोप्युदात्तो यो विषयो लक्षणस्य सः ॥
 अन्तोदात्तं पदं यत्स्यादाद्युदात्तन्तथैव च ।
 एतद्वयं पदं ज्ञातुमिदं शास्त्रं प्रणीयते ॥
 अत्रान्तोच्चस्वरं पूर्वमकारादिक्रमेण तु ।
 आद्युच्चञ्च ततोऽनेन क्रमेणैव च गृह्यते ॥

नानात्वमिङ्गचभूतानां पदानामत्र चेप्यते ।
व्यस्तान्यभिविनिप्रेतान्यन्तोदात्तपदानि च ॥

End :

एति तद्यद्विरण्येन चैकैकस्मात्तथा भवेत् ।
ओषधिर्वे(वौ)षिधीनाश्च तथौषधय ओषधी ॥
इत्याद्युच्चस्वरसमुच्चयः समाप्तः ॥

No. 875. उच्चोदकिं.

UCCÔDARKI.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 34a of the MS. described under No. 854.

Complete.

A work on the determination of the two accents, Udâtta and Pracaya, they having to be indicated by the fingers of the reciter, each in a peculiar way, when a Svarita accent is followed by an Udâtta or Pracaya.

Beginning :

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रहः ।
क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणसिद्धये ॥
यदेकस्मिन् पदे स्वारपूर्वोदात्तो न विद्यते ।
संहितालक्षणं तस्मादिदमित्यवगच्छत ॥
उदात्तप्रचयौ भिन्नौ स्थानवाक्स्थानभेदतः ।
अस्मिन् तावेव गोष्ठे ते राष्ट्रे लोके क्षये परः ॥

End :

अस्माकमक्षयोरस्मद्वा प्राणोऽश्वात्यूर्जमग्निना ।
ज्योतिरन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृहस्पतये जया ॥

Colophon :

इत्युच्चोदकिः समाप्तः ॥

No. 876. उच्चोदर्कि—सव्याख्यान.

UCCÔDARKI WITH COMMENTARY.

Pages, 9. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 28a of the MS. described under No. 131.

Complete.

The author of the commentary found herein is not known.

Beginning :

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रहः ।

क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणसिद्धये ॥

नित्याभिनिहतक्षैप्राः स्वरितविशेषाः यस्मात् पूर्वे उदात्तात्पूर्वभूता-
तस्य नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रहो निश्चयः क्रियते हस्तविन्याससि-
द्धये भेदोच्चारणसिद्धये च नित्याभिनिहतादिलक्षणं प्रातिशाख्ये द्रष्टव्यम्.

End :

पदेषु स्वारपूर्वो वर्ण उदात्तः । अवरुद्धं ह्यस्यान्नम् । अस्येति पदम् निह-
तमपि अन्नशब्देनैकादशे उदात्तः । सुवर्ग्याण्यासन्, याज्यास्युस्तास्सायं, तस्मै
होतव्या वर्ष्म वै, आरण्योऽजो नकुलः, सोऽजांऽतिस्रोजा मल्हाः, यस्यातिग्राह्या
न, अन्तरिक्षदेवत्यो हि, आयुद्धोऽस्माकम्, प्राणोऽक्ष्योश्चक्षुः, तेऽस्मत्पाशान्,
द्वे सक्थौ(क्थ्यौ) द्वौ बाहू, प्राणोऽश्नाति स प्राणम् । प्राण इति किम् ? अपोऽ-
श्नाति । मनुष्या ऊर्जम्, आनुजावरोऽश्विनौ । ज्योतिरन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृह-
स्पतये जया ज्योतिः अन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृहस्पतये जया एषिङ्गानां पदेषु
स्वारपूर्वो वर्णः उदात्तः । यथा सुवर्ग्याः, ज्योतिर्गौरायुरिति, तथा वै सोऽ-
न्नाद्यम्, त इमेऽन्वाग्मन्, वैश्वदेव्यो वै प्रजाः, पयस्या बृहस्पतये, चतुरक्षरा
सत्यजया ॥

Colophon :

इत्युच्चोदर्कव्याख्यानं संपूर्णम् ।

No. 877. उच्चोदकि—सव्याख्यान.

UCCÔDARKI WITH COMMENTARY.

Pages, 10. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgari

Begins on fol. 17a of the MS. described under No. 857.

Complete.

This work is like the last except that the illustrations in the commentary are fuller.

No. 878. उच्चोदकि—लघुवृत्तिटीकासहितम्.

UCCÔDARKI WITH A COMMENTARY called
LAGHUVṚTTI.

Pages, 13. Lines, 24 on a page.

Begins on fol. 107b of the MS. described under No. 867.

Complete.

In this codex the commentary is found after the whole of the text is given. At the end of the commentray a few verses are added, in which the place where the Pracaya-svara occurs is pointed out. After that a few more verses regarding the performance of the annual ceremonies in honor of dead ancestors are also given.

Beginning of the Commentary :

नित्याभिनिहतक्षैप्र इति । अस्यायमर्थः—

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रह इति अनेकदेशेष्वश्रमभेदात् विप्रकीर्णानामेकत्र सङ्ग्रह पठनसङ्ग्रहः । तत्र नित्यलक्षणं यकारसहितो वकार-सहितो वा अनुदात्तपूर्वो वा पूर्वरहितो वा अक्षरं यत्र स्वर्यते स नित्यः यथा— स धन्यस्त्वोताः, ततो बिल्वः ।

End :

नेङ्गचांशः—वीर्यं वा अग्निः, पयस्या बृहस्पतये, चतुरक्षरा सत्यजया । इङ्गचांशपदेष्वेष्टूदात्तस्वारात्पराक्षरम्—उदात्तेष्वेतेषु पदेषु नित्यादिस्वाराक्षर-मुदात्तं स्यात् कथं भूतेषु ईङ्गचैकदेशेष्वित्यर्थः न त्विङ्गचपदस्य ॥

Colophon :

उदात्तप्रचयनिर्णयलघुवृत्तिस्समाप्ता ॥

उदात्तात्परतो नास्ति प्रचयः पूर्वतोऽपि वा ।
 स्वरितः प्रचयादूर्ध्वं निहतात्प्रचयः परम् ॥
 पदादौ प्रचयो नास्ति स्वरादेकपदे ततः ।
 नास्त्युदात्तोऽन्त्य(प्य)विज्ञेयो हस्तविन्यासकर्मणि ॥
 ओष्ठचयोः स्वरयोर्मध्ये संयोगादिर्यदि स्थितः ॥
 विसर्गात् क्षपरादूर्ध्वमुभयत्रार्द्धमात्रकम् ।
 मात्रावर्तानुस्रुवितिस्तथा वत्सानुसारिणी ॥
 पादोना स्यात्पारवती पादमात्रा पिपीलिका ।
 पूर्ववर्णप्रयत्नेन न वदेदुत्तरं बुधः ॥
 ओमः पवर्गसंयोगे प्रयत्नो नेप्यते पृथक् ।
 नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रहः ॥
 अविभक्ताः पृथग्ग्रामाः स्वस्वार्जितधनाशनाः ।
 प्रतिसां(सं)वत्सरं पित्रोः स्वस्वगृहेषु कारयेत् ॥

*

*

*

*

विवाहोत्सवयज्ञेषु चान्तरे मृतसूतकम् ।
 शीतमन्त्रं परधीयं कर्तृभोक्तृश्च न स्पृशेत् ॥
 आमश्राद्धन्तु पूर्वाह्णे एकोद्दिष्टन्तु मध्यमे ।
 पार्वणश्चापराह्णे तु प्रातर्वृद्धिनिमित्तके ॥
 संवत्सरश्चोदकुम्भं दर्शश्राद्धानुमासिकम् ।
 क्रमेणैव प्रकुर्वीत कुर्यात्तत्रोत्तरोत्तरम् ॥

No. 879. ऋक्प्रातिशाख्यम्.

RKPRĀTISĀKHYAM.

Substance, paper. Size, 13½ × 8 inches. Pages, 36. Lines, 24 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Contains 18 Paṭalas. Begins on fol. 1a. The other works herein are R̥gvēdānukramanikā 21a, R̥gvēdaparibhāṣā 46a, Kātyāyana-sarvānukramanikāvṛttiḥ 53a, Kālaññānam 135a.

At the end of the work under notice there are about two pages of matter on the characteristics of Jaṭā.

The work deals with the orthography, pronunciation and prosody of the Ṛgvedā. The contents of the 18 chapters are given on page 137 of Rājēndralāla Mitra's Catalogue of the Sanskrit MSS. in the Library of His Highness the Maharaja of Bikaner.

Beginning :

परापरे ब्रह्मणि यं सदाहुः
वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमन्त्वादिदेवं
प्रणम्यर्च्य लक्षणमाह शौनकः ॥
माण्डूकेयस्संहितां वायुमाह
तथाकाशं चास्य माक्ष(ण्ड)व्य एव ।
समानतामनिले चाम्बरे च
मत्वागस्त्यो विपरं(रि) हारन्तदेव ॥
अध्यात्मकृत्तौ शूरवीरस्सुताश्च
वाङ्मनसयोर्विपदन्त्यानुपूर्वे(र्व्ये) ।
सन्धेर्विवर्तनं निर्भुजं वदन्ति
शौद्धाक्षरोच्चारणन्तु प्रतृण्णम् ॥
उभये(य)मन्तरेणोभयं व्याप्तमग्रे
वरे कामा अन्ननाकोभयाज्याख्याः ।
प्राणेष्व(णष्)कारे यच्च बलं णकारे
वाक्प्राणयोर्यच्च होमः परस्परम् ॥
गुरुत्वं लघुता साम्यं ह्रस्वदीर्घप्लुतानि च ।
लोपागमविकाराश्च प्रकृतिर्विक्रमः क्रमः ॥

स्वरितोदात्तनीचत्वं श्वासो नाद[1]स्तथोभयम् ।
 एतत्सर्वन्तु विज्ञेयं छन्दोभाषावि[धीयता](म)म् ॥
 अस्य ज्ञानार्थमिदमुत्तरत्र वक्ष्ये शास्त्रमखिलशैशिरीये ।
 ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैश(शि)रीयके ॥
 पदक्रमविभागज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
 स्वरमात्राविशेषज्ञो गच्छेदाचार्यसंपदम् ॥
 अकारकाराविउएओऐऔपदाद्यन्तयोर्नलकारस्वरेषु ।

End :

लघ्वक्षराणां लघुवृत्तिशब्दं सर्वं
 लक्ष्यकं जागतमेव विन्द्यात् ।
 यश्छन्दसां वेदविशेषमेतं
 भूतानि च तैष्टुभजागतानि ।
 सर्वाणि रूपाणि च भक्तितो यः
 स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥ स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वमिति ॥

Colophon :

इति प्रातिशाख्ये अष्टादशः पटलः ॥
 इति ऋग्वेदप्रातिशाख्यं समाप्तम् ॥

Beginning :

क्रमे यथोक्ते पदजातमेव द्विरभ्यसेदुत्तरमेव पूर्वम् ।
 अभ्यस्य पूर्वं च तथोत्तरे पदेऽवसानमेवं च जटा विधीयते ॥

क्रमे यथोक्ते द्वाभ्यामित्यादिनोक्तक्रमेण पदजातं पदद्वयं पदत्रयं वा
 उच्चार्य पूर्वमादौ उत्तरमवसानपरं द्विरभ्यसेत् द्विवारं पठेत् अभ्यस्य ततस्स-
 न्धानद्वारा पूर्वं प्रथमं पदं विलोमतयोच्चार्य द्विरभ्यसेत् । ततः क्रमवदुक्त्वा
 कुर्यादवसानम् ॥

End :

पदसन्धानाद्विशेषितस्य स्वरस्याभिधाने ज्ञाने च

स्वरं(रो)विधेया(यो)हि यथाश्रुतैस्वरैः

परे(दे)ष्वथामन्त्रितजातक्रेष्विह ।

अत्र जटापठने पदेषु यथाश्रुतैस्वरैरुदात्तवदेकीभावमित्याद्युक्तक्रमेव
स्वरसन्धानं कर्तव्यम् । पद . . .

No. 830. ऋक्प्रातिशाख्यम्.

ṚKPRĀTISĀKHYAM.

Substance, paper. Size, $13 \times 8\frac{1}{2}$ inches. Pages, 35. Lines, 27
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new.

Contains 18 Paṭalas.

Begins on fol. 1a. A commentary relating to this work
begins on fol. 23a of this codex.

Complete.

Same as the last.

No. 881. ऋक्प्रातिशाख्यम्.

ṚKPRĀTISĀKHYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $12\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 59. Lines, 7
on a page. Character, Nandināgarī. Condition, good. Appearance,
old.

Breaks off in the 17th Paṭala ; but it is erroneously stated in
the colophon on fol. 29b, wrongly introduced there, that all the
18 Paṭalas are complete.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Ṛṣidēvatāchan-
dōnāman 31a. Vāyustutivyaṅkyānam 180a Pañcasamśkāraṇiṣa-
yasaṅgrahaḥ 207a and Pādmāntram 221a.

Same as the last.

No. 882. ऋक्प्रातिशाख्यव्याख्या.
RKPRĀTISĀKHYAVYĀKHYĀ.

Pages, 201. Lines, 27 on a page.

Begins on fol. 23a of the MS. described under No. 880.

Complete.

This commentary is said to have been composed by Uvaṭa and is called Pārṣadavṛtti.

A few specially added stanzas at the end describe the Mātrā, Prayatna and the Svāra of the Praṇava, and also mention the merit flowing from knowing and using it well.

Beginning :

संहिता पद(प्र)कृतिः । पदान्तान्पदादितस्सह सन्दधीतेति यत्सा काला-
व्यवायेन, पदानि प्रकृतिः यस्याः संहितायाः सेयं पदप्रकृतिस्संहिता सा
सन्धिकृता वेदितव्या । न पदानीह शास्त्रे साध्यन्ते ऐन्द्रव्याकरणादितः
प्रकृतानि पदानि तस्मादन्यत्र सिद्धानां पदानां विधिरुच्यते इत्यर्थः । का
पुनस्संहिता ? पदान्तान् पदादितः सह सन्दधीतेति यत्सा कालाव्यवायेन सा
संहिता । अयं देवाय जन्मने । संहिता संज्ञायाः प्रयोजनम् . . .

इति शौनकीये प्रातिशाख्ये श्रीपार्षदवृत्तौ संहितापटलं द्वितीयम् ।

End :

गायत्र्यादीनि छन्दांसि सोम आहुतयः पुरा ।

भान्ति सर्वमिदं कृत्स्नं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥

धन्यं यशस्यमायुष्यं पुण्यं पुष्टिकरं शुभम् ।

आत्यन्तिकं चापवर्गं छन्दसां ज्ञानमुत्तमम् ॥

छन्दोज्ञानात्परं ज्ञानं नान्यदस्तीति मे मतिः ।

आहुर्यस्माद्विजश्रेष्ठाः तस्माद्विद्यात् प्रयत्नतः ॥

इति शौनकीय ऋग्वेदप्रातिशाख्यपार्षदवृत्तौ प्रागाथं छन्दः पटलं
नामाष्टादशम् ।

Colephon :

इति श्रीशौनकीयप्रातिशाख्ये तृतीयाध्यायस्य बार्हतः प्रगाथादि छन्दः
पटलं नाम षष्ठम् ॥ तृतीयाध्यायस्समाप्तः ॥

सार्धा चतुस्सहस्री च चतुष्पष्ठ्याधिका तथा ।
व्याख्याने प्रातिशाख्यस्य ग्रन्थसङ्ख्येति विद्यते ॥
चतुर्मात्रश्च षण्मात्रः प्रणवः कीर्त्यते बुधैः ।
पूर्वस्वरः परो नादः समीमात्रः प्रकीर्तितः ॥
अनुदात्तस्वरो ज्ञेय उदात्तो नाद उच्यते ।
लक्षणं प्रणवस्येदं प्रणवो ब्रह्म कीर्त्यते ॥
तैलधारमिवाच्छिन्नं दीर्घं घण्टानिनादवत् ।
अवाच्यं प्रणवस्याग्रं यस्तं वेद स वेदवित् ॥
त्रिस्थानं च त्रिमात्रं च त्रिब्रह्म च त्र्यक्षरम् ।
त्रिमात्रादर्थमात्रन्तु यस्तं वेद स वेदवित् ॥
वेदो हि वर्णसङ्घातो वेदो ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
तस्मात्तद्वेदवर्णज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ॥
अनेन विधिना वेदं योऽधीते श्रद्धयान्वितः ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो ब्रह्मलोके महीयते ॥

एतत् पवितं पापघ्नं वाङ्मलस्य विशोधनम् ।

भक्त्या ज्ञात्वा च सङ्गृह्य ब्रह्मलोके महीयते ॥ नमश्शौनकाय नमः ॥

अज्ञानमोहाद्यदि विभ्रमाद्वा यत् किञ्चिदूनं लिखितं मयेह ।

तत् सर्वमाद्यं परिशोधनीयं न दोष आर्याः खलु लेखकस्य ॥

No. 883. ऋक्प्रातिशाख्यवृत्तिव्याख्या.

ṚKPRĀTISĀKHYAVṚTTIVYĀKHYĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 15 × 1½ inches. Pages, 178. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, not old.

Incomplete. Paṭalas 1 to 6 complete.

A gloss on Uvaṭa's commentary on the Rkprātisākhya ; by Viṣṇumitra, son of Vēdamitra, a resident of the Campā country.

Beginning :

अत्र भाष्यकृतस्सर्वान् प्रणम्य शिरसा मुनीन् ।
 शौनकन्तु विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ॥
 तस्य वृत्तिः कृता येन तं सत्ययशसं तदा ।
 तेषां प्रसादादेवास्य स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ॥
 लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तारार्थं कचित्कचित् ।
 बहूदाहरणार्थाय योज्यते सा मया पुनः ॥
 तस्यास्समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ।
 लब्ध्वा काममहं तेभ्यो गच्छेयं पारमीप्सितम् ॥
 चम्पायां न्यवसत्पूर्वं वत्सानां कुलमृद्धिमत् ।
 तस्मिन् द्विज(व)रा जाता बह्वचाः पारगोत्तमाः ॥
 वेदमित्त्र इति स्यातस्तस्मिन् जातो महायशः ।
 चर्चापाठेऽखिलश्रेष्ठः सुतस्तस्य महात्मनः ॥
 नाम्ना वै विष्णुमितस्तु कुमार इति शब्ध्यते ।
 तेनेयं योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिता ॥
 पण्डिताः परिगृह्णन्तु सुप्रसन्नामिमां मम ।
 अज्ञानाद्यदुपात्तं स्यात्तद्वजूकृत्य योज्यताम् ॥
 शास्त्रावतारं संबन्धं ज्ञात्वादौ च प्रयोजनम् ।
 सुखबोध्यं भवेच्छास्त्रमिति शिष्टानुशासनम् ॥
 शौनको वै गृहपतिः नैमिशीयैस्तु दीक्षितैः ।
 दीक्षान्ते चोदितस्त्वाह सार्त्ताये द्वादशाब्दिके ॥

इति शास्त्रावतारं स्मरन्ति । अथ संबन्ध मु(उ)च्यते—अयं द्विजातीनां वेदाभ्यासः सकलपुरुषार्थसिद्धः कारणमिति वैदिकसिद्धान्तः । स च पुरु-

पार्थश्चतुर्विधः—धर्मोऽर्थः कामो मोक्षश्चेति । तदप्युक्तमृग्विधाने पवमाने
नाभानेदिष्टहृदयेषु पुरुषसूक्तादिषु । वेदाभ्यासो हि पञ्चधा विहितः—अध्य-
यनं विचारोऽभ्यसनं जपोऽध्यापनमिति । तथा च स्मर्यते—

वेदस्वीकरणं पूर्वं विचारोऽभ्यसनञ्जपः ।

तद्दानञ्चैव शिष्येभ्यो वेदाभ्यासो हि पञ्चधा ॥ इति

तदपि वक्ष्यति—एकः श्रोता दक्षिणतो निपीदतीत्यध्ययनम्;
अभ्यासार्थे दृ(द्रु)तां वृत्तिमित्यभ्यसनम्; प्रयोगार्थे तु मध्यमामिति जपादिः;
तद्दानञ्चैव शिष्येभ्य इत्यध्यापनम्; पारायणं वर्तये(त्)ब्रह्मचारीत्येवमादि
च । तस्मादधीतवेदस्य सति सामर्थ्ये सम्पूर्णफलापेक्षया विचारः प्राप्तः स
विचारो द्विविधः अर्थतो लक्षणतश्चेति । तथा चोक्तम्—

स्थाणुरयं भारहारः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम् ।

योऽर्थज्ञ इत्सकलं भद्रमश्नुते (स) नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मेति ॥

तथा च

लक्षणं यो न वेत्तृक्षु न स कर्मफलं लभेत् ।

लक्षणज्ञो हि मन्त्राणां सकलं भद्रमश्नुते ॥

इति तस्माच्चावत्पूर्वं लक्षणमुच्यते लक्षणपूर्वकं हि अर्थपरिज्ञानम् ।
तथा चोक्तम्—

खरो वर्णोऽक्षरं मन्त्रास्तत्प्रयोगार्थ एव च ।

मन्त्रं जिज्ञासमानेन वेदितव्यं पदे पदे ॥ इति ।

सर्वशास्त्रादौ नमस्कारं कुर्वन्त्याचार्या यथा स्वयंभुवे ब्रह्मणे विश्व-
गोप्त्र इति, सवात्मानं विश्वसृजं स्वयम्भुवमिति च । पितृदेवक्रषिसङ्घेभ्य
इति । अतोऽत्रापि शौनक आचार्यो भगवान् शास्त्रादौ नमस्कारं प्रतिज्ञाञ्च
(च)काराविघ्नार्थम्—

पराप(व)रे ब्रह्मणि यं सदाहुः

वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।

तं पद्मगर्भं परमन्त्वादिदेवं

प्रणम्यर्च्य लक्षणमाह शौनकः ॥

परञ्चावरञ्च परावरं परं नाम मनसा ध्यानगम्यं सदसदात्मकं वेदान्तेषु यदुच्यते तदेतद्भृदयं मन(श्चे)त्यादि तथा च महापुरुष इति यमवोचामेत्यादि । तथा अयं ज्योतिरजरं ब्रह्म । सं ब्रह्मामृतं सदसदात्मकमिति । महश्च अणु च विश्वेशं विंशतिज्योतिरुत्तममिति च ।

*

*

*

*

ख्यातौ खकारयकारौ एके । ख्यातेर्धातोः खकारय(श)कारयोस्स्थाने खकारयकारौ वक्तव्यौ मन्यन्ते एके आचार्याः । अख्यद्देवः । तावेव ख्यातिसदृशेषु नामसु । तावेव खकारयकारौ ख्यातिसदृशेषु नामसु वक्तव्यौ मन्यन्ते एके आचार्याः । सख्ये सखायः ॥

Colophon :

इति पार्षदव्याख्यायां द्विर्वचनपटलप्पष्ठः संपूर्णः ॥

End :

आहत्य एकत्रिंशत् । पादादाविति किम्? द्यावा नो अद्य पृथिवी । नू चिद्दधिष्व मे गिरः । अत्रैव वोऽपि नह्यामि । न्वेववर्जं न संयोगे । नु एव इत्येते पदे वर्जयित्वा यच्छतं तत्संयोगे परे न प्लवते । अद्य त्वा वन्वंत्सुरेकूणाः, पुरु त्वा दाश्वान्, अथ त्वमिन्द्र, पिवस्व धैनवानाम् । न्वेववर्जमिति कस्मात् ॥

No. 884. ऋग्विधानम् शौनकीयम् .

RGVIDHĀNAM, ŚAUNAKĪYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $11\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 293. Lines, 7 on a page. Character, Nandināgarī. Condition, good. Appearance, new.

Incomplete. Breaks off in the 18th Adhyāya.

The ऋषि, छन्दस्, देवता and the app'ication and माहात्म्य of each Sūkta of the ten Maṇḍalas are given in order in this work. Just at the point where this Anukramapikā should end, there is ग्रन्थपात. Then begins रोगशान्ति, which consists of certain ceremonies for the removal of various diseases personified as cruel and harmful beings. This portion is called उत्तरकल्प which in this codex, contains two chapters in full and only the beginning of the third chapter. These appear to be appendices added to the main work.

Beginning :

शौनक उवाच

नियतं न हि वेदानां मन्त्राणां कलिदोषतः ।

कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्रीं पूजयेद्भिजः ॥

गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गायत्रीमयुतं जपेत् ।

सर्वेषां वेदमन्त्राणां सिद्ध्यर्थं लक्षकं ततः ॥

गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं सप्तव्याहृतिसम्पुटम् ।

अयुतं चेज्जपेत्पूर्वं गायत्री सिद्धिदा तदा ॥

* * * *

अग्निमीले नवमधुच्छन्दा(न्द्वा) ऋषिः, गायत्री छन्दः, अभिर्देवता ।

अग्निमीले जपेत्सूक्तं पापघ्नं श्रीकरं च यत् ।

पारायणफलं तस्य वेदानां चैव तत्सदा ॥

आग्नेयमाद्यसूक्तं तु मुख्यं ब्रह्मर्षिसम्मतम् ।

रायस्पोषकरं धन्यं जपन् विप्रोऽर्थमाप्नुयात् ॥

ऋषिस्सर्वमिदं जप्त्वा स पूतो नियतश्शुचिः ।

संहिताफलमाप्नोति ऋग्वेदस्य न संशयः ॥

एकादशगुणं ह्येतज्जपन् ब्रह्म सनातनम् ।

सर्वान् कामानवाप्नोति पापेभ्यश्च प्रमुच्यते ॥

* * * *

Colophon :

इति शौनकीयऋग्विधाने अष्टमाष्टके सप्तमोऽध्यायस्समाप्तः ॥

* * * *

End :

कुर्वीत वास्तुशमनं मध्ये गोष्ठस्य धर्मवित् ।
 पुण्यैर्गन्धैश्च माल्यैश्च वानस्पत्यैस्तदौषधैः ॥
 वास्तु सर्वं प्रतिशिरे सर्वधान्यैस्तथैव च ।
 . . . जपेच्छा(स्)तं पायसेन यथाविधि ॥
 औदुम्बरपलाशैस्तु बलिं प्रतिदिनं यथा ।

* * * *

एवमादि नरो ज्ञात्वा रोगोपद्रवशान्तये ।
 जपहोमादिकर्तव्यं पूर्वमुक्तविधानतः ॥
 क्षुद्रेपुनुक्तरोगेषु सङ्करीकरणाद्विना ।
 स्वरूपमेवं जानीयात् सर्वशान्तिषु कर्मसु ॥

* * * *

विकीर्णकेशी रोगाणां प्रतिरूपं प्रकल्पयेत् ॥
 इति शौनकीयऋग्विधान उत्तरकल्पः ॥

Beginning :

अथ द्वितीयः । ऋषय ऊचुः

शृण्वन्तु ऋषयस्सर्वे गुह्याद्गुह्यतमं महत् ।
 दशश्लोक्यमिदं स्तोत्रं वदामि ध्यानपूर्वकम् ॥
 अङ्कुशं चाक्षसूत्रं च पाशपुस्तकधारिणीम् ।
 मुक्ताहारसमायुक्तां देवीं ध्यायेच्चतुर्भुजाम् ॥

End :

प्रथमं भारती नाम द्वितीयं च महेश्वरी ।
 तृतीयं शारदा देवी चतुर्थं कंसमर्दिनी ॥

पञ्चमं च जगन्माता षष्ठं चैव तु पार्वती ।
 सप्तमं चैव कामाक्षी अष्टमं ब्रह्मपुत्रिका ॥
 नवमं चैव वाराही दशमं ब्रह्मचारिणी ।
 एकादशं तु वाग्वाणी द्वादशं वरदाम्बिका ॥

Colophon :

इति शौनकीयऋग्विधाने उत्तरकल्पे द्वितीयस्समाप्तः ।
 अथ शिष्टरोगमूर्तिलक्षणम् । त्रिदोषशूलस्वरूपम् ।
 त्रिदोषशूलरोगस्स्यात् दशहस्तः खराननः ।
 तिलोचनश्शक्तिशूलपाशखट्वाङ्क(द्राङ्क)शस्त्रभृत् ॥
 त्रिशूलत्रितयैर्मर्त्यान् आपात्य क्षतयन् हृदि ।
 नासानिहिततर्जन्या मोहयन् पारिपार्श्वकान् ॥

End :

पानात्पयःप्रभूताङ्गः पाण्डुरायतविग्रहः ।
 चक्राङ्कशस्त्रः क्रूरः कुटिलेक्षणलालसः ॥

No. 885. ऋग्वेदलक्षणम्.

RGVĒDALAKṢANAM.

Substance, palm-leaf. Size, 15 × 1½ inches. Pages, 20. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Incomplete.

Begins on fol. 3a. The other works contained in the MS. are Vaiśvadēva-vidhiḥ 1a, Vikṛtivali 13a.

This is a work on the various kinds of Pādas or metrical lines found in the 8 Aṣṭakas of the R̥gvēda.

Beginning :

देवा वै प्रथमेनाहेन्द्राय वज्रं समभरंस्तं द्वितीयेनाहासिञ्चंस्तृतीयेनाहाप्या
 ऋतेन मित्रावरुणादसायुवाकवस्सुताः ब्रह्म च वरुणश्शुधि । अथ द्वादशेन

पादः त्वन्नो अग्ने पित्रोरुपस्थ आराय स्पर्धि स्वधा वोऽति हिते । अत्राह
तत्कण्व एषां कण्वतमः ।

End :

आपो दीर्घं विश्वजिते अरिष्टिमा नो ब्रह्मण्यरिष्टं तातूत इन्द्रवधेन
दस्युमिन्वकरां वावशाना प्रावाणा वावृधाना आन्यूनमयं वां यन्नासत्याय द्वां
कक्षीवानुभे भद्रे उदिरः ।

No. 886. ऋग्वेदपरिभाषा.

RGVEDAPARIBHĀṢĀ.

Pages, 11. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 46a of the MS. described under No. 873.

Incomplete.

This work mentions the number of stanzas, and the names of the
Ṛṣi, Dēvata and Chandas, in relation to every hymn in the Ṛgveda.

Beginning :

अथ ऋग्वेदान्नाये शाकलके सूक्तप्रतीके ऋक्सङ्ख्याऋषिदैवतछन्दां-
स्यनुक्रमिष्यामः यथोपदेशं न ह्येतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्रा-
णां ब्राह्मणार्षेयछन्दोदैवतविज्ञानाध्यापनाभ्याम् । स श्रेयोऽधिगच्छति

End :

आदौ पञ्चाक्षरौ पादौ तृतीयसप्ताक्षरश्चतुर्थो नवाक्षरस्सप्तम्याः पञ्चको
मुख्योदित इत्यर्थः ।

तृतीयस्सप्तको नवकश्चे ऋक्कृतं चिद्धिष्म ४ ५ ५ ७ ९ । अष्टम्याः
पञ्चकपादश्चतुष्कसप्तकस्त्रैष्टुभश्च शिवा न सङ्ख्येति । ऋक् ५ ४ ७ ११

No. 887. ऋग्वेदपरिभाषा.

RGVEDAPARIBHĀṢĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 16 × 1½ inches. Pages, 6. Lines, 6
on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured.
Appearance, old.

Complete.

Begins on fol. 3a. The other works herein are -Vedāṅgajyau-
tiṣam 10a, Chandas 6a, Ṛgvēdānukramaṇikā 10a, Saptasvaram
35a.

Beginning : Same as above.

End :

ब्रह्मजाया जुहूर्नाम अगस्त्यस्य स्वसा दितिः ।
इन्द्राणी चेन्द्रमाता च सरमा रोमशोर्वशी ॥
लोपामुद्रा च नद्यश्च यमी नारी च शश्वती ॥
श्रीर्लक्षा सार्वराज्ञीव श्रद्धा मेधा च दक्षिणा ।
रात्री सूर्या च सावित्री ब्रह्मवादिन्य ईरिताः ॥

The date of copying is given in Telugu as follows :—

Copied by Kṛṣṇa on the 15th of Kārtika, Thursday in the
year Siddhārti.

No. 888. ऋग्वेदपरिभाषा.

RGVĒDAPARIBHĀṢĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 12×1½ inches. Pages, 43. Lines, 7
on a page. Character, Kanārese. Condition, good. Appearance,
old.

Incomplete.

Begins on fol. 14a. The other works contained in the codex
are Śikṣāśāstram 1a, Vēdacchandas 4a, Kārajñānam 8b, Śamānam
10b, Viliṅghyam 36a.

Same as the last.

After the 31st fol. in the work under notice, there are
four leaves, numbered as 19 to 22, which do not continue consecu-
tively the work. However, they also treat of the same subject.

Beginning :

ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीके ऋक्संख्याऋषिदैवतछन्दा-
स्यनुक्रमिष्यामः—यथोपदेशं न ह्येतद्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां
ब्राह्मणार्थेयच्छन्दोदैवतविद्याजनाध्यापनाभ्याम् । स श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्या-
मेव । अनेवाविदो यातयामानि च्छन्दांसि भवन्ति । स्थाणुं वर्छति गर्ते वा
पात्यते प्रमीयते वा पापीयान् भवतीति विज्ञायते

End :

सौषर्णी नवमी वज्रसंस्तुतिरयमिति । द्यूचेनेन्द्र आत्मानमस्तौदुपान्त्ये
वाच्योधक्षोल्ल(ऽथ षोड)श जमदग्निर्भार्गवो मैत्रावरुणं प्रागाधं त्रित्विष्टुवन्तं
तृतीया गायत्र्या परासतो बृहतिस्तोत्रं राजसुक् सपादादित्याश्विन्यौ वायव्ये
सौर्यौ ॥

No 889. ऋग्वेदानुक्रमणिका.**RGVĒDĀNUKRAMANIKĀ.**

Pages, 45. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 21a of the MS. described under No. 879.

Complete.

A work, similar to the last, but by a different author.

Beginning :

अग्निं नवमधुच्छन्दो वैश्वामित्रा वायो वायव्यैन्द्रवायवमैत्रावरुणास्तृ-
चाश्विना द्वादश । अश्विनैन्द्रवैश्वदेवसारस्वतास्तृचास्सप्तैताः प्रउगदेवताः
सुरूपकृत्स्नं दशैन्द्रमा तु युजन्त्या दहेत्येताः

End :

तदेतत्सूक्तसहस्रं सप्तदशकं सपादाधिकम् । वर्गाणां द्वे सहस्रे चतुर्वि-
शोत्तरे । ऋचां दशसहस्राण्यृचां [दशसहस्राणि ऋचां] पञ्चशतानि च ऋ-
चामशीतिः । पादश्च पारायणं स प्रकीर्तितम् । शाकल्यदृष्टे पदलक्षमेकं सार्द्धं

तथा त्रिसहस्रयुक्तम् अष्टौ शतानि षड्विंशतिः पदसङ्ख्या प्रकीर्तिता । ऋग्वे-
दपारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमश्शौनकाय नमः परमऋषिभ्यः ॥

*

*

*

*

सूक्तमध्ये योऽवसाने भ्रष्टवीर्यस्स पापवृत् ।
गतासुर्मुनिहन्ता च रौरवं नरकं व्रजेत् ॥
अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवतं योगमेव च ।
योऽध्यापयेज्जपेद्यस्तु पापीयान् जायते सुतः ॥
एकैकस्य ऋषेर्ज्ञानात् सहस्रायुर्भवेद्भिजः ।
छन्दसामपि सालोक्यं छन्दोज्ञानादवाप्नुयात् ॥

No. 890. ऋग्वेदानुक्रमणिका.

RGVEDĀNUKRAMANIKĀ.

Pages, 148. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 10a. of the MS. described under No. 887.

Complete.

The copying is said in the end to have been completed on Tuesday, the 11th, of the bright fortnight of Pramādi year; and the copyist's name is said to be Śrī Rāmasētu, a resident of Garakubākāpura.

At the end of the work the characteristics of the various modes of Udātta-svara are mentioned in a few verses.

No. 891. कालनिर्णयशिक्षा.

KĀLANIRṆAYASĪKṢĀ.

Pages, 4. Lines, 19 on a page.

Begins on fol. 45a of the MS. described under No. 864.

Complete.

This work treats of the Mātrā, or prosodial time-measure of letters, and of accents and stops.

Beginning :

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामति ।
 वेदतत्त्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥
 अखण्डवर्णविषयो वर्णशविषयोऽपि च ।
 विरामविषयश्चेति त्रिविधः काल उच्यते ॥
 स्वरवर्णविरामाणां भिन्नवाग्वृत्तिवर्तिनाम् ।
 ऐकरूप्येण कालस्य कथनत्रोपपद्यते ॥
 मध्यमां वृत्तिमाश्रित्य मया चेयं कृतिः कृता ।
 प्रातिशाख्ये निषिद्धान्या यस्मात्सैकैव बोध्यते ॥

End :

परेण नित्यसंबन्धं प्रादिं परपदन्तथा ।
 एकस्वराणां चादीनां प्रादीनामिति तद्वयम् ॥
 यो यो विरामकालः प्रागृगादौ समुदीरितः ।
 अङ्गीकृतस्यार्द्धमात्रं तु न सोऽधिक इष्यते ॥

Colophon :

कालनिर्णयशिक्षा सम्पूर्णा ॥

No. 892. कालनिर्णयशिक्षा सव्याख्या.

KĀLANIENAYASĪKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 13. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 100b of the MS. described under No. 867.

Complete.

This commentary is by Muktiśvarācārya on the Śikṣā noticed above.

Beginning :

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामति ।
 वेदतत्त्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥

श्रोतृबुद्धिमनस्समाधानार्थं प्रकरणे प्रतिपाद्यमर्थं दर्शयति इह कालो निरूप्यत इति । अनेन विषयो दर्शितः । निष्प्रयोजने प्रकरणे प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यनुपपत्तेस्तत्सिद्धयर्थं स्वग्रन्थस्य प्रयोजनं दर्शयति वेदतत्त्वावबोधार्थमिति । वेदस्य तत्त्वस्यावबोधः वेदतत्त्वावबोधः तदर्थं वेदतत्त्वावबोधार्थम् । अनेनार्थज्ञानकामिनोऽधिकारो दर्शितः । स्वग्रन्थस्य मूलन्दर्शयति प्रातिशाख्यादिशास्त्राणीति । प्रातिशाखासंबन्धि प्रातिशाख्यम्

End :

एक एव स्वरो येषां ते एकस्वराः तेषां पदानां योऽयं चादेः पूर्वपदान्तवद्भावः प्रादेः परपदादिवद्भावश्चोक्तः तदुभयं चादीनां प्रादीनामेकस्वरत्व एव भवति । बहुस्वरत्वे

प्रपरापसमन्ववनिर्दुर्व्याङ्मन्यध्यप्यतिसूदभयश्च ।

प्रतिना सह लक्षयितव्याः पर्युपयोरपि लक्षणमत्र ॥

इति प्रादयो विंशतिः चादयोऽनन्ताः ॥

Colophon :

इति श्रीमुक्तीश्वराचार्यकृतौ कालनिर्णयदीपिका समाप्ता ॥

Beginning :

आदावनुक्ते स्रवति परस्ताच्च विशीर्यते ।

तस्मात्समुच्चरेद्ब्रह्म रक्षायै छन्दसां स्फुटम् ॥

ग्रामे मध्यन्दिने चैव तस्य कतिधा भवेत् ।

एकं द्वे पञ्चकं त्वेकमवसान इति क्रमात् ॥

वेदेन सह यद्वाक्यमुदात्तान्तं प्रकीर्तितम् ।

यत्र भिन्नत्वमाप्नोति स्वरितं चाधिगच्छति ॥

End :

प्र, परा, अप, सम्, अनु, अव, निः, दुः, वि, आङ्, नि, अधि, अपि, अति, सु, उत्, अभि, प्रति, परि, उप, एते प्रादयो विंशतिः । चादयोऽनन्ता इति ॥

No. 893. कौहलीयशिक्षा.

KAUHALĪYASIKṢĀ.

Pages, 12. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 49a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A work on the characteristics of Vēdic accents as propounded by Kauhala.

Beginning :

अथ शीक्षां प्रवक्ष्यामि कौहलीयमतानुगाम् ।

स्वरादिनिर्णयस्तत्र क्रियते तन्निबोधत ॥

उदा(त्ता)श्चानुदात्ताश्च स्वरितः प्रचयस्तथा ।

इति चत्वार भागे हि(एवेह) स्वराः प्रोक्ता मनीषिभिः ॥

उच्चैरुच्चार्यते यस्तु स उदात्त उदाहृतः ।

आयामे दृढता सौक्ष्म्यं गात्रेङ्गचेषु तथा गले ॥

उच्चत्वकारकानेतानाहुः प्रज्ञा विशेषतः ।

नीचैरुच्चार्यते यस्तु सोऽनुदात्तोऽभिधीयते ॥

प्रसृता मृदुता स्थौल्यं गात्रादेः कारकं विदुः ।

नीचत्वे स्वरितः प्रोक्तः तथाः(दा) सत्वान् इष्यते ॥

End :

औष्मस्वरान्ते चाप्येवं निपुणन्तन्निबोधत ।

अत्र यो विद्यते यस्य तद्विदां प्रय . . ॥

शास्त्रमेतत्त . सव्य ऋषिरस्य प्रसीदति ।

शिक्षामिमान्तु योऽधीते वेदतत्त्वप्रकाशिकाम् ।

अतुलामश्रुते कीर्तिं परे(रत्रेह च शाश्वतीम्) ॥

Colophon :

कौहलीयशिक्षामूलं समाप्तम् ॥

No. 894. गायत्रीगानलक्षणम्.

GĀYATRIGĀNALAKṢANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 13. Lines, 10 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 68a. The other work herein is Sāmatantrasūtrabhāṣyam 1a.

Incomplete; contains Prapāṭhakas 1 & 2 in the Samjñā-prakarāṇa.

This work explains how the Gāyatri-prayer has to be chanted when forming part of the Sāmaveda.

Beginning:

सावित्र्यां गायत्रीगानं देवताध्याय उक्तम् । तथा च ब्राह्मणं भवति—अथातो गायत्रमाग्नेयं भक्त्या भवतीति देवानां वा ऋषीणां वा परमेष्ठिनो वा प्राजापत्यस्य साम सावित्रीगेयं यत्रागीतं तत्सवितुर्वरेणियो-मिति ।

End:

ओ इ त्रिक ओ इ प्रतु ओ इ ययुरो इ चमाता इ वसूमागाश्वा इ मृडा । 5 हो तो तव द होता उ तव द इत्येताः ओंकारादिन्यस्संज्ञा भवन्ति । समिध्द ओ इ पुष्येम यदीम हन्त्यभीनवन्ते होतोतवद ॥

6 त्रायोदशो दशकः हो हवे हवे सञ्चाम्यः ॥

Colophon:

इति संज्ञाप्रकरणे द्वितीयः प्रपाठकः ॥

No. 895. गायत्रीगानलक्षणम्.

GĀYATRIGĀNALAKṢANAM.

Substance, paper. Size, $11 \times 8\frac{3}{4}$ inches. Pages, 22. Lines, 24 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Contains the Samjñāprakarāṇa. Begins on fol. 92b. The other work herein is Sāmatantrasūtrabhāṣyam 1a.

This is a copy made in 1896 from the MS. described under the last number.

No. 896. गायत्रीस्वरलक्षणम्.

GĀYATRĪSVARALAKṢANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1$ inches. Pages, 2. Lines, 5 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Śrīcūrṇapraṭiṣṭhāvidhiḥ 2a, Bhaktapraṭiṣṭhāvidhiḥ 37, Dadhyañjalihōma 6a, Padmākṣatulasīmālikāpraṭiṣṭhā 7a, Nārāyaṇāṣṭōttaraśatanāmastōtram 10a, Sudarśanaḥōma-vidhiḥ (13a).

Complete.

This work gives the order as well as the number of the various kinds of accents to be found in the Gāyatrī-prayer, and mentions the way in which these accents are to be indicated.

Beginning :

गायत्रीस्वरनिर्णयः

उदात्तस्वरितश्चैव ह्यनुदात्त उदात्तकः ।

उदात्तस्वरितश्चैव प्रचयश्चानुदात्तकः ॥

उदात्तस्वरितश्चैव ह्यनुदात्त उदात्तकः ॥

स्वरितः प्रचयश्चैव प्रचयः प्रचयस्तदा ।

उदात्तश्चानुदात्तश्च उदात्तस्वरितस्तदा ॥

प्रचयश्चानुदात्तश्च उदात्तस्वरितस्तदा ।

उदात्तो वसुसङ्ख्यस्स्यात् बाणसङ्ख्योऽनुदात्तकः ॥

स्वरितो रससङ्ख्यस्स्यात् प्रचयो बाणसङ्ख्यकः ।

End :

यत्ते वयमिति द्वाभ्यां जुहुयादाहुतिद्वयम् ।

एकमेव स्वरूपेण परेण च निरूपितम् ॥

इष्टप्राप्तिरनिष्टस्य निवृत्त(त्ति)श्चेति कथ्यते ।

No. 897. चरणव्यूहः.

CARANAVYŪHAH.

Pages, 6. Lines, 19 on a page.

Begins on fol. 235b of the MS. described under No. 199.

Complete.

This work gives the names of the various schools and recensions of the four Vēdas as classified by Vyāsa.

Beginning :

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामः—तत्रैवोक्तं ; चातुर्वेद्यं चत्वारो वेदा ज्ञाता भवन्ति ऋग्वेदो यजुर्वेदस्सामवेदो ह्यथर्वणवेदश्चेति । तत्र ऋग्वेदस्य सप्तभेदा भवन्ति—चर्चाश्रावकचर्चकश्रवणे पारक्रमपारक्रमशरक्रमशरक्रम-मदण्डेति । चतुष्पारायणमेतेषां शाखाः पञ्च भवन्ति—आश्वलायनी साङ्ख्यचायनी शाकला बृहत्कला माण्डूकाश्चेति । तेषाम[ध्ययम]ध्याय(या): चतुष्पष्टिः, मण्डलानि च दश, वर्गाणां परिसङ्ख्यातां द्वे सहस्रे षडुत्तरे ।

सहस्रमेकं सक्तानां निर्विशङ्कं विकल्पिनाम् ।

दश सप्तसु पठ्यन्ते सङ्ख्यातां वै पदक्रमम् ॥

End :

लोकातीतं महाशान्तममृतत्वन्तु गच्छत्यो नम इत्याह भगवान्व्यासः
पाराशर्यो व्यासः पाराशर्यः ।

तं वेदशास्त्रपरिनिगै(ष्ठित) शुद्धबुद्धिं

चर्माम्बरं सुरमुनन्द्रिसुतं कवीन्द्रम् ।

कृष्णत्विषं कनकपिङ्गजटाकलापं

व्यासं नमामि शिरसा तिलकं मुनीनाम् ॥

मुनिं स्निग्धाम्बुदाभासं वेदव्यासमकल्मषम् ।

वेदावासं सरस्वत्यावासं व्यासं नमाम्यहम् ॥

Colophon :

चरणव्यूहं समाप्तम् ॥

No. 898. चरणव्यूहः.

CARANAVYŪHAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $7\frac{3}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 12. Lines, 11 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 11a. The other works herein are Navagrahārā-dhanakramah 1a, Rāmasahasranāmāvalih 17a, Mahānyāsaḥ 42a, Anantavratanaṣṭadōrakaprāyaścittam 56a, Yamunāpūjā 64a.

Complete.

Same as the last, excepting that the colophon is omitted herein.

No. 899. चरणव्यूहः.

CARANAVYŪHAḤ.

Pages, 7. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 187a of the MS. described under No. 537.

Complete. Same as the last.

No. 900. छन्दम्.

CHANDAS.

Pages, 8. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 6a of the MS. described under No. 887.

Complete.

This is a work on Vedic prosody and consists of short Sūtras followed by brief explanations.

Beginning :

अथ छन्दांसि । अथेति प्रस्तावे । अनन्तरं छन्दांसि प्रस्तूयन्त इत्यर्थः ।
गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्हतीषाङ्गित्रीष्टुब्जगत्यातिजगतीशक्यतिशक्यष्टचत्याष्टिधृ -

त्यतिधृतयः । चतुर्विंशत्यक्षरादीनि चतुरुत्तराणि । गायत्री (24) उष्णिक्
(28) अनुष्टुप् (32) बृहती (36) पङ्क्तिः (40) त्रिष्टुप् (44) जगत्यातिज-
गती (52) शक्करी (56) अतिशक्करी (60) अष्टिः (64) अत्याष्टिः (68)
धृतिः (72) अतिधृतिः (76).

End :

सप्तम्याः पञ्चकौ मुख्यौ आदित इत्यर्थः तृतीयस्सप्तको नवकश्चेति ।
निष्क्र[क्त]तं चिद्धिप्म-5-5-7-9-अष्टम्याः पञ्चकपादश्चतुष्कस्सप्तकश्चैष्टुमश्च
शिवा नस्सरुयेति 8-ऋक्-5-4-7-11

No. 901. छन्दम्.

CHANDAS

Pages, 10. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 4a of the MS. described under No. 888.

Complete.

This also is a work on prosody. The stanzas in the beginning
seem to be taken from the commentary of Yādavaprakāśa on
Chandōviciti-sūtra.

Beginning :

मयरसतजभनलगसम्मितं
भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य ।
स जयति पिङ्गलनागः
शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥
त्रिगुरुं विद्धि मकारं
लघ्वादिसमन्वितं यकाराख्यम् ।
लघुमध्यमं तु रेफं
सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥
लघ्वन्त्यं हि तकारं
जकारमुभयोर्लघुं विजानीयात् ।

आदिगुरुं च भकारं
 नकारमिह पैङ्गले त्रिलघुम् ॥
 दीर्घं संयोगपरं
 तथा स्वरव्यञ्जनान्तमूष्मान्तम् ।
 सानुस्वारं(च)गुरुं कचिदवसानेऽपि लघ्वन्त्यम् ॥
 आदिमध्यावसानेषु यरता यान्ति लाघवम् ।
 भजसा गौरवं यान्ति मनौ तु गुरुलाघवम् ॥

End :

चतुश्शतं ष[ष्ठा]विं(द्विं)शतिर्विंशतिर्युगपरान्तिका त्रयोदश वृत्तं गावादौ
 विंशतिर्विंशतिर्यवमती त्रीणि यतिर्विंशतिर्वातोर्भिर्मष्टादश । प्रहर्षिणी विंशतिः ।
 शार्दूलविक्रीडितं पञ्च । दशात्रानुस्तं सप्तदशाष्टादश ॥

Colophon :

इति छन्दस्समाप्तः(म्) ॥

No. 902. छन्दोनिदर्शनम्.

CHANDŌNIDARŚANAM.

Substance, palm-leaf Size, 16×1¼ inches. Pages, 4. Lines, 4
 on a page. Character, Telugu Condition, injured. Appearance,
 old.

Begins on fol. 24a. The other works herein are Jaṭālakṣaṇam
 1a and Vikṛtikaumudī 6a.

Incomplete.

The various kinds of Vēdic metres are herein illustrated from
 the Ṛg-Vēda.

Beginning :

अग्निमीले गायत्र्याग्ने तमद्य पदपाङ्क्तिस्ता म अश्व्यानामुष्णिग्गर्भा त्वावतः
 पादनिद्वत्पुरुतमं मतिनिचृत्स नुन्वे यदमेध्या . . गायत्री त्वमग्ने यज्ञानां
 वर्धमाना वः प्रणीतप्रतिष्ठाः प्रेष्टुमु प्रियाणां हसीयसी न नो वाजेष्विति द्विपदा
 गायत्री ।

End :

त्रयोऽष्टका जागतश्च तथैवाष्टक इत्यपि ।
 प्र वो महेऽतिजगती प्रो प्वस्मै शकरी मता ।
 साकं जातोऽतिशक्यावष्टिश्रेति त्रिकटुकः ।
 अत्यष्टिरग्निं होतारं प्रोक्ता दृ(धृ)तिरवर्महः ॥
 अति(धृ)तिर्यदस्य कर्मणः(ः) स हि शर्थो न धृ(तिः) ॥

Colophon :

इति निदर्शनानि (समाप्तानि) ॥

No. 903. छन्दोनिर्णयः.

CHANDŌNIRNAYAH.

Pages, 8. Lines, 6 on a page. Character, Kanarese.

Begins on fol. 193a of the MS. described under No. 15.

Complete.

The metres of certain verses in the R̥g-Vēda are herein specified.

Beginning :

अग्निमीले गायत्री तस्य नूनं त्रिष्टुप् यत्र आवा त्रिष्टुप् यच्छिद्धि पाङ्क्ति-
 राव इन्द्रं गायत्री शश्वत्त्रिष्टुप् त्रिश्विन्नो जगती ह्वयामि त्रिष्टुप् क्रीलं वो
 गाय[त्र]्यग्निर्विवस्व(स्वान)नुष्टुप्.

End :

प्र वो आवाणो गायत्री प्र सूनवो अनुष्टुप्पतङ्गं जगतीत्यमूषु त्रिष्टुबुत्तिष्ठ-
 तादु(नु)ष्टुप्र(प्प्र) ससाहिषे त्रिष्टुब्विष्णुर्योनिं गायत्री ऋतञ्च सत्यञ्चानुष्टुवा-
 नुष्टुप् ॥

Colophon :

इति छन्दोनिर्णयस्समाप्तः ॥

No. 904. छन्दोविचितिसूत्रम्.

CHANDŌVICIFISŪTRAM.

Pages, 8. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No 371.

Complete.

A work on Vedic prosody.

Beginning :

अथातश्छन्दसां विचयं व्याख्यास्यामः । तयश्छन्दःपादा भवन्ति अष्टा-
क्षर एकादशाक्षरो द्वादशाक्षर इति । तत्तु मिश्रं दशाक्षरोऽष्टाक्षर आपञ्चाक्षर-
तायाः प्रतिक्रामति । विश्वेषां हित इत्याचतुरक्षरताया इत्येक आदशा-
क्षरताया अभिक्रामति । वयं तदस्य संभृतं वस्वित्येकाक्षर आनवाक्षरतायाः
प्रतिक्रामति ।

End :

प्रश्नुष्टमभिनिहितं क्षिप्रसन्धिरभिध्रुवम् ॥

एतानि सन्धिजातानि मिमानश्छन्दसोऽक्षरैः ।

द्वैधं कुर्यादसंपूर्णे सम्पूर्णे किञ्चनेङ्गयेदिति ॥

छन्दसां विचयं जानन्यश्शरीराद्विमुच्यते ।

छन्दसामेति सालोक्यमानन्त्या(न्त्य)म(ञ्चा)श्रुते श्रिय(या) मिति श्रिय-
(या)मिति ॥

Colophon :

इति छन्दोविचितिसूत्रं सम्पूर्णम् ॥

No. 905. छन्दोविचितिभाष्यम्.

CHANDŌVICITIBHĀṢYAM.

Substance, paper. Size, $12\frac{3}{4} \times 7\frac{3}{4}$ inches. Pages, 46. Lines, 21 on a
page. Character, Telugu, written in a rather illegible hand.
Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Chandōviciti with commentary 23b, *ibid* 32a.

Incomplete.

Breaks off in the course of the commentary on the 43rd Sūtra of the fourth Adhyāya. The commentary is stated to be by Yādavaprakāśa on the Chandōviciti of Piṅgalanāga.

Beginning :

श्रीमात्पङ्कलमानस्य छन्दश्शास्त्रमहोदधिम् ।

वृत्तानि वार्तिकानीव कानि चिद्विचिनोम्यहम् ॥

ओमित्यादिमन्त्रास्तन्निबन्धनानि प्रायेण वैदिकानि के चित् च छन्दोबन्धाः[च] । (छ)न्दांसि चाविदुषा कर्मसु न मन्त्राः प्रयोक्तव्याः तथा च ब्राह्मणम्—यो ह वा अविदितार्षेयच्छन्दोदैवतविनियोगब्राह्मणेन मन्त्रेण याजयति वाध्यापयति वा स्थाणुं वर्छति गर्तं वा पद्यते प्र वा मीयते पापीयान् भवति यातयामान्यस्य छन्दांसि भवन्ति

*

*

*

* *

अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवतं योगमेव च ।

योऽध्यापयेज्जपेद्विद्वान् पापीयान् जायते तु सः ॥

इति । तत इदमशेषच्छन्दोबृन्दसन्दीपनं (छन्दोविचितिभाष्यम्) शास्त्रमधिक्रियते धीश्रीस्त्रीमिति म इति संज्ञा निर्दिश्यते ।

End :

द्विगो गान्तो गादिश्चेति तृतीयो द्वादशश्च वा न वाशितेति चतुर्लघुत्वे संज्ञान्तरस्य वक्ष्यमाणत्वात् नवमस्य लघुत्वनियमात् गान्त एव चतुर्थो गान्ता इत्युक्तत्वात् द्विदा द्वी गान्तश्चेति ॥

No. 906. छन्दोविचितिः सभाष्या.

CHANDŌVICITIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 79. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 32a of the MS. described under No. 905.

The first two pages seem to have been added later than the remaining portion of the work and by a different hand.

Complete.

This contains the commentary of Yādavaprakāśa along with the Sūtras of Piṅgalanāga on Sanskrit prosody.

Beginning :

अथ श्रीयादवप्रकाशविरचितच्छन्दस्सूत्रभाष्यप्रारम्भः ॥

मयरसतजभनलगसम्मितं

अमति वाङ्मयं जगति यस्य ।

स जयति पिङ्गलनागः

शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥ १ ॥

त्रिगुरुं विद्धि मकारं

लघ्वादिसमन्वित यकाराख्यम् ।

लघुमध्यमन्तु रेफं

सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥ २ ॥

लघ्वन्तं हि तकारं

जकारमुभयोर्लघुं विजानीयात् ।

आदिगुरुं च भकारं

नकारमिह पैङ्गले त्रिलघुम् ॥ ३ ॥

[स]दीर्घं संयोगपरं

तथा श्रुतं व्यञ्जनान्तमूपमान्तम् ।

सानुस्वारं च गुरुं

क्वचिदवसानेऽपि लघ्वन्त्यम् ॥ ४ ॥

धीश्रीस्त्रीम्.

ओमित्यादिमन्त्राः तन्निबन्धनानि प्रायेण वैदिकानि कर्माणि । ते च छन्दस्सूत्रे निबद्धाः । छन्दांसि चाविदुषा न मन्त्राः कर्मसु प्रयोक्तव्याः ।

तथा च ब्राह्मणम्—यो ह वा अविदितापेयच्छन्दोदैवत(विनियोग)ब्राह्मणेन मन्त्रेण याजयति वाध्यापयति वा स्थाणुं वर्धति गर्तं वा पद्यते प्र वा मीयते पापीयान् भवति यातयामान्यस्य छन्दांसि भवन्ति । अथ यो मन्त्रे मन्त्रे वेद सर्वमायुरेति श्रेयान् भवति । अयातयामान्यस्य छन्दांसि भवन्ति । तस्मादेतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यादिति । स्मर्यते च—

अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवतं योगमेव च ।

योऽध्यापयेज्जपेद्विद्वान् पापीयान् जायते तु सः ॥

तत इदमशेषच्छन्दोवृन्दसन्दीपनं शास्त्रमधिक्रियते धीश्रीस्त्रीन् इति संज्ञा निर्दिश्यते धी—श्री—स्त्रीमिति । गुरुवर्णत्रयं संज्ञि एतच्च सर्वगुरोर्वर्णत्रयस्योपसङ्ग्रहणयोदाहरणम् । तेन धीरित्यादेर्वाच्यार्थो न गृह्यते प्रकृतानुपयोगाच्च । तेनेदमुक्तं सर्वगुरोस्त्रिकस्य वर्णगणस्य म इति संज्ञा ।

End :

तथा हि

प्रस्ताराद्याः पादे समाविधयेऽर्थे समार्थविधये(वा) ।

पादेषु चतुर्षु कृताः समार्थसमाविषमविधये स्युः ॥

द्विगुणे छन्दसि ये प्रत्यया भवन्ति पादे इष्टस्यार्थस्य च ते पादचतुष्कस्य च ज्ञेयाश्छन्दसि तद्यथा—

षडरे यः प्रस्तारः

स व्यक्षरस्य सोऽर्थे स्यात् ।

यो द्वादशाक्षरेऽसौ

कृत्स्नस्य व्यक्षरस्य स्यात् ॥

प्रस्तारेऽक्षरसङ्ख्या

छन्दोऽक्षरगुणितवृत्तसङ्ख्या स्यात् ।

गुरुलघुसङ्ख्याद्धोरा

मात्रासङ्ख्या तु साध्यार्था ॥

छन्दोज्ञानमिदं भवाद्भगवतो लेभे सुराणां गुरुः
 तस्माद्दुश्च्यवनस्ततोसुरगुरुर्माण्डव्यनामा ततः ।
 माण्डव्यादपि सैत स्ततः पिङ्गलः
 तस्येदं यशसा गुरोर्भुवि धृतं प्राप्यास्मदाद्यैः क्रमात् ॥ इति
 इति साधुना यतिवरा वशीतृ(नृ)णामिव यादवप्रकाशेन ।
 कविदयितानां पिङ्गलशास्त्राद्वृत्तविधिरुज्ज्वहे ॥

Colophon :

इति भगवतो यादवप्रकाशस्य कृतौ पिङ्गलनागच्छन्दोविचितिभाष्येऽष्ट-
 मोऽध्यायः ॥

छन्दश्शास्त्रमिदं पुरा त्रिनयनालेभे गुहो नन्दितः
 तस्मात् प्राप सनत्कुमारकमुनिस्तस्मात्सुराणां गुरुः ।
 तस्माद्देवपतिस्ततः फणिपतिः तस्माच्च सत्पिङ्गलः
 तच्छिष्यैर्बहुभिर्महात्मभिरथो मद्यां प्रतिष्ठापितम् ॥

No. 907. छन्दोविचितिः सव्याख्या.

CHANDŌVICITIH WITH COMMENTARY.

Pages, 12. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 236 of the MS. described under No. 905.

Imperfect.

The last few passages of the commentary on the first Adhyāya constitute the beginning hereof. Then follows the colophon of the Adhyāya, which is followed by the second Adhyāya, which also is incomplete.

This commentary on the Chandassūtra of Piṅgalanāga is by Bhaṭṭa Halāyudha.

Beginning :

योपविष्टा सा पृथिव्यां त्वाश्रमे न स्थिते न लभ्यते

*

*

*

*

भूमितत्त्वोत्तरं न हि सन्दिहाना(दि)चापल्यं कुर्वाणस्ताधीयं नुभिते ॥

Colophon :

इति भट्टहलायुधकृतायां पिङ्गलच्छन्दोवृत्तौ प्रथमोऽध्यायः ।

द्वितीयच्छन्दः । अधिकारोऽयम(मा)शास्त्रपरिसमाप्तेः । इत्यू(त ऊ)र्ध्वं
यद्वक्ष्यामः छन्दः पुरा उपतिष्ठते छन्दस्संज्ञेनाक्षरसंख्यादप्येव(द्योति)छन्दोऽ-
न्नाभिधीयते । गायत्री—अधिकारोऽयम् । तान्युष्णिगनुष्टुबित्यादिसूत्रात्प्राग्यदु-
च्यते छन्दः तद्गायत्रीसंज्ञं भवेदिति ।

End :

यद्वेदैः पञ्चाक्षरः पादो भवति त्रयश्च षडक्षराः तदा शङ्कुमतनाम
गायत्री भवति छन्दोग्रहणे प्रकृते पुनः छन्दोग्रहणे ॥

No. 908. जटामणिः सव्याख्यानः.

JATĀMAṆIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 36. Lines, 16 on a page.

Begins on fol. 142z of the MS. described under No. 864.

Complete.

A work on a particular form of Vedic recitation known as Jātā, which consists in repeating every pair of words in the Veda first in true order, then reversed, and then again in true order.

Beginning :

ध्यात्वा सर्वजगन्नाथं साम्बं सर्वार्थसाधकम् ।

जटासिद्धान्तवचनव्याख्यां कुर्वे यथामति ॥

पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्योत्क्रम्य सन्धिमत् ।

यथावत्स्वरसंयुक्तं प्रयुञ्ज्यात्सा जटा मता ॥

अनुक्रम आर्षः व्युत्क्रमः विलोमः उत्क्रम अनुलोमः प्रातिशाख्योक्त-
स्वरसन्धिविधिमनतिक्रम्य सन्धिः । प्रथमं पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्योत्क्रमेत् ।

यथा वायव्यं श्वेतं श्वेतं वायव्यं श्वेतम् । इषे त्वा त्वेप इषे
त्वा इत्यादि ।

End :

लिक्रमस्य जटा ज्ञेया ह्युक्त्वा पूर्वक्रमन्तथा ।

पुनरन्तश्च मध्यश्च पुनराद्यन्तमेव च ॥

यथा मास्थात् स्थादा मा मा स्थात् आस्थात् स्थादास्थात् ।

मो षू णो नस्सु मो मो षू णः सू नो नस्सु सू नः ॥

No. 909. जटावलिः.

JATĀVALIH.

Pages, 7. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A work similar in character to the last one.

Beginning :

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपम् ।

वागीशश्च तथा श्रीशं वरदं जगतां पतिम् ॥

क्रमेण द्विपदं ब्रूयाद्ब्युत्क्रमेणोत्क्रमेण च ।

सलक्षणं सर्वसन्धौ प्रोच्यते सा जटा बुधैः ॥

तस्याः प्रमाणं प्रथमे प्रातिशाख्यप्रपाठके ।

रेफादेशेऽपिशब्दाच्च तथा मेत्यार्षशब्दतः ॥

लिक्रमेष्वष्टधा सन्धिर्द्वौ द्वावाद्यन्तयोरपि ।

आर्षसंज्ञास्त एवात्र सन्धयोऽन्ये त्वनार्षकाः ॥

End :

चित्रश्च भवतं द्रप्सस्सहस्व पुनरैक्यतः ।

पवस्व व्रतपास्सूर्ये परोज्येव पुनस्तथा ॥

यः प्राणश्च तथायुर्दाः प्राणं मे मयि के चन ।
 येनाग्नेऽस्मिन् विधस्थे च वाज्यध्वनो न लुप्यते ॥
 त्रिपदप्रभृतिष्वेव बलीयांस्त्वन्ययोगतः ।
 अलोप एव कण्ठोक्तेरन्ययोगेऽपि सर्वदा ॥

Colophon:

जटावालिः समाप्ता ॥

No. 910. जटालक्षणम्.
 JATĀLAKṢAṆAM.

Pages, 9. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 902.

Incomplete.

A work similar to the last.

Beginning :

वेदाधारं वेदनिधिं वेदव्यासं जगद्गुरुम् ।
 जगतां कारणं नत्वा जटालक्षणमारभे ॥
 यथोक्तक्रममारभ्य तं क्रमं व्युत्क्रमेत्ततः ।
 पुनर्यथाक्रमं ब्रूयादेवं प्रोक्ता जटा मता ॥
 यथाग्निमील ईलेऽग्निमग्निमील इति क्रमात् ।
 प्रत्यादानाख्यमाकारं पुनरादाय तत्पदम् ॥
 तदुत्तरपदेनैव त्रिब्रूयात्पूर्वमुक्तवत् ।
 तमा नो न आ तं तमा न इत्युक्त्वा तदनन्तरम् ।
 आ नो न आ न इत्येवं क्रमेणैव वदेज्जटा ॥

End :

लोपागमविकाराश्च विकृतिर्विक्रमः क्रमः ।

ह्रस्वदीर्घौ षत्वणत्वे उपाचरितमार्षवत् ॥

उपाचरितशब्दस्य कोऽर्थः? संहितावत्पूर्ववचनं पदवदुत्तरं ब्रूयात्
 विलोमे आयामाविस्त्रम्भाक्षेपकम्पकान्

No. 911. त्रिकमलक्षणम्.

TRIKĀMALAKṢANAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 54a. of the MS. described under No. 857.

Complete.

There is given in this work first a list of words, whose final vowels do not undergo phonetic changes, when followed by words beginning with vowels, this collection being known as पृथग्व्यक्ति; and then the places where three words go to make up a Krama are pointed out.

Beginning :

स्वधा पूषा प्रमा प्रबुध्निया प्रपा प्रतिमा विमोन्मा द्या मिथुनी अमिनन्त
बृहस्पते द्रोणे धर्मे वाजे वदे मन्दे रेजते न योजते अग्ने अज्ञे अक्ते अर्वे
विश्वेदेवैर्नैर्ऋती त्वी इत्यस्तुहि इति प्रधाव्यक्तयः ।

आकारान्तमुदात्तान्तमाङ्परं यत्र दृश्यते ।

त्रिक्रमं तं विजानीयात् मो षू ण ऊ षु णस्तथा ॥

End :

अन्यत्र पञ्चधा सन्धिस्तत्राद्यन्तौ तथार्धकौ ।

समौ वर्णस्वरौ यत्र तत्रैकस्सान्धिरार्धकः ॥

नोपसर्गोऽवसानस्थः नीचः पूर्वस्तथा द्वयोः ।

त्रिषु मध्यगतश्चैव अवानोऽवग्रहस्तथा ॥

No. 912. थकारधकारसूत्रम्.

THAKĀRADHAKĀRASŪTRAM.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 45a of the MS. described under No. 857.

Complete.

This consists of two lists of such words in the Kṛṣṇayajurveda as contain the letters थ् and ध्, respectively, these letters being apt to be confounded in ordinary uncritical pronounciation.

Beginning :

इषे विजिहाथां पर्याधत्था जुषेथां सयूथ्यो नाथितं व्यथितमाघोषथा
मत्र रमेथां व्यथिः प्रथिष्ठमापृणेथां दधाथां त्रायेथां भवथा पीडयेथां विमुच्ये-
थां प्रलथा पूर्वथा विश्वथेमथा प्रथा नीथे नीथे शिश्रथ श्रथायाह्वथाः समिथेषु
मन्थमर्थेतस्ततश्चक्षाथां वीथो घृतसारे बाधेथाम् ।

End :

प्रजननमुभा जिग्यथुर्न परा जयेथे अपस्पृधेथामैरयेथां सप्रथसमुत्थास्यते
मन्थ्यग्रान्मन्थिपात्रं शवसा जघन्थ प्रोण्वाथां गाथाभ्यः स्वाहा ॥

Beginning :

अथ धकारसूत्रम् ।

आयुषेधामुभा राधस उशते धेष्ठाशुरुधो वच्चेधा राधसा रत्नधा विदधेप्वन्यं
नेमधिभा गावीधुकं सन्निधाय तमवरुधम् ।

End :

पटरो विक्रियः एकधुरममिमिन्धीत कतिधा धेना बृहस्पतेस्त्वष्टा विद-
धद्वधाय याधमानो विधुन्दद्राणं यो रत्नधानाध ॥

No. 913. नपरतपरम्.

NAPARATAPARAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Page, 4. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 29a. The other works contained in the MS. are : Raghuvamśam 1a, Śiśupālavadham 8a, Samānasandhi 20a, Vilāṅghaym 28a, Pūrvōttarōbbhayadīrghī 31a.

Complete.

This consists of two lists of such words as end in न् and त्, respectively, as they occur in the Kṛṣṇayajurveda; they are given as a help to the knowledge of the Padapāṭha, since these letters often become changed into other letters through Sandhi.

Beginning of Napara.

अथ यजुस्संहितायां च-छ-ज-त-थ-द-ध-न-म-ल-प-राः तत्तत्सानुना-
सिकाः पदान्ताः पदकाले नकारा दृश्यन्ते । अमुष्मिन्नस्मिन्नब्रुवन्ननङ्गानकुर्वन्न-
सुरानवसन्ननयन्नदुहन्नधुक्षन्

End:

नस्समानो नरो निरयाचथा नुदेथे परं यं न सत्रायणेनेव नैव नो
नौ नवनीतं न प्रवस्तव्यं निर्वाधानां नाकसदां परं तद्यत् ॥

नपरस्समाप्तः ॥

Beginning of Tapara.

अथ यजुस्संहितायां नकारपरास्सानुनासिकाः पदान्ताः पदकाले
तकारा दृश्यन्ते । अद्यादतृणदभीयादब्रवदिजुषदस्थादसदस्मात् ॥

End:

हिंसीद्धिणुयाद्धन्याद्धविष्मद्धविष्कृत् तेनैव पूर्वं निधनपर इति ॥

Colophon :

तपरस्समाप्तः ।

No. 914. नपरतपरम्.

NAPARATAPARAM.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 12a of the MS. described under No. 853.

Complete.

Same as the last.

No. 915. नपरतपरम्.

NAPARATAPARAM.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 90b of the MS. described under No. 854.

Complete. Same as the last.

No. 916. नपरतपरम्.

NAPARATAPARAM.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 15a of the MS. described under No. 857.

Complete.

Same as the above.

No. 917. नपरतपरम्.

NAPARATAPARAM.

Pages, 4. Lines, 30 on a page.

Begins on fol. 90b of the MS. described under No. 859.

Complete.

The same subject as in the above is dealt with here by Śeṣa-Nārāyaṇa, the selected words being strung together to form mnemonic verses.

Beginning of Naparam.

प्रणम्य गरुडारूढं हरिं नीलाद्रिसन्निभम् ।

शेषनारायणाख्येन लक्षणं क्रियते मया ॥

नतयोस्तु विहाय(स्या)त्सव्याख्यं दोषवर्जितम् ।

सङ्गृह्य श्लोकरूपेण तदन्तानि पदानि तु ॥

वर्जयोश्च(येच्च)धकारन्तु हित्वा तादिचतुष्टये ।

मकारेण लकारेण परे सति विकारभाक् ॥

पदान्तो यो नकारश्च तकारो नापरश्च यः ।
 दृश्यते एष तौ ज्ञातुं प्रवक्ष्यामि पदान्यहम् ॥
 वर्णक्रमेण गृह्यन्ते तेनान्तानि यथाक्रमम् ।
 तत्र दुःखपदचा(ञ्चा)पि नानाद्वितीप्यते ॥
 स्यात्तदेत्यादिका(क)ञ्चात्र पूरणार्थे विधीयते ।
 इति परिभाषा ॥
 अभूषन्नब्रुवन्नमन्नकृण्वन्नरुहन् दिवा ।
 अपप्तन्नश्लुवन्नस्मिन्नस्नानवन्नयानयन् ॥

End :

सर्वान्त्सीव्यंस्तथा स्थातृन् सामत्स त्वं सहन्तु मः ।
 सहन् सिञ्चन् हविष्मान् हर्यन्निति च सङ्ग्रहः ॥
 शेषनारायणाख्येन सम्पूर्णं नपरं कृतम् ।

Colophon :

नपरं संपूर्णम् ॥

Beginning of Taparam.

अभ्रादमुञ्चदकृणोदखापयदचिक्रि(क्र)दत् ।
 असच्चातृणदनमदसन्नस्थादवीद्भवेत् ॥
 अस्तभ्रादसदचैवाप्यवधीच्च स्फुटन्तथा ।
 अङ्गिरस्वदविन्दच्चाजनयच्चारुहत्तथा ॥

End :

सङ्ग्राह्यमपि यत्किञ्चित् अत्रानुक्तं विल(च)क्षणैः ।
 ऊह्यमेवं सता स्यातं लक्षणं समुदीरितम् ॥

Colophon :

इति तपरं समाप्तम् ॥

No. 918. नपरतपरं सव्याख्यानम्.

NAPARATAPARAM WITH COMMENTARY.

Pages, 18. Lines, 20 on a page.

Begins on fol 24a of the MS. described under No. 855.

Complete.

A work of the same kind as the above; it is by Śaurisūri, and has a commentary by himself; the words are arranged in alphabetical order.

Beginning :

नत्वा श्रीनायकं देवं सर्वसम्पत्करं परम् ।

शौरिसूरिः प्रवक्ष्यामि नवं नव(त)परं पर(द)म् ॥

सकलकार्यनिर्वृत्तिहेतुं विनायकं पूर्वं नमस्कृत्य नपरलक्षणं करिष्यामी-
त्युक्त्वा इदानीं प्राचीनग्रन्थस्य दोषबाहुल्यं दर्शयन् आरम्भ्यमाणस्य गुणमु(प)-
पादयन्नाह—

दुर्ज्ञानं दुष्करं यत्तु सापेक्षं चाक्रमं तथा ।

तत् परित्यज्य सव्याख्यमकारादि च पुष्कलम् ॥

दुर्ज्ञानं ज्ञातुमशक्यम् अन्यमभिप्रेत्यान्योपदेशात् दुष्पठं पठितुमशक्यं
ग्रन्थरचनासामर्थ्यात् सापेक्षम् अपूर्णोपदेशात् अक्रमम् अकारादिवर्णक्रम-
हितं तत् परित्यज्य निराकृत्य सव्याख्यं व्याख्यासहितम् अकारादि अकारादि-
वर्णक्रमेण रचितं पुष्कलं पूर्णम्; एतदुक्तं भवति पुरातनस्य दुर्ज्ञानत्वादि-
बहुदोषदुष्टत्वात् तन्निराकृत्य तैत्तिरीयवेदाध्यापकाध्येतृणां सुशाखावगमनार्थं
सव्याख्यं समासव्यासरूपेण प्रतिषिध्योदाहरे । प्रत्युदाहरणं च पुष्कलं पूर्णं
सुज्ञानं लक्षणान्तरं करिष्यामीत्यत्र सम्बध्यते । लक्षणं नारम्भणीयमित्येव
चोदयन्तं प्रत्यारम्भणीयमुपपादयितुमाह नारम्भणीयमिति श्लोकद्वयेन ।

End :

सर्वान्मया कामान् व्यश्रुवथ, सर्वान् लोहितगन्धेन, स्तेगान्दंष्ट्राभ्याम्,
सहसश्चित् सहीयान् देवः, हविष्मान् देवो अध्वरः, एतान् होमान् जुहुयात्
इति नपद्धतिः ॥

Beginning :

अथ तकारपद्धतिः अन्नाद्यान्निर्मजामि, वज्रेण खान्यतृणन्नदीनां, न
मांसमश्नीयान्न स्त्रियम्, इत्यब्रवीन्न वै, यस्याजुषन्नमस्विनः ।

End :

एवं नपरं तान्तं च यत् पदं तत् सवर्णं प्रकीर्तितम् । संहितायां कचि-
दपि प्रदेशे दृष्टं तकारान्तपदमवेक्षते तत् सर्वं प्रकीर्तितम् ॥

Colophon :

इति नपरतपरव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No. 919. नपरतपरं सव्याख्यानम्.

NAPARATAPARAM WITH COMMENTARY.

Pages, 16. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 11a of the MS. described under No. 856.

Complete.

Same as the last.

No. 920. नारदशिक्षा.

NĀRADAŚIKṢĀ.

Pages, 30. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 94a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A work on the accents and the manner of pronunciation of the verses in the Sāma-Vēda, written by one who styles himself as a traditional student of the Yajur-Vēda.

Beginning :

श्रीरामं सामगानेन सन्तोषयितुमिच्छता ।
 मया नारदशिक्षेयं याजुषेणापि लिख्यते ॥
 अथातस्स्वरशास्त्राणां सर्वेषां वेदनिश्चयम् ।
 उच्चनीचविशेषाद्धि स्वरान्यत्वं प्रवर्तते ॥
 आर्चिकं गाधिकञ्चैव स्वा(सा)मिकञ्च स्वरान्तरम् ।
 कृतान्ते स्वरशास्त्राणां प्रयोक्तव्यं विशेषतः ॥
 एकान्तरस्वरस्त्वृक्षु गाधासु व्यन्तरस्वरः ।
 सामसु व्यन्तरं विद्यादेतावत्स्वरितोऽन्तरम् ॥

End :

यथा व्यालो हरेत्पुत्रान् दंष्ट्राभिर्न च पीडयेत् ।
 भीतः पतनभेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत् ॥
 एवं वर्णाः प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिताः ।
 सम्यग्दर्शनप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते ॥
 खण्डः ९ । द्वितीयः प्रपाठकस्समाप्तः ॥

Colophon :

नारदशिक्षा समाप्ता ॥

No. 921. पदकारिकारत्नमाला.

PADAKĀRIKĀRATNAMĀLĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 17 × 1 $\frac{3}{4}$ inches. Pages, 136. Lines 7 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Contains 40 Adhyāyas.

This work is by a person who says in the introduction that his name is Śaṅkarācārya, and that he is acquainted with all the Śāstras, devoted to the study of the Vēdas and the performance of religious ceremonies, and well-versed in all the Vēdas and Mantras ; and he treats in this work of certain component phonetic elements of

words—such as Visarga, Anusvāra, Vēṣṭana—and of words ending with the letter *n*, as they are to be found in the Mantras of the White Yajur-Vēda.

Beginning :

श्रीक्रान्तं सितरुचिराजितोत्तमाङ्गं गौरीशं गुरुपदमम्बुजालयञ्च ।

सन्नत्वा सुललितलक्षणं पदानामासारैः प्रक यामः ॥

पदानामावलिं वेलवि(स)र्गोणान्निरीक्षणम् ।

नान्तानां वक्ष्यते लक्ष्म निक्षिप्यैकाक्षरे क्षयम् ॥

विहीना ऋलृवर्णभ्यान्नवा ।

दशमं बिन्दुना ज्ञेयं विसर्गाद्विशतिर्भवेत् ॥

त्रिदशङ्को(ऽ) कु(ङ्कु)शः पार्श्वा उकारश्चोभयाङ्कुशः ।

आसन्नस्त्रिदशं लक्ष्म यत्र कचिदिह स्फुटम् ॥

पदानां लक्षणं प्रोक्तं वेलानां तदनन्तरम् ।

वार्गाणां पञ्चमार्गाणां पञ्चपञ्चोर्ध्वरेफया ॥

दशोभयाङ्कुशं लक्ष्म वेदे वाजसनेयके ।

वार्गान्तराक्षरैः पञ्चविसर्गोणान्निरीक्षणम् ॥

अथो रेफस्तथा पञ्च द्विपञ्चेषु(क्षी च) शुक्रस्तथा ।

सवेलसविसर्गाङ्को वार्गाणां च हलं क्रमात् ॥

सविसर्गास्तथाम्भ(न्त)स्था हकारेणाप्तलक्षणम् ।

अवेलस्तद्वद्दृष्ट्वाणो लस्त(अन्त)स्यैव हलं क्रमात् ॥

नान्तानां वै त्वथो युक्तं वर्गाणाञ्च हलं क्रमात् ।

ओष्ठचाणाञ्च तथान्तस्थरेफवर्जं यथाक्रमम् ॥

पञ्चानाञ्च द्विपक्षी च शुकि(कः) पारिश्रुतीति यत् ।

गणान्तानां निजं पूर्णं स[मा]प्तानां पदलक्षणम् ॥

सर्वशास्त्रविचारज्ञः सदाचारसमागमः ।

तपस्समाधिनिरतो गुरुध्यानसमन्वितः ॥

सर्ववेदार्थतत्त्वज्ञो भानुकोटिसमद्युतिः ।
 सर्वागमविवेकज्ञः सर्वमन्त्राधिपश्शुचिः ॥
 शङ्कराचार्यनामाहं रत्नमाला च वक्ष्यते ।
 उमायुक्तो विश्वनाथश्चरणद्वयवन्दितः ॥
 ब्रह्माणं भास्करं व्यासं श्रीकान्तश्च जगत्प्रभुम् ।
 यजुर्वेदमहाकल्पतरोरेकशतैर्युताः ॥
 शाखास्तत्र शिवाकाराः प्रथमा(ः) काण्वसंज्ञकाः ।
 पुण्यं पवित्रपूतन्तु सर्वमन्त्रसंसागमम् ॥
 यजुषा चैव सर्वेषां तच्छ्रेष्ठसममुत्तमम् ।
 पदानां कारिकाचैव रत्नमालाश्च संज्ञकाम् ॥
 वाजसनेयशाखास्तु यथोक्तन्तु यथाक्रमम् ।
 तथा श्रुत्यनुसारेण वक्ष्येऽहं रत्नमालिकान् ॥
 पदानाञ्चैव वेष्टा च विसर्गणान्तथैव च ।
 यथाक्रमस्तु नान्तानां वक्ष्येऽहं गण्यते तथा ॥
 इषे त्वेति समन्त्रस्य पदास्त्रयोदशैव च ।
 वेष्टनं चैकमेव स्याद्विसर्गस्तु त्रयो भवेत् ॥

Colophon :— इति श्रीशङ्कराचार्यकृतौ वाजसनेयसंहितायां पदकारि-
 कारत्नमाला नाम चत्वारिंशदध्यायस्समाप्तः ॥

End :

अन्तः पुनस्स्वस्सवितो न स रेफो वेलो भवति । स्वस्वाहान्तः परार्थश्च
 पृथिव्यौ च न वेलाः ॥

No. 922. पदकारिकारत्नमाला.

PADAKĀRIKĀRATNAMĀLĀ.

Pages, 110. Lines, 15 on a page.

Begins on fol. 29a of the MS. described under No. 67.

Complete.

A copy of the MS. described under the last number.

No. 923. पदसङ्ख्या.

PADASANKHYĀ.

Pages, 50. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 167a of the MS. described under No. 15.

Complete.

This work gives the number of words contained in every Varga of the R̥gvēda.

The transcription of this work is said to have been begun on the 14th Śuddha Phālguna of Plavaṅga year, and to have been completed on the 2nd Bahula of the same month.

Beginning :

पदसङ्ख्याविभाग उच्यते—अग्निमीले सप्तचत्वारिंशद्यदङ्गैकचत्वारिंशद्वायवायाह्येकोनपञ्चाशद्वायविन्द्रस्त्रयस्त्रिंशदश्विनैकोनपञ्चाशदोकोनु मास एकपञ्चाशत्.

End :

प्रथश्च सप्तचत्वारिंशद्वृ (द्वृ)हस्पतिर्द्वात्रिंशदपश्यं त्रिचत्वारिंशद्विष्णु-
योनिमष्टात्रिंशन्महित्रीणामष्टाविंशद्वात आवात्वष्टात्रिंशत्प्राग्नेयत्रिंशत् नूनं
त्रयोविंशदायङ्गौस्त्रयस्त्रिंशदृतं यथा सहितं संसमिन्निषष्टिः ॥

Colophon :

इति श्रीवेङ्कटपदविन्यासे ग्रन्थे अष्टमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥

क(स)रभसकरवेगभ्रष्टवर्णादिदोषो

यदि भवति न वाच्यं पुस्तके हस्तदोषात् ।

सकलगुणग्राहिणां सद्गुणग्राहकाणां

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

No. 924. पारिशिक्षाटीका याजुषभूषणम्.

PĀRISĪKṢĀTĪKĀ : YĀJUṢABHŪṢANAM.

Substance, paper. Size, $13\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Pages, 60. Lines, 25 on a page. Character, Dēvanāgarī. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. Contains another work called Gōpāla-dēśikāhnikam 33a.

This MS. is a copy of the MS. described under No 925 which latter is injured.

Complete.

A work on Yajurvēda-Lakṣṇa attributed to Pāri, with the commentary of Cakra, son and pupil of Rāma. It deals with phonetics, accents, &c., as appertaining to the language of the Yajur-Vēda.

Beginning :

सिताम्भोजनिष्ठं रथाङ्गाब्जमुद्राः

तथा पुस्तकान्तं कराब्जैर्दधानम् ।

प्रणम्याश्चवक्त्रं त्वहं पञ्चवर्ण-

क्रमाणां निदानं प्रवक्ष्ये प्रबन्धम् ॥

अथ इष्टदेवताप्रणामानन्तरं स्वगुरोः वेदतल्लक्षणाद्यभिज्ञताप्रकाशनमुखेन वस्तुनिर्देशात्मकं मङ्गलमातनुते पदक्रमेति—

पदक्रमजटाघनध्वजरथादिभेदैर्युता

श्रुतिः प्रथितलक्षणा स्फुरितपञ्चवर्णक्रमा ।

यदीयवदनान्तरे वसतिमाप शास्त्रैस्समं

स मे विजयते तरां प्रथितरामनामा गुरुः ॥

अथ मङ्गलानन्तरं विविधवर्णक्रमादिलक्षणविचाररसिकानां विदुषां तत्तल्लक्षणसुखपरिज्ञानार्थं साम्प्रतिकजनदुरवबोधभारद्वाजव्यासपारिशम्भुकौलह (हल) हारीतबोधायनवसिष्ठवाल्मीकिप्रभृतिसुनिगणविनिर्मितशिक्षादिग्र-

न्यानुसारेण ललितपदसन्दर्भं किञ्चित्प्रबन्धं कर्तुमनाः स्वकीर्त्यनुवृत्तये
स्वनामधेयान्निबध्नन् शिष्यावधानाय प्रतिजानीते तनय इति—

तनयो विनयोज्ज्वलस्य तस्य
प्रथितो वैदिकवावदूकसिंहः ।
कृपया महतां स चक्रनामा
ह्यपि वर्णक्रमलक्षणं करोति ॥

तनय इत्यादि स्पष्टोऽर्थः । सम्प्रति स्वग्रन्थस्यामूलकताशङ्काप्रयुक्ता-
नादरपरिहाराय समूलकतां प्रतिपादयन् शिष्टपरिग्रहस्य स्वस्य ग्रन्थस्य च
अभ्युदयसाधनतया एतन्न्यर्गा(ग्भा)वफलीभूतां शिष्टप्रीतिं प्रार्थयते सतामिति—

सतां मुदं सम्प्रति पारिशिक्षा-
व्याख्यानभूता हृदयङ्गमेयम् ।
विलक्षणा याजुषभूषणाख्या
कृतिर्मदीया वितनोतु कामम् ॥

अथ शिक्षाकारोक्तं मङ्गलश्लोकमाह—

प्रणिपत्य जगन्नाथं वासुदेवं सनातनम् ।
गणाधिपं गिरां देवीं शीक्षां वक्ष्ये यथामति ॥

प्रारप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तये प्रचयगमनाय च मङ्गलमादः
धानः शिष्टाचारपरिप्राप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं ग्रन्थारम्भं प्रतिजानीते प्रणि-
पत्येति । जगन्नाथं सर्वलोकैकनाथं सनातनम् आद्यन्तरहितं वासुदेवं विष्णुं
गणाधिपं विष्वक्सेनं सेनेशमिति यावत् गिरां देवीं सरस्वतीं च प्रणम्य यथा-
मति शीक्षां वक्ष्ये ।

अथ वर्णसमाम्नाय उच्यते याजुषोऽत्र तु ।

अथेत्ययं शब्दोऽधिकारार्थः ; वर्ण्यन्ते व्यक्तं ध्वन्यन्त इति वर्णा-
अकारादयः समित्युपसर्गः सहत्वं द्योतयति आत्मानम्(म्नायः) अभ्यासः यत्र

समुदितानामभ्यासः क्रियते सः समाम्नायः वर्णानां समाम्नायो वर्णसमाम्नायः
सोऽधिकृतो वेदितव्यः । सोऽयं पूर्वशिष्टैरुपदिष्टः तथा हि—

स्वराः स्पर्शास्तथान्तस्था ऊष्माणश्चाथ दर्शिताः ।

विसर्गानुस्वारलाश्चानुनासिक्याः पञ्च चोदिताः ॥

End:

शुद्धवर्णे त्वचामादौ यद्युच्चादिः प्रयुज्यते ।

संविद्यात् स्वरवर्णन्तमेतदेवास्य लक्षणम् ॥

शुद्धवर्ण इति । शुद्धवर्णे केवलवर्णक्रमोक्तौ अचाम् अकाराद्यौकारपर्य-
न्तानां स्वराणामादौ प्रथमतः उच्चादिः उदात्तादिस्वरः प्रयुज्यते यदि तं
तथाप्रयुक्तोदात्तादिस्वरविशिष्टवर्णं स्वरवर्णं संविद्यात् स्वरवर्णक्रममिति
सम्यग्ज्ञेयमित्यर्थः । अस्य स्वरवर्णक्रमस्य एतदेव लक्षणं एतावदेव लक्षणम् ॥

No. 925. पारिशिक्षा सटीका.

PĀRĪŚIKṢĀ WITH A GLOS^s.

Substance, palm-leaf. Size, 15¼ × 1¾ inches. Pages, 120. Lines, 6
on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appear-
ance, old.

Complete.

Same as the last.

No. 926. पूर्वोत्तरोभयदीर्घी.

PŪRVÔTTARÔBHAYADĪRGHĪ.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on f.l. 31a of the MS. described under No. 913.

This work gives three lists of certain pairs of words in the Yajur-veda, which are phonetically fused together and have a long vowel (1) at the end of the first word, or (2) at the beginning of the second word, or (3) both at the end of the first word and the beginning of the second word. The object of the work is to be of help in the learning of the Padapāṭha.

Beginning of Pūrvadīrghī

वशान्नायाकवारिं महेन्द्राय माहेन्द्रमैतुमैतोरष्टाश्रीरष्टाक्षराण्यष्टाक्षरमष्टा-
क्षरेणाजेदेयातामार्पयन्ती याज्यानुवाक्ये याज्यानुवाक्ययोः

End :

यथौदितमे(व) विश्वाहाञ्जसायनीरातोर्महेन्द्रम् ।

इति पूर्वदीर्घी.

Beginning of Uttaradīrghī

उपायवोऽदब्धायो विश्वायुश्शतायुः सर्वायुः सत्यायुश्चित्रायुः ।

End :

वैश्वदेवामिमास्ते यत्राकूताय प्राप्यते मृगाखरे ।

इत्युत्तरदीर्घी ॥

Ubbhayadīrghī

पराह दक्षिणावृतो यथायतनं यथायतनावि(दि)त्युभयदीर्घी ॥

No. 927. पूर्वोत्तरोभयदीर्घी.

PŪRVŌTTARŌBHAYADĪRGHĪ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 46a of the MS. described under No. 857.

Complete.

Same as the last.

No. 928. प्रातिशाख्यम् (यजुस्).

PRĀTISĀKHYAM (YAJUS).

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 26. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : Grahanirṇaya 14a, Dharmaśāstraviṣayam 29b and Parāśarasmr̥ti 34a.

Complete.

This is a work on Vedic orthography and pronunciation as relating to the Kṛṣṇa-Yajurveda.

Beginning :

अथ वर्णसमाम्नायः, अथ नवादितस्समानाक्षराणि, द्वे द्वे सवर्णे
ह्रस्वदीर्घे न छुतपूर्वम्, षोडशादितस्स्वराः, शेषो व्यञ्जनानि, आद्याः पञ्च-
विंशतिः स्पर्शाः, पराश्रितस्रोऽन्तस्थाः ।

End :

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।

स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥

गच्छेदाचार्यसंसदमिति ॥

अथ चतस्रस्संहिताः, अथ वर्णविशेषोत्पत्तिः, शब्दः प्रकृतिस्सर्व-
वर्णानां, व्यञ्जनं स्वराङ्गम्, इवर्णोकारयोर्यवकारभावे स्वरितयोर्मध्ये यत्र
नीचं स्यात् उकारन्तु प्रणव एके तीव्रतरमानुनासिक्यम् । अथ सकारपराः
नकारस्य रेफोष्मयकारभावात्, स्वरपूर्वं व्यञ्जनं द्विवर्णं व्यञ्जनपरम् । अथ
मकारलोपः ।

वेङ्कटः कृष्णतनयः सीतारामस्य सूरिणा ।

प्रातिशाख्यद्वये प्रश्ने लिख्यते तन्मया कृतम् ॥

शारदां वरदां देवीं विद्यादानविशारदाम् ।

शारदां भज सिद्धान्तां शारदाम्भोजसेविताम् ॥

सिद्धार्थिवत्सरे चैव ऊर्जे मासे तु पूर्णिमा ।

लिख्यते प्रातिशाख्ये तु सर्वलक्षणसंयुते ॥

No. 929. प्रातिशाख्यम् (यजुस्).

PRĀTISĀKHYAM (YAJUS).

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 22. Lines, 7 on
a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance,
old.

Contains 24 Adhyāyas in two Praśnas.

Begins on fol. 39a. The other works herein are : Kṛṣṇayajur-
vêdamantrapraśnaḥ 1a, Āpastambagr̥hyasūtram 25a, Bôdhāyana-
pūrvaprayôgaḥ 50a, Iṣṭihautram 60a.

Same as the last.

Beginning :

अथ वर्णसमाम्नायः, अथ नवादितस्समानाक्षराणि, द्वे द्वे सवर्णे ह्रस्व-
दीर्घे, षोडशादितस्स्वराः ।

End :

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंपदम् ॥

Colophon :

इति प्रातिशाख्ये द्वितीयप्रश्नेन सह चतुर्विंशोऽध्यायः ॥

No. 930. प्रातिशाख्यम् (यजुस्).

PRĀTISĀKHYAM (YAJUS).

Pages, 23. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 1b of the MS. described under No. 867.

Comp'ete. Same as the last.

No. 931. प्रातिशाख्यव्याख्यानं त्रिभाष्यरत्नम्.

PRĀTISĀKHYAVYĀKHYĀNAM: TRIBHĀṢYARATNAM

Pages, 161. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 20a of the MS. described under No. 867.

Complete.

A commentary on the last described work.

Beginning :

भक्तियुक्तः प्रणम्याहं गणेशचरणद्वयम् ।
 गुरुनपि गिरान्देवीमिदं वक्ष्यामि लक्षणम् ॥
 व्याख्यानं प्रातिशाख्यस्य वीक्ष्य वाररुचादिकम् ।
 कृतं त्रिभाष्यरत्नं यद्भासते भूसुरप्रियम् ॥

श्लोकयोरनयोरयमर्थः—गणेशचरणद्वयं गुरुन् गिरामपि देवीं वाग्देवी-
 मित्यर्थः । ताञ्च प्रणम्य लक्षणमिदं वक्ष्यामि । यल्लक्षणं त्रिभाष्यरत्ननामकं
 भूसुरप्रियं विद्वत्प्रियं भासते यत्, कीदृशं लक्षणं प्रातिशाख्यस्य व्याख्यान-
 रूपं, वाररुचादिकं भाष्यजातं वीक्ष्य कृतं न्यूनातिरेकेण रचितम् आ(दि)-
 शब्देनात्रेयमाहिषेयौ गृह्येते । अत एव त्रिभाष्यरत्नमिति नाम्नः उपपत्तिः ;
 त्रयाणां भाष्याणां समाहारः त्रिभाष्यं तस्य रत्नं भूषणम् । अथ वर्णसमाम्नायः—
 मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्न्येप्वथो अथेति मङ्गलाद्यनेकार्थत्वात् अथशब्दस्य
 अत्रैकोऽर्थो निर्णेतव्यस्तत्र प्रथमं मङ्गलार्थत्वमुच्यते.

End :

वेदस्वरूपमुच्यते—

यजुर्वेदः पिङ्गलाक्षः कृशमध्यो बृहद्गलः ।
 बृहत्कपोलः कृष्णाङ्घ्रिः ताम्रः काश्यपगोत्रजः ॥

वेदाङ्गान्युच्यन्ते—

शिक्षा कल्पो व्याकरणं निरुक्तं ज्योतिषन्तथा ।
 छन्दसां लक्षणञ्चेति षडङ्गानि विदुर्बुधाः ॥
 आनुपदञ्चानुषदं छन्दोभाषासमन्वितम् ।
 मीमांसान्यायतर्काश्च उपाङ्गानि विदुर्बुधाः ॥

एवं साङ्गोपाङ्गं वेदं गोलस्वरूपादि विजानन्नधीयानः पूतो भवति ।

ग्रन्थान्तरे यथा तद्वदिदं शास्त्रं यदृच्छया ।

असूत्रितेषु स्थानेषु पौरुषेयेषु वर्तते ॥

तथा हि न प्र नक्षत्राय देवाय । स ई ममाद् महि कर्म कर्तवे
महामुरुः, महि सप्तदशेनावस्युवाताः, अपि सीद् मिथुन्यष्टौ च, अस्मिन्स्तनु-
वस्तुहि पिनाकमित्यादौ न वर्तते । सिंहो व्याघ्र उत या पृदाकौ ।
द्वादशमिष्टोमस्य स्तोत्राणि आत्मना परा णिष्प्र शुकशोचिषा । ऊश्मसि
पोषमित्यादौ तु वर्तते । गच्छेद्वाचार्यसंसदमिति वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं द्यो-
तयति ॥

Colophon :

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोऽध्यायः ॥

लिलोचनध्यानविशुद्धकौमुदी-

विनिद्रचेतःकुमुदः कथा(ला)निधिः ।

स सोमवर्यो विततान सम्मतं

विपश्चितां भाष्यमिदं सुबोधनम् ॥

त्रिभाष्यरत्नमखिलं यथामातृकमत्र हि ।

लिख्यते परमं वेद्यं वेङ्कट्या भवयज्वना ॥

No. 932. प्रातिशाख्यविवरणम्—त्रिभाष्यरत्नम्.

PRĀTISĀKHYAVIVARAṆAM: TRIBHĀṢYA
RATNAM.

Pages, 20. Lines, 7 on a page.

The work begins on fol. 19a of the MS. described under No. 856.

Contains the commentary on Adhyāyas 3 and 4. They are called Kuriki and Pragraha respectively.

This fragment of the commentary is also by the author of that which is described under the last number.

Beginning of Kurikivjākhyā—

अथादावुत्तरे विभागे ह्रस्वं व्यञ्जनपरः । अथेत्ययमधिकारः । आदौ पदादौ उत्तरे पदान्ते वर्तमानायां संहितायां यो दीर्घः आदौ विभागे विभागसमये व्यञ्जनपरो ह्रस्वमापद्यते । व्यञ्जनपरमत्र यथासंहितास्थं विज्ञेयम् ।

End :

अनुदात्त इति किम् ? विश्वकर्मा व्यानद् । पत्नीमुदानयति । अनूपमवतीति किम् ? धारा व्यानशुः । उदानिपुर्महीरिति ।

Colophon :

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे प्रथमप्रश्ने तृतीयोऽध्यायः ॥

Beginning of Pragrahavyākhyā—

अथ प्रग्रहाः । अथेत्ययमधिकारः । प्रग्रहा उच्यन्त इत्येतदधिकृतं वेदितव्यम् । इत उत्तरं यद्वक्ष्यामः नावग्रहः अवग्रहः प्रग्रहो भवति । ओकारः । ओकारोऽसंहितौकारव्यञ्जनपरः भी न हि परः द्वे इति च वक्ष्यति । तदुद्दिश्य पुरस्तादपवादोऽनेन विधीयते । यथा तनूनपादसुरः ।

End :

उपबन्धस्तु देशाय नित्यमिति सूत्रप्रसङ्गादुक्तम् । समानञ्च तत्पदञ्च समानपदं तस्मिन् ॥

Colophon :

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे प्रथमप्रश्ने चतुर्थोऽध्यायः ॥

इति प्रग्रहाध्यायः ॥

No. 933. प्रातिशाख्यविवरणम्—त्रिभाष्यरत्नम्.

PRĀTISĀKHYAVIVARANAM : TRIBHĀṢYARATNAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 140. Lines, 8 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Complete.

Same as the work described under No. 931, except for the following found in addition at the beginning and the end.

Beginning :

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनायमतं यथा ।
 शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्य(द्यात्) यथोक्तं लोकवेदयोः ॥
 प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः ।
 पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
 त्रिषष्टिश्चतुष्पष्टिर्वा वर्णांशम्भुमते मताः ।
 प्राकृते संस्कृते चापि स्वयं प्रोक्ता(ः)स्वयम्भुवा ॥
 अनुस्वारो विसर्गश्च ऋऌपौ चापि पराश्रितौ ।
 दुस्पृष्टश्चेति विज्ञेयः लृकारः प्लुत एव च ॥
 शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
 प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
 भक्तियुक्तः प्रणम्याहं गणेशचरणद्वयम् ।

End :

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
 स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥
 गच्छेदाचार्यसंसदमिति ॥

पदानां क्रमः तस्य विशेषं जानातीति पदक्रमविशेषज्ञः । वर्णानां क्रमः तस्मिन् विचक्षणः । स्वराश्च मात्राश्च स्वरमात्राः तासां विभागं जानातीति स तथोक्तः । मात्राशब्देन कश्चिदुच्यते सोऽपि चतुरणुक इत्यवादिष्म[ः] ।

* * * *

यश्चेदं शास्त्रं जानीते सोऽयमाचार्यो भूत्वा तेषां सदनं ब्रह्मलोकं गच्छति ॥

Colophon :

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे चतुर्विंशोऽध्यायः । इति द्वितीय-प्रश्नस्समाप्तः ॥

No. 934. प्रातिशाख्यव्याख्यानम्—वैदिकाभरणम्.

PRĀTISĀKHYAVYĀKHYĀNAM: VAIDIKĀ-
BHARĀNAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 165. Lines, 9 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Complete.

Another commentary on the Prātisākhya of the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda; it is by Gārgya Gōpālanisra. The subject-matter of this Prātisākhya is summed up in a few verses at the end of the work, which are extracted below.

Beginning :

प्रणम्य साङ्गमन्त्रायमाचार्यश्च प्रणीयते ।
व्याख्येयं प्रातिशाख्यस्य गार्ग्यगोपालसूरिणा ॥
. . . पूर्वशास्त्रार्णवोद्धृतैः ।
रचितं धारयन्त्वेतद्वैदिकाभरणं बुधाः ॥
अथ किमर्थं प्रातिशाख्यं नाम लक्षणं प्रणीयते ।

End :

गुरुत्वं लघुता साम्यं ह्रस्वदीर्घप्लुतानि च ।
लोपागमविकाराश्च प्रकृतिर्विक्रमः क्रमः ॥
स्वरितोदात्तनीचत्वं श्वासो नादोऽङ्गमेव च ।
एतत् सर्वं तु विज्ञेयं छन्दोभाषामधीयताम् ॥
पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥

Celophon :

इत्याचार्यगोपालमिश्रविरचिते वैदिकाभरणख्ये प्रातिशाख्यव्याख्याने
द्वितीयप्रश्ने द्वादशोऽध्यायः ॥

No. 935. प्रातिशाख्यभाष्यम् (शुक्लयजुस्).

PRĀTISĀKHYABHĀṢYAM (WHITE YAJURVĒDA).

Substance, paper. Size, $12\frac{1}{2} \times 7\frac{3}{4}$ inches. Pages, 216. Lines, 21 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1b. The other works herein are :—

	fol.
Yajurvēdamantrapraśnaḥ	110b
Śata-ivayī	127b
Śata-ivayīvyākhyā	151a
Yajusśrauta-prayōga	217a
Saanyāsavidhiḥ	294b

Complete.

A commentary on the Prātisākhya of the Śuklayajurvēda by Anantabhaṭṭa, son of Nāgādēva and Bhāgīrathī of the Prathama-śākhā (probably the Kāṇvaśākhā of the White Yajur-Vēda).

Beginning :

याज्ञवल्क्यमुनीन्नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।

सुमङ्गलादिकांश्चापि वन्दे विद्यागुरुन्मम ॥

वेदवेदान्ततत्त्वज्ञोऽनन्तभट्ट इति श्रुतः ।

व्याख्यास्यामि प्रातिशाख्यं कात्यायनमुनीरितम् ॥

समस्तकाण्वशाखिभ्यो मूर्धन्येषोऽञ्जलिर्मया ।

वध्यते मच्छ्रमं दृष्ट्वा कृमाङ्गुर्वन्तु ते मयि ॥

उदाहरणवाक्यानि दीयन्ते काण्वशाखिनाम् ।

अलाभे परकीयानि सूत्रकारानुशासनात् ॥

ननु शाखायां शाखायां प्रतिशाखं प्रतिशाखं भवं प्रातिशाख्यम् इति समाख्यया समग्रोदाहरणालाभेन च माध्यन्दिनशखीयमेवेदं प्रातिशाख्यमिति गम्यते ।

End :

सर्वन्तु सौम्यमाख्यातं नाम वायव्यमिष्यते ।

आग्नेयस्तूपसर्गस्यान्निपातो वारुणस्मृता(तः) ॥

सर्वमाख्यातं सोमदेवत्यं नामपदं सर्वं वायुदेवत्यम् उपसर्गोऽग्निदेवत्यं
निपातो वरुणदेवतः एवञ्च अथ पदगोत्राणीत्यादिकमुपासनार्थमुक्तमित्यव-
धेयम् । एवं ह्युपासिताशब्दाः अर्थमनाभिज्ञस्यापि पुरुषस्य फलप्रदा भवन्तीति
ज्ञायते । यो ह वा अविदितार्षेयशब्दो दैवतेन मन्त्रेण याजयति वा स्थाणुं
वर्च्छति गर्ते[तां] वा पथन्ते(ते)जपित्वा हुत्वेष्ट्वा तत्फलेन युज्यते । गुणश्रवणा-
च्चैवं कृत्स्नं शास्त्रमभिधाय स्व(सु)कृतमिव(वा)मि[नि]त्य(म)लङ्करोति इत्याह
स्वरसंस्कारयोः प्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायनः ।

उत्पत्तिश्च विनाशश्च भूतानामागतिर्भूतिम् ।

वेति विद्यामविद्याश्च स वाच्यो भगवानिति ॥

इति भगवच्छब्दार्थः । शेषं सुमङ्गलम् । वृद्धं वृद्धिरित्युक्तार्थः ।

वेदवेदाङ्गविदुषानन्तर्भट्टेन सादरम् ।

परेषामुपकाराय भाषितं प्रातिशाख्यकम् ॥

अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मजस्सुधीः ।

तेनानन्तेन रचितं प्रातिशाख्यस्य वर्णनम् ॥

असाधु साधु वा पद्यं ग्रन्थेऽस्मिन्यन्मयोदितम् ।

तत्सर्वं क्षम्यतां सन्तः श्रीमन्तः काण्वशाखिनः ॥

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।

ग्रन्थोऽयं रचितः किन्तु रामनाथस्य तुष्टये ॥

Celephon :

इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टराजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचिते
श्रीमत्कात्यायनप्रणीतप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये पदार्थप्रकाशे अष्टमोऽध्याय-
स्समाप्तः ॥

वर्तमानव्यावहारिकचान्द्रमाने नन्दननामसंवत्सरे आश्वयुजशुक्लपक्षे
सप्तम्यां भानुवासरे शुभनक्षत्र — शुभयोग — शुभकरण — एवङ्गविशेषग-
विशिष्टायामस्यां शुभतिथौ श्रीरुक्मिणीसत्यभामासमेतश्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

No. 936. प्लुतानुशासनम्.

PLUTĀNUŚĀSANAM.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 425 of the MS. described under No. 857.

Complete.

This work notes down those places in the Taittirīyaśākhā of the Yajurvēda where Plutas or protracted vowel-sounds occur.

Beginning :

तैतिरीयस्य वेदस्य प्लुतानामनुशासनम् ।

यथाश्रुति यथान्यायं सकलं क्रियते मया ॥

आद्येषु त्रिषु वर्णेषु प्लुतानामिह संभवः ।

तत्रावर्णाः प्लुताः पञ्च पदान्ते सानुनासिकाः ॥

यशो ममाँ ३ यत् प्राङ् ३ उपहूताँ ३ सुश्लोकाँ ४ सुमङ्गलाँ ४ ॥

End :

सामनि त्रिहा ऋता स्यादि नाभा मा वा द्वयन्द्वयम् ।

प्रायशोऽन्त्ये तु दीर्घावित्याचार्यैरभिधीयते ॥

इत्येष कथितस्सर्वस्समासात् प्लुतनिर्णयः ।

यजुषान्तैतिरीयाणां सन्देहविनिवृत्तये ॥

Colophon :

इति प्लुतसङ्ग्रहः ॥

No. 937. फुल्लसूत्रं भाष्यसहितम्.

PHULLASŪTRAM WITH COMMENTARY.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 104. Lines, 14 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Incomplete.

A commentary by Ajātaśatru on the Phullasūtra, which explains the various modes of chanting the verses of the Sāma-Vēda.

The fly leaf contains the following note :—इदं ग्रन्थम् (अयं ग्रन्थः) अजातशत्रुविरचितं फुलभाष्यम् । शुभमस्तु । आद्यन्तं रामस्वामिस्वहस्त-
लिखितम् ।

Beginning :

अथ तालव्यमा इध्वृद्धम् । वृद्धस्य तालव्यस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्धं प्रतिकृतिः । अवृद्धं यत्तालव्यं तत्प्रकृतिर्भवति । एङ् ऐर् इत्येतानि तालव्यानि । एतान्येव तालव्यशब्देनोच्यन्ते । आ इ प्राप्तो(से) मो(ओ) इभावे(वो) भवति । हिशब्द एवाहि सौभारमहीयवयोः । प्रथमसूत्रेण आ इ भाव(वं)प्राप्तस्य तालव्यस्य ओ इ भावो भवति ।

Colophon :

इत्यजातशत्रुमहोपाध्यायविरचिते फुलभाष्ये भावः परिसमाप्तः ॥

End:

यण्वादीनां प्रस्ताव्या उत्तराः आद्यवत् प्रस्तावे प्राप्ते उत्तरयोः प्रस्तावलोप उच्यते अप्रस्ताव्या उत्तरा इति । प्रस्ताव्ये वासन्तनिनिः प्रस्ताव्ये वासन्तनिनिः । यण्वाप्यसन्तनिशाकरवर्णानामुत्तरस्तोत्रीयाः प्रस्ताव्या इत्युक्तम् । तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमाह सन्तनिन उतरे स्तोत्रीये प्रस्ताव्ये भवता प्रस्ताव्ये वेति विकल्प उत्तरयोरिति सिद्धम् ॥

Colophon :

उपाध्यायाजातशत्रुणा आत्मनोऽनुस्मरणार्थं कृतं वाररूचस्य फुलस्य विवरणम् ॥

*

*

*

*

इलान्दस्य स्तौभिकेऽनुगाने तिरुक्ताभ्यां प्रस्तावो भवति यथोक्त

No. 938. फुलसूत्रभाष्यम्.

PHULLASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, paper. Size, 12 × 9¾ inches. Pages, 214. Lines, 19 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Complete.

Same as the last, excepting the end, which being different is extracted below.

End :

येनावष्टाक्षरपादाभ्यासात् षोडशाक्षरप्रस्तावो भवति । दद्राणायागत्वे-
कादशाक्षरपादे एकादशाभ्यासे द्वाविंशतिप्रस्तावो भवति । यण्वादीनां
प्रस्ताव्या उत्तराः । आध्य(द्य)वत्प्रस्तावे प्राप्ते उत्तरयोः प्रस्तावलोप उच्यते
अत्रस्ताव्या उत्तरा इति । प्रस्ताव्ये वा सन्तनिनः यण्वात्रत्य(दि) सन्तनिशाङ्कर-
वर्ण उत्तरस्तोत्रीया अत्रस्ताव्या इत्युक्तम् । तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमाह ।
सन्तनिन उत्तरे स्तोत्रीये अत्रस्ताव्ये भवतः प्रस्ताव्ये वेति विकल्पः ।
उत्तरयोरिति सिद्धम् ॥

उपाध्यायाजातशत्रुणात्मनोऽनुस्मरणार्थं कृतं वाररुचेः फुल्लस्य विवरणं
समाप्तम् ॥

आमहीयवसामादिश्रायन्तीयकृतावधिः(म्) ।
ऊहसागरमुद्धर्तुं शक्नुमः फुल्लनौकया ॥
सामजालजलाकीर्णं छन्दःकलोलसङ्कुलम् ।
तन्त्रग्राहान्वितं वन्दे सामवेदमहार्णवम् ॥
सप्ताकारविभक्तिरम्यतनुमान् सप्तस्वरद्वीपवान्
नानारूपमखाख्यरत्ननिलयो देवर्ष्यनेकाश्रयः ।
कल्पेन्दूदयवर्द्धमानविभवश्छन्दोनदीपूरित-
स्तोभोत्तुङ्गतरङ्गवानवतु वस्सामागमाम्भोनिधिः ॥

No. 939. भारद्वाजशिक्षा.

BIHĀRADVĀJAŚIKṢĀ.

Pages, 18. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 63a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A work on phonetics, accents, &c., in relation to the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda; according to Bhāradvāja.

Beginning :

गणेशं प्रणिपत्याहं सन्देहानां निवृत्तये ।
 शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणम् ॥
 वृजने ज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
 स्तुतं धृतं नयाचो(वृतेनो)र्ध्व(र्ध्व) हव्यपूर्वोऽन्त आहुतम् ॥
 स्तुतं पदन्तु वाक्यान्ते प्रचयः परिकीर्तितम् ।

End :

क्रम इङ्गचञ्च वर्णोक्तिर्यजुरादिसमद्वयी ।
 पदसाङ्गचं वर्णसाङ्गचमवधानाष्टकं बुधैः ॥
 यो जानाति भरद्वाजशिक्षामर्थसमन्विताम् ।
 ब्रह्मलोकमवाप्नोति गृहमेधी गृहं यथा ॥

Colophon :

भारद्वाजशिक्षा समाप्ता ॥

No. 940. भारद्वाजशिक्षा.
 BHĀRADVĀJĀŚIKṢĀ.

Pages, 12. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 114a of the MS. described under No. 867.

Complete.

Same work as the last though slightly differing from it.

Beginning :

गणेशं प्रणिपत्याहं सन्देहानां निवृत्तये ।
 शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणम् ॥

वृजने ज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
 स्तुतं प्रचय इत्यन्ते न नयोत्तरतो यदि ॥
 घृतेनोर्ध्वो हविश्चाथो हव्यपूर्वोऽन्त आहुतम् ।
 रादत्परशुरन्तोच्चे त्विज्यं (ङ्गचं) पर्शुश्च भक्तितः ॥
 पर्षश्चैवातिपर्षापि स्वरभक्तेस्तु नित्यता ।
 पापं विलोमपूर्वे च अकार्षि गौ(का)र्षिरादिषु ॥

End:

अन्त्यन्तु ज्योतिरापो वा इमे वा एत एव च ।
 प्रजापतिश्च रक्षांसि प्रजापतिर्नवैषु च ॥
 आदौ नयति वित्तान्वा वाणुशशो युनक्त्यपन् ।
 दर्भास्यौस्माद्विषूची मम ब्राह्मण इति(त)त्त्वतः॥
 अवस्याश्च नदृशत्रयेव मध्ये अकारवान् ।
 निमित्ति च निमित्तञ्च व्यपेतः कार्यभागभवेत् ॥

Colophon:

इति श्रीभारद्वाजशिक्षामूलं समाप्तम् ॥
 प्रथमोऽध्यायः ॥

No. 941. भारद्वाजशिक्षा सभाष्या.

BHĀRADVĀJAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 92. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 120a of the MS. described under No. 867.

Complete.

A commentary on the last described work ; by Vēlimakanyā Sārāvadhāni.

Beginning :

श्रीमन्तं गणपं प्रणम्य शिरसा वाग्देवताभोक्तमां
 श्रीमद्वासकृपामृतं सुमनसा कृत्वा महानुग्रहात् ।

श्रीमान् वेलिमकन्यनामपुरजसूरावधानीत्यहं
शिक्षाभाष्यमतस्त्वसंशयकरं वक्ष्ये बुधानाम्मुदे ॥

गणेशं प्रणिपत्य . . कारणम् ।

श्रीमहागणपतिं प्रणम्य वेदानां ग्रन्थत्रयाणां संहितानामादिकारणम् ।
येषु पदेषु सन्देहाः प्रवर्तन्ते तेषां सन्देहानां निवारणाय शिक्षां प्रवक्ष्यामीति
भरद्वाजमहामुनिना प्रणीतम् ।

वृजने ज . . सहोच्यते

एतदारम्भाकारादिवरसंहितानि पदानि क्रमेण कथ्यन्ते । वृजने
वृजनशब्दे जकारोऽकारसहितस्स्यात् स जकारः उदातो यदि । यथा--वृजनं
दोहसे ।

End :

इदमिन्द्र प्रतिह्वयं गृभाय । नपुंसकत्वात् भागधेयं प्रेप्सति । तस्मै
यदाहुतिं न जुहुयात् । यजमानश्च ध्यायेच्छतरुद्रीयमित्याद्येकवचनत्वात् य
एवं चतुर्होतृणामृद्धिं वेद । ऋध्नोत्येव । य एषामेवं बन्धुतां
वेदेत्यादिपुलिङ्गबहुवचनत्वादित्यादिर्विज्ञेयः ।

क्रम ज्यं(इङ्गयं) च कण्ठोक्तिरञ्जुरादेसद्वयी (र्यजुरादिसमद्वयी) ॥

पदसाङ्ख्यं सर्वसाङ्ख्यमवधानाष्टकं बुधैः ।

यो जानाति भरद्वाजशिक्षामध्यसमन्विताम् ॥

स ब्रह्मस्थानमाप्नोति (गृहमेधी) गृहं यथा ॥

Colophon :

इति श्रीवेलिमकन्यासूरावधानिविरचितं भारद्वाजशिक्षाभाष्यं द्विती-
योऽध्यायः समाप्तः ॥

No. 942. भारद्वाजशिक्षाव्याख्या.

BHĀRADVĀJAŚIKṢĀVYĀKHYĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{3}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 62. Lines, 7 on a
page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : Anīṅgyam 32a, Siddhāntasīkṣā 36b, Sarvasammataśīkṣā 39b, Anīṅgyavyākhyānam 45a.

Incomplete.

Same as the last.

No. 943. योहिप्राप्तिलक्षणम्.
YŌHIPRĀPTILAKṢAṆAM.

Substance, paper. Size, $7\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Pages, 4. Lines, 14 on a page.

Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 39a. The other works contained herein are : Ēkāvali 1a, Vālmīkisūtram 17a, Hrasvadirghaplutamātrākṣaṇam 41a.

Incomplete.

A treatise on the change in the accents of verbs in the Sāma-Vēda, when they are in conjunction with यत् and हि, the form यः of यत् being used in the formation of the name योहि.

Beginning:

ऋग्वेदस्तु घनान्तस्स्यात् यजुर्वेदो जटान्तकः ।

सामवेदः पदान्तस्स्यात्संहितान्तस्त्वथर्वणः ॥

यच्छब्देन हिशब्देन तिङन्तं यत्पदं युतम् ।

उदात्तवत्तद्विज्ञेयं सम्बोधनपरन्तथा ॥

यच्छब्देनेति यः या यत् इति सप्त विभक्तयः । यावत् यावान् यावती यथा यदा यर्हि यतः यत्र इत्येतैर्युक्तं क्रियापदं सर्वमुदात्तवद्भवति ॥

End:

अपर्वत्वादसंज्ञत्वादव्ययत्वाच्च नित्यशः ।

मन्द्रो हि नु हि भूतस्तु परिस्वार इति स्मृतः ॥

उच्चान्नीचैरवस्थानं हीति संज्ञा प्रकीर्तिता ।
नीचादुच्चैरवस्थानं न्विति संज्ञा प्रकीर्तिता ॥

No. 944. योहिप्राप्तिः.

YŌHIPRĀPTIḤ.

Pages, 6. Lines, 5 on a page. Character, Nandināgarī.

Begins on fol. 36a of the MS. described under No. 857.

Complete.

There is herein another copy of this work on fol. 44a, in Grantha character, extending over 2 pages of 7 lines each.

A treatise on certain changes in the accent of certain verbs as occurring in the Kṛṣṇa-Yajurveda ; by Hṛmakanyāpurasūrabhaṭṭa.

Beginning :

श्रीमद्गणेशं प्रणिपत्य देवं श्रीसूरिनारायणसुप्रसादात् ।
वक्ष्ये क्रियायास्स्वरलक्षणं यद्यद्धोमकन्यापुरसूरभट्टः ॥
तस्माद्यज्ञं च चत्वारि पर आहरदुच्चभाक् ।
प्रायच्छन्निर्यवं तस्मात् तस्मै त्वेषपरस्त्वसे ।
प्राविशतं प्राह तादृग्यत्सोमोऽजनयत्तथा ॥
मदोद्ध यत्र व्यावृद्धौ याते यं द्याति विश्वं तान् ।
मात्रान्य सोऽम नार्येते त्रिवृत(त्त)स्मादसं पितृ ॥

No. 945. योहिप्राप्तिः सभाष्या.

YŌHIPRĀPTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 11. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 294b of the MS. described under No. 867.

Complete.

This is wrongly named Pāṇinīyaśikṣā in the colophon.

Beginning :

तस्माच्चत्वारि परतश्चेदाहरच्चाद्युदात्तवान् । तस्माच्चत्वारि एवंपरः
आहरदित्यत्र क्रियाशब्द आद्युदात्तो भवति । यथा सोममाहरत्तस्मात् । सोमञ्चा-
हरच्चत्वारि । (प्रायच्छत्रिर्यं तस्मात्तस्मै त्वैषपरस्त्वसे । त्रिः यं तस्मात्
तस्मै त्वा) एषः एवंपरं प्रायच्छदित्यत्र अयच्छदिति पदमाद्युच्चं स्यात्
अने(से) सकाराद्य(न्य)वर्णे परे सति । यथा यत् त्रिः प्रायच्छत् ।

End :

यत्तस्मां दिशि भवति । यत्तद्विचं वेद्यमसुराणामविन्दन्त । येषां ह्येष
भागस्तेभ्य एनं गृह्णाति । यो यक्ष इत्युक्त्वा न यजते । यस्यैवं विदुषोऽदाभ्यो
गृह्यते । यत्तं दक्षिणाभिः । यावानेव यज्ञस्तमन्ततोऽन्वारोहति । ये यज्ञपतिं
वर्द्धानित्याह । इत्याद्येकयजुरन्तःपातित्वाभावाच्च(च) तत्स्वरस्सूचनार्थं
बाला(ना)मिति वर्णितः ॥

Colophon :

पाणिनीयशिक्षा समाप्ता ॥

No. 946. योहिप्राप्तिः सभाष्या.

YÔHIPRÂPTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 12. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 334a of the MS. described under No. 867.

Complete.

A work with commentary treating of the change in Vêdic accent caused by the proximity of a word to other words.

Beginning :

तस्माच्चत्वारिपरश्चेदाहरच्चाद्युदात्तवान् । तस्मात् चत्वारि एवंपरः
आहरदित्यत्र क्रियाशब्दः आद्युदात्तो भवति । यथा सोममाहरत्तस्मात् ।
सोमं चाहरच्चत्वारि । एषः एवंपर(रं) प्रायच्छदित्यत्र अयच्छदिति पदमाद्युच्चं

स्यात् । आ(अ)सि सकारान्यवर्णे परे सति । यथा यत्रिः प्रायच्छत् ।
 वसन्ताय प्रायच्छद्यवन् । जयान् प्रायच्छत्तस्मात् । प्रायच्छत्तस्मादैन्द्रा-
 वैष्णवन् । स तं प्रायच्छत्तस्मै त्वा । त्वेति किम् ? प्रायच्छत्तस्मै द्वितीयम् ।
 तस्मै प्रायच्छदेष ते योनिः ।

End :

यावानेव यज्ञस्तमन्ततोऽन्वारोहति । ये यज्ञपतिं वर्धनित्याह । इत्या-
 द्येकयजुरन्तःपातित्वाभावं(वात्) च तत्स्थस्वरः सूचनार्थं बाला(ना)मिन्ते
 वर्णितः ॥

The following stanzas point out the places in the Kṛṣṇa-Yajur-
 Vēda where the final doubled न् does not form a conjunct conso-
 nant with the following initial य्, व्, ह् .

नकारान्तं पदं पूर्वं यवहेषु परेषु च ।

नकारयवहा मध्ये तत्र वर्णमसंयुतम् ॥

नकारस्य वकारस्ययकारः परतो यदि ।

विशेषं तत्र जानीयात् द्वित्वमित्यभिधीयते ॥

नकारान्तं पदं पूर्वं वकारद्रुपरेऽपि च ।

विशेषं तत्र जानीयात् द्वित्वमित्यभिधीयते ॥

यवहेषु च संयुक्तो नकारस्या(श्चा)न्तद(ग)स्त्विति ।

ह्रस्वपूर्वो नकारस्य द्वित्वं न स्यात् कदा चन ॥

नकारान्तं पदं पूर्वं यपरे हपरे च वा ।

तत्रैव तु नकारस्यासंयुतत्वं न विद्यते ॥

नस्यान्तगस्त्य(स्य) दीर्घास्तु यवहे हे च ह्रस्वपरे ।

नकारमाद्ययोस्तत्र न स्यात् संयुतता असत् ॥

निरवपन् यानि, मूर्धन्वती, एतस्मिन् हि सर्वाभ्यः, नान्ये वृषण्वन्,

प्रत्यङ् होतार मेवैनान् युनक्ति, एतान् वा अरुणः, यज्ञान् व्यादिशत्,
आसन्निष्णून् हृत्स्वसः, आत्मन् ह्यङ्गानि, तिष्ठन् ह्याश्रुततरम्, तिक्तान् ह्येनान्,

* * *

स्यातां सोर्ध्वे खदोर्ध्वे च ङसौ ह्रस्वद्विमात्रिकौ ।

षपरां नित्यखदोर्ध्वे च हकारे हल्परे तथा ॥

स्यातां सोर्ध्वे खदोर्ध्वे च ङसौ ह्रस्वद्विमात्रिकौ ।

षपरां नित्यखदोर्ध्वे च हकारे हल्परे तथा ॥

Colophon :

योहिप्राप्तिशिक्षावचनानि समाप्तानि ॥

No. 947. योहिप्राप्तिः सभाष्या.

YÔHIPRÂPTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 28. Lines, 5 on a page. Character, Nandināgarī.

Begins on fol. 22a of the MS. described under No. 857.

Complete.

A commentary on the last described work.

Beginning :

श्रीमद्गणेशं प्रणिपत्य देवं श्रीसूरिनारायणमुत्तसादात् ।

वक्ष्ये क्रियायास्स्वरलक्षणं यद्यद्वोमकन्यापुरसूरभट्टः ॥

तस्माद्यज्ञं च चत्वारि पर आहरदुच्चभाक् ।

तस्माद्यज्ञं ; चत्वारि ; एवंपरः आहरदित्यत्र आद्युदात्तो भवति । यथा
सोममाहरत्तस्माद्यज्ञमुखम् । यज्ञमिति किम् ? तद्वैराहरत्तस्माद्वि, सोममाह-
रत्तस्मिन्निन्द्रः । सा सोमं चाहरच्चत्वारि च ।

प्रायच्छत्रिर्यवं तस्मात्तरमै त्वैषपरस्त्वसे ।

त्रिः यवं तस्मात् तस्मैत्वा एषः एवंपरः(रं) प्रायच्छदित्यत्रायच्छदिति
पदमाद्युदात्तो(त्तं) भवति असे सकारादन्यवर्णपरे सति । यथा—यत्रिः
प्रायच्छत्रिः ।

End :

ताने(न्ये)व तेन प्रीणाति । सोऽमन्यत । अग्निरसि नारिरसीत्याह । यत्सम्भारा
अथो खल्लुहुरेते । तेजस्कामस्य मिनुयात्रिवृता । हविर्धाने खादन्ते तस्मा-
च्छीर्षण्यदधिषदणे न सन्तृणत्यसन् । तावतीमेवास्मिन् रुजं दधाति पितृणाम् ॥

Colophon :

योहिभाष्यं संपूर्णम् ॥

No. 948. योहिप्राप्तिः सभाष्या.

YŌHIPRĀPTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 11. Lines, 19 on a page.

Begins on fol. 219^a of the MS. described under No. 864.

Complete.

Same as the last.

The name of the author is here given as Gōpakanyāpura-
sūribhaṭṭa.

Beginning :

श्रीमद्गणेशं प्रणिपत्य देवांश्च(न् श्री)सूर्यनारायणसम्प्रसादात् ।

वक्ष्ये क्रियायाः स्वरलक्षणन्तद्यद्वोपकन्यापुरसूरिभट्टः ॥

तस्माच्चत्वारिपरश्चेदहरच्चाद्युदात्तवान् ।

तस्मात् चत्वारितीति पदद्वयपरस्सन् अहरदित्यत्र क्रियाशब्द आद्यु-
दात्तो भवति । यथा—सोममाहरत्तस्माद्यज्ञमुखम् । सा सोमं चाहरच्चत्वारि ।
एवंपर इति किम् ? सोममाहरत्तस्मिन्निन्द्रः । यज्ञमाहरद्यत्त(त्त)दित(द)म् ।

यस्तस्यन्दिसि(तस्यां दिशि), यत्तद्वित्तं वेद्यं, येषां शे(द्ये) पभागः, यो यक्ष्या
(क्षय) इत्युत्वा (क्त्वा), यस्यैवं विदुषोऽदाभ्यो गृह्यते, यतं(त्तं) दक्षिणाभिः,
यावानेव यज्ञस्तमन्त(तः), ये यज्ञपतिं वद्वानित्याह, इत्यादे(द्ये)कयजुरन्तः-
पातित्वाभावञ्च(वाच्च)। तस्वशार्ङ्गपं(तत्स्वर)सु(सू)चनार्थं बालानामिति गणि-
तम् ॥

Colophon :

योहिप्राप्तिभाष्यं समाप्तम् ॥

No. 949. योहिप्राप्तिः सभाष्या.

YŌHIPRĀPTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 26. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 47a of the MS. described under No. 861.

Incomplete.

Same as the last except that there are certain additional passages at the end.

End :

वार्णत्रैलिङ्गचसङ्गचानं वक्ष्याम्यक्षरसङ्गचया ।
इषे त्वाद्यनुवाकानामेकैकपदशः क्रमात् ॥
अत्र द्वे द्वे अक्षरे तु स संज्ञिकमुच्यते ।
पूर्वमेव कडौ वृद्धिः दशादिपरमक्षरम् ॥

*

*

*

*

नीतं खातं यशो वागो नाशं नावं शमो वयः ।
वशन्धिलं शरं शैवप्रश्ने समिधनामके ॥
धिया हलं नखं लाभं नरो वायुचलः परः ।
सेवातिस्नानितश्चेति प्रगेन पञ्चदशे मतम् ॥
खरो रागतिलः पूगं नादुपालं वटिस्सह ।

No. 950. येहिलक्षणम्.

YÔHILAKṢANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 11. Lines, 4 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Incomplete. Begins on fol. 1a. The other works herein are Agnisandhānam 7b, Darśaśrāddhaprayōga 11a, Subrahmanyastōtram 20a, and Dharmaśāstraślōkaḥ 24a.

A treatise on the change in the accent of verbs caused by their being compounded with prepositions, or by their being in conjunction with यत्, in the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda.

Beginning :

यो हि यद्यतः सोमे सोममुभयन् विमुक्तः । सौम्यो यदि यानि येन यस्य यत्र यस्मिन् यथा यदा ययोर्येषां यस्मात् कस्मादासप्तमपरपदं वान्तोदात्तं वा समस्तं वा भवति ।

End :

द्वेभूर्भुवस्सुवर्द्धे उत्सृज्यां द्वे.

No. 951. रावणभेद्.

RĀVANABHĒṬ.

Pages, 2. Lines, 14 on a page.

Begins on fol. 81a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A mnemonic work relating to the proper pronunciation and recitation of the Black Yajurvēda.

Beginning :

इषे त्वा । नूथ नावै नव वेदे । नावी नाव नखिनीवेगु । निविनखूणि निवहीसू । व नारि भ्राजनमानवानभ्रावैभ्रानिभ्रा वचवि (शनि) वावभ्रावे-मारोदी । नादन(न्नु)देद्व(दु)निदगु ।

End:

ने ने भुनवै मा(म) गारो ना । नूवि(थ)न(नवौ)भाषा (नू) नृहा(भा)
न । मदगतस दशोत्तरवृद्धिः । खराणामेकवृद्धिरिति परिभाषा ॥

Colophon:

रावणभेट् समाप्तम् ॥

No. 952. रावणभेट्.

RĀVANABHĒṬ.

Pages, 14. Lines, 7 on a page.

Begin on fol. 81a of MS. described under No. 856.

Incomplete.

Same as the last excepting the following at the end.

End:

मदगतस दशोत्तरवृद्धिः । म 10 द 20 ग 30 त 40 स 50

प्रथमे गु सुदीर्गगुः द्वितीये च गुगूदुगिः ।

तृतीये गूदीर्घयुतं दासिमागू चतुर्थके ॥

नीदीर्घे पञ्चमे प्रोक्तं षष्ठे नीदीर्घमेवं च ।

नानानस्सप्तमे तूक्तं ह्रस्वा दीर्घाश्च भेटुके ॥

विभु नादनवे नीमं निखनारानिमं गिगि ।

नेनैवायप्रजप्राचीनप्रसापरदीर्घगाः ॥

अर्धान्तिकानुवाकसङ्ख्या

इषे त्वा.

1—0	4—0	7— 1	10—8	13— 7
2—0	5—0	8—10	11—0	14—27
3—0	6—0	9— 0	12—1	

श्रीराम ॥

बृहस्पतिः

गावो वै.

1—0	9—0	17— 8	1—0	10—0	19—0
2—0	10—0	18—11	2—0	11—0	20—0
3—0	11—0	19—32	3—0	12—0	21—0
4—0	12—0	20— 9	4—0	13—0	22—0
5—0	13—0	21— 0	5—0	14—0	23—0
6—0	14—0	22— 0	6—0	15—0	24—2
7—0	15—5		7—0	16—2	25—0
8—0	16—0		8—0	17—2	
			9—0	18—0	

श्रीराम.

श्रीराम.

No. 953. रावणभेद.

RĀVANABHĒT.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 96b of the MS. described under No. 854.

Complete. Same as the last.

Beginning :

गोकर्णाकृति मग्नजलं पिबेत् ।
 तद्रूपमधिकं पीत्वा तज्जलं सुरया समम् ॥(१)
 नूथना वै नव वेदे नावीनावनखीनवे गु ।
 निवीनखूणिनी वहि . . . जनभानवान् ॥

End :

कादि (९) टादि (९) पादि (५) याद्य (८) लवण म (९) म (१०)
 ममात्रं वर्जयित्वा अन्यत्र मात्रसङ्ख्या इति स्वरसङ्ख्या ॥

Colophon :

इति रावणभेदु समाप्ता ।

No. 954. लक्षणरत्नम् वैट्.

LAKṢANARATNAM BAIṬ.

Pages, 14. Lines, 7 on a page. Character, Grantha.

Complete.

Begins on fol. 47a of the MS. described under No. 857.

A Vēdalakṣaṇa work by Vaidyanāthabhaṭṭa. The contents of this work are given in the extract taken from the beginning of the work.

Beginning :

अथ यजुषि प्रतिपञ्चाशत् पदादिनिहिताकारपदान्तनकारयोः पदान्तत-
कारप्रग्रहयोः इङ्गचपदाद्याकारयोः संहितावसानस्य च सांहितपत्वणत्वयोश्चे-
कादेशे उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणाञ्च पदान्तसमानाक्षरदीर्घत्रयस्य
समविषमसङ्ख्याद्योतकं विसर्जनीयसङ्ख्याप्रतिपादकं प्रतिपञ्चाशदेकैकमक्षरं
प्रत्यनुवाकमेकैकं वाक्यं वैण्णाम लक्षणरत्नं वक्ष्यामः । अत्र प्रवृत्त(वर्त)का वर्णा
अकाराद्युकारपर्यन्ताः प्लुतवर्जिताः स्वराः पञ्च ।

End :

गावो वै प्यौटाश्याचातल्ये । श्विती । शाक्य । लाकी । व्यपू । मूल्यूतेता ।
लोद्रूपिजो । शीच्यौल्यकैत्या । ता चोकेपि । ला । लंशे । शोमि । कि ।
चे । ल्याटाशि । शै । टौ । ल्यु । चेव्यु । के । तशा । टोटु । मि ।
श्योमु ।

Colophon :

इति वैद्यनाथभट्टविरचितलक्षणरत्नं सम्पूर्णम् ॥

No. 955. लक्ष्मीकान्तशिक्षा सव्याख्या.

LAKṢMĪKĀNTAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 19. Lines, 21 on a page.

Begins on fol. 300b of the MS. described under No. 867.

Complete.

A treatise relating to the Udātta accent of words in the Taittiriya-Yajur-Vēda ; probably by Lakṣmīkānta. There is also a commentary.

Beginning :

प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे
समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणी ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो
निरूप्य चोच्चस्वरनिर्णयो मया ॥

प्रारिप्सितग्रन्थस्य स्वरलक्षणस्य अविच्छेदपरिसमाप्तये लोकत्रितयार्तिहारिणी नारायणपादपङ्कजे प्रणम्य तैत्तिरीयवेदपदानि लोकप्रसिद्धपाठानुसारेण तत्त्वतः प्रतीक्ष्योदात्तस्वर निर्णयो नाम लक्षणं क्रियत इति । ननु किमनेन लक्षणकरणेन स्वत एव वेदपदानि इदमीदृशमिति प्रसिद्धाध्ययनादेव सर्वं तत्त्वतो निश्चिनुयुः तथापि तु प्रतिलक्षणं प्रतिपदं किमिदं किमेवमिति सर्वदा सर्वत्र सन्देहिनां विस्मारिणामस्मादृशां निश्चायकं लक्षणमपेक्षणीयमेवेति तथास्तु । स्वराष्टकस्वरसमुच्चयप्रातिशाख्यादीनि स्वरनिश्चायकानि पूर्वोक्तानि लक्षणानि सन्ति उदात्तस्वरनिर्णयनाम्ना किमनेन लक्षणप्रकरणेनेति आकङ्क्षाया-
माह—

अन्तोदात्तं पदञ्चेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।

नियमो न कृतः कैश्चित् कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे ॥

End :

एति तद्यद्विरण्येन चैकैकस्मात्तथा भवेत्—

एति तद्यद्विरण्येनेत्यत्र एते(तीत्ये)तत् एति यद्विरण्येनेत्येवं संबध्यते । राध एति तन्मित्रस्य । तदिति किम् ? सदोऽभ्यैति सुवर्गम् । रूपमभ्यैति यद्विरण्येन । हिरण्येनेति किम् ? यजमानमभ्यैति यदग्निः । तस्मान्नैका । उत्तमैकस्मादक्षरात् । ओषधीष्वोषधीनाञ्च तदौषधय ओषधीः—सौषधीः । महिमौषधि(ध)यः । एतान्याद्युदात्तानि व्याख्यातानि । एवमुच्चस्वरोऽस्माभिर्निर्णीतो वर्णितः क्रमात् ॥

Colophon :

इत्युच्चलक्ष्मीकान्तशिक्षा समाप्तः(सा) ॥

No. 956. लोमशशिक्षा.

LŌMAŚAŚIKṢĀ.

Pages, 11. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 83a of the MS. described under No. 864.

Complete.

A treatise on phonetics and pronunciation, in relation to the Sāma-Vēda, according to Lōmaśa; written by a traditional student of the Yajur-Vēda.

Beginning :

सामगानप्रियं राममाराधयितुमिच्छता ।
मया लोमशशिक्षेयं याजुषेणापि लिख्यते ॥
लोमशीयां प्रवक्ष्यामि गर्गाचार्येण चिन्तिताम् ।
साभिधानं यथोक्तां कृत्वाचार्यवचनं यथा ॥
ह्रस्वन्दीर्घन्तथा वृद्धमभिगीतन्तु सामगाः ।

End :

यथा धनुषा यतेन क्षिप्ते शारे पुनर्गुणः ।
स्वस्थानं प्रतिपद्येत तद्वृद्धस्तगतः स्वरः ॥
शून्ये गृहे पिशाचस्तु गर्जते न च दृश्यते ।
एवं यकार(रा) वक्तव्या धियग्निर्जनिदर्शनम् ॥

Colophon :

(८) (खण्डः) समाप्तः । इति लोमशशिक्षा समाप्ता ॥

No. 957. वासिष्ठशिक्षा.

VĀSIṢṬHAŚIKṢĀ.

Pages, 2. Lines, 14 on a page.

Begins on fol. 42a of the MS. described under No. 864.

Complete.

This is a Śikṣā treating of the euphonic doubling of consonants in Vēdic pronunciation.

Beginning :

स्वरं स्वराच्चानुस्वाराद्यञ्जनं व्यञ्जने परे ।
 द्विरूपमिष्यते रेफात्स्वरपूर्वात्परञ्च तत् ॥
 लवाभ्यामुत्तरस्पर्श इति प्राप्तिश्चतुर्विधः (1) ।
 न द्वितीयचतुर्थानां द्वित्वं तत्प्राप्तिगोचरे ॥
 पूर्वागमस्ततः पूर्वं वै याखि(?)भुजेषु च ।

End :

पदात्तेष्वानुनासिक्य(क्यं) पदसंहितयोक्त्या ।
 प्राकृतो वैकृतश्चापि तद्धर्मो बुध्यते सुखम् ॥
 पदमध्यानुनासिक्ये स्पर्शात्पूर्वं तदुत्तमः ।
 अन्तस्थाभ्यः परा तच्चेत्सैवान्तस्थेति निर्णयः ॥

Colophon :

वासिष्ठशिक्षा समाप्ता ॥

No. 958. विकृतिवल्ली.

VIKṚTIVALLI.

Pages, 4 Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 13a of the MS. described under No. 885.

Incomplete.

This is a treatise explaining the 8 Vikṛtis or variations such as Jāṭā, Ghana, etc., in relation to Vēdic recitation.

The 6th stanza which refers to a commentary under the name of Vikṛtikaumudī seems to be an interpolation, as the MS. contains only the text. The reference at the end to an Ādi - parāṇa relating to Vēdic tradition is worth noting.

Beginning :

सर्वज्ञन्तं जगत्सेतुं परमात्मानमीश्वरम् ।
 वन्दे नारायणं देवं निरवद्यं निरञ्जनम् ॥

नत्वादौ शौनकाचार्यं गुरुं वन्दे महानिधिम् ।
 मुनीन्द्रं सर्वदेवज्ञं ब्रह्मज्ञं लोकविश्रुतम् ॥
 नमामि शौनकाचार्यं शाकल्यं स्थविरस्तथा ।
 ब्रह्मविद्यागुरुं श्रेष्ठं भारद्वाजं बृहस्पतिम् ॥
 शैशिरीये समाम्नाये व्यालिनैव महात्मना ।
 जटाद्या विकृतीरष्टौ वक्ष्यन्ते नातिविस्तरम् ॥
 जटा माला शिखा रेखा ध्वजो दण्डो रथो घनः ।
 अष्टौ विकृतयः प्रोक्ताः क्रमपूर्वा महर्षिणः (णा) ॥
 ग्रन्थे विकृतिवह्याख्ये व्यालिप्रोक्ते पुरातने ।
 टीकेयं क्रियतेऽस्माभिर्नाम्ना विकृतिकौमुदी ॥
 ब्रूयात्क्रमविपर्यासे क्रममीदृग्विधं दिशेत् ।
 जटाख्यां विकृतिं धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥
 अनुलोमविलोमाभ्यां त्रिवारं हि पठेत्क्रमम् ।
 विलोमे पदवत्सन्धिरनुलोमे यथाक्रमम् ॥
 पत्वं णत्वञ्च दीर्घत्वं क्रमसन्धौ यथोच्यते ।
 व्युत्क्रमे तत्र कर्तव्यं स्वरक्षैप्रादिकन्तथा ॥

End :

शाकल्यस्य शतं शिष्या नैष्ठिकब्रह्मचारिणः ।
 पञ्च तेषां गृहस्थास्ते धर्मिष्ठाश्च कुटुम्बिनः ॥
 शैशिरो बाष्कलःसाङ्ख्यो वात्स्यश्चैवाश्वलायनः ।
 पञ्चैते शाकलाश्शिष्याश्शाखाभेदे प्रवर्तकाः ॥
 इदं जटापाठविधानमुक्तं महत्तमान्सुस्मरता च देन(व)म् ।
 पठेज्जटां कीर्तिमुपैति मेयादन्ते पदं यान्ति परं हि विष्णोः ॥
 क्रमाध्ययनसंपन्नो मन्त्रब्राह्मणपारगः ।
 जटापारायणपरो रुद्रलोके महीयते ॥ इत्यादिपुराणे ॥

जटाध्ययनसम्पन्नाः सर्ववेदार्थतत्पराः ।

निषेद् रन्तिदेवस्य . . . . .

वेदवेदार्थतत्त्वज्ञा जटाक्रमविशारदाः ।

श्रोत्रिया ब्राह्मणाश्चाद्धे पङ्क्तिपावनतत्पराः ॥

प्रातिशाख्यादिशास्त्रज्ञाः सर्वशिक्षा

No. 959. विकृतिवल्लीव्याख्या विकृतिकौमुदी.

VIKṚTIVALLĪVYĀKHYĀ VIKṚTIKAUMUDĪ.

Pages, 35. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 6a of the MS. described under No. 902.

First Paṭala : complete.

A commentary on the last described work by Gaṅgādhara-cārya.

Beginning :

यत्प्रभावेन भासन्ते ब्रह्माद्या जगदीश्वराः ।

यज्ज्ञानाद्विनिवर्तन्ते पाशाः पुत्रेषणादयः ॥

तं वन्दे परमानन्दं जगदानन्दवर्द्धनम् ।

नित्यं ज्ञानधनं विष्णुं लोकाधिष्ठानमच्युतम् ॥

ग्रन्थे विकृतिवह्याख्ये व्यालिनेोक्ते पुरातने ।

टीकेयं क्रियतेऽस्माभिर्नाम्ना विकृतिकौमुदी ॥

तद्यथा सर्वज्ञं तं निरञ्जनमिति । नन्वसिन् जगतीतले ग्रन्था-
रम्भे लक्षणादौ कार्ये मङ्गलाचारं कुर्वाणाश्शिष्टाः प्रवर्तमानाः परिदृश्यन्ते ।
अतोऽयं व्यालिराचार्यः स्वचिकीर्षितस्य जटाद्यष्टलक्षणप्रतिपादनविकृति-
वल्लीनाम्नो ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारप्राप्ततया विशिष्टेष्ट-

दैवतं परमेश्वरं सर्वाभीष्टफलप्रदातारं नमति[तं]सर्वज्ञं तमित्यनेन श्लोकेन ।
तमहं वन्दे नमस्करोमीत्यर्थः ।

End :

यत्रोच्चस्वरितोदय इत्यत्र स्वरितग्रहणेन जात्यो गृह्यते न वैवृता-
दयः स्वरिताः तदुदाहरणम्—क वो वः का १ क वः । कन्या वाः ।
रायोवनिः । अभ्यर्षार्षा १ भ्या अभ्यर्ष अर्षी ३ दम् इत्युदाहरणानि
श्रव्यमेवोन्नेयानि ॥

Colophon :

गङ्गाधराचार्यविरचितायां विकृतिकौमुद्यां टीकायां व्यालिरा(ल्या)चार्य-
प्रणीतजटाद्यष्टविकृतिलक्षणप्रतिपादकविकृतिनाम्नि ग्रन्थे विकृतिलक्षणं नाम
प्रथमपटलं समाप्तम् ॥

No. 960. विलङ्घ्यम्.

VILANGHYAM.

Pages, 3. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 23a of the MS. described under No. 913.

Complete.

This work gives a list of words in the Yajur-Vēda ending in
ए, ऐ, ओ, and औ, as such endings are often obscured by Sandhi
in the Saṁhitā-pāṭha.

Beginning :

अथ यजुस्संहितायामकाराकारपूर्वस्वरपरो यकारो येषु पदेषु लुप्यते
तेष्वेकारैकारान्तानि पदानि प्रवक्ष्यन्ते.

End :

उपसधपूर्वस्थे नोर्वन्तरिक्षं परः । हवामहै हन्तवै हुते हूत उपहवे
हृत्यै हित्यै होत्रे हवनीय ऐन्द्रः हुते ह्यते हुते हूयते हूयन्ते ह्वयामहै हरा-
महै हरै हरन्ते हस्ते अनी(नि)ङ्गचान्तः ।

Colophon :

व्यक्तिविलङ्घ्यस्समाप्तः ॥

No. 961. विलङ्घ्यम्.

VILĀNGHYAM.

Pages, 4. Lines, 8 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 13a of the MS. described under No. 857.

Complete.

Same as the above.

No. 662. विलङ्घ्यम्.

VILĀNGHYAM.

Pages, 12. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 6a of the MS. described under No. 853.

Complete. Same as the last.

No. 963. विलङ्घ्यम्.

VILĀNGHYAM.

Pages, 7. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 36a of the MS. described under No. 888.

Incomplete.

Another treatise on the same subject as the last, by Nāgadēva son of Yajña-Nārāyaṇa.

Beginning :

शुद्धस्फटिकसङ्काशं पुण्डरीकनिवासिनम् ।

दातारं सर्वविद्यानां हयग्रीवमुपास्महे ॥

यज्ञनासयणात्सूरेर(रु)त्पन्नस्सोमयाजिनः ।

नागदेवो वि(वदिष्यामि)मि विलङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥

ऋकारे पर आकारः परयोरोदुवर्णयोः ।
ओदौतौ स्वर एदैतौ संछन्नस्सं(न्नौ) संहितागमे ॥

End:

स्वदन्ते सातये सिद्धे स्तवध्यै सवने सने ।
सूणे संवत्सरे स्योने सचन्ते सृज्यते वसै ॥
सहते सरमे सुन्वे सूदयन्ते च सिक्तये ।
सेचते सुरभौ सेके सन्तु सर्वे च सन्यसे ॥
सुम्नेभिस्तु

No. 964. विलङ्घ्यम्.

VILĀNGHYAM.

Pages, 4. Lines, 30 on a page.

Begins on fol. 87a of the MS. described under No. 859.

Complete.

Beginning:

यज्ञनारायणात्सूरेरुत्पन्नस्सोमयाजिनः ।
नागदेवो वदिष्यामि विलिङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥
ऋकारे पर आकारः परयोरोदुवर्णयोः ।
ओदौतौ स्वर एदैतौ संछन्नौ संहितागमे ॥
एतदन्तानि तान्याहुर्विलिङ्घ्यानीति वैदिकाः ।
वर्णक्रमाद्गृहीप्यन्ते तान्यन्यूनादिकं मया ॥

End:

हस्ते हुवध्यै होतारौ हुताविव हवे भवेत् ।
इदं लक्षणरत्नन्तु बुध्यादिगुणसागरम् ॥
नागदेवात्समुत्पन्नं हृदये धार्यतां बुधैः ।
एतद्विलिङ्घ्यमादृत्य पण्डितैः परिगृह्यताम् ॥

प्रोक्तं यथा तथा वापि पित्रा बालकलोक्तिवत् ।
 मयोक्तान्युग्विलिङ्घ्यानि वर्णक्रमत एव तु ॥
 विलिङ्घ्यचलक्षणश्लोका अष्टषष्टिरुदीरिताः ॥

Colophon :

समाप्तं (विलिङ्घ्यम्) ॥

No. 965. विलिङ्घ्यं सव्याख्यानम्.

VILĀNGHYAM WITH COMMENTARY.

Pages, 20. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 326 of the MS. described under No. 855.

Complete.

Another treatise with commentary on the same subject as the above ; by Nārāyaṇa.

Beginning :

प्रणम्य भारतीन्देवीं सर्वलोकैकमातरम् ।

नारायणः प्रवक्ष्यामि विलिङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥

अनेन श्लोकेन प्रारिप्सितस्य विलिङ्घ्यचलक्षणस्याविच्छेदेन परिसमाप्तये सर्वलोकैकमातरं भारतीन्देवीं प्रणम्य अथ नारायणोऽहं विलिङ्घ्यानि पदानि प्रवक्ष्यामीति प्रतिज्ञायते । प्रारिप्सितलक्षणग्रन्थस्य विलिङ्घ्यचरय स्वरूप-ज्ञानार्थं तत्प्रतिपादकत्वलक्षणविषयः प्रयोजनं सम्बन्धश्च अत्रैव सूचिता विज्ञेया इति प्रतिज्ञावाक्यं कृतं विलिङ्घ्यानीति विशेषणं व्याचष्टे ॥

एकारैकारवर्णौ यौ संहितायां विकारिणौ ।

संहितायां विषये एकारोऽयं विकारः अयं लुप्यते

End :

इषं स्तोतृभ्य आभर, पूति(ती)गन्धस्यापहृत्या अग्नये, रक्षसे हन्तवा उ,

अंशुमाहरामह(हा) इति, विष्वधामहा इति ब्रह्मा पशोरुद्धारमुद्धर इति वरुण-
स्यान्तर्हित्या एधोऽसि ॥

Colophon :

इति विलिङ्घ्यव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No. 966. विलिङ्घ्यं सव्याख्यानम्.

VILĀNGHYAM WITH COMMENTARY.

Pages, 20. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 856.

Complete. Same as the above.

Beginning :

Same as in the last.

End :

रक्षसे हन्तवा उ अंशुमाहरामहा इति ।

हयामहै हरेर्हित्यै नैभ्यःसत्य(न्त्य)धिकानि तु ।

निहयामह इति ब्रह्मा पशोरुद्धारमुद्धरा इति वरुणस्यान्तर्हित्या
एधोऽसि इति संहितायां विकारैकारैकारान्तानि पदानि विलिङ्घ्यानीति
अभिधीयन्ते । अग्रे वार इत्यादीनि वात्या इत्यन्तानि पदान्यमूनि विलि-
ङ्घ्यानीति सं(म्ब)न्धः एभ्योऽधिकानि न सन्ति ॥

Colophon :

इति विलिङ्घ्यव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No 967. वेदलक्षणानुक्रमणिका.

VĒDALAKṢANĀNUKRAMANIKĀ.

Pages, 2. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 34a of the MS. described under No. 861.

Complete.

A list of the names of the various kinds of Vēdalakṣaṇa-works is given herein in verse.

Beginning :

प्रातिशाख्यासंहितायास्मानं नपरं तथा ।
 तपरं प्रग्रहश्चैव कुरिकी च विलङ्घ्यकम् ॥
 इङ्गचानिङ्गचमवर्णी च आवर्णी छुतमेव च ।
 रङ्गछुतं पूर्वदीर्घ उभयोत्तरदीर्घकौ ॥
 यण्दीर्घो योहिभाष्यं च तथा रावणभेटु च ।
 वर्णक्रमं जटावल्ली त्रिक्रमं चान्त्यवेष्टनम् ॥
 स्वरपञ्चाशतं चैव षड्विंशतिसूत्रकम् ।
 शाखाशमानमरुणशमानं सविशेषतः ॥
 अथ नवशिक्षा --

भारद्वाजव्यासशम्भुपाणिनीकौहलीयकम् ।
 बोधायनो वासिष्ठश्च वाल्मीकिर्हरितं नव ॥
 सर्वसम्मतमारण्यं तथा सिद्धान्तमेव च ।
 उपशिक्षा इमे प्रोक्ता लक्षणज्ञानकोविदाः(दैः) ॥
 सप्तलक्षणनामानि --

समानं च विलङ्घ्यं च नपरं तपरं तथा ।
 अवर्ण्यवर्णि(र्ण्य)निङ्चान्तं सप्तलक्षणमुच्यते ॥
 वेदोच्चारणक्रमः --

गीती शीघ्री शिरःकम्पी तथा लिखितपाठकः ।
 अनर्थज्ञोऽल्पकण्ठश्च षडेते पाठकाधमाः ॥

End :

उदात्तो ब्रह्मजातिस्स्यान्नीचो राजन्य उच्यते ।
 स्वरितो वैश्यजातिस्तु प्रचयश्शूद्रजातय(तिक)ः ॥

No. 968. वेदाङ्गछन्दस्सूत्रम्.

VĒDĀNGACCHANDASSŪTRAM.

Pages, 9. Lines, 24 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 44a of the MS. described under No. 589.

Complete.

Same as the work described under No. 901.

Beginning :

मयरसतजभनलगसंज्ञितं भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य ।

स जयति पिङ्गलनागश्शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥

त्रिगुरुं विद्धि मकारं लघ्वादिसमन्वितं यकारवाच्यम् ।

लघुमध्यमन्तु रेफं सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥

लघ्वन्तं हि तकारं जकारमुभयोर्लघुं विजानीयात् ।

आदिगुरुश्च भकारमिह पैङ्गले (नं) त्रिलघुम् ॥

*

*

*

*

धीश्रीस्त्रीम्.

End :

चतुश्शतं षष्ठो विंशतिः विंशतिर्युगवराम् (ए)का त्रयोदश वृत्तं गावादी
 विंशतिः विंशतिर्यवमति त्रीणि यतिर्विंशतिर्वातोर्मिमष्टादश प्रहर्षिणीविंशतिः
 शार्दूलविक्रीडितं पञ्चदश अत्रानुकं सप्तदशाष्टादशमयवृत्तमष्टौ ॥

Colophon :

इति पिङ्गलाचार्यविरचितं वेदाङ्गछन्दस्सूत्रं समाप्तम् ॥

No. 969. व्यालशिक्षा.

VYĀLAŚIKṢĀ.

Pages, 2. Lines, 15 on a page.

Begins on fol. 61a of the MS. described under No. 864.

Complete.

This work treats of Jaṭā, Ghana, and the other modes of Vēdic
 recitation.

Beginning :

अथ शीक्षां प्रवक्ष्यामि व्यालमानीमतानुगाम् ।
 पदसन्धिसमायुक्तां स्वरसन्धियुतां तथा ॥
 या पदस्य षडावृत्तिः सा जटेत्यभिधीयते ।
 क्रमोक्तपदजातं यदुत्तरं तद्विरभ्यसेत् ॥
 ततःपूर्वं द्विरभ्यस्य द्वितीयेऽतरसमापयेत् ।

End :

जटोत्तरं द्विरभ्यस्य चैकैकं मध्यमादिकम् ।
 सन्धिवत्क्रमवच्चेति घन इत्युच्यते बुधैः ॥ इति घनः ॥
 शिखेवानुक्रमन्तेषां त्रयाणां क्रममभ्यसेत् ।
 जटोवान्तं वेष्टनीयं व्यालेन घन उच्यते ॥ इति पाठान्तरम् ॥

Colophon :

इति व्यालशिक्षा समाप्ता ॥

No. 970. व्यालिशिक्षा.

VYĀLIŚIKṢĀ.

Page, 1. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 44a of the MS. described under No. 864

Complete.

This work treats only of Ghana, and is therefore different from the work of the same name described under the last number.

Beginning :

व्यालिशिक्षां प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणानुमतः पुरा ।
 सहस्रवदनेनाहं सूत्रेण च समन्वितम् ॥
 तत्र पूर्वं घनस्यैव प्रमाणं लक्षणं तथा ।
 घनस्य च विधिं तत्र घनसन्धिं तथैव च ॥

एवमादि च यत् सर्वं तत् सर्वं वच्मि साम्प्रतम् ।
धने द्वादशसन्धिस्स्यात् त्रयोदशपदं वदेत् ॥

End :

विलोमे मध्यमपदमेकवारं हि केवलम् ।
तत्पूर्वं द्विविधं तूक्त्वा चानुलोमे यथाक्रमम् ॥
पुनश्च मध्यमपदमारब्धव्यमनन्तरम् ।
पूर्ववत् सन्धितः कुर्याद्वन एवं विधीयते ॥

Colophon :

इति व्यालिशिक्षा समाप्ता ॥

No. 971. व्यासशिक्षा.

VYĀSAŚIKṢĀ.

Pages, 32. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 187a of the MS. described under No. 864.
Complete.

A work on Vēdalakṣaṇa attributed to Vyāsa.

The following are the names of the Prakaraṇas into which the subject is divided.

1 संज्ञाप्रकरणम्.	11. स्वरधर्मस्वरूपप्रकरणम्.
2 व्यञ्जनपरदीर्घप्र०.	12. स्वरधर्मसंहिताप्र०.
3. सन्धिप्र०.	13. स्वरन्यासप्र०.
4. षत्वप्र०.	14. द्वित्वप्र०.
5. णत्वप्र०.	15. आगमनर्वणप्र०.
6. विसर्जनीयसन्धिप्र०.	16. अङ्गसंहिताप्र०.
7. यत्वप्र०.	17. कालनिर्णयप्र०.
8. ऐक्यप्र०.	18. सत्त्वतामसप्र०.
9. आकारप्र०.	19. उच्चारणप्रकरणम्.
10. पूर्वैत्यैकारप्रकरणम्.	

The first stanza belongs to a commentary.

Beginning :

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपम् ।
 करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसम् ॥
 श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य श्रीमद्गणेशं वचसां च देवीम् ।
 शिक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणाज्ञां सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषाम् ॥
 अथ स्वरादिसंज्ञाश्च तत्प्रयोजनमेव हि ।
 तत्फलञ्च प्रवक्ष्यामि विदुषां प्रमुदे यथा ॥

End :

वेदामृतं पिबेद्यस्तु स तस्मान्द्भुसुरो भवेत् ।
 एवञ्च व्यासशिक्षाव(वि)द्भुसुरेन्द्रस्स कथ्यते ॥
 श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्तश्रीव्यासकण्ठात् प्रसृतां च शिक्षाम् ।
 एतामभिज्ञः प्रयतः पठेद्यः सर्वानभीष्टान् स समश्नुते वै ॥
 इति उच्चारणप्रकरणम् ॥

Colophon :

व्यासशिक्षामूलं सम्पूर्णम् ॥

No. 972. व्यासशिक्षा.

VYĀSAŚIKṢĀ.

Pages, 18. Lines, 7 on a page. Condition, good.

Begins on fol 74a of the MS. described under No. 23.

Breaks off in the 16th Prakaraṇa.

Same as the last.

No. 973. व्यासशिक्षाव्याख्यानं वेदतैजसम्.

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM: VĒDATAIJASAM.

Pages, 186. Lines, 24 on a page. Character, Grantha.

Complete.

Begins on fol. 51a of the MS. described under No. 589.

A commentary on Vyāsaśikṣā ; by Śūryanārāyaṇa of Vēlmī-
kānyā city (probably Puṭtūr).

Beginning :

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपम् ।

करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसम् ॥

ब्रह्मादिभिर्देवैस्तुत्यं गणाधिपतिमहं नमस्कृत्य व्यासशिक्षाया व्याख्यान-
रूपं वेदतैजसं लक्षणं वेदस्य तेजः तत्संबन्धि वेदतैजसमिति भाष्यं
करोमि ।

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य

श्रीमद्गणेशं वचसाञ्च देवीम् ।

शिक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणाङ्गां

सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषाम् ॥

वरदमभीष्टप्रदं श्रीमहाविष्णुं श्रीमन्तं गणेश्वरं वचसां गिरान्देवीञ्च प्रणम्य
श्रुतिकारणाङ्गां वेदस्य कारणाङ्गां लक्षणशीर्षभूषां प्रातिशाख्यादीनां सर्वलक्षणानां
शिरोमणिं सुबोधकं सुव्यक्तं यथा भवति तथा शिक्षां प्रवक्ष्ये इति व्यासभगव-
दुक्तम् ॥

End :

वेदामृतं पिबेद्यस्तु स तस्माद्भूसुरो भवेत् ।

एवञ्च व्यासशिक्षादी भूसुरेन्द्रस्स कथ्यते ॥

श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्तश्रीव्यासकण्ठप्रसृताञ्च शिक्षाम् ।

एतामभिज्ञः प्रयतः पठेद्यः सर्वानभीष्टांश्च समश्नुते हि ॥

श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।

वल्मीकस्य पुरो जातसूरावधानिना कृतम् ॥

Colophon :

इति श्रीसूर्यनारायणविरचिते वेदतैजसे व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारण-
फलप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥

No 974. व्यासशिक्षाव्याख्यानं वेदतैजसम्.

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM: VĒDATAIJASAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 236. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Complete.

Begins on fol. 4a. The other works herein are : Jyautiṣam 1a and Vēdalakṣaṇam 2a.

Same as the last.

Beginning :

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपम् ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसम् ॥

End :

श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।
वेलमीकन्यापूर्जातसूरावधानिना कृतम् ॥

Colophon.

वेलमीकन्यासूरावधानिविरचिते व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥

इदं पुस्तकं रक्ताक्षिनामसंवत्सरे धनुर्मासे शुक्लपक्षे नवम्यां तिथौ सौम्यवासरे इदं पुस्तकं शेषाद्रिजटावल्लीभशिष्येण लिखितम्, गुरोर्दीयताम् ॥

No 975. व्यासशिक्षाव्याख्यानं वेदतैजसम्.

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM: VĒDATAIJASAM.

Pages, 173. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 167a of the MS. described under No. 867.

Complete.

Same as the last.

Passages from the end are quoted to show the variety in the spelling of the name of the author's native place.

End:

श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।

वेलिमिकन्यापूर्जातसूरावधानिना कृतम् ॥

इति वेलिमिकन्यासूरावधानिविरचिते व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफल-
प्रकरणम् ॥

No. 976. व्यासशिक्षाव्याख्यानं वेदतैजसम्.

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM: VĒDATAIJASAM.

Pages, 145. Lines, 8 on a page.

Complete.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 23.

Same as the last.

No. 977. शमानशिक्षा.

ŚAMĀNAŚIKṢĀ.

Pages, 5. Lines, 30 on a page.

Complete.

Begins on fol. 85a of the MS. described under No. 859.

This work gives a list of such words in the R̥g-Vēda as have their final Visargas dropped in accordance with the rules of Sandhi.

Beginning:

प्रणम्य प्रणताभीष्टप्रदातारं पतिं श्रियः ।

बह्वृचानां सुबोधाय शमानं क्रियते लघु ॥

विसर्जनीय आकारपूर्वको घोषवत्परः ।

व्यञ्जनस्पृक् शसपरो लुप्यते संहितागमे ॥

एषु वर्णक्रमात्तानि प्रवक्ष्यामि पदान्यहम् ।

End :

हिमा हवमाना ह्यमाना हिंवाना हर्या हुवाना हताहया हेत्या
वीरहव्याश्च हादीयद्रश्मानो हिरण्यया वि होत्रा हिता अनिङ्गचान्तो वृष्णो
नमसा वाता पर्जन्या परो हस्ताः पञ्चदश ॥

Colophon :

इति शमानमूलं समाप्तम् ॥

No. 978. शमानशिक्षा.

ŚAMĀNĀŚIKṢĀ.

Pages, 7. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 10b of the MS. described under No. 883.

Incomplete.

The final passage which is quoted under the last number is alone wanting herein.

No. 979. शमानसन्धिः.

ŚAMĀNĀSANDHIIH.

Pages, 11. Lines, 6 on a page.

Complete.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 853.

This work gives a list of words from the Yajussamhitā similar to that given in the MS. described under No. 977 as belonging to the Rg-Vēda.

Beginning :

अथ यजुस्संहितायामाकारलुप्तपूर्वो घोषवद्वज्जनोत्तरशसकारपरो विस-
र्जनीयो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामः । अत्रेङ्गचपदानां
नानापदत्वमसङ्गचान्ते तेषां पूर्वपदमवग्रहः ऊष्मविसर्जनीयप्रथमद्वितीया
अघोषाः ।

End :

सर्वा न वै परः । अनृक्षु साध्याः । हिमा होतव्या हाया हायना
हरुका होत्राः न दे परः । हूताः मकारपरः

Colophon :

इति संहिताक्षमानं समाप्तम् ॥

No. 980. शमानसन्धिः.

ŚAMĀNA SANDHIH.

Pages, 5. Lines, 6 on a page.

Complete.

Begins on fol. 88b of the MS. described under No. 854.

Same as the last.

No. 981. शमानं सव्याख्यानम्.

ŚAMĀNAM WITH COMMENTARY.

Pages, 47. Lines, 7 on a page.

Complete.

Begins on fol. 54a of the MS. described under No. 856.

This work is like the one described under the last number ;
but it has a commentary named Padadarpaṇa by Pōgala
Mallayārya.

Beginning :

वन्दे वन्दारुमन्दारं कुन्देन्दूहारसुन्दरम् ।

सेन्द्रवृन्दारकैर्वन्द्यं विघ्नवृन्दघ्नमीशजम् ॥

वाणी क्रियाद्वर्णविनिर्मिताङ्गी

वाणीशुभा वर्णविडम्बिताब्जा ।

वाणीविवर्णीकृतकोकिला मे

वाणीयसामर्थ्यतलेन युक्ता ॥

समानसन्धेर्व्याख्यानं व्यक्तेश्च नपरस्य च ।

क्रियते मल्लया[चा]र्येण पददर्पणसंज्ञकम् ॥

तत्रादौ तावत् शिष्टाचारादिवर्णानुक्रमेण पदानि सङ्गृह्य संहिताकाले
लुप्तविसर्जनीयपदानि पदकाले नकारान्तानि पदकाले एकारैकारान्तानि पदानि
विलक्षयिष्यन् प्रथमं लुप्तविसर्जनीयानि समानसन्ध्या(न्धि)व्याख्यानग्र-
न्थेन लक्षयितुं प्रतिजानीते—अथ यजुस्संहितायामाकारश्रुतपूर्वो घोषवद्यञ्जनो-
त्तरसशकारपरो विसर्जनीयो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामः ।
अत्रायमथशब्दो मङ्गलाचरणार्थः । तथा चोक्तं शीक्षाकारैः—

ओङ्कारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणावुभौ(णःपुरा) ।

कण्ठं भित्त्वा विनिर्यातौ तस्मान्माङ्गलिकावुभौ ॥

End :

उपहृता मनुष्या इत्याह । मकारपर इति किम्? उपहृता धेनुः ।
हृता इति किम्? धृता मनसा जुष्टा विष्णवे ।

Colophon :

इति श्रीमत्पोगलमल्लयार्ययज्वकृतो पददर्पणे समानसन्ध्या(न्धि)व्याख्या-
यामध्यायस्समाप्तः ॥

No. 982. शमानसन्धिव्याख्यानं पददर्पणम्.

ŚAMĀNASANDHIVYĀKHYĀNAM: PADADARPAṆAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 53. Lines 5,
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Complete.

The commentary on Śamānasandhi by Mallayārya; described
under the last number; but given here without the text.

No. 983. शमानं सव्याख्यानम्.

ŚAMANAM WITH COMMENTARY.

Pages, 22. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 855.

Complete.

Another commentary on the same work; by Padmanābha.

Beginning :

अथ संहितायामाकारलुप्तपूर्वो घोषवद्यञ्जकोत्तरशसकारपरविसर्जनीया येषु पदेषु लुप्यन्ते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि—संहितायामाकारश्च लुप्तश्च तौ पूर्वौ यस्मात्, लुप्तश्च आकारसम्बन्धी नान्यः, व्यञ्जकमुत्तरं परं याभ्यां शसाभ्यां तौ, घोषवन्तश्च व्यञ्जकोत्तरशसकारौ च घोषवद्यञ्जकोत्तरशसकाराः, ते परे यस्माद्विसर्जनीयात्, द्वन्द्वान्ते श्रूयमाणाः परशब्दाः प्रत्येकमभिसम्बध्यन्ते तदयमर्थः—आकारपूर्वश्च लुप्तपूर्वश्च घोषवत्परश्च व्यञ्जकोत्तरशसकारपरश्च पदकाले दृष्टः विसर्जनीयो येषु संहितायां लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि तेषां पदानां सङ्ग्रहं शास्त्रं प्रस्तुतमित्यथशब्दार्थः । अत्रेङ्गचपदानां नानापदत्वमसङ्गच्छाने तेषां पूर्वपदमवग्रहः.

End :

हुं(ह्) ताः मरौ रपरः ; मकारपरो हो(ह्)ताशब्दो विसृज्यते—उपहृता मनुष्या इत्याह । मकारपर इति किम् ? उपहृता धेनुः ।

Colophon :

इति पद्मनाभशमानव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No. 984. शाखाशमानम्.

ŚĀKHĀŚAMĀNAM.

Pages, 8. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 71a of the MS. described under No. 855.

Complete.

This work gives a list of such words from the Kāthaka and the Āraṇyaka of the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda as have their final Visarga dropped owing to Sandhi.

Beginning :

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णा वाक्यान्तसंस्थिताः ।

काठकारुणशाखासु तान्प्रवक्ष्याम्यशेषतः ॥

अरोचथा अवरुद्धा असुरा अनूराधौ(धा) अषाढौ(ढा) अर्धमासाः

End :

बाह्योऽसकथ्योः पार्श्वयोस्तद्वयोरश्विनोर्मासयोर्मयुरन्तोदात्तः मृत्योरप-
नयोर्हस्तयोः पादयोर्जन्तोरुभयोर्गौर्धाः ॥

Colophon :

इति शाखाशमानं सम्पूर्णम् ॥

No. 985. शाखाशमानम्.

ŚĀKHĀŚAMĀNAM.

Pages, 9. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 35a of the MS. described under No. 861.

Complete.

Same as the last; though in the introductory stanza there is a slightly different reading.

Beginning :

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णवाक्यादिसंयुताः ।

शाखापदेषु येषु स्युः तानि वक्ष्याम्यशेषतः ॥

अरोचथा अवरुद्धा असुरा अनूराधा अषाढा अर्द्धमासा अष्टक
द्वादशमावास्या अनूयाजा अग्निष्वात्ता अवेष्टा अतिच्छन्दा अग्निरूपा
अनिशीतसर्गा अरा अहा अनिवर्त्यमाना अमृता अनग्निष्वात्ताः

End:

पादयोः, भवितोः, मृत्योः, वायोः, शंयोः, हस्तयोः ॥

Colophon :

इत्यारण्यसमानं समाप्तम् ॥

No. 986. शाखाशमानम् (आरण्यकम्.)

ŚĀKHĀŚAMĀNAM (ĀRANYAKAM).

Pages, 3. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 23a of the MS. described under No. 866.

Complete.

A work similar to the last; the words taken being only from the Āraṇyaka.

Beginning :

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णा वाक्यान्तसंश्रिताः ।

य आरण्यपदेषु स्युः ते च वक्ष्याम्यशेषतः ॥

अतप्लितपा अतिलोहिता अवाहा असिता अस्तङ्गा अपक्षेष्ठा अध्यक्षा
अगा अवरुरुत्समाना अर्द्धमासा अमृता अनूतक्ष्या अघ्निया अवान्तरदिशा
अनुप्रश्नाः ।

End:

हुता हुता हिमा हता हुतभागा होत्राः । एतान्यारण्यवाक्यानि अवर्ण-
पूर्वविसर्जनीयान्तानि ॥

No. 987. शाखाशमानव्याख्यानम् (आरण्यकम्).

ŚĀKHĀŚAMĀNAVYĀKHYĀNAM (ĀRANYAKAM).

Pages, 9. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 24a of the MS. described under No. 866.

Complete.

A commentary on the work described under the last number.

Beginning :

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णा वाक्यान्तसंश्रिताः ।

य आरण्यपदेषु स्युः ते च वक्ष्याम्यशेषतः ॥

दीर्घा विसर्जनीयान्ताः वाक्यान्तसंश्रिताः ।

आरण्यस्य पदानि आरण्यपदानि तेषु आरण्यपदेषु ये वर्णाः विसर्जनीयाः ते स्युः अशेषतस्सर्वं वक्ष्यामि ॥

End :

या एव देवता हुतभागाः, एता वै होत्राः, अनु सप्त होत्राः, एतान्यारण्यवाक्यानि अवर्णपूर्वविसर्जनीयान्तानि ॥

Colophon :

इत्यारण्यसमानसन्धिव्याख्यानं समाप्तम् ॥

No 988. शम्भुशिक्षा.

ŚAMBHUŚIKṢĀ.

Pages, 7. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 35a of the MS. described under No. 864.

Complete.

This work explains the names given to the Kāṇḍas and the Anuvākas in the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda, and classifies the letters of the alphabet.

Beginning :

प्रणम्य शिरसा लक्ष्मीं कालिकां च सरस्वतीम् ।

गणेशं च तथा शम्भुं शिक्षां वक्ष्यामि शाङ्करीम् ॥ (१)

काण्डोऽग्निसंज्ञो विज्ञेयश्चतुर्थस्तैत्तिरीयके ।

ग्रह इत्याददे प्रश्नस्सजोषान्तो विधीयते ॥ (२)

उख्यमित्यग्निकाण्डस्य प्रश्नद्वितयमादिकम् ।

अन्त्यानुवाकसहितं वेदविद्विरुदाहृतम् ॥ (३)

इषेप्रभृत्यपामान्तं प्रश्नानां युक्ष्वसंयुतम् ।
अन्त्यानुवाका याज्याख्यास्त्रयोविंशतिरीरिताः ॥

End :

नासिक्यत्वमुरस्यत्वं पञ्चमैर्हस्य योगतः ।
अन्तस्थाभिरुरस्यत्वं कण्ठ्यत्वं केवलस्य तु ॥
पदादौ पदमध्ये वा स्थितस्योष्मपरस्य वै ।
प्रथमस्य द्वितीयत्वं पूर्वं कुर्वीत पण्डितः ॥
धूङ्क्षणे दङ्क्षणव इत्यत्राप्यनुस्वारो वि(र्)धर्मतः ।

Colophon :

शम्भुशिक्षा समाप्ता ॥

No. 989. शिक्षा (पाणिनीया.)

ŚIKṢĀ(PĀNINĪYĀ.)

Pages, 7. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 888.

Complete.

This work is attributed to Pāṇini and treats of phonetics and pronunciation.

Beginning :

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यतः ।
शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्यात् यथोक्तं लोकवेदयोः ॥
प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः ।
पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
त्रिषष्टिश्चतुष्पष्टिर्वा वर्णाश्शम्भुमते मताः ।
प्राकृते संस्कृते चापि स्वयंप्रोक्तास्स्वयंभुवा ॥
स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पञ्चविंशतिः ।
यादयश्च स्मृता ह्यष्टौ चत्वारश्च यमास्स्मृताः ॥

अनुवारो विसर्गश्च २क२पौ चापि पराश्रितौ ।
दुस्स्पृष्टश्चेति विज्ञेयो लकारः स्तुत एव च ॥

End:

स भवति धनधान्यपशुपुत्रकीर्तिमानतुल्यं सुखं समश्नुते । दिवीति दिवीति । अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च हकारं स्वराणां यथा गीत्यचोऽस्पृष्टो-
दात्तचापस्तु शङ्कर एकादश ॥

Colophon :

इति शिक्षा समाप्ता ॥

No. 990. शिक्षा.
ŚIKṢĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 8. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, not old.

Begins on fol. 12a. The other works herein are: Siddhasādhya-Susiddhāri-Kōṣṭōddhārah 1a, Mantradēvatāprakāśikā—Gaṇapatimantrabhēdāḥ 4a and Saptalakṣaṇam with commentary 16a.

Complete.

Same as the last.

After दिवीतिदिवीति in the end this gives the following:—

End:

वृद्धिरादैच् । शङ्करः श(शा)ङ्करी(रीं) प्रा(दा)त् । चापस्तुराहवदते मात्राम् । उदात्तमाख्याति वृषाङ्गुलीनाम् । अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीषत् । गीती शीघ्री शिरःकम्पी । यथा सौराष्ट्रिका नारी । स्वराणामूष्मणां चैव । हकारं पञ्चमैर्युक्तम् । उदात्तश्चानुदात्तस्य(श्च) । आत्मा बुद्ध्या समेत्यार्थान् । अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि ॥

Colophon :

पाणिनीयशिक्षा समाप्ता ॥

वेङ्कटावधानिस्वहस्तलिखितम् ॥

अनुवाकानुवाकस्य वदेदादौ पदद्वयम् ॥

No. 991. षड्विंशतिसूत्रम्.

ṢADVIMŚATISŪTRAM.

Pages, 23. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 22a of the MS. described under No. 861.

Complete.

This work is intended to help the learners of the Yajur-Vēda by removing the confusion arising from pairs of nearly similar words, such as प्रजापति and प्रजावति

Beginning :

इषे मयोभूः प्रथममहमस्मि द्वितीयतृतीयस्यां याः पुरस्तादभावा-
स्यायाः रात्रियां फलीकरणहोमः सोमस्याः यदृते चित्तामन्दसाना शर्मवर्म
द्वितीयं प्रजावतीः । अन्यत्र प्रजापतिः । वैश्वानरोऽम्बे जुष्टो घोषमतारिषत् ।
अन्यत्र तारिषः । धनस्य देवा जिह्वा मर्त्यस्याभिभूतिस्वर्वाची सुप्रजसो
मानुषं कवीरिषं चिकीरिषं चतस्र ओजिष्ठः पोतारा नेतारा नेष्टारा निषसाद[[
धृतव्रता यद्योषित् यत्परं भद्रं मन्द्राः । अन्यत्र मन्त्राः ।

End :

यो हि प्रजां द्वित्वष्टापुनरकर्नेयग्रोधः कवचतङ्महे । मे सावित्र-
मसुरे यन्तीर्हाना यदग्न उपहोमाकारान्तमयाग्नेरग्निर्वृहस्पतिसुतस्य द्वादशसु
विश्वा अग्निश्च सावित्रं चत्वार्यशीतिः ॥

Colophon :

षड्विंशतिसूत्रं समाप्तम् ॥

No. 992. षड्विंशतिसूत्रम्.

ṢADVIMŚATISŪTRAM.

Pages, 15. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 81a of the MS. described under No. 851.

Complete.

Same as the last.

No. 993. षड्विंशतिसूत्रम्.

ṢADVIMŚATISŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{3}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 4. Lines, 5 on a page. Character, Nandināgari. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 12a. The other work herein is Udakasāntimantṛaḥ 1a.

Same as the last.

Incomplete.

No. 994. षड्विंशतिसूत्रम्.

ṢADVIMŚATISŪTRAM.

Pages, 53. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 39a of the MS. described under No. 853.

Incomplete.

Beginning: Same as above.

End:

सावित्री सहस्रतमी देव्यदिते । वंशान्नायोपायवः । पराहाहागाद्धिष-
णा यं स्वाहा योनिः प्रजां द्वित्वष्टा सोमं तेभ्यः पुनरकं नैयग्रोधःकवचत-
द्भहे मे सावित्रमसुरो यन्तीहा न युक्ष्वोपहृताश्चतुस्सप्ततिः ॥

Colophon:

षड्विंशतिसूत्रं समाप्तम् ॥

No. 995. षड्विंशतिसूत्रम्.

ṢADVIMŚATISŪTRAM.

Pages, 12. Lines, 8 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 7a of the MS. described under No. 857.

Incomplete.

Same as No. 991.

End:

पशुर्वै सौरी बलाका तिष्ठत्यभि दिशो जयत्येव तमो मृत्यूं ह्येष सन् मर्त्ये-
ष्वेवाय पूर्वायतेऽग्नयेऽग्नये विंशत्यै स्वाहाक्रान् षोडशैतान्यवेष्णानि ॥

No. 996. सर्वसम्मताशिक्षा.

SARVASAMMATASĪKṢĀ.

Pages, 17. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 124a of the MS. described under No. 864.

Complete.

The first and the last verses, obviously belonging to a commentary, seem to be out of place, as the codex contains only the text.

This work treats of phonetics, accents, and things like the doubling of consonants in Sandhi as found in all the Vēdas and Śākhās.

From a stanza found in the MS. described under the next number and commented upon in the commentary of Mañcibhaṭṭa, noticed under No. 998 as the last stanza of the text, it is inferred that the author is Kēśavārya, son of Sūryadēva (or Sūridēva).

Beginning:

ध्यात्वा सर्वजगन्नाथं साम्बं सर्वार्थसाधकम् ।

व्याख्यायतेऽधुना शिक्षा सर्वसम्मतलक्षणा ॥ (१)

कृपालुं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननम् ।

द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसम्मतम् ॥ (२)

स्वराद्वित्वं (स)मामोति व्यञ्जनं व्यञ्जने परे ।

स्पर्शो लकारपूर्वो यो वपूर्वश्च द्विरुच्यते ॥ (३)

End:

पदक्रमविभागज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।

स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥

ऋषिभिर्बहुधा प्रोक्तं वेदविद्विस्तथापि हि ।

अध्येतृभिस्समस्तैस्तु यद्गृहीतं तदीरितम् ॥

सर्वसम्मतशिक्षापि संप्रदायानुसारतः ।

वासुदेवप्रसादेन व्याख्याता लक्षणेन वै ॥

No. 997. सर्वसम्मतशिक्षा.

SARVASAMMATAŚIKṢĀ.

Pages, 12. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 39b of the MS. described under No. 942.

Complete.

Same as the last, except that the first stanza found in the last described MS. is wanting herein, and that the following stanza is found instead of the last 2 stanzas.

सूरिदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।

प्रणीतं केशवार्येण लक्षणं सर्वसम्मतम् ॥

Colophon :

इति सर्वसम्मतशिक्षा समाप्ता ॥

No. 998. सर्वसम्मतशिक्षा सव्याख्या.

SARVASAMMATAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 42. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 312b of the MS. described under No. 867.

Complete.

A commentary by Mañcibhaṭṭa on the work described under the last number ; together with the text.

Beginning :

गणेश्वरं प्रणम्याहं लोकपालान् ग्रहान्गुरुन् ।

सर्वसम्मतशिक्षाया वक्ष्ये व्याख्यामनुत्तमाम् ॥

प्रारिप्सितग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तये प्रचयगमनाय च शिष्टाचार-
परिप्राप्तविशिष्टेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं ग्रन्थारम्भं प्रतिजानीते गणेशमिति—

गणेशं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननम् ।

द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसम्मतं ॥

गणेशं गणपतिं वरदमिष्टदं देवं विघ्नानां विजिगीषुं गजाननं गजवक्त्रं
प्रणिपत्य भक्तितो नत्वा द्वित्वादीनां द्वित्वमादिर्येषान्तेषां द्वित्वपूर्वागमलोपागम-
विकारादीनां सर्वसम्मतं सर्वेषां तैत्तिरीयशाखोपयोगिनां प्रातिशाख्यप्रभृतीनां
सम्मतं समानार्थं लक्ष्यन्ते प्रकाश्यन्ते अनेनेति लक्षणं प्रवक्ष्यामि निर्दोषं
रचयामीत्यर्थः ॥

End :

हस्तेन वेदं योऽधीते स्वरवर्णार्थसंयुतम् ।

ऋग्यजुस्सामभिः पूतो ब्रह्मलोके महीयते ॥

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।

स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥

स्पष्टार्थाविमौ श्लोकौ ॥

सूर्यदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।

प्रणीतं केशवार्येण लक्षणं सर्वसम्मतम् ॥

बुधानां पण्डितानाम् इन्द्रः श्रेष्ठः सूर्यदेव इति बुधेन्द्रः तस्य नन्दनेन
महात्मना बुद्धिमता केशवार्येण सर्वसम्मतं लक्षणं प्रणीतं निर्दोषं रचितमि-
त्यर्थः ॥

Colophon :

इति श्रीमन्महर्षिभट्टविरचितं सर्वसम्मतशिक्षाविवरणं सम्पूर्णम् ॥

नवशिक्षानामानि.

व्यासो लक्ष्मीर्भरद्वाजः शम्भुः कापिलनिर्मिता [ः] ।

कौहलीयः कलालेयारण्यशिक्षा नव स्मृताः ॥

सप्तलक्षणनामानि.

समानञ्च विलङ्घ्यञ्च नपरं तपरन्तथा ।

अवर्ण्यवर्ण्यनित्य(ङ्गञ्च)ञ्च सप्तलक्षणमुच्यते ॥

वेदारम्भोच्चारणलक्षणम्.

प्रश्नानुवाकाद्यारम्भे सविसर्गोच्चको हरिः ।

न सन्धिः प्रणवस्यादौ विरामे स्वरितो हरिः ॥

No. 999. सर्वसम्मतशिक्षा सन्याख्या.

SARVASAMMATAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 52. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 21a of the M3. described under No. 239.

Incomplete.

Colophon :

इत्यालमूरिमन्महर्षिभट्टविरचिते सर्वसम्मतशिक्षाविवरणे आगमप्रकरणं समाप्तम् ।

* * * *

इत्या . . . अङ्गप्रकरणं समाप्तम् ।

End :

नित्या भवति नासिक्या अनुस्वारोत्तमा यमाः ।

अनुस्वारश्च उत्तमाश्च यमाश्च नित्या नासिक्याः नासिक्यैकस्वभावा भवन्ति इत्यर्थः ।

अन्तस्थाश्च हकारश्च स्वराश्चैव निमित्ति(त्त)तः ॥

No. 1000. सर्ववेदपाठफलम्.

SARVAVĒDAPĀTHAPHALAM.

Page, 1. Lines, 7 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 55a of the MS. described under No. 857.

Complete.

This describes the merit attached to the recital of the Vēda in the various ways known as Samhitā, Pada, Krama, &c.

Beginning :

संहितापाठमात्रेण यत्फलं प्रोच्यते बुधैः ।
पदे तु द्विगुणं प्रोक्तं क्रमेणापि चतुर्गुणम् ॥
वर्णक्रमे शातगुणं जटायान्तु सहस्रकम् ।
यो जटामात्रव (वि) द्ब्रह्म (ह्मा) सन्धिज्ञो विष्णुरुच्यते ॥

End :

संहिता च पद चैव क्रमचैव जटां पठन् ।
लक्षणज्ञस्तदामोति ब्रह्मलोक च शाश्वतम् ॥

No. 1001. सप्तस्वराः.

SAPTASVARĀH.

Pages, 2. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 35a of the MS. described under No. 887.

Complete.

This treats of the seven musical notes as used in the Vēdas.

Beginning :

नित्यः क्षिप्रोऽभिनिहितस्तैरोव्यञ्जन एव च ।
तिरोविराम(ः) प्रश्लिष्टः पादवृत्तस्तु सप्तमः ॥
यकारश्च वकारश्च व्यञ्जनैस्सह संयुतौ ।
स तत् स्वारस्स जात्याख्यः पूर्वो नीचात् परो यथा ॥

End :

उदात्तेनानुदात्तं स्यात् प्रश्लिष्टं तं निबोधयेत् ॥

विवृत्तो यः परो वर्णः स्वर्यते स मनीषिभिः ।

पादवृत्तस्य विज्ञेयः सदसद्यक्तिहेतुभिः ॥

Colophon :

सप्तधरास्समाप्ताः ॥

No. 1002. सप्तलक्षणम्—सव्याख्यानम्.

SAPTALAKṢAṆAM WITH COMMENTARY.

Substance, palm-leaf (Śritāla). Size, 6 × 2½ inches. Pages, 146.

Lines, 18 on a page. Character, Grantha. Condition, good.

Appearance, old.

Complete.

This contains the following seven Vēdalakṣaṇa works : (1) Saṃhitāśamānam 1a, (2) Vilāṅghyam 11a, (3) Naparam 22a, (4) Taparam 29b, (5) Avarṇi 31b, (6) Āvarṇi 41a, (7) Anīṅgyam 46a. The commentaries of the above are also given. For extracts see No. 983, 965, 918, 871, for (1), (2), (3), (4), and (6) and 855, for (7). Extracts from (5) are given below.

Beginning :

अथ यजुस्संहितायामाकारं ऋतपूर्वो घोषवद्यञ्जनोत्तरशसकारपरो विसर्जनीयो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि । अथशब्दा(ब्दोऽ)धिकारार्थः । येषु पदेषु संहितायां विसर्जनीयो लुप्यते ॥

*

*

*

*

End :

दिङ्मात्रोक्तत्वात् मनीषिभिर्विद्वद्भिरुच्येयम् ॥

एषा[म]निङ्गचपदानां पदवी सन्दर्शिता सु[भगसु]धित(या) ।

देवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्गेन तैत्तिरीयाणाम् ॥

अनेन तैत्तिरीयशाखामधिकृत्य शास्त्रं प्रवर्तितमिति दर्शयति शास्त्र-
कृतो जन्मनाम कीर्तितमविच्छेदायेत्यूहनीयम् । प्रयोगानुगन्तव्यम् । इति
सप्तलक्षणं सव्याख्यानं समाप्तम् ॥

अवर्णी सव्याख्या ।

अवर्णीत्य(र्णिन्य)नुक्तं समो(मा)प्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्तितञ्चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं
सुवृक्तं(र्ति) करिष्यामि विरपष्टवाच्यम् ॥

अवर्णीत्यनुक्तमिति व्याख्यान्तं पूर्वलक्षणस्याधिकोक्तिभिर्दुर्वोधतया च
दिह(हे)यत्वात्तत्परित्यज्य निर्दोषं लक्षणान्तरं प्रणीयत इत्यर्थः वक्ष्यमाणस्य
लक्ष्यमर्थप्रयोजनमाह—

ओदेदवर्णसंछन्नं संहितायां पदादिगम् ।

अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिदं शास्त्रं . . . . ॥

प्रवर्णोत्तरस्त्रयाणामिति वचनात्ते च पदान्ते वर्त्तत(न्त) एव पदादिगमिति
विशेषोपादा[द]नात्तेनायमर्थः ओदेदवर्णैः पूर्वपदान्तवर्तिभिः संहितायां सम्यक्
छन्नमुत्तरपदादिगतमकारमाकारञ्च ज्ञातुमिदमवर्णा(ण्या)ख्यं शास्त्रं प्रणीयत
इत्यत्र पूर्वपदान्तगत ओकार-एकार-आकारश्चोत्तरपदादिगतमकारं छादयति ॥

*

*

*

*

अहास्थाहरताञ्चेत्युक्तो ह्रस्वस्य सङ्ग्रहः । अहास्थाः, अहरतां च येषु-
कारादि यथा अब्रुवन् कथा हा स्था इति, तमाहरतां तेनायजेताम्,
एवमकारादीनि पदान्युक्तानि ह्रस्वसङ्ग्रहणमुच्यते ॥

Colophon :

अवर्णिव्याख्यानं समाप्तम् ॥

No. 1003. सप्तलक्षणम् सव्याख्यानम्.

SAPTALAKṢAṆAM WITH COMMENTARY.

Pages, 230. Lines, 6 on a page.

Complete.

This contains the following Vēdalakṣaṇa works with their commentaries: (1) Vilāṅghyam 16*a*, (2) Śamānam 32*a*, (3) Naparam 48*a*, (4) Taparam 58*b*, (5) Āvarṇi 62*a*, (6) Āvarṇi 76*b* and (7) Anīṅgyam 84*b*.

For extracts see under Nos. 965, 918, 855, for (1), (3), (4) and (7), under No. 983 for (2), and under Nos. 860, 870 for (5) and (6). In the beginning of Āvarṇi the following stanza is found:—

श्रीमत्खण्डालिसङ्गीतव्यक्तवेदान्तवैभवम् ।

भूतये पूर्वदम्पत्योरखण्डाद्वैतमस्तु वः ॥

At the end of Vilāṅghya the following is written on fol. 31*b*.

Beginning :

यो हि यद्यतस्सोमे सोममुभयान्विमुक्तस्सौम्यो यदि यानि येन यत्र
यस्मात् कस्माद्येषां यासामासप्तमपरपदात् स्वरितं वा समस्तं वा अन्तोदात्तं
वा भवति.

End :

ब्रह्मवर्चसस्य त्रैधातवीयं यद्वेणोस्सुषिरं यत्पुरीषं यतः पुरोडाशोऽ
मुष्मिन् लोके यद्धव्युर्यत्पञ्चमं यत् षष्ठं यत्सप्तममिति वर्जयित्वा ॥

No. 1004. सर्वानुक्रमणीवृत्तिः—वेदार्थदीपिका.

SARVĀNUKRAMANĪVṚTTIḤ : VEDĀRTHADĪPIKĀ.

Pages, 164. Lines, 30 on a page.

Begins on fol. 53*a* of the MS. described under No. 879.

Complete.

A commentary by Ṣaḍguru on Kātyāyana's Sarvānukramaṇi—a work giving the names of the Ṛṣi, Chandas and Dēvatā of all the hymns in the Ṛgveda.

Beginning:

सर्वार्थसाधनोपाय सर्वैश्वर्यप्रदायक ।

समस्तापत्प्रतीकार चन्द्रशेखर ते नमः ॥

सर्वं कर्म सफलं यत्र तुष्टे दुष्टे न किञ्चित्तमहं नमामि ।

विनायकं गिरिराजेन्द्रपुत्रं महेश्वरप्रियसूनुं घृणाब्धिम् ॥

नमप्पद्भुरवे तुभ्यं नमोऽस्मद्भुरवेऽपि च ।

विनायकस्त्रिशूलो गोविन्दस्सूर्य एव च ॥

व्यासश्च शिवयोगी च षट् तेभ्योऽपि नमस्सदा ॥

ओं नमो भगवते कात्यायनाय ॥

ललाटडिण्डिमध्वनिप्रकारभक्तवत्सलः

महेश्वरप्रियात्मजः प्रपातु मां विनायकः ।

नमस्त्रिशूलपाणये गुहप्रियाय शंकृते

उमाकुचार्द्रकुङ्कुमप्रलुप्तभूतिवक्षसे ॥

भस्मशोभिने ॥

योऽजातशत्रोः प्रचकार दूत्यं पार्थस्य सारथ्यमथानिनाय ।

आश्चर्यधन्यश्चतुरस्तनूजान् पायात्सदा यादवराजसिंहः ॥

सर्वानुक्रमणीवृत्तिर्नाम्ना वेदार्थदीपिका ।

तदारम्भाय पूर्वेषामुपदेशागता कथा ॥

कथ्यते श्रुतवृत्तान्तास्सन्तश्चरद्दधते खलु ।

वेदाश्चत्वार उद्दिष्टाष्ण्डङ्गानि तथैव च ॥

उपाङ्गानि च चत्वारि धर्मविद्याश्चतुर्दश ।

ऋग्वेदश्च यजुर्वेदस्सामवेदस्तथैव च ॥

अथर्ववेदश्चाङ्गानि पाणिपादादि तद्विदुः ॥

छन्दः पादौ शब्दशास्त्रं च वक्रं कल्पः पाणिज्यौतिषं चक्षुषी च ।

शिक्षा घ्राणं श्रोत्रमुक्तं निरुक्तं वेदस्याङ्गान्याहुरेतानि षट् च ॥

मीमांसाद्या न्यायविद्या पुराणं स्मृतिस्तथोपाङ्गचतुष्टयं मतम् ।

अङ्गोपाङ्गोपस्कृतश्शुद्धबुद्धिः पश्येद्वेदमितरो नैव पश्येत् ॥

End :

ऋषीणां विषयज्ञस्तु यश्शरीराद्विमुच्यते ।

सोऽतीत्य तमसः पारं स्वर्गे लोके महीयते ॥

सर्वानुक्रमणी ह्येषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।

समाप्तिषाध्यायवती षट्सप्ततिकखण्डिका ॥

अस्या वृत्तिरियं चापि समाप्ता षड्विधः कृतिः ।

अनुगृह्यन्तु विद्वांसस्तामेतां कृपया मयि ॥

कास्माकं मतयः क वेदविषयः कार्षा गिरः काल्पधीः

मर्त्योऽहं बत चापलं सुब . . . . . व्याख्येया ।

सोढव्यं दृढबुद्धिभिर्मयि दयावद्भिस्सुसद्भिः कृति-

स्सेयं ग्राह्यतया युता यदि न वेत्यालोकयध्वं बुधाः ॥

Colophon :

समाप्तमिदं षड्विधभाष्यम् ॥

No. 1005. सामतन्त्रसूत्रभाष्यम्.

SĀMATANTRASŪTRABHĀṢYAM.

Pages, 120. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 894.

Complete.

A commentary on the Sāmatantrasūtra, which is a work in 13 Prapāṭhakas on the chanting of the Sāma-Vēda.

Beginning :

ऋग्विहीनं छन्नगानं लेशं स्तोभमृचा सह ।
आविर्गानं स्तोभहीनमेवं गानत्रयं विदुः ॥

स्वरोऽनन्त्यः । स्वरोऽनन्त्यो गीतो भवति कुष्टः । तद्विविद्धाह ।
इन्द्रं विश्वाः । हं हिताः । अग्निं दूताम् । वचनादनन्त्यस्वरः । स्वरोऽनन्त्यः ।
नीचान्तानाम् । नीचान्तानां च पर्वणां संज्ञा भवति ॥

End:

शौष्टे । रोहतु । भगवानाम्नायो नव बृहतो रोहान् रहेतीति ग्राम इह इ
विपरीतम् । वृश्चो रोहतु । एकादशो दशकः आनृगायक्षरम् इति । साम-
तन्त्रे त्रयोदशः प्रपाठकः ॥

Colophon :

समाप्तं छन्दोगसम्बन्धिसामतन्त्राभिधानं व्याकरणम् ।

No. 1006. सामतन्त्रसूत्रभाष्यम्.

SĀMATANTRASŪTRABHĀṢYAM.

Pages, 184. Lines, 24 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 895.

Complete.

This was restored in 1896 from the MS. noticed under No. 1005.

Same as the last.

No. 1007. सामपरिभाषा.

SĀMAPARIBHĀṢĀ.

Pages, 6. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 226a of the MS. described under No. 50.

Incomplete.

This was copied by Veṅkaṭa-subban who gives this verse :—

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

This belongs to the collection of C. W. Whish, who has added the following note at the end :—

“ Here ends the Paribhāṣā, a portion of the Sāmavēdam.”

C. W. WHISH,

Caticut, 1825.

A work relating to the chanting of the Sāmavēda.

Beginning :

सप्तस्वरैस्समस्तं यो जगदेतच्चराचरम् ।

सञ्जीवयति विश्वात्मा स नो विष्णुः प्रसीदतु ॥

अथ सान्नां स्वराणि प्रदर्श्यन्ते—आदौ कुष्टा प्रथमा । द्वितीयतृतीय-
चतुर्थ(र्था)मन्द्रा । अतिस्वार्याणां परिस्वार्याणां सु(स्व)रवतां सान्नां पर्वणां
ज्ञापकत्वेन प्रथमं प्रथमस्वर(रो) ज्ञापकः ककारादित्वात्तान्वि(नि वि)लिख्यन्ते ॥

End :

फप्रमं हा इष्टया गायता म फा प्रमं हा इष्टा या गा म फै सामेन्ता
विश्वाम् ओजसां पातिम् म फो इत्यादि नास्ति ॥

No. 1008. सिद्धान्तशिक्षा.

SIDDHĀNTAŚIKṢĀ.

Pages, 10. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 8a of the MS. described under No. 864.

Complete.

This Śikṣā is based upon other Śikṣas and on Prātiśākyas, and treats of Vēdic accents and phonetics. The author of the work is Catuṣkula (Catuṣkūla)-Śrīnivāṣa-Makhin.

Beginning :

संप्रणम्य सकलैककारणं
 ब्रह्मरुद्रमुखमौलिभूषणम् ।
 लक्षणं श्रुतिगिरां विलक्षणं
 श्रीनिवासमखिना प्रणीयते ॥
 पूर्वशिक्षां परामर्श्य(मृश्य) प्रातिशाख्यञ्च सर्वशः ।
 सिद्धान्तशिक्षां वक्ष्यामि वेदभाष्यानुसारिणीम् ॥
 आवातमानीत्पूर्वं स्यादत्तूदाहरणं (दिदं प्रागुक्तु नो) हविः ।
 न हेन्द्रं वृत्रमहतः परोऽस्यै च त(द)दाशतः ॥

End :

समावद्विद्व(न्न)विहृत(तं)बन्धुरञ्च शुचर्त च ॥
 शुच वेद्या शत श्वश्रो मम्मषारण्यकेऽर्षति ।
 मेषी सञ्च समं संह विधेस्त्वन्तस्य संप्रजाः ॥
 हीडिते महि मा हीति(सा)च्छिन्नाः के चन संशयाः ।
 अनन्तसंशयाञ्छेत्तुमनन्तः परमेश्वरः ॥
 श्रीनिवासाध्वरिन्द्रेण चतुष्कुलसुधांशुना ।
 श्लोकास्सिद्धान्तशिक्षायां चतुस्सप्ततिरीरिताः ॥

No. 1009. सिद्धान्तशिक्षा.

SIDDHĀNTAŚIKṢĀ.

Pages, 7. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 36b of the MS. described under No. 942.

Complete.

Same as the last, except that there is the following stanza between the 2nd and the 3rd stanzas as given in the MS. described under the last number.

अकारादिपदानां स्यादत्रोदाहरणं क्रमः ।

आदिमध्यान्ततस्तत्र यावद्वेदं निरूप्यते ॥

No. 1010. सिद्धान्तशिक्षा.

SIDDHĀNTAŚIKṢĀ.

Pages, 9. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 112*b* of the MS. described under No. 855.

Complete.

Same as the last.

No. 1011. सिद्धान्तलक्षणम्.

SIDDHĀNTALAKṢAṆAM.

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 39*a* of the MS. described under No. 854.

Complete.

Same as the work described under No. 1008, though its name as given here is different.

No. 1012. सिद्धान्तशिक्षा सव्याख्या.

SIDDHĀNTAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 77. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 74*b* of the MS. described under No. 855.

Complete.

A commentary on the work described under No. 1008.

Beginning :

संप्रणम्य सकलैककारणं ब्रह्मरुद्रमुखमौलिभूषणम् ।

लक्षणं श्रुतिगिरां विलक्षणं श्रीनिवासमाखिना प्रणीयते ॥

इह खलु कारुणिकः सर्वशिक्षापरीक्षणविचक्षणो वेदभाष्य-
पारावारपारीणः श्रीनिवासदीक्षितो नाम चतुकला(ष्कुल)मुख्यः कल्मष-

जाल्मपाठं निर्णेतु(क्तु)कामस्सन् सारतमं वेदलक्षणं करोमीति शिष्टा-
 चाराभीष्टदेवताप्रणामपूर्वकतया शिष्यशिक्षायै ग्रन्थमुखेन प्रतिपादयति
 संप्रणम्येति । ब्रह्मरुद्रमुखानां विधिशिवादीनां मौलिभूषणं शिखामणिं सर्वो-
 पास्यमिति यावत् यस्य विश्व उपासत इति श्रुतेः । सकलानां वस्तूनाम् एक-
 कारणम् (अ) भिन्ननिमित्तोपादानम् अज(न)न्तादिशब्दवत् अन्यतरसाधार-
 णार्थशब्दवशात् कारणशब्दो नारायणमेवाभिचष्टे । एको ह वै नारायण
 आसीत् । न ब्रह्मा नेशान इति कारणवाक्ये हिरण्यगर्भशिवादिपर्युदास-
 पूर्वकं नारायणस्यैव कारणत्वनिर्धारणात् । करणं कारणं कर्तेति वैष्णवाभि-
 धानकोशः । संप्रणम्य सम्यक् प्रणिपत्यात्र सम्यक्त्वम् अस्मद्देशिकमस्म-
 दीयपरमाचार्यानित्युक्तगुरुपरम्पराप्रणामपूर्वकत्वा[द]भिधान(प्राय)गर्भं भग-
 वद्वन्दनं स्वाद्यं गुरुवन्दनपूर्वकमिति विलक्षणमिति साधारणवक्तृवैलक्षण्या-
 दीनामिह प्रबन्धवैलक्षण्यं हेतु(ः) शून्यता स्यात् विलक्षणमित्यमरः ।

End :

मया के चित् संशयाः प्रकटिताः । अनन्तसंशयान् परिहर्तुमनन्त एव
 शक्तः न तु तदितरः भूतभविष्यद्भूतसंशयान् सर्वज्ञ एव ज्ञातुं परिहर्तु-
 ष्व शक्नोतीति तत्तर्कमिति ॥

Colophon :

श्रीनिवासाध्वरीन्द्रेण चतुष्कुलसुधांशुना ।

श्लोकास्सिद्धान्तशिक्षायां चतुस्सप्ततिरीरिताः ॥

No. 1013. सिद्धान्तशिक्षा सव्याख्या.

SIDDHĀNTAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 126. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 863.

Complete. Same as the last.

No. 1014. सिंहानुवाकः.

SĪMHĀNUVĀKAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $15 \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 4. Lines, 9 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 2a. The other works herein are—Vaiśvadēva-vidhi 1a, Punassamskārānukramaṇikā 2b, Dharmaśāstravacanāni 3a, Bindudvādaśivratākālpa 3b, Kūśmāṇḍahōmaprayōgaḥ 5a, Gaṇahōmaḥ 11b.

Complete. The work seems to be of a magical character.

Beginning :

* * * *

पौर्णमास्यां वा केशमापूर्यमाणपक्षे वा पुण्यनक्षत्रे केशश्मश्रुलोमन-
खानि वापयित्वा . . . . चतुष्पथं गत्वा पादौ प्रक्षाल्याचम्य पत्न्या
पवित्रपाणिः प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति—समस्तपापक्षयद्वारा श्रीपरमे-
श्वरप्रीत्यर्थं कलशस्थिते जले स्वात्मनो रूपमीक्षमाणः सिंहानुवाकमन्त्रपठनं
करिष्ये ।

सिंहे मे मन्युः । व्याघ्रे मेऽन्तरामयः । वृके मे क्षुत् । अश्वे मे
घसिः । धन्वनि मे पिपासा । राजगृहे मेऽशनाया । अश्वनि मे तन्द्रिः ।
गर्दभे मे स्पर्शः । शल्यके मे ह्रीः ।

End :

दुर्मित्रारतस्मै भूयासुर्योऽस्मान् द्वेष्टि यच्च वयं द्विष्मः इत्यन्वीक्ष्य-
माणः यस्यां दिशि द्वेष्ट्याः तस्यां दिशि निरस्य पाणिपादौ प्रक्षाल्याचम्या-
प्रतीक्षमाणः गृहं गच्छेत् ॥

Colophon :

इति सिंहानुवाकः ॥

No. 1015. सिंहानुवाकः.

SIMHĀNUVĀKAḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 197a of the MS. described under No. 23.

Complete.

Same as the last, except that the prefatory passages are omitted, and that there is a slight difference in the end as shown below.

End :

यच्च वयं द्विष्मः पाप्मन् कलशं निरस्य अप उपस्पृश्य

No. 1016. सिंहानुवाकव्याख्या.

SIMHĀNUVĀKAVYĀKHYĀ.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 195a of the MS. described under No. 23.

Complete.

A commentary on the last described work.

Beginning :

सिंहे मे मन्युः । मे मन्युः क्रोधः हिनस्तीति हिंसः पृषोदरादित्वात्
हकारसकारयोर्व्यत्यासः सिंहः । जातिशब्दयोर्वाक्यस्य(अ) परिस(मा)प्तत्वात्
अन्यक्रियापदस्याध्याहारःकर्तव्यः(ः) । (प्रवर्त)तामिति शेषः । मम क्रोधः
सिंहे प्राणिनां हिंसाकारिणि उग्रजतुर्नि(न्तौ) वर्ततां न मयीत्यर्थः । एव
प्राणिनां पीडाकारिण्युग्रसत्त्वे मदीयक्रोधः प्रवर्ततामिति ।

End :

सहस्रशो बहुद्रष्टा अमर्त्यः अमरणधर्मा देवतास्वभाव इत्यर्थः ।

Colophon :

सिंहानुवाकव्याख्यानं समाप्तम् ॥

No. 1017. स्वरपञ्चाशत्.

SVARAPAÑCĀŚAT.

Substance, palm-leaf. Size, 17 × 1 $\frac{3}{8}$ inches. Pages, 5. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Svarapañcāśadvyākhyā 4a.

Complete.

A work treating of the accents on the words in the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda.

Beginning :

अतीन्द्रियार्थविज्ञानं प्रणम्य ब्रह्म शाश्वतः(म्) ।

तैत्तिरीयपदादीनां वक्ष्यामि स्वरलक्षणम् ॥

उदात्तश्चानुदात्तश्च वर्णानां प्रकृतौ स्वरौ ।

स्वरितास्तु द्विधोच्यन्ते धृ(दृ)तः कम्पश्च सांहितः ॥

तुल्यस्वरस्वरूपार्थे पदभेदेऽपि तत्सुपाम् ।

द्विरुक्तावग्रहेऽप्येवं द्विधेङ्गर्चेऽंशे विभक्तिजे ॥

End :

न्यङ्स्वर्युज्यं चिदा नाव्या ससौम्याश्चेति तादृशाः ।

अग्रेऽप्यध्ययनाद्बोध्याः आरुणोपनिषत्स्वराः ॥

Colophon :

इति स्वरपञ्चाशत्समाप्तः(I) ॥

No. 1018. स्वरपञ्चाशद्व्याख्यानम्.

SVARAPANĀCĀŚADVYĀKHYĀNAM.

Pages, 55. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 4a of the MS. described under No. 1017.

Complete.

A commentary on the work described under the last number.

Beginning :

अतीन्द्रियार्थविज्ञानं प्रणम्य ब्रह्म शाश्वतम् ।

तैत्तिरीयपदादीनां वक्ष्यामि स्वरलक्षणम् ॥

अनेन परापरब्रह्मप्रणामपूर्वकमारिप्सितग्रन्थाभिधेयमाह संवन्धाभि-
धयप्रयोजनञ्च वक्तव्यं वेदोपि शाश्वतं ब्रह्म तदिति इन्द्रियार्थविज्ञाने कारणं
भवति । तत्प्रतिपाद्यं परं ब्रह्मापि अतीन्द्रियार्थविज्ञानस्वभावं भवति ।
तदुभयरूपं ब्रह्म प्रणम्य स्वरलक्षणं वक्ष्यामि इत्यर्थः

End :

सादन्यं सपुरं सख्या तथा रथ्याकरुण्ययोः ॥

न्यङ्स्वर्युज्यं चिदा नाव्या ससौम्याश्चेति तादृशाः ।

अन्येऽप्यध्ययनाद्धोद्याः आरुणोपनिषत्स्वराः ॥

Colophon :

इति स्वरपञ्चाशद्व्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

No. 1019. स्वरपञ्चाशत्.

SVARAPANĀCĀŚAT.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Contains 45 verses ; incomplete.

Begins on fol. 60a of the MS. described under No. 861.

No. 1020. स्वरपञ्चाशत्.

SVARAPAÑCĀŚAT.

Pages, 5. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 20a of the MS. described under No. 866.

Contains 46 verses ; incomplete.

Same as the last.

No. 1021. स्वरभक्तिः.

SVARABHAKTIḤ.

Substance, paper. Size, 13 × 8 inches. Page, 1. Lines, 14 on a page.

Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. The other works herein are :

Yōgatattvadīpikā 1b, Kaupīnapañcakam 2b, Māyāpañcakam 2b, Śivōhampañcakam 3a, Manīṣāpañcakam 3b, Nṛsimhastutiḥ 4b, Nādānusandhānapañcakam 5a, Citkalāṣṭakam 5b, Sōpānapañcakam 6b, Paramārthasārasaṅgrahaḥ 7b, Mahāpuruṣalakṣaṇam 9b, Tattvapīṭhadaśakam 10a, Śivōtkarṣasākṣīpañcakam 11b, Śivōtkarṣasatakam 12a, Svānubhūtiḥ 19b, Jñānatārāvaliḥ 21a, Vēdāntaḍḍimāḥ 22b, Sēdāśivāryā 25b, Ēkāślōki 28b, Svātma-prakāśikā 29a, Dṛgdr̥śyavivēkaḥ with commentary 34a, Ēkāśōttaraśataavākya-granthaḥ 47b, Pañcaratnamālikāvyaḥ 57a, Ātmalingārcanam 61b, Māyāvivarāṇam 64b.

Complete.

This work treats of the pronunciation of र् and र्ल in the Vēda, when either of them becomes the first member of a conjunct consonant.

Beginning :

करेणुः कर्षिणी चैव हरिणी हारितेति च ।

हंसपादेति विज्ञेयाः पञ्चैताः स्वरभक्तयः ॥

करेणू रहयोर्योगे कर्षिणी लहकारयोः ।

End:

ऊष्मोत्तरे द्वितीयः) स्यादादेशः प्रथमस्य तु ।
हकारः प्रथमादूर्ध्वः तत्तत्स्थानं चतुर्थकम् ॥

Colophon:

इति स्वरभक्तिः सम्पूर्णः(र्णा) ॥

No. 1022. स्वरशिक्षा सव्याख्या.

SVARAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY.

Pages, 25. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 253b of the MS. described under No. 867.

Complete.

A work with commentary specifying those words of the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda which have the Udātta accent.

Beginning :

प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे
समस्तलोकलितयार्तिहारिणी ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो
निरुप्य चोच्चस्वरनिर्णयो मया ॥

प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्य स्वरलक्षणस्याविच्छेदपरिसमाप्तये लोकलितया-
र्तिहारिणी नारायणपादपङ्कजे प्रणम्य तैत्तिरीयवेदपदानि लोकप्रसिद्धपाठानु-
सारेण तत्त्वतः प्रतीक्ष्य उदात्तस्वरनिर्णयो नाम लक्षणं क्रियते इति ।
ननु किमनेन लक्षणकरणेन स्वत एव वेदपदानि इदमीदृशमिति प्रसिद्धाध्यय-
नादेव सर्वं तत्त्वतो निश्चिनुय(यु): । तथापि तु प्रतिलक्षणं प्रतिपदं कि-
मिदं किमेवमिति सर्वदा सर्वत्र सन्देहिनां विस्मारिणामस्मादृशां निश्चा-
यकं लक्षणमपेक्षणीयमेवेति तथास्तु स्वराष्टकस्वरसमुच्चयप्रातिशाख्या-
दीनि स्वरनिश्चायकानि पूर्वोक्तानि लक्षणानि सन्ति उदात्तस्वरनिर्णयनाम्ना
किमनेन लक्षणकरणेनेत्याकाङ्क्षायामाह—

अन्तोदात्तं पदञ्चेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।
नियमो न कृतः कैश्चित् कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे ॥

End :

ओषधीष्वोषधीनाञ्च तदौषधय ओषधीः ।
सौषधीः, महिमौषधयः । एतान्याद्युदात्तानि पदानि व्याख्यातानि ।
एवमुच्चस्वरोऽस्माभिर्निर्णीतो वर्णितः क्रमात् ।

Colophon :

इत्युच्चस्वरसमुच्चयस्समाप्तः ॥

No. 1023. स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका.

SVARASIDDHĀNTACANDRIKĀ.

Substance, paper. Size, 13×8 inches. Pages, 404. Lines, 21 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new. Incomplete.

A work treating of Vēdic accents in accordance with Pāṇini and other grammarians. The work is divided into 12 Prakaraṇas; and their contents are given in the first Prakaraṇa, which is extracted below. The author of the work is Srinivāsa, son of Ananta (Kṛṣṇa).

Beginning :

स्वरसिद्धान्तचन्द्रिकायामारम्भप्रकरणारम्भः—
प्राणेष्ट व्याकरणं यदनुग्रहलेशतो मुनिः कृत्स्नम् ।
यस्याभाषिष्ट महाभाष्यं भूषा भजे तमीशानम् ॥
सङ्कत्यग्वयसंभवात् गुणमहाम्भोधेरनन्ताह्वया(त)
जाह्व्येव पवित्रया क्षितितले संवर्धितश्रेयसः ।
जातः कृष्णाविपाश्चितो विधुरिव प्रीणन् बुधानात्मना
सन्मार्गाभिगमोज्ज्वलो विजयते स श्रीनिवासस्सुधीः ॥
पदवाक्यप्रमाणाब्धिपारावारीणबुद्धिना ।
तेन शुश्रूषितानेकगुरुलम्भितबुद्धिना ॥

तैत्तिरीयकशाखानुसारिणी विदुषां मता ।
 विरच्यते धियश्शुद्धौ स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥
 अथात्र स्वरसूत्राणां सङ्ख्याप्रकरणान्यपि ।
 बुद्धेर्विशुद्धये पद्यैरमीभिः प्रतिपादये ॥
 चतुस्सहस्रसूत्राणां पञ्चसूत्री विवर्जिता ।
 अष्टाध्यायी पाणिनीया सूत्रैर्माहेश्वरैस्सह ॥
 सप्ताशीत्यधिका तेषु त्रिशती सौवरी मता ।
 पञ्चैकादश विज्ञेया(ः) स्वरे योगा उणादिषु ॥
 सङ्ख्याफिट्सूत्र[सूत्र]सूत्राणां विज्ञेयाशीतिरष्ट च ।
 त्रिशत्सूत्री प्रातिशाख्यात् संगृहीतात्र सौवरी ॥
 संपद्यते पञ्चशती मेलने षोडशाधिका ।
 सैषा पञ्चशती स्पष्टमत्र ग्रन्थे विविच्यते ॥
 सङ्ख्योदात्तादिपदवत् सूत्राणामियमीरिता ।
 ङीन्ङीषादिविधेयानि सूत्राणि सुबहूः यपि ॥
 स्वरैकफलकान्येवं गुणसूत्राणि कानि चित् ।
 सन्ति सूत्राण्युदात्तादिनिपातनपराण्यपि ॥
 वार्तिकानि प्रसिद्धानि सूत्राणि सुबहूः यपि ।
 किं बहुना श्रुतिरखिला ब्रह्माद्वैत (तैक) तत्परा यद्वत् ।
 तद्व्याकृतिरखिला स्वरबोधैकप्रयोजना जयति ॥
 द्वादशात्र प्रकरणाः याद्यमारम्भणं कृतेः ।
 उपोद्धातान्यथ त्रीणि तेष्वेव प्रतिपादितः ॥
 उदात्तादेस्वरूपादिः परिभाषा द्वितीयके ।
 तार्तीयके तु सर्वत्रावेक्षितसंहितास्वरः ॥
 अथाष्टसु प्रकरणेष्वष्टौ व्युत्पादिता अमी ।
 धातोस्वरः प्रत्ययस्य समासस्य फिबस्तथा ॥

सर्वानुदात्तभावश्च सुबन्तानां तिङामपि ।

स्वरः प्रतानामप्येकश्रुतिश्चेति यथाक्रमम् ॥

अवान्तरप्रकरणान्यत्र सन्ति बहून्यपि ।

जिनि(न्नि)त्स्वरादयस्तेषु व्युत्पाद्या इति सङ्ग्रहः ॥

सौवरीं प्रक्रियां पूर्वे न सम्यग्व्युदपीपदन् ।

तथा हि तावद्वृत्त्यादौ वैदिकोदाहृतिर्न हि ॥

वेदे हि संप्रदायेन(ण) प्रथते नियतस्वरः ।

लोकेन पाठनैयत्यन्तस्य नेति च वक्ष्यते ॥

विप्रकीर्णा च सा तत्र यथासूत्रं यथायथम् ।

नापि सिद्धान्तकौमुद्याम् . . . .

सन्त्येव दुष्परिहरा दोषास्तत्रापि पञ्चषाः ॥

अदोषानेव तान्मन्ये गच्छतस्खलनं यथा ।

अथादोषाः कतिपये गण्यन्ते स्वारमञ्जराः ॥

अपेक्षितस्यावचनमनपेक्षितकीर्तनम् ।

अथाभाससमाधानमनाशङ्क्यस्य शङ्कनम् ॥

अपसिद्धान्तकथनं तथानन्वितकीर्तनम् ।

परस्पराविरुद्धत्वं स्वोक्तानामेव च कचित् ॥

व्युत्क्रमेण च सूत्राणां कथनं निष्प्रयोजनम् ।

अनाञ्जस्यं विभागस्येत्याद्या दोषाः परिस्फुटाः ॥

बहूनां पाणिनीयानां सूत्राणामविवेचनम् ।

फिट्सूत्रस्यावर्णनञ्चापेक्षितानवबोधनम् ॥

न च वेदोदाहरणमेषां नेत्यविवेचनम् ।

उदाहारिष्यमाणत्वात् बहूनामेष्वपि श्रुतम् ॥

उदाहृतय एता हि वेदभाष्येऽप्युदीरिताः ।
 द्वन्द्वानेकाधिकरणवचनो युगपद् भवेत् ॥
 इत्यादिसाधनं युक्तादनपेक्षितकीर्तनम् ।
 न हि काश्चिद्विशेषोऽस्मात् विचाराद्विद्यते स्वरे ॥
 स्थानिवन्ना(न्न)हजा(ला)देशो भवेदिति यदीरितम् ।
 यत्रैव देवताभाव एकस्मिन् हविषि द्वयोः ॥
 तत्रैव देवताद्वन्द्वस्वर इत्यपि जल्पितम् ।
 बह्वेवमादिकं ज्ञेयमपसिद्धान्तकीर्तनम् ॥
 अन्येऽपि दोषास्तद्वन्थदृष्टिभिस्तुगमा इति ।
 वक्ष्यते चोत्तरत्रेति क्रियते नात्र विस्तरः ॥
 ये दोषास्स्वरमञ्जरीं ते तद्विवरणेऽपि च ।
 अतः प्रचोदयति मां कृतावस्यां गुरोः कृपा ॥
 विद्वांसश्श्रोतुमर्हन्ति तामेतां वीतमत्सराः ॥
 इत्यारम्भणं नाम प्रथमं प्रकरणम् ॥

अथ संज्ञाप्रकरणम् ॥

निश्चसितं श्रुतिरखिला विश्वमिदं यस्य केवला लीला ।
 तस्मै धाम्ने गिरिजामिश्रितवपुषे नमोऽस्तु कस्मै चित् ॥
 सिद्धिः कार्यस्य निर्विघ्ना यदधीना विधेरपि ।
 तदस्तु हस्तिवदनं वस्तु निश्चयसाय नः ॥
 कराभ्यां कस्याश्चित् कमलनयनायाः परिसरे
 दृशोर्लीलाव्याजात् सपदि चलयन् केलिकमलम् ।
 परागैस्तस्यास्यां मुकुलितदृशि स्वैरमपराम्
 अथालिङ्गन् वृ(ह)ष्टो दिशतु मदभीष्टं मुररिपुः ॥

व्याकृतिनिर्मितविदितान्मुनिवर्योस्त्रीत्रमस्कुर्ये ।

गुरुमपि समष्टिमेषां वन्दे श्रीरामयज्वानम् ॥

तैत्तिरीयकशाखानुसारिणी विदुषां मता ।

विरच्यते धियश्शुद्धयै स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

कष्टं व्याकरणं पतञ्जलिरपि प्राह स्म तत्राप्यसौ

दुर्ज्ञाना मतिमद्भिरप्यतितरां कष्टा स्वरप्रक्रिया ।

कैषा सा क मलीमसा मम मतिर्मन्दा तथाप्य(प्युत्स)हे

यन्मह्यं दयतेतरान्निरुपधिश्श्रीरामभद्रो गुरुः ॥

निश्चित्य स्वरशास्त्रतत्त्वमखिलं भाष्यादिभिर्भास्करा-

द्याचार्यारचितं विभाव्य-सुचिरं भाष्यं श्रुतीनामपि ।

यच्चाकाङ्क्षितमत्र नैव कथितं तत् प्रातिशाख्यादिभि-

स्संगृह्य ग्रथिता मुदेऽस्तु विदुषामेषानवद्या कृतिः ॥

न्यकृतपूर्वनिबन्धा सत्कृतसत्संप्रदायरमणीया ।

कस्य न मोदं तनुते कृतिरेषा-मृदुपदावलीरचिता ॥

आम्नाये ये प्रवीणाः परिचयरहिताः प्रायशस्ते—

ये स्युस्तत्रापि दक्षाश्शिलपरिचयास्ते स्वरप्रक्रियायाम् ।

ईर्ष्यान्धाः केऽपि तत्राप्यधिकपरिचयाः किन्तु सन्तोऽनसूयाः

....पृथ्व्यां भवेयुः कति चन सफलो यत्र यत्नो मदीयः ॥

उच्चैरुदात्तः ।

ऊकालोऽज्जस्वदीर्घप्लुतः इति सूत्रादजित्यनुवर्तते, उच्चैरित्यधिकरणश-
क्तिप्रधानमव्ययमूर्ध्वशब्दसमानार्थकम्; तच्चात्र ताल्वादिस्थानसम्बन्धिन्यूर्ध्व-
भागे वर्तते । ताल्वादिषु हि स्थानेषु औत्तराध्वरेण व्यवस्थिता भागाः ।
अधिकरणत्वस्य क्रियापेक्षत्वाद्योग्यतया निष्पत्तिक्रियालाभः । तदयमर्थः
ताल्वादिस्थानोर्ध्वभागे निष्पन्नोऽनु(जु)दात्तसंज्ञ इति ।

End :

गुरोरनृत इति सूत्रात् । एवं च तत्र प्राचांग्रहणस्य विकल्पार्थत्वात् पक्षे न कस्य चित् प्लुतः । न च गुरोरनृत इति सूत्रादत्र कथमेवंलाभ इति वाच्यम् । यतस्तत्र काशिकायामुक्तं प्रत्यभिवाद इत्येवमादिना यः प्लुतो विहितस्तस्यैवायं स्थानविशेष उच्यते ; प्राचां ग्रहणं विकल्पार्थम् ; आयुष्मानेधि देवदत्तेति हरदत्तो(त्तेना)प्युक्तं क्वचित् पठ्यत इत्युपक्रमानूद्य नेदं स्वतन्त्रं प्लुतविधानमित्यादिना व्याख्यायते न प्रत्यभिवाद्यमानार्थस्य च पदस्येदं प्लुतविधानं यत्र तत्रस्थस्य गुरोरिति द्रष्टव्यं प्राचां ग्रहणं विकल्पार्थमिति तेन पक्षे न कस्य चिदपि प्लुतो भवतीत्याह । अग्नीत्प्रेषणे परस्य चेति सूत्रे सर्वः प्लुतस्साहसमनिच्छता विभाषा वक्तव्य इति वदतो भाष्यकार

No. 1024. स्वराष्टकम्.

SVARĀṢṬAKAM.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 41b of the MS. described under No. 857.

Complete.

A work treating of Vedic accents in 8 stanzas. A work of this name is quoted in the commentary of Svarasikṣā as having been consulted by the author of the text thereof.

Beginning :

एकोदात्तं पदं विद्यादेकस्वारमथापरम् ।

कानि चित्तु द्व्युदात्तानि तच्छिष्टानिहत्तं स्मृतम् ॥

द्व्युदात्तानां समासे तु त्र्युदात्तत्वञ्च दृश्यते ।

सर्वानुदात्तमेवान्यत् पदमेवंविधं स्मृतम् ॥

End :

स्वरितस्यैव पूर्वार्द्धमपरे तु मनीषिणः ।

अभिस्वार्थैव पूर्वार्द्धं नियच्छन्त्येव कम्पितम् ॥

Colophon :

स्वराष्टकं समाप्तम् ॥

(2) NIRUKTAM.

No. 1025. निरुक्तम्.

NIRUKTAM.

Substance, paper, Size, $12\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Pages, 177. Lines, 24 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 167a of the MS. described under No. 33.

Complete.

The second part of Nirukta constituting the commentary on the first part; contains 14 Adhyāyas including 2 Adhyāyas of Pariśiṣṭam. The first part consists of 5 Adhyāyas making up the नैघण्टुक, नैगम and देवता Kāṇḍas.

Beginning of the second part :

समाम्नायस्समाम्नातस्स व्याख्यातव्यस्तमिमं समाम्नायं निघण्टव
इत्याचक्षते । निघण्टवः कस्मान्निगमा इमे भवन्ति छन्दोभ्यस्समाहृत्य समा-
हृत्य समाम्नातास्ते निगन्तव एव सन्तो निगमनान्निघण्टव उच्यन्त
इत्यौपमन्यवोऽपि वा हननादेव स्युः समाहता भवन्ति । यद्वा समाहता
भवन्ति तद्यान्येतानि चत्वारि पदजातानि नामाख्याते चोपसर्गनिपाताश्च
तानीमानि भवन्ति तत्रैतन्नामाख्यातयोर्लक्षणं प्रविशन्ति भावप्रधानमाख्या-
तं सत्त्वप्रधानानि नामानि तद्यत्रोभे भावप्रधाने भवतः पूर्वापरीभूतं
भावमाख्यातेनाचष्टे व्रजति पचतीत्युपक्रमप्रभृत्यपवर्गपर्यन्तं मूर्ते सत्त्वभूतं
सत्त्वनामभिर्व्रज्या पक्तिरित्यद इति सत्त्वानामुपदेशः । गौरश्चः पुरुषो हस्तीति
भवतीति भावस्यास्ते शेते व्रजति तिष्ठतीतीन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरा-
यणः.

End :

मा ते राधांसि मा ते ऋक् मा च ते धामानि मा च ते कदा
च नस्सरिषुस्सर्वाणि प्रज्ञानान्युपमानाय मनुष्यस्य हितोऽयमादित्योऽयमात्मा-
थैतदनुप्रवदन्त्यथैतं महान्तमात्मानमेषगर्गणः प्रवदन्ति(ति) वैश्वकर्मणे देवा-

नां नु वयं जानाना नासदासीन्नो सदासीत्तदानीमिति च सैषात्मजिज्ञासा
सैषा सर्वभूतजिज्ञासा ब्रह्मणस्सारिष्टं सरूपतां सलोकतां गमयति य एवं
वेद नमो ब्रह्मणे नमो महते भूताय नमः पारस्का(स्करा)य नमो यास्काय
ब्रह्म शुक्लमसीय ब्रह्म शुक्लमसीय ॥ 37 ॥

इति निरुक्ते चतुर्दशोऽध्यायः ॥

व्याख्यात(न्दैवत)मभिरस्मि जन्मनापश्यं गोपामाकाशगुणस्तं परिवर्तमानं
स यद्यनुरुध्यतेऽष्टोत्तरमथ ये हिंसामाश्रित्याथ ये हिंसामुत्सृज्य न तं हंसो
धर्मस्सोमः पवते ब्रह्मा देवानां तिस्रो वाच ईरयति सोमं गावोऽक्रान्म-
हत्तत्सोमो विधुं दद्राणं साकञ्जानास्त्रियस्सतीस्सप्तार्धगर्भानविजानाम्य-
पाङ् प्राडेति तदिदास को अद्य युङ्क्ते को अभिमिच्छेत् त्वमङ्ग हंसश्शुचिषद्-
द्वा सुपर्णायाहीन्द्र विप्रं विप्रासो जातवेदस इदं तेऽन्याभिस्त्यूम्बकं शतं
जीव मा ते राधांसि सप्तत्रिंशत् ॥

Beginning of the first part:

गौः, ग्मा, ज्मा, क्ष्मा, क्षा, क्षामा, क्षोणी, क्षितिः, अवनी[:], उर्वी, पृथ्वी,
मही, अदितिः, रिपः, इला, निर्ऋत(ति):, भूः, भूमिः, पूषा, गातुः,
गोत्रेत्येकविंशतिः पृथिवीनामधेयानि ॥

End :

अशि, क्ता, उषाः, सूर्या, वृषाकपायी, सरण्या(ण्यू):, त्वष्टा, सविता,
भगः, सूर्यः, पूषा, विष्णुः, विश्वानरः, वरुणः, केशी, केशिनः, वृषा-
कपिः, यमः, अज एकपात्, पृथिवी, समुद्रः, अथर्वा, मनुः दध्यजो(ङ्),
आदित्याः, सप्त ऋषयः, देवाः, विश्वे देवाः, साद्या(च्या):, वसवः, वाजिनः,
देवपत्न्यो देवपत्न्य इत्येकत्रिंशत्पदानि ॥

Colophon

इति नैघण्टुकस्य प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥

No. 1026. निरुक्तम्.

NIRUKTAM.

Size, $13 \times 7\frac{3}{4}$ inches. Pages, 15. Lines, 24 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 37a of the MS. described under No. 589.

Has 5 Adhyāyas.

Contains the first part of the Nirukta.

Beginning :

गौः, ग्मा, ज्मा, क्षमा, क्षा, क्षौ(क्षा) मा, क्षोणी, क्षितिः, अग्निः,
उर्वी, पृथ्वी, मही, अदितिः, रिपः, इला, निर्ऋतिः, मा, भूमिः, पूषा,
गातुः, गोत्रा इत्येकविंशतिः पृथ्वीनामानि ।

End :

साध्याः, वसवः, वाजिनः, देवपत्न्यो देवपत्न्यः इत्येकत्रिंशत् पदानि ।

अग्निर्द्रविणोदा अश्वो वायुः श्येनोऽश्विनौ षट् ॥

इति नैघण्टुके पञ्चमोऽध्यायः ॥

Colophon :

वेदाङ्गनैघण्टुके पञ्चमोऽध्यायरसमाप्तः ॥

(3). JYAUTIṢAM (VĒDĀṄGA).

No. 1027. वेदाङ्गज्यौतिषम्.

VĒDĀṄGAJYAUTIṢAM.

Pages, 4. Lines, 24 on a page. Character, Grantha.

Begins on fol. 49a of the MS. described under No. 589.

Complete.

A small astronomical work on the determination of the proper seasons, months and days for the performance of Vēdic sacrifices ; by Lagadha.

Beginning :

पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम् ।
 दिनत्वयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ॥
 प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वतीम् ।
 कालज्ञानं प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मनः ॥
 ज्योतिषामयनं कृत्स्नं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ।
 विप्राणां सम्मतं लोके यज(ज्ञ)कालार्ध(र्थ)सिद्धये ॥

End :

यथा शिखा मयूराणां नागानां मणयो यथा ।
 तद्वद्वेदाङ्गशास्त्राणां ज्यौतिषं मूर्धनि स्थितम् ॥
 वेदा हि यजार्थमभिप्रवृत्ताः
 कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञाः ।
 तस्मादिदं कालविधानशास्त्रं
 यो ज्यौतिषं वेद स वेद यज्ञान् ॥
 यो ज्यौतिषं वेद स वेद यज्ञान् इति ॥

पञ्चसंवत्सरं प्रपद्येते कार्य(र्याः) नाडिके (कला दश च) या पर्वसविता
 विषुवं सप्त ॥

Colophon :

इति लगुधोक्तं वेदाङ्गज्यौतिषं समाप्तम् ॥

No. 1028. वेदाङ्गज्यौतिषम्.

VĒDĀṆGAJYAUTIṢAM.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 887.

Complete. Same as the last.

The following is found at the end of the work :

बहुधान्यनामसंवत्सरे मार्गशीर्षशुद्धप्रतिपदि सौम्यवासरे परिभाषाप्राति-
 शाख्ये समाप्ते ॥

IV. KALPA AND THE ALLIED SUTRAS.

No. 1029. आश्वलायनश्रौतसूत्रम्.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16 \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 261. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Pratyāṅgirā-kavacam 132a, and Āśvatthanārāyaṇapūjā 137a.

Complete.

This work is in 12 Adhyāyas and treats of Vēdic sacrifices; it is in the form of Sūtras and is by Āśvalāyana. It has particularly in view the use of the R̥gvēda by the Hotṛ priest in those sacrifices.

Beginning :

अथैतस्य स(मा)न्नायस्य विताने योगापत्तिं वक्ष्यामः । अग्न्याधेयप्रभृती-
न्याह वै(तानि)कानि । दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यास्यामस्तन्त्रस्य तत्राम्ना-
तत्वात् । दर्शपूर्णमासयोर्हविष्वासन्नेषु होतामन्त्रितः प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय
प्राङ्मुजो(खो) यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाव(वृ)द्धिहारं प्रपद्यते पूर्वणोत्त(त्क)रम-
परेण प्रणीताः । इध्ममपरेण(I) प्रणीते । चात्वालं चात्वालवत्सु । एतत्तीर्थ-
मित्याचक्षते ।

End :

अन्यो वा प्रज्ञातदक्षिणः । दक्षिणावता पृष्ठा(ष्ठ्या)नि शमयेरन्निति विज्ञा-
यते । स एव हेतुः प्रकृतिभावे प्रकृतिभावे । नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे नम
आचार्येभ्यो नम आचार्येभ्यो नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥

उक्तानि वैतानिकानि । अत्रि(त्री)णां, कण्वानां, गोतमानां, सर्वे समान-
गोत्रास्सुरिति गाणगारिः, तस्य विभागं वक्ष्यामः, अथ सन्निधर्म-

दीक्षः], अथ सवनीयाः, अथ सारस्वतानि, सर्पाणामयनं कुण्ड-
पायिनामयनम्, आदित्यानामयनेनाङ्गिरस(र)मयनं व्याख्यातं, गवामयने-
मा(ना)दित्यानां, गवामयनेन कण्वानां द्वौ ॥

Colophon :

इत्याश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्यायः ॥

चित्रभानुतपश्शुक्लसप्तम्यामिन्दुवासरे ।

आश्वलायनसूत्रं हि लिख्यते घण्टियज्वना ॥

No. 1030. आश्वलायनश्रौतसूत्रम्.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 40. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āśvalāyanaśrautaprayōgaḥ 21a.

Contains the fourth and the fifth Praśnas of the work described under the last number.

No. 1031. आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्तिः.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAVṚTTIḤ.

Substance, paper. Size, $8 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Pages, 88. Lines, 20 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Transcribed for the Library in 1895.

Begins on fol. 54a. The other works herein are Agnihōtrarakṣāmaṇiḥ 1a, Agnihōtrarakṣāmaṇivṛtyākhyā 12a.

Contains a commentary on the Āśvalāyanaśrautasūtra; from the close of the 12th Khaṇḍa of the 5th Praśna to the end of the 6th Praśna. The author of the commentary is Ṣaḍguruśiṣya, and it is called Abhyudaya-pradā.

Beginning :

. . . . स्तैतेनास्य चतुराहावशस्त्रता ।

चतुराहावशस्त्रत्वमेवमुत्तरयोरपि ॥

आयातं मित्रावरुणेति याज्या । अत्रास्यनुवषण्णाभूद्विर्यगोऽजोऽनुमन्त्र-
णम् । अथ ब्राह्मणाच्छंसिन आह आयाहि सुषुमाहित इति षट्स्तोत्रियानु-
रूपावनन्तराः सप्त ऋचः.

*

*

*

*

संस्थितेषु सवनेषु षोडशिनि चातिरात्रे प्रशास्तः (प्रसुहीत्युक्तः सर्प-
तेति) प्रशास्ता . . सतामिसृजेत् । अथ समासेषु सवनेषु तथातिरात्रे
अतिरात्रसंस्थे षोडशिनि शस्त्रे च प्रशासतः प्रस(सु)हीत्यध्वर्युणोक्तः प्रशास्ता
सर्पतेत्यनुजानीयात् । प्रसुहीत्युपलक्षणम्.

*

*

*

*

Colophon :

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रवृत्तौ पञ्चमोऽध्यायः ।

अथेदानीमुक्थ्यसंस्थायामग्निमारुतशस्त्रादूर्ध्वं विशेषमाह—उक्थ्ये तु
होतृकाणां शस्त्राणि भवन्ति न होतुः इति शेषः । तत्र प्रशास्तुः एह्येषु
ब्रवाणि ते स्तोत्रियवृचः ।

End :

तस्योपांशुसवं क्रियते ओत्तमादनुयाजात् उरु विष्णो विक्रमस्वेति
पूर्णाहुतिमेके उदवसानीयायास्थाने समामनन्ति इति द्विरुक्तिरुक्तार्थम् ॥

Colophon :

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रवृत्तौ अभ्युदयप्रदायां
षष्ठोऽध्यायः ॥

No. 1032. आश्वलायनश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्तिः.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIḤ.

Substance, paper. Size, $10\frac{3}{4} \times 8\frac{1}{4}$ inches. Pages, 227. Lines, 16 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Transcribed for the Library in 1897.

Incomplete.

This is a commentary on the Āśvalāyanaśrautasūtra, containing directions for the performance of the various sacrifices. This is a very popular treatise with the priests. The author is one Tālavṛntanivāsin, also called Āṇḍapillai.

Beginning :

समस्तप्राणिजातस्य हृत्पद्मनिलये स्थितम् ।

वेदार्थं विदुषां ज्ञेयं यज्ञात्मानं नमाम्यहम् ॥

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानानुसारेण प्रयोगवृत्तिः क्रियते । दर्शपूर्णमासप्रभृतीनामुक्तानां कर्मणां यः पदा(रा)र्थः कर्तव्यः तदा चोदितः अनादेशे होत्रा कर्तव्ये दक्षिणेन पाणिना यज्ञोपवीती शुचिर्भावति । ऋचं पादग्रहणे कर्मार्थं प्रतीयात् । पादमित्यविवक्षितं प्रतीकमात्रमेव सूक्तम् ॥

*

*

*

*

इति तालवृन्तनिवासिकृतायां हौत्रप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासप्रयोगः समाप्तः ॥

*

*

*

*

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।

कृता त्रैविध्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

समाप्तस्तृतीयोऽध्यायः ॥

सोमप्रयोग उच्यते ।

End :

ऋत्विजां त्रीणि शस्त्राणि यज्ञपुच्छादि पूर्ववत् ।
 षोळशिग्रहसंस्थायां पशुरैन्द्रा (न्द्रो) विधीयते ॥
 विहृतष्षोळश्युक्थ्यान्ते अस्य वा यज्ञपुच्छकम् ।
 वाजपेयेऽग्निरुद्राग्नी इन्द्रश्च मरुतस्तथा ॥
 सरस्वती सरस्वांश्च देवताश्च प्रजापतिः ।
 पशूनां षोळश्यतिरिक्तो यज्ञपुच्छादि पूर्ववत् ॥
 अथातिरात्रप्रयोग उच्यते ॥

आश्वलायनसूत्रवृत्तिश्रौतसूत्रप्रयोगदीपिका सूचिका.

दर्शपूर्णमासप्रयोगः	....	....	(१)
अग्न्याधेयस्य प्रयोगः	....	....	(१६)
यवाग्रयणे विकल्पः	....	....	(४३)
वर्षासु श्यामाकेष्टिः			
आयुष्कामेष्टिः	....	....	(४४)
स्वस्तिगमनार्थेष्टिः			
पुत्रकामेष्टिः			
उत्तरालोकेष्टिः	....	....	(४५)
पवित्रेष्टिः	....	....	(४८)
वर्षकारेष्टिः	....	....	(४९)
तुरायणेष्टिः	....	....	(५१)
दाक्षायणयज्ञः			
विभ्रष्टेष्टिः	....	....	(५३)
हिरण्यनाशेष्टिः	....	....	(५४)
चातुर्मास्यानां प्रयोगः			
अवमृथेष्टिः	....	....	(६१)
उत्तरेष्टिः	....	....	(६६)

सौत्रामण्यः	....	....	(९०)
अन्वाहितप्रायश्चित्तम्	....	....	(९५)
दर्शपूर्णमासातिपत्तिः	....	....	(९७)
कर्तृविषयप्रायश्चित्तम्	....	....	(१०६)
अग्निविच्छेदप्रायश्चित्तानि	....	....	(१०७)
अन्यानि प्रायश्चित्तानि	....	....	(१०९)
विपर्यासप्रायश्चित्तम्	....	....	(११३)
सोमप्रयोगः	....	....	(११७)
प्राजापत्यः	....	....	(१२१)
प्रवर्ग्यः	....	....	(१२७)
उपसत् कर्म	....	....	(१३१)
वैश्वदेवशस्त्रम्	....	....	(१८२)
सन्विहोमः	....	....	(१९४)
उदयनीयेष्टिः	....	....	(१९६)
अत्यग्निष्टोमस्य प्रयोगः	....	....	(१९८)
षोळशिप्रयोगः	....	....	(२०१)
अविहृतषोळशिनः स्वरूपम्	....	....	(२०७)
वाजपेयः	....	....	(२०९)
वनस्पतियागः	....	....	(२१९)
आग्निमारुतम्	....	....	(२२२)

No. 1033. आश्वलायनश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्तिः.

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIḤ.

Substance, palm-leaf. Size, 15½ × 1¾ inches. Pages, 408. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old. Fol. 26, 27, 125 to 203, 220 to 229 and 255 are lost.

Incomplete.

Contains directions for the performance of sacrifices in accordance with Āśvalāyanaśrautasūtra, as explained in the commentary of Dēvasvāmin. The work is by Tālavṛntanivāsin.

Beginning :

. . . . . यज्ञात्मानत्रमाम्यहम् ।

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानुसारेण प्रयोगवृत्तिः क्रियते ।
दर्शपूर्णमासप्रभृतीनामुक्तानां कर्मणां यः परार्थः कर्तव्यः तदा चोदितः
अनादेशे होत्रा कर्तव्ये दक्षिणेन पाणिना यज्ञोपवीती शुचिर्भवति ।

* * * *

Colophon :

इति तालवृन्तनिवासिकृतायां हौत्रप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासप्रयोग-
वृत्तिः ॥

* * * *

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।

कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

End :

एतत्सर्वं सर्वेषां सोमयागानां साधारणं भवति । अस्मिन् प्रकरणे
अश्रुतफलानां कर्मणां शास्त्रान्तरेण फलोऽवगन्तव्यः । उद्देशक्रमेण
इदानीम् एकाहा आरभ्यन्ते—उक्तानि चातुर्मास्यानीत्यारभ्य इत्यतिरात्रा
इत्यन्तेन ग्रन्थरा ।

No. 1034. आश्वलायनप्रयोगदीपिका.

ĀŚVALĀYANAPRAYŌGADĪPIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 208. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Contains 6 Adhyāyas. This work is by Mañcanācārya, and
gives the ritualistic directions for the performance of Vēdic
sacrifices, as explained in Āśvalāyanasūtra. The author professes
to follow the Vṛttikāra (Tālavṛntanivāsin).

Beginning :

य एको विविधैर्यज्ञैरिज्यते विविधाभिधः ।

तस्मै नमः ऋतुभुजे बिष्णवे गोप रूपिणे ॥

आश्वलायनसूत्रोक्तप्रयोगस्य प्रदीपिका ।

क्रियते मन्त्रनार्येण वृत्तिकारानुसारतः ॥

तत्र प्रथमानुष्ठेयत्वेन अग्न्याधेयं प्रथमं वक्तव्यम् । एतस्य इष्टि-
स्वरूपत्वादिष्टेश्च विध्यन्तसापेक्षत्वात् विध्यन्तस्य दर्शपूर्णमासयोरेवाम्नानात्
व्याख्यानमन्तरेण नाधानकथनमिति दर्शपूर्णमासावेव प्रथमं प्रदृश्ये(दर्श्ये)ते ।

End :

उदवसानीयेष्टिपक्षे अग्निः प्रधानदेवता । अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्ये-
त्यग्नेर्याज्यानुवाक्ये । शेषं पूर्णमासवत् । पूर्णाहुतिपक्षे होतुरप्रयोगः ॥

Colophon :

इति श्रीमन्मन्त्राचार्यविरचितायामाश्वलायनप्रयोगदीपिकायां षष्ठोऽ-
ध्यायः ॥

This was finished by the copyist on the 9th day of the month
of Vṛṣabha in the year Raudri.

No. 1035. आश्वलायनब्रह्मत्वम्.**ĀŚVALĀYANABRAHMATVAM.**

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{7}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 2. Lines, 8 on
a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 80b. The other works herein are : Āpastamba-
śrautaprayōgaḥ 1a, Āpriyā 82a, Kuṇḍalēṣṭiḥ 86a, Avabhṛtatantram
88a, Vaiśvadēvavidhiḥ 95a, Sāvitrām 99a, Agnihōtram 107a,
Śrautaprayōgaḥ 114a.

This treats of the function of the Brahman priest in the
conduct of Vēdic sacrifices, as understood by the Sūtrakāra Āśva-
lāyana.

Beginning :

ब्रह्मत्वं व्याख्यास्यामः । वरणानन्तरं ब्रह्मा यज्ञोपवीत्याचम्य समस्त-
पाण्यङ्गुष्ठोऽग्रेणाहवनीयं परीत्य दक्षिणतः कुशेषूपविशेत् । निरसनोपवेशने
कृत्वा बृहस्पतिर्ब्रह्मा ब्रह्मसदनं आसिष्यते । बृहस्पते यज्ञं गोपाय ।
उपविश्य जपेत् । एष ब्रह्मजपस्सर्वयज्ञतन्त्रेषु । बृहन्नपः प्रणेप्यामीति
श्रुत्वा भूर्भुवस्सुबर्बृहस्पतिप्रसूतः । उपांशु जपित्वा ओं प्रणय उच्चैः
सर्वत्रायमेव मन्तः ।

End :

अपरया द्वारा प्रसृत्य दक्षिणा पुरस्तात् मैत्रावरुणस्योपविशेत् :
निरसनोपवेशने । उरुं नो लोकमनुनेषि यो अद्य सोम्योऽवदूषा सदसस्पतये
नमः ॥

No. 1036. शाङ्ख्यायनश्रौतसूत्रम्.

ŚĀNKHYĀYANAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, paper. Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Pages, 340. Lines, 20
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new. Transcribed for the Library in March 1895.

Contains 18 Adhyāyas of the Sūtra. This Sūtra is similar
in subject matter to the work described under No. 1029 ; but
is by a different author Śāṅkhyāyana, and belongs to the R̥gvēdic
school of priests.

Beginning :

यज्ञं व्याख्यास्यामः ॥ १ ॥ स त्रयाणां वर्णानाम् ॥ २ ॥ ब्राह्म-
णक्षत्रिययोर्वैश्यस्य च ॥ ३ ॥ असंयुज्य विधीयमानं साधारणम् ॥ ४ ॥
संयोगाद्यवतिष्ठते ॥ ५ ॥ यज्ञोपवीती देवकर्माणि करोति ॥ ६ ॥ प्रा-
चीनावीती पित्र्याणि ॥ ७ ॥ आचमनप्रभृति येनाधिकरणेन संयुज्येत
न तेन व्यावर्तेत ॥ ८ ॥ न च व्यवेयात् ॥ ९ ॥ इत्यावृतां लक्ष-
णा ॥ १० ॥

End :

तेभ्यस्तद्दद्याद्यदेयं स्यात् ॥ ३२ ॥ अत्र संवत्सरः सन्तिष्ठते ॥ ३३ ॥
अथातो होत्राणामेव मीमांसा तस्यातस्तस्यातः ॥ ३४-२४ ॥

Colophon :

इति शाङ्ख्यायनश्रौतसूत्रे अष्टादशोऽध्यायस्समाप्तः ॥
इति शाङ्ख्यायनश्रौतसूत्रं समाप्तम् ॥

No. 1037. द्राह्यायणश्रौतसूत्रम्.

DRĀHYĀYANAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, paper. Size, 11 × 8 $\frac{3}{4}$ inches. Pages, 212. Lines, 18 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Contains 31 Paṭalas. Transcribed in 1897. This Śrauta-sūtra also deals with sacrificial ritual, and belongs to the priestly school of Sāma-Vēdins.

Beginning :

अथातो विध्य(व्य)पदेशे सर्वकृत्वधिकारो मन्त्रविधिश्चादिग्रहणेनोत्तरादि
पूर्वान्तलक्षणमेकश्रुतेविधानान्मन्त्रान्कर्माणि चोद्ग(1)तैव कुर्यादनादेशे । यावद्य
जुरनादृष्टान्तान्मन्त्रानृच . . . दिग्रहणेन ऋत्विगार्षेयोऽनूचानः साधुचरणो
वाग्न्यन्यूनाङ्गोऽनतिरिक्ताङ्गोद्वयसतश्चानतिकृष्णोऽनतिश्चेतो याज्यश्च प्रथ-
मैस्त्रिभिर्गुणैर्व्याख्यातस्सोमप्रवाकमकारिष्यन्नमस्सोमाय राज्ञ इत्युक्त्वा
प्रत्याचक्षीत ।

End :

त्रिस्संवत्सरं तस्य यथा कामी दक्षिणां षष्ठिरिति शाण्डिल्यः । प्रथ-
मोत्तमौ संवत्सरं व्यतिवारेदिति धानञ्जय्येऽभिप्लवस्तोमपृष्ठ्ये देशरोहार्थोऽ-
मावास्यायां प्रसवे सहस्रसंवत्सरे सहस्रसंवत्सरे ॥ ४ ॥

Colophon :

इति द्राह्यायणश्रौतसूत्रे एकत्रिंशः पटलः॥

No. 1038. द्राह्यायणश्रौतसूत्रभाष्यम्.

DRĀHYĀYANAŚRAUTASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 219. Lines, 9 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Contains the commentary of Dhanvin on the Drāhyāyana-sūtra ; from the 2nd Paṭala to the 3rd Khaṇḍa of the 15th Paṭala, i.e., to the 5th Paṭala of the second Daśaka.

Beginning :

एवं सुब्रह्मण्यस्य कृत्यमुक्त्वा प्रस्तोतुर्वक्तुमारभते—सर्वत्रानादेशे परिसामानि प्रस्तोता गायेत् स्वाध्यायवत्स्वासरि(सु तृचे)ति । यानि बहिस्तोत्राण्यङ्गतया प्रयुज्यन्ते तानि परिसामानि तान्यनादेशे स्वकीयास(स्वृ)क्षु यथाध्ययना(नं)प्रस्तोतैव गायेत् । योनिरुत्तराद्वयञ्च स्वकीयास्ततोऽन्याः परकीयाः । यथा रथन्तरस्य अभि त्वा शूर नोनुम इति स्वकीयाः, कया नश्चित्र आभुवदिति परकीयाः । वामदेव्यस्य विहिता स्वभूताः तत्र रथन्तरन्दक्षिणे पक्षे गायेदित्युक्ते कया नश्चित्र आभुवदिति एतास्वपि रथन्तरस्य दर्शनात् तास्वपि गानं प्रसज्येत । तन्निवृत्त्यर्थं स्वास्विति वचनात् .

*

*

*

*

तस्मात् द्वित्वरूपाणां निवृत्तौ ज्योतिषान्निवृत्तिरिति पूर्वोक्तस्य हेतुकथनमेतदिति ॥

Colophon :

इति काश्यपगोत्रेण धन्विना प्रीतये हरेः ।

छन्दोगसूत्रदीपोऽयं द्वितीयः पटलः—॥

*

*

*

*

इति छन्दोगसूत्रस्य दीपे धन्विविनिर्मिते ।

दशमः पटलो वृत्तस्तस्मिन् शिल्पमुदीरितम् ॥

*

*

*

*

द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विनिर्मिते ।
द्वितीये दशके वृत्तः प्रथमः पटलोऽधुना ॥

* * * *

धन्विनारोपिते दीपे ब्रह्मत्वस्य विधं प्रति ।
चतुर्थे पटले त्वर्द्धं सोमयागस्य कीर्तितम् ॥

End :

ब्रह्मन् वाचं यच्छेति तत्सत्वे पर्यायेण कुर्युस्तदुभयं कुर्युः प्रथम[1]दिवसे
कश्चिद्वितीये त्वपर इत्येवमहीने तु ब्रह्मैव ब्रह्मैव कुर्यादिति ॥ ३ ॥

No. 1039. छन्दोगश्रौतप्रयोगप्रदीपिका.

CHANDŌGAŚRAUTAPRAYŌGAPRADĪPIKĀ.

Substance, paper. Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{5}{8}$ inches. Pages, 88. Lines, 18 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Copied in 1895.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Cayanōpasthānam 46a.

Contains the Prayōga relating to Agniṣṭōma.

The commentary is by Tālavṛntanivāsin, and relates to the Śrautasūtra of Drāhyāyana giving directions to the Sāman-priests for the performance of various Vēdic sacrifices.

Beginning :

छन्दोगसूत्रप्रयोग उच्यते । द्राह्यायणीयपातञ्जलवाररुचमाशकानुप-
सङ्गह्य केवलं पञ्चविंशब्राह्मणोक्तमप्युपसङ्गह्य षड्विंशोक्तसासिसुब्रह्मण्यादी-
नुपसङ्गह्य उपनिषदुक्तलोकद्वारादीनुपसङ्गह्य शाखान्तरीयानविरुद्धानपेक्षि-
तानप्युपसङ्गह्य मन्त्रस्वामिरुद्रस्कन्दादीनप्युपसङ्गह्य ज्योतिष्टोममारभ्य विश्व-
सृजामयनपर्यन्तानां यज्ञक्रतूनां प्रयोग उच्यते ।

End :

अपरेणोत्तरां वेदिं लोकद्वारद्वयं तथा ।
 मृदाशिधिराक्रमणं स्यात् ऋतस्य उपहूयते ॥ १ ॥
 आदित्ये च हुते हर्तुर्हविर्धानप्रवेशनम् ।
 विष्णोश्शिरोऽसीषमूर्जवसवस्त्वेति त्रयं प्रति ॥ २ ॥
 पवित्रं तेति तस्मिन् स्यात् न द्रोणेन प्रशुक्रकम् ।
 होमादि पूर्ववत् कार्यं प्रतिहर्तु(र्)ऋचा इति ॥
 माध्यन्दिने तृतीये च स्तोता हर्ता च केवलम् ।
 होमार्द्रसर्पणं चैव कुर्यात्तामेव के चन ॥

Colophon :

छन्दोगस्य प्रदीपस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
 कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥
 इत्यग्निष्टोमस्समाप्तः ॥

No. 1040. प्रतिहारसूत्रम्.

PRATIĪHĀRASŪTRAM.

Pages, 19. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 6a of the MS. described under No. 371.

Complete.

This work treats of the way in which the hymns of the Sāma-Vēda are to be sung by the Pratihartṛ in concert with the other singing priests in Vēdic sacrifices.

Beginning :

अथातः प्रतिहारस्य न्यायसमुद्देशं व्याख्यास्यामः । उत्तमं पदं
 प्रतिहारस्थानं तत्र पदसङ्ख्यानादेशे चतुरक्षरमाद्यं न्यायं प्रति(ती)यात्

सङ्ख्याविवृद्धिहासौ च । सङ्ख्याशब्दे च स्तौभिकान्यक्षराणि तस्य पुर-
स्तात् स्तोभा न्याय्येनोद्गातुरुपरिष्ठात्.

End :

एवमेव सामान्ते । नांकारं आवेच्छा औहोवा । पक्षिण्यो दाशा
दाशाताः पक्षिण्यो दाशा दाशाताः इति वा वाग्वृहद्रथन्तरयोर्वाग्वृ-
हद्रथन्तरयोः ॥

Colophon :

इति प्रतिहारसूत्रं सम्पूर्णम् ॥

No. 1041. सर्वपृष्ठाप्तोर्यामम्.

SARVAPRṢṬHĀPTÖRYĀMAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 5a of the MS. described under No. 371.

Complete.

This gives the collection of Sāmans to be used in the sacrifices known as Sarvapṛṣṭha and Aptōryāma.

Beginning :

पवस्व वाचो अग्रियः दविद्युतत्यरुचा पवमानस्य ते कव इति ।
बहिष्पवमानं, त्रिवृत् । अग्निन्दूतमा नो मित्रा इन्द्रमिद्राग्निनो बृहदिन्द्रामि
आगतं सुतमिति गर्भिण्यः.

End :

त्रिवृत्पञ्चदशसप्तदशएकविंशस्तोमाः । स्तोमविमोचनादि उदवसनी-
यान्तं प्रकृतिवत् ॥

Colophon :

इति सर्वपृष्ठाप्तोर्यामं सम्पूर्णम् ॥

No. 1042. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 312. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Contains the first 15 Praśnas. It treats of the rites connected with Vēdic sacrifices according to the Āpastamba-school of the Yajur-Vēda. Praśnas 1 to 24 deal with Śrauta sacrifices, the 24th containing the Paribhāṣā, Pravara and Hautra; Praśnas 25 and 26 give the Gr̥hya-mantras; Praśna 27 forms the Gr̥hya-sūtra; Praśnas 28 and 29 are the Dharma-sūtras; Praśna 30 is the Śulba-sūtra. For contents see pages 15 and 17 of Burnell's "Classified Index to the Skt. MSS. in the Palace Library at Tanjore".

Beginning :

यज्ञैराराध्यमानं तं नत्वा सद्भिरनुष्ठितैः ।

आपस्तम्बश्च तमृषिं तत्सूत्रं लिख्यतेऽधुना ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं हुत्वान्यमाहवनीयं प्रणीयाग्नीनन्वादधाति । न गतश्रियोऽन्यमग्निं प्रणयति । देवा गातुविदो गातुं यज्ञाय विन्दत । मनसस्पतिना देवेन । वाताद्यज्ञः प्रयुज्यताम् ।

End :

अथ प्रतिप्रस्थाता समयाविषिते सूर्ये अग्नीदौपयिकान् उक्थ्यष्पो-
डश्यतिरात्रः ।

वासिष्ठो दक्षिणां वा वत्सरमग्निं नरो यदि सोमे यदि सत्राय
यत् कलशो यदि सदो दश ॥

No. 1043. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, paper. Size, $12 \times 9\frac{1}{2}$ inches. Pages, 404. Lines, 20 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : Yajñōpavīta-vidhiḥ 309a, Yajñakartavyatāvidhiḥ 311a.

Contains the first 15 Praśnas.

Same as the last. This is a transcript of the MS. described under the last number ; made in 1891.

No. 1044. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 318. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, much injured. Appearance, old.

Contains the first 14 Praśnas completely and only 5 Khaṇḍas in the 15th Praśna.

No. 1045. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 250. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, very much injured. Appearance, old.

Contains the 24th Praśna consisting of 4 Khaṇḍas of the Paribhāṣāsūtra, of 6 Khaṇḍas of the Pravaraśūtra and of 4 Khaṇḍas of (probably) the Hautraka. Then there are the first 12 Praśnas—fol. 7b. The leaves are very promiscuously arranged and are not numbered.

Beginning of Paribhāṣāsūtra.

यज्ञं व्याख्यास्यामः । स त्रयाणां वर्णानां ब्राह्मणराजन्ययोर्वैश्यस्य च । स त्रिभिर्वेदैर्विधीयत ऋग्वेदयजुर्वेदसामवेदैः । ऋग्वेदयजुर्वेदाम्ब्यदर्शपूर्णमासौ । यजुर्वेदेनाग्निहोत्रम् । सर्वैरग्निष्टोमः ।

End :

आरम्भविभागाच्च । अर्थायार्थायाग्निं प्रणयत्यपवृत्ते कर्मणि लौकिक-
स्सम्पद्यते यथा समारूढे ॥ खण्डः ॥ ४ ॥

ओम् । प्रवरान्व्याख्यास्यामः ।

*

*

*

*

Beginning of Hauthaka.

पुरस्तात्सामिधेनीनां होता हृदयदेश ऊर्ध्वं प्रादेशं धारयमाणो
जपति मयि गृ . . धो नोऽग्निं . . राहवनीयमुत्करञ्च प्रतीचीनं गच्छन् जपति.

End :

कर्माणि होतुराम्नातानि भवन्त्युपदेशादितराणि । ४ ॥ १४ ॥
अथातो दर्शपूर्णमासौ उत्तमस्याक्षरस्य । शुष्णं प्रच्छन्नाग्रं वा । अथ
चत्वारि । पुरस्तात्सामिधेनीनां होता । अथ शण्डिलानाम् । अथ विश्वा-
मित्राणाम् । अथ कुत्सानाम् । कुत्सामिधेश्योर्जायनानाम् । अथ वीत-
हव्याः । प्रवरान्व्याख्यास्यामः । स्वामिनोऽग्नेः । देशे काले मन्त्रान्तैः ।
यज्ञं व्याख्यास्यामः । यज्ञं प्रवरानथ विश्वामित्राणां पुरस्तात्सामिधेनीनां
चत्वारि ॥

No. 1046. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 15 × 1½ inches. Pages, 232. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Contains the first 6 Praśnas.

Colophon :

इत्यापस्तम्बसूत्रे षष्ठः प्रश्नः ॥

स्वभानौ श्रावणे शुक्ले तृतीयायां स्थिरे दिने ।
आपस्तम्बस्य सूत्रस्य षट् प्रश्ना लिखिता मया ॥

No. 1047. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 69. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Contains Praśnas 1 and 2 and the first 12 Khaṇḍas in the 3rd Praśna ; breaks off in the 13th Khaṇḍa thereof.

No. 1048. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 120. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Aruṇakētu kacayanam 61a, Mahāvratam 65a.

Contains Praśnas 16 and 17 and Pāṭalas 10 and 11 of the 22nd Praśna. The colophon at the end of Praśna 16 mentions it as the 15th. These two Praśnas treat about साङ्गः अग्निः and are called Cayana-Praśnas.

The following stanza found at the end gives the date of the MS:—

विक्रमान्दे शुचौ मास्येकादश्यां सितपक्षके ।
लिख्यते श्येन (चयनमीश्वरार्पणमस्तु यत् ॥

No. 1049. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 60. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Sōmayāga-prayōga 31a.

Contains the two Praśnas, 16 and 17, called Agnicayana-Praśnas.

No. 1050. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 64. Lines, 5 on a page. Character, Grantha. Condition, much injured. Appearance, old.

Begins on fol. 111a. The other works herein are Śrauta-prāyaścitta 1a, Prāyaścittaśatadvayī 49a.

Contains the 7th and the 8th Praśnas, the former breaking off after the 22nd Khaṇḍa.

No. 1051. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 73. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a and 171a. The other works herein are Agniṣṭōmaprayōgaḥ 14a, Araṇyādhānam 102a, Sautrāmaṇiprayōgaḥ 103a, Catuṣcatvāriṃśatsaṃskāraṇi 107b, Āpastambaśrautēṣṭiprayōgaḥ 108a, Brahmatvadīpikā 146a.

Contains Praśnas 8, 9 and 6 (27Kh.)

No. 1052. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 156. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Fol. 31, 54, and 74 to 76 are lost.

Contains Praśnas 10 to 14, and the first 3 Khaṇḍas of the 8th Praśna. Praśnas 10 to 14 treat of the Agniṣṭōma sacrifice.

No. 1053. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 136. Lines, 9 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āpastambaprayōgavṛtti 69a.

Contains Praśnas 10 to 14, and 16 and 17. The last is, however, incomplete and contains only 26 Khaṇḍas.

No. 1054. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 192. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Fol. 77 is lost.

Contains the 15th, the 9th and the 20th (23 Khaṇḍas) Praśnaś. The 15th Praśna is wrongly numbered as the 14th.

No. 1055. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 15 × 1½ inches. Pages, 15. Lines, 8 on a page. Character, Grautha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Cāyanaprayōgaḥ 10a.

Contains the first 16 Khaṇḍas of the 16th Praśna and breaks off in the 17th Khaṇḍa.

No. 1056. आपस्तम्बप्रवरसूत्रम्.

ĀPASTAMBAPRAVARASŪTRAM.

Pages, 7. Lines, 24 on a page.

Begins on fol. 65a of the MS. described under No. 199.

Complete.

A part of the 24th Praśna of Āpastambasūtra.

Beginning :

प्रवरान् व्याख्यास्यामः । आर्षेयं वृणीते । बन्धोरेव नैत्यथो सन्त-
त्या इति विज्ञायते । न देवैर्न मनुष्यैरार्षेयं वृणीत ऋषिभिरेवार्षेयं वृणीत
इति ज्ञायते । आर्षेयमन्वा[आ]चष्ट ऋषिणा हि देवाः पुरुषमनुबध्यन्त
इति विज्ञायते ।

*

*

*

*

अथासंप्रज्ञातबन्धुराचार्यामुप्यायणमनुप्रब्रवीताचार्यं प्रवरं प्रवृणीता-
थाह ताण्डिन एकार्षेयं सार्ववर्णिनं समामनन्ति । मानवेति होतामनुबव(द)-
दित्यध्वर्युर्मानव्यो हि प्रजा इति हि ब्राह्मणमिति हि ब्राह्मणम् ।

जमदग्निश्च वत्सश्च श्रीवत्सव्यासनाह्वयः ।

आभवानारसापर्णिजीवन्तीदेवरातगाः ॥

End :

तृतीयां वा चतुर्थीं वा पञ्चमीं पितृमातृतः ।

दक्षिणे तूद्धहेत् कन्यां स्वसारं मातरं विना ॥

Colophon :

प्रवरखण्डः सम्पूर्णः ॥

No. 1057. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 96. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Contains the 21st and the 19th (fol. 22) Praśnas of the Śrauta-sūtra.

No. 1058. आपस्तम्बशुल्बसूत्रम्.

ĀPASTAMBAŚULBASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 2. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, fair. Appearance, old.

Begins on fol. 17a. The other works herein are Āpastambagrhyasūtram 1a, Pīṇḍapitṛyajñah 4a, Āpastambapūrvaprayōgaḥ 18a.

Śūtras 10 to 21 in the first Paṭala.

Beginning :

अथापरो योगः । पृष्ठचन्तयोर्मध्ये च शङ्कुं निहत्यार्धे तद्विशेषमभ्यस्य लक्षणं कृत्वार्धमागमयेदन्त्ययोः पाशौ कृत्वा मध्यमे सविशेषं प्रतिमुच्य पूर्वस्मिन्नितरं लक्षणेन दक्षिणमंसमायच्छेत्.

End :

मण्डलं चतुरश्रं चिकीर्षन् विष्कम्भं पञ्चदश भागान् कृत्वा द्वावुद्धरे
त्रयोदश ॥

No. 1059. आपस्तम्बपरिभाषासूत्रम्.

ĀPASTAMBAPARIBHĀŚĀSŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $11\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 9. Lines, 6
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
old.

Begins on fol. 36a. The other work herein is Āpastamba-
śrautaprayōga 1a.

Complete.

No. 1060. आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्यम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, paper. Size, $13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{4}$ inches. Pages, 326. Lines, 28
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new.

Contains the commentary of Dhūrtasvāmin on the first 13
Praśnas and on 4 Khaṇḍas in the 14th Praśna; the commentary
relating to the 5th Khaṇḍa is incomplete.

Beginning.

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । अथोपोद्गातः । यजं व्याख्या-
स्याम इति परिभाषया यजजातिवचनयजशब्देन एकविंशतिसंस्थस्य
यजस्य व्याख्या प्रतिज्ञाता । कथमेकविंशतिसंस्थो यज इति चेत् ? सप्त
पाकयजसंस्थाः—औपासनहोमो वैश्वदेवं पार्वणमष्टका मासिश्राद्धं सर्प-
बलिरीशानबलिरिति । सप्त हविर्यजसंस्थाः—अग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासौ
आग्रयणं चातुर्मास्यानि निरूढपशुबन्धः सौत्रामणिपिण्डपितृयज्ञादयो
दर्विहोमा इति ।

*

*

*

*

विद्यमानत्वात्पूर्वमपि परिसमाप्तत्वं तासां मदन्तीनां पूर्वं विद्यमान-
त्वाच्च ॥

इति धूर्तस्वामिनो भाष्ये चतुर्दशप्रश्ने चतुर्थः पटलः ॥

End :

शकुनिः पक्षी लोके येषां पक्षिणां शकुनं गृह्णन्ति ते शकुनि(नय)
इत्युच्यन्ते न सर्वे यथा ॥

No. 1061. आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्यवृत्तिः.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRABHĀṢYAVṚTTIḤ.

Substance, paper. Size, 11 × 8 $\frac{3}{4}$ inches. Pages, 176. Lines, 20 on
a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new. Transcribed for the Library in 1893.

Incomplete.

Contains Kauśika-Rama's gloss on Dhūrtasvāmin's comment-
ary on the Āpastambaśrautasūtra.

For notice and extracts *vide* pages 5, and 148 to 150, of the
“Report on the search for Sanskrit and Tamil MSS. for the
year 1893-94” by M. Seshagiri Sastri.

No. 1062. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः सूत्रदीपिका.

ĀPASTAMBASŪTRAVṚTTIḤ SŪTRADĪPIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 17 × 1 $\frac{5}{8}$ inches. Pages, 440. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured.
Appearance, old.

Contains the commentary of Bhaṭṭarudra from the 5th Praśna,
2nd Khaṇḍa, 1st Sūtra, to the 13th Praśna, 20th Khaṇḍa, 13th
Sūtra. This begins on fol. 8, wrongly numbered as 4.

The first seven leaves give the commentary on two Pāṭalas
of the 11th Praśna. This Praśna is numbered 15, according to

Bhaṭṭarudra's commentary, and it is so printed 'in the Bibliotheca Indica ; but Burnell's Catalogue gives it as the 11th.

Beginning :

भूतो ज्योतिष्टोमस्सप्रायश्चित्तो व्याख्यातः । प्रवर्ग्यस्तु तस्याङ्गभूतोऽ-
पि अनारभ्याधीतत्वात् सूत्रकृता प्रकरण . . . . स्वतन्त्रो
व्याख्यातः । स इदानीमस्माभिः क्रतुशरीरतयात्यन्तान्तरङ्गत्वात् अत्रैव
व्याख्यायते ।

प्रवर्ग्यं जुहोति । प्रवर्ग्यं इति कर्मनाम । प्रव्रज्यते तप्यतेऽस्मिन्
धर्म इति तस्य साधनसमवधानं सम्भरणम् ।

* * * * * इति . . . . प्रथमः पटलः ॥

द्वितीयः पटलः ।

* * * * *
सूदे अविद्यमाने कुलीरसुषेराहारयेदिति । मृधो(दो) हिरण्यशकला
भवन्ति पञ्च पञ्चाग्नेः । के चित्तु कल्पान्तरदृष्ट्या हिरण्यस्यासंभरत्वं
मन्यन्ते तदयुक्तम् ; संभारानाह(र)तीति प्रकृत्य हिरण्यमप्युक्त्वा तत ऊर्ध्वं
पार्थिवा इति निगमनात् । संभरन्निति मन्त्रलिङ्गाच्च । तस्मादसंभारपक्षे
हिरण्यमपि निवर्तत इति पार्थिवाः . संभारा इति शेषः । यदि पञ्च
. वति । उदुम्बरं ताम्रम् । पञ्चसंभारपक्षे ताम्रमयानि(णि) लोहशकलानि
पञ्चमस्संभारो भवति । तेषां तूष्णीं संभरणम् । अश्वो रूपं वानस्पत्याः ।
पूर्ववद्योजना ।

* * * * *
पुनराधेयं प्रत्यादरविशेषार्थमिति वेदितव्यम् ॥

अष्टमः पटलः ॥ इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्र-
दीपिकायां पञ्चमः प्रश्नरसमाप्तः ॥

अग्न्याधेयानन्तरमग्निहोत्रं व्याचिख्यासुरधिकारं दर्शयति । अग्नि-
होत्रं . स्यामः—अग्निहोत्रशब्दः कर्मनामधेयः अग्नेर्होत्रमस्मिन्निति होमेऽग्नि-

देवतासम्बन्धात् । यथोक्तं ब्राह्मणे—स एतत् भागधेयमभ्यजायत,
यदग्निहोत्रम्, तस्मादग्निहोत्रमुच्यत इति । कचिद्व्यवचनोऽपि ।
यथा-अधिश्रित्याग्निहोत्रम् । यस्याग्निहोत्रं दुह्यमानमित्यादौ अधिवृ . इति ।

* * * *

यस्मिन्नेवर्तौ निष्पद्यन्ते तस्मिन्नेव यजेतेत्यर्थः ॥

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां षष्ठः प्रश्नः ॥
सर्वान् . यति । अथ नित्यः पशुरारभ्यते—यस्मिन् कर्मणि यजार्थं
पशुर्बध्यते स पशुबन्धः तेनेष्टवान् पशुबन्धयाजी । सर्वान् लोकान-
भिजयति ।

* * * *

अष्टमः पटलः ॥ इति . . . . सप्तमः प्रश्नस्समाप्तः ॥
नित्यत्वसामान्याद्भविर्यजसामान्याच्चातुर्मास्यानि व्याचष्टे—

* * * *

आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ . . . . अष्टमः प्रश्नः ॥ उक्तानि
सोमाद्वर्वाङ्मित्यानि कर्माणि यानि[ह] हविर्यजप्रकृतिरा(मा)चख्युराचार्याः ॥

* * * *

नवमः प्रश्नः ॥

उक्ता हविर्यजाः उक्तानि चैषां प्रायश्चित्तानि । अथेदानीं सोम
आरभ्यते—सोमोऽपि नित्यः ।

* * * *

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रदीपिकायां दशमः प्रश्नः ॥
आतिथ्या . प्रतिमन्त्रं तनूनपात्सम्बन्धात्तनूनप्लमित्याज्यसमाख्या ॥

* * * *

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ दीपिकायामेकादशः
प्रश्नः ॥

महारा . मृशति । महती रात्रिः महारात्रिः रात्रिशब्देन चरम-
त्रिभागो लक्ष्यते ।

* * * *

इति . . . द्वादशप्रश्नः ॥

अभिषवा . तायते । अभिषवादि महाभिषवादि तस्य . व्याख्यातः ॥

End: .

पञ्चमः पटलः । अवभृथस्य . मयति बर्हिःराहरणादितन्त्रं प्रक्रमयति ।
वेदिपक्षे परिस्तरणाद्यवेदिपक्षे नेध्मो भवत्युभयत्र . . .
विवृतो . योक्रं विवृते विस्संसयति ॥

No. 1063. आपस्तम्बश्रौतसूत्रवृत्तिः.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVṚTTIḤ.

Substance, paper. Size, $6\frac{1}{2} \times 8\frac{3}{4}$ inches. Pages, 80. Lines, 16 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Copied for the Library in 1895.

Begins on fol. 73a. The other works herein are Śāṭhyāya-
nasūtra 1a, Āpastambagrhyasūtrabhāṣya 9a, Sōmahautra 113a,
and Ādhānaprayōga 189b.

The commentary of Bhaṭṭarudra on the Śrautasūtra ; from the
13th Sūtra of the 25th Khaṇḍa of the 12th Praśna to the end of
the 13th Praśna The colophon runs as follows :

इति भट्टरुद्रप्रणीतायाम् आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ दीपिकायां त्रयोदश
प्रश्नः ॥

No. 1064. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः.

ĀPASTAMBASŪTRAVṚTTIḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $17 \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 226. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
old.

Contains the commentary of Ahōbilasūri, son of Nṛsiṃhayajvan and pupil of Śaṅkarānandatīrtha. The commentator is said to belong to the Samudrāla family, and he refers to the authors of a Bhāṣya, a Vṛtti and a Prayōgavṛitti. The commentary in this MS. extends up to the 4th Paṭala of the 4th Praśna, and concludes with the rules for the performance of the Darśapūrṇamāsa sacrifice.

Beginning :

नृसिंहं मायुतं पूर्णं सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
 नमामि प्रत्यगात्मानं विधातारं जगद्गुरुम् ॥ (१)
 तातं नृसिंहयज्वानं नरकेसरिविग्रहम् ।
 शङ्करानन्दतीर्थं च वन्दे ब्रह्मगुरुं तथा ॥ (२)
 नृसिंहमन्त्रसामानि गायन्तुष्टो ममाग्रजः ।
 यो जयत्यखिले लोके वन्दे मन्त्रगुरुं हृदि ॥ (३)
 यत्प्रसादात् सुरगणाः कार्यसिद्धिप्रसाधकाः ।
 वेदशाखाग्रवेद्यन्तं वन्दे तीर्थं विनायकम् ॥ (४)
 आपस्तम्बमुनिश्रेष्ठं भाष्यवृत्तिकृतावपि ।
 प्रयोगवृत्तिकारादीन् नमस्कुर्वे सदा हृदि ॥ (५)
 आपस्तम्बीयसूत्रस्य वृत्तिर्भाष्यानुसारिणी ।
 कृतये बालबोधाय गृहीयुर्वीतमत्सराः ॥ (६)
 काल्पबुद्धिरहं कर्षं सूत्रं श्रुत्यर्थगोचरम् ।
 तथापि चापलात्तूर्णं मन्मुखान्निस्सृताल्पगीः ॥ (७)
 भाष्यादयो महाग्रन्थाः सन्ति श्रुत्यर्थगोचराः ।
 गूढतात्पर्यतस्तेषां स्फुटा वृत्तिर्विधीयते ॥ (८)

तत्रादौ अधिकारो निर्णयते । गृहस्थस्याग्न्याधेयादिकर्मस्वधिकारः
 गृहस्थमधिकृत्य यज्ञो याजनमित्यादिविधानात् । तत्र विदुषस्त्रैवर्णिक-
 स्याधिकारः ।

*

*

*

*

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः—अथशब्द आनन्तर्यार्थः ।
कस्यानन्तर्यम् ? यज्ञं व्याख्यास्याम इत्यादियज्ञमात्रसामान्यरूपव्याख्यान-
परिभाषानन्तर्यम् ; सामर्थ्यात् , परिभाषामन्तरा विशेषरूपोत्तरशास्त्रस्य
कर्तुमशक्यत्वात् । ननु यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषाया उत्तरत्रे-
दानीमध्ययनात् तदानन्तर्यं दर्शपूर्णमासव्याख्यानस्यासङ्गतम् ; उच्यते
व्याख्यानसौकर्याय भाष्यकारादिभिरेव व्याख्यानात् । अन्ते अध्येतृभि-
रधीयते तत्प्रणयं नत्वादावेवेति मन्तव्यम् ॥

Colophon :

श्रीमत्समुद्रालकुलतिलकश्रीमदहोबलभट्टोपाध्यायतनूभवस्य श्रीनृसिं-
हयज्वनः पुत्रेणाहोबलसूरिणा विरचितायां याज्ञिकसर्वस्वाख्यायामापस्तम्बी-
यसूत्रवृत्तौ तृतीयप्रश्ने षष्ठः पटलः । समाप्तः प्रश्नः ॥

End :

पुरुषनियमाश्च ब्रह्मचर्यादयः कर्तव्याः पूर्वस्मिन् पयस्वतीरोषधय
इति भोजनं कर्तव्यम् । विष्णुक्रमान् प्राचः कामति । प्राडुपेत्य गोमतीं
जपति ॥ चतुर्थः पटलः ॥

इति श्रीमत्समुद्रालकुलतिलकश्रीमदहोबलभट्टमहोपाध्यायतनूभवस्य
श्रीमन्नृसिंहयज्वनः पुत्रेण स्वयंप्रकाशयतिदेशिकपरम्पराप्राप्तविशिष्टेष्ट-
देवतानुग्रहेण अहोबलसूरिणा विरचितायां याज्ञिकसर्वस्वाख्यायामापस्तम्बी-
यसूत्रवृत्तौ साङ्गो दर्शपूर्णमासो निरूपितः ॥

No. 1065. आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका.

ĀPASTAMBASŪTRADHVAṆITĀRTHAKĀRIKĀ.

Substance, palm-leaf (Śrītāla). Size, $5\frac{3}{4} \times 2\frac{3}{4}$ inches. Pages, 48.
Lines, 17 on a page. Character, Grantha. Condition, injured.
Appearance, old.

Contains 3 Khaṇḍas. The first leaf is numbered as 71, and
the succeeding leaves are thereafter serially marked.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āpastambaśata-dvayīvyākhyā 25a.

This work deals in verse with the rituals of the Sōma sacrifice. The author is Bhāskara Miśra, son of Kumārasvāmin, and bears the title of Trikaṇḍimaṇḍana.

Beginning:

श्रियं वागीश्वरीं देवीं संप्रणम्य विनायकम् ।
 गुरुं च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥
 तत्राधिकारकालादि प्रथमं प्रतिपाद्यते ।
 सूत्रान्तरमतं वक्ष्ये सोपयोगं क्वचित् क्वचित् ॥
 प्रसङ्गादग्निहोत्रेष्टिपश्चाधानोपयोगि यत् ।
 तत्रापि लेशतः किञ्चित् प्रवक्ष्ये तत्र तत्र च ॥
 अधिकारास्त्रिधा नित्यकाम्यनैमित्तिकत्वतः ।
 ते च श्रुतार्थवादेच्छाकल्पत्वेन त्रिधा पुनः ॥
 आधानं नित्यमेवेष्टं पितृयजोऽपि तादृशः ।
 कैश्चिन्मीमांसकैः काम्य(ः)पितृयजो निरूपितः ॥
 पितृयजस्य चाङ्गत्वमापस्तम्बेन दूषितम् ।
 साधितं च भरद्वाजसूत्रभाष्यकृता श्रुतेः ॥

*

*

*

*

इति श्रीविद्यामदमततत्तद्वादीन्द्रमतङ्गजविदारणैकपञ्चाननस्य श्री-
 कुमारस्वामिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिनः कृतावापस्तम्बसूत्र-
 ध्वनितार्थकारिकासु सोमयागोपोद्धाते अधिकारनिरूपणम् ॥

*

*

*

*

इति श्रीकुमारस्वामिसूरिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृता-
 वापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु प्रतिनिधिनिरूपणं द्वितीयं काण्डम् ॥

End :

निरूपितं विशेषेणान्यत् ग्रन्थान्तरे भवेत् ।

त्रिकाण्डिमण्डनमिति कर्तृद्वाराभिधानधीः ॥

इति श्रीपदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीकुमारस्वामिसुतत्रिकाण्डिमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतायामापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकायां पुनराधानप्रकरणं तृतीयकाण्डम् ॥

No. 1066. आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्यानम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀNAM.

Substance, paper. Size, $12\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Pages, 89. Lines, 19 on a page. Character, Telugu. Condition, fair. Appearance, old.

Begins on fol. 68a. The other works herein are Agniṣṭōmaprayōga 1a, Āpastambaśrautasūtravyākhyā 111a.

Contains the commentary on the two Praśnas, 16th and 17th : and gives also the Telugu meanings of certain technical words in the Śrautasūtra. The commentary breaks off in the 23rd Khaṇḍa of the 17th Praśna.

Beginning :

अग्निं चेप्यमाणोऽमावास्यायां पौर्णमास्यामेकाष्टकायां वोखासंभरति ।
व्यहादिदीक्षापक्ष उखासंभरण[दि]प्रभृत्यामिक्षापर्वन्तकर्मणि वसन्ते, यदा(था)
भविष्यति, पर्वण्युखासंभरणपक्ष एकाष्टकायां चेत्तस्यामुखासंभरणं कृत्वा
पश्चिष्ट्यादि सर्वे वसन्ते, चतुरो मासा इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकायां न लभ्यते
सर्वसंभरणं मासादिकल्पेषु वसन्ते । सर्वमेव संभरणं पशुश्चैवं स्मृत्यारम्भः ।

End :

अग्ने देवाः-इहावः = ईड्यः । आग्नेय्या गायत्री प्रथमां चितिमुप
धाया[म]मिमृशति । तत आपराह्निकीभ्यां प्रवर्ग्योपसद्भ्यां प्रचरन्ति ।

सुब्रह्मण्यान्ते श्वेतमश्वं परिणयन्ति । रात्रौ चतुस्तनव्रतं प्रतिगृह्य । अन्नपते । देवस्य त्वा । रात्रिमिष्टकां या ते अग्ने रुद्रीया शिवाः पीता भवथ । रात्रौ जागरणं श्वेतमश्वं परिणीय वसन्ति वसन्ति ॥

Beginning of the 17th Praśna.

श्वो भूते पौर्वाह्निकीभ्यां प्रचर्य द्वितीयां चितिं चिनोति । श्वो भूते विसृष्टवाचि यजमाने प्रवर्ग्योपसद्ग्रां प्रचर्य । या ते अग्नेऽयाशया तनूरित्युपसदाहुतिः षडुपसदो ब्रह्मेकैकेनोपसन्मन्त्रेण जुहोतीति वचनात् । सुब्रह्मण्यान्ते दक्षिणतः श्वेतोऽश्वस्तिष्ठति तमालभ्य वाङ्म आसन् मा मा हिंसीः । आरोहं जपति ।

End :

उप त्वाग्ने दिवे दिवे । सचस्वा नः स्वस्तये तिसृभिरन्येषां यजमानानां चित्यग्निं दृष्ट्वा उपतिष्ठते । इदमू नु श्रेयः । अध्यवसाय मथित्वोपावरोह्यायतने निधायाहवर्णयं प्रणीय पूर्णाहुतिः । इदं विष्णुः । अथ सायमग्निहोत्रं काले प्रातर्होमस्सन्तिष्ठतेऽग्निः । अग्निं चित्त्वानन्तरे पर्वणि सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्युर्मैत्रावरुण्या चामिक्षायाः ।

मन्त्रोपधानमध्ये तु प्रस्थारे(स्तारो) वक्ष्यतेऽधुना ।

आक्रमण्याद्यमध्यं(र)यादष्टम्याद्या तु मण्डला ॥

पञ्चमी तु द्वितीया स्यात्तृतीयस्यां चतुर्थिका ।

अन्वारोहे तु दूर्वादिहिरण्योप्त्वा तु वामभृत् ॥

*

*

*

*

द्वे चैव षडभिज्ञेयाः क्षत्रं पाहि गणस्ततः ।

दक्षिणे दशपक्षाख्या विश्वेषु व्यादितो गणाः ॥

अष्टौ पक्षेष्टकास्तिष्ठः पक्षमध्याश्च दक्षिणाः ।

एकादशेष्टकास्स्वर्जिदन्तरे पक्ष उच्यते ॥

द्वे पक्षाप्ययुगे पञ्चपक्षसंज्ञास्सपत्नहः ।

तत्रैवैकादशाब्धि वै ते समुग्याः पराः क्रमात् ॥

Colophon :

चयनप्रश्नस्समाप्तः ॥

No. 1067. आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ.

Substance, paper. Size, $12\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Pages, 37. Lines, 27 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Begins on fol. 46a.

The other works herein are : Agniṣṭōmaprayōgaḥ 1a, Brahma-mēdhaprayōgaḥ 70a, Sūryasōmōparāgavidhānam 94a, Ādhāna-prayōgaḥ 95b, Darśapūrṇamāsaprayōgaḥ 10a, Paśubandha-prayōgaḥ 143a

Contains the commentary on the 17th Praśna. It breaks off in the course of the 23rd Khaṇḍa. This is more or less a copy of the corresponding portion of the MS. described under the last No.

Beginning :

श्वो भूते पौर्वाहिकीभ्यां प्रचर्य द्वितीयां चितिं चिनोति । श्वो भूते
विसृष्टवाचि यजमाने प्रवर्ग्योपसद्भ्यां प्रचर्य या ते अग्नेऽयाशया तनूरित्युप-
सदाहुतिः षडुपसदो द्यहमेकैकेनोपसन्मन्त्रेण जुहोतीति वचनात् ।
सुब्रह्मण्यान्ते दक्षिणतः श्वेतोऽश्वस्तिष्ठति, तमालभ्य वाञ्छ आसन् मा मा
हिःसीः ।

End :

आध्यायमग्रतः पञ्च ततो दक्ष्यच्छीष्टकाः ।

आध्यायमादितः पञ्च चैकैकश्चोत्तरा मता ॥

तस्यामेव नवम्यादिसप्तपादास्त्वनन्तराः ।

द्वितीयोत्तरगास्तिस्रो द्वे तृतीयान्त्यगे अपि ॥

चतुर्थ्यन्तगतौ पादा षट् सनीः परिकीर्तिताः ।
 दक्षपक्षाप्ययस्थास्तु चतस्रः पक्षसंज्ञिके ॥
 द्वे चैव षडभिज्ञेयाः क्षत्रं पाहि गणस्ततः ।

No. 1068. आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ.

Pages, 62. Lines, 14 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 6.

Incomplete

Contains the commentary on the 17th Praśna, and is like the MS. described under No. 1067.

Beginning: Same as in the above work.

End:

उत्तराश्लोणीम्—वनसदे वट् । दक्षिणाम्—बर्हिष्म (षदे) वट् ।
 उत्तरमक्षसम्—सुवर्विदे वट् । मध्यम्—पञ्चभिरुत्तरवोदेवदाग्निस्वयमातृणां
 (ण्णां)वा व्याधारयति । सर्वत्राग्नय इदं न स्वाहाकारः

ये देवा देवानां यज्ञ(ज्ञि) . . . अधि स्नुषु ॥

No. 1069. आपस्तम्बश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्तिः.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAPRAYÔGAVṚTTIḤ.

Pages, 14. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 69a of the MS. described under No. 1053.

Contains the commentary on the 2nd Praśna; by Tālavṛnta-nivāsin.

As this MS. is much injured, the colophon only is given here.

. . . योगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रदीपिकायां द्विषाह-
 सत्रिषाहसप्रयोगस्समाप्तः ॥

No. 1070. आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या.

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ.

Pages, 94. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 111a of the MS. described under No. 1066.

Contains the commentary, said to be by Āṇḍapilla, known also as Tālaṽṛntanivāsin, on Praśnas 10 to 12 of the Āpastamba-śrautasūtra.

Beginning :

अथ सोमप्रयोग उच्यते—सोम ओषधिविकारः तत्साधनत्वात् कर्मनामधेयं तेन यक्ष्यमाणः यस्य सोमेन यक्ष्यमाणस्य पिता पितामहो वा उभौ यजेत(?) । के चिदन्यतरविच्छेदे नैन्द्राग्न इति । के चित् पितृविच्छेदे ऐन्द्राग्नः पितामहविच्छेदे नैतत्.

* * * *

इति सोमपञ्चके प्रथमप्रश्नः समाप्तः ॥

* * * *

इति सोमपञ्चके द्वितीयप्रश्नः समाप्तः ॥

End :

पञ्चदोहनानां भिन्नाकरणं लौकिकेऽग्नौ श्रपणम् अपूर्वत्वात् एतानि प्रज्ञातानि निदधाति । अत्र सवनीयस्य पशोः सवनीयानां पुरोडाशानां साधारणं न वा बर्हिः प्रस्तरमित्यत्र पक्षे तथा वैशेषि ॥

आन्ध्र(ण्ड)पिल्लासप्तमपटलः

Colophon :

तृतीयप्रश्नः समाप्तः ॥

No. 1071. आपस्तम्बप्रयोगप्रदीपिका.

ĀPASTAMBAPRAYŌGARPADĪPIKĀ.

Substance, paper. Size, 13½ × 8½ inches. Pages, 214. Lines, 20 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new.

Contains the commentary of 'Ulavṛntanivāsin on the first 8 Praśnas. It opens in the 3rd Paṭala of the I Praśna and breaks off in the 4th Paṭala of the VIII Praśna.

Beginning :

पिण्डपितृयज्ञस्य कर्म—यस्मिन्नहनि चन्द्रमा न दृश्यते तस्मिन्नहन्य पराह्णे प्राचीनावीती प्रथमे प्रयोगे पिण्डपितृयज्ञमारप्स्ये, तेन मासि मासि यक्ष्ये । पिण्डपितृयज्ञेन यक्ष्ये इति के चित् । पिण्डपितृयज्ञेन सर्वदा यक्ष्य इति । एतदेव प्रथमे च । विद्युदसि । दृष्टचन्द्रायां प्रतिपद्यपराह्णे दक्षिणाग्निमेव (अ)ध्वर्युः प्राचीनावीती अपां मेध्यं यज्ञियमिति सकृदाच्छिन्नं बर्हिंराहरति ।

*

*

*

*

इति तृतीयः पटलः ॥

अमावास्यायां रात्र्यां स्वविधानादेधोदकादीनपि स्वयमेवाहृत्य यवाग्वाग्निहोत्रं जुहोति सन्नयन् । असन्नयतो यवागूनियमं स्थालीगतस्य शेषस्य निधानं सायमग्निहोत्रे हुतेऽग्नीनां परिस्तरणं न सभ्यावसकथ्य(थ्य)योरित्युपदेशः ।

*

*

*

*

इति . . . अष्टमः पटलः.

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।

सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

वेदिकरणम्—पूर्वेद्युरमावास्यायां वेदिं कृत्वा प्रशातनमपि कृत्वा देवस्य त्वेत्यादि ब्रह्मन्नुत्तरमित्यन्तः(न्तं) पूर्वं कुर्यात् । अत्र मन्त्रेण स्फचमादायाभिमान्य संमृश्य ब्रह्मन्नुत्तरमिति संप्रेषः । पौर्णमास्यान्तु यथाक्रममेव देवस्य त्वा आ दद इति स्फचमादत्ते ॥

*

*

*

*

यूपस्योपस्थितिं कृत्वा यज्ञं शं चादि के चन ॥

इष्टेर्विधे पुरोडाशे प्रणीतापूर्णकद्वयम् ।

विष्णोश्च क्रमणं कृत्वा विष्णवतिक्रमणाति(दि) च ॥

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।

सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

पशुबन्धस्समाप्तः ॥

अथ पशोर्होत्रमुच्यते भाष्यकारेण वर्णितम् । पश्चिष्टेरग्नाविष्णू
देवता अग्नाविष्णू इति द्वे उपदेशादितराणीति भाष्यकारवचनात् ।
पश्चाद्दार्शपौर्णमासिकाया वेदेरुपविश्य निरसनोपवेशने कृत्वा यजुर्वेद-
विहितमार्गेण अग्नये प्रणीयमानायेत्युक्ते प्र देवं देव्या धियेति सप्रणवामुप
त्रिराह ।

*

*

*

*

चातुर्मास्यानां प्रयोगः ॥

चातुर्मास्यानीति समुदायनाम । यस्मिन् संवत्सरे अधिकमासो नास्ति
तस्मिन् संवत्सरे नि . . . यस्मिन् संवत्सरेऽपराह्णे पर्वचतुष्टयस्य
सन्धिस्तास्मिन् संवत्सरे याग इति के चित् । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां
चैत्र्यां वा वैश्वदेवेन यजेत । तयोः पूर्वस्यां चतुर्दश्यां प्रातरग्निहोत्रं
हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पः—चातुर्मास्यैर्यक्ष्ये अक्षय्यं मे सुकृतं
स्यादिति.

End :

केचित् संसृष्टे मुख्य इति वचनादुभयत्र सान्नाय्यवदेव मरुतामहं जेमा-
नमिन्द्रियावी वरुणस्याहं जेमानमिन्द्रियावी वा उभयत्र अथैककपालेन
प्रचरति उद्धृत्य बर्हिषमित्यादिकयानुब्रूहि कं यज.

No. 1072. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगप्रदीपिका.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAPRADĪPIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 294. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, much injured. Appearance, old.

This is the original MS. from which the MS. described under the last number has been copied. As it is much injured no extract is given therefrom. The first leaf is lost and the next four leaves are very much injured.

No. 1073. आपस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तिः.

ĀPASTAMBASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 366. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Contains the commentary of Tālavṛntanivāsin, also known as Āṇḍapilla, on the Śrautasūtra from the I Praśna; but breaks off in the Sōmapraśna, i.e., the 10th Praśna.

Beginning :

गङ्गाप्रवाहपरिपूतजटाकलापः

क्रीडाफणीन्द्रचकितेन्दुमणिप्रभाभिः ।

प्रज्वालितस्फुरिततक्षकहार . . .

. . . ठहरं नमामि ॥

आपस्तम्बीयसूत्रस्य धूर्तस्वामिव्याख्यानुसारेण शास्त्रान्तरसिद्धान्तेष्वपि विरुद्धान्पुनः . . . अग्निचयनपर्यन्तानां कर्मणां प्रयोगवृत्तिः क्रियते । सोमान्तानि नित्यान्यफलार्थिनापि कर्तव्यानि . . . स्तुतमिति वसिष्ठवचनात् । सर्वाङ्गोपसंहारस्यास्यैवार्थस्यापि कर्तव्यानि अन्धपङ्क्तादीनां निवृत्तिरेव । के चि . . .

यस्य कृतदारस्य कर्तव्यानि अनधीतस्यापि साधोर्दर्शपूर्णमासशब्दौ
कालविशेषयोर्वचनौ तयोः कालविशे . . . यत्ते लक्षणया
कर्मणि वृत्तिकाले मुख्यः कर्मणि लक्षणेति सूत्रकाराणाम्मतम् ।

* * * *

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

Colophon :

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां पशुबन्धप्रयोगः
समाप्तः ॥

* * * *

इत्यापस्तम्बसूत्रस्य प्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां चातुर्मा-
स्यानि समाप्तानि ॥

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते

* * * *

अथ सोमप्रयोग उच्यते

End :

यदि सोमपूर्वाधानं तत्राधानस्य न नक्षत्रादिनियमः । सोमेन यष्टुकामो
महारात्रे मध्वेत्यादि सा यावद्वातेष्टिरिति अस्यार्वाक् सर्वकालो यथा
तथा ॥

No. 1074. आपस्तम्बप्रवरसूत्रभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPRAVARASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, paper. Size, 6½ × 4 inches. Pages, 40. Lines, 8 on
a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new. Purchased in 1894.

Begins on fol. 1a. The codex contains also Kapardikārikā fol. 22a.

Refer to pages 4, 5, 147 and 148 of M. Seshagiri Śāstri's Report for the year 1893-94, No. 2, for comments and extracts.

No. 1075. आपस्तम्बपरिभाषासूत्रव्याख्या.

ĀPASTAMBAPARIBHĀṢĀŚŪTRAVYĀKHYĀ.

Pages, 50. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 170a of the MS. described under No. 23.

Complete.

The Paribhāṣāprakaraṇa is a portion of the 24th Praśna of the Āpastambakalpasūtra, the other parts dealing with Pravara and Hautraka. The commentary is by Haradattācārya.

Beginning :

यज्ञं व्याख्यास्याम इति । अत्रायमारम्भहोमः । नित्ययज्ञक्रिया-
(वा)नूपुरुषः श्रियाभिव्यनक्ति । तस्यैवाक्रिया प्रत्यवायं संपादयति । ऋण-
कृते अक्रियायाश्च प्रायश्चित्तविधानात् । ये चान्ये आश्रमा ऊर्द्ध्वरेतसां ते च
नित्यश्रुतिविरोधा[ना]दनधिकृतार्थपरत्वादिविषयतया व्याख्येयाः । एवम-
नुष्ठेयो यज्ञं(ज्ञः) श्रुत्यर्थस्यासर्वज्ञागम्यत्वेन शाखान्तरविध्युपसंहाराशक्तेश्च
व्याख्यानतोऽनुष्ठातुं न शक्यत इति करुणाविष्टहृदयतया धर्मकथनाय गत-
श्रेयोऽर्थितया च यज्ञं व्याचिकीर्षन्नाचार्यः प्रतिजानीते यज्ञं व्याख्या-
स्याम इति । यज्ञं वि आख्यास्यामः देवतां प्रति स्वद्रव्यस्योत्सर्जनं
यज्ञः, यज्ञ इत्येकविंशतिसंस्थो यज्ञजात्यभिमानेन व्यपदिश्यते । सप्त
सोमसंस्थाः, सप्त हविर्यज्ञसंस्थाः, सप्त पाकयज्ञसंस्था इति । अग्निष्टोमोऽ-
त्यग्निष्टोम उक्थ्यः षोडशी वाजपेयोऽतिरात्रोऽसोर्याम इति सप्त सोम-
संस्थाः । अग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासावाग्रयणं पिण्डपितृयज्ञश्चातुर्मास्यानि
निरूढपशुबन्धः सौत्रामणीति सप्त हविर्यज्ञसंस्थाः । औपासनहोमो
वैश्वदेवं पार्वणमष्टका मासिश्राद्धं सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त पाकयज्ञ-

संस्थाः । वि-आ-इत्येतावुपसर्गौ क्रियाशब्दमर्थान्तरे वर्तमानमभिधोतयति (त) :
यथा प्रतिष्ठि(ष्ठ)त इति तामेव क्रियां विशेषयतः(ति) ।

End :

यज्ञार्थस्य त्र्यम्बकहोमार्थस्येति एवमादि तत्र तत्र द्रष्टव्यम् । यत्र
प्रणीतस्याग्नेः कर्मचोदनात् तत्र प्रवृत्तेऽपि कर्मणि न लौकिको भवति
यथा पर्याग्निकरणार्थस्याग्नेः प्रत्यपि सृज्योल्मुकमिति तस्य प्रतिनयनं कर्त-
व्यम् ॥

Colophon :

इत्यापस्तम्बपरिभाषाव्याख्या समाप्ता ॥

हरदत्तविरचितेयं व्याख्या ॥

No. 1076. आपस्तम्बपरिभाषासूत्रव्याख्या.

ĀPASTAMBAPARIBHĀṢĀSŪTRAVYĀKHYĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 61. Lines, 6 on
a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Cayanānukramā-
nikā 33a.

Complete. Same as the last.

The colophon in the MS. runs as follows :

इति हरदत्तकृतापस्तम्बपरिभाषाव्याख्या समाप्ता ॥

No. 1077. प्रायश्चित्तशतद्वयी सव्याख्या.

PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ WITH COMMENTARY.

Pages, 108. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 25a of the MS. described under No. 1065.

Contains 3 Prakaraṇas in full, and only 40 verses in the 4th
Prakaraṇa.

This is a work with commentary in 2 centums of verses treating of the expiatory rites connected with Śrauta sacrifices as given in Āpastamba-Śrautasūtra. The commentary is by Vēṅkatēśa of Vatsa-Gōtra,

Beginning :

आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रायश्चित्तशतद्वयीम् ।

मन्दानां सुखबोधाय व्याकरिष्ये यथामति ॥

तत्र तावत् प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्य विषयप्रयोजनादिकं दर्शयति—

नैमित्तिकेषु श्रुतिलक्षणेऽसूत्रे यदस्पष्टमिवाल्पबुद्धेः ।

तद्भाष्यवृत्त्याद्यनुसृत्य सम्यक् स्वरूपबोधाय विविच्यते तत् ॥

हविर्यज्ञप्रायश्चित्तेषु सोमप्रायश्चित्तेषु च मन्दबुद्धीनां सूत्रे यदस्पष्टमिव प्रतीयते तदेव प्रायश्चित्तं तेषां स्पष्टावबोधार्थं स्वरूपतो विषयतश्च विविच्य प्रदर्श्यते । यद्यपि सूत्रेऽस्पष्टं व्याख्याने स्पष्टं भवति तथापि भाष्ये वृत्तौ प्रयोगवृत्तौ च व्याकीर्णतया दुर्ज्ञेयस्य प्रायश्चित्तस्य भाष्याद्यनुसृत्य क्रमेणैकत्र समू(सु)ह्य प्रतिपादने मन्दबुद्धीनां सुखावबोधो भवतीति तदर्थोऽयमारम्भ इत्यर्थः । (1) इदानीं श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तमित्यादिपरिभाषासूत्रार्थं दर्शयति—

श्रुत्युक्तकर्मण्यकृतेऽन्यथा वा कृतस्य चित्तं श्रुतिलक्षणं स्यात् ।

पुंसोऽपराधे स्मृतिलक्षणञ्च निमित्तसंख्यादि विवक्ष्यते नः ॥

श्रुत्या यत् कर्मावश्यकतया यथा विधीयते तस्मिन्ननुष्ठिते अन्यथा वानुष्ठिते सति . . . . श्रुतिविहितमेव प्रायश्चित्तं कर्तव्यं न पुनस्स्मृतिलक्षणमपि श्रुतिप्रत्यये हि कर्मणि श्रेषे सति तत्समाधानेनापि श्रुतिप्रत्ययेनैव भावितव्यम् ।

*

*

*

*

इति श्रीवत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने प्रायश्चित्तनिरूपणं नाम प्रथमं प्रकरणम् ।

इति प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने हविर्दोषप्रायश्चित्तनिरूपणं नाम द्वितीयं प्रकरणम् ।

इति प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने तृतीयं प्रकरणम् ।

End :

विधीयते ब्रह्मण एव तत्तत् श्रेयोदितव्याहि(ह)तिचिन्तनं यत् ।

पूर्वोक्तहोमेन विकल्प्यते तत् सोमेन पश्चिष्टिषु तत् प्रवृत्तिः ॥ ४० ॥

ऋग्वेदाद्युक्तकर्मश्रेणे ब्रह्मणो भूरादिव्याहृतिध्यानमुक्तम् . . . . .

चातुर्मास्येषु हविर्यज्ञप्रायश्चित्तप्रकरणे अनुक्तत्वादिति भावः ॥

No. 1078. प्रायश्चित्तशतद्वयी सव्याख्या.

PRĀYAŚCITTĀŚATADVAYĪ WITH COMMENTARY.

Substance, paper. Size, $13\frac{3}{8} \times 8\frac{1}{4}$ inches. Pages, 112. Lines, 22 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Khādiragrhyasūtra with commentary 57a. Prakaraṇa 1 contains 43, II contains 60, III contains 59 and IV contains 42 stanzas altogether.

Contains 4 Prakaraṇas.

Same as the last.

Colophon :

इति वत्सकुलभूषणस्य ग्रामैकदेश(वेङ्कटेश)वाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने अग्न्यनुगमादिप्रायश्चित्तनिरूपणं नाम प्रथम-प्रकरणम् ॥

*

*

*

*

इति वत्सकुलभूषणस्य श्रीवेङ्कटवाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्त-शतद्वयीव्याख्याने हविर्दोषप्रायश्चित्तनिरूपणं नाम द्वितीयं प्रकरणम् ॥

*

*

*

*

इति वत्सकुलभूषणस्य श्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्त-
शतद्वयीव्याख्याने तृतीयप्रकरणम् ॥

End :

अनुक्तमत्राप्यपरिस्फुटं यत्तद्भाष्यवृत्त्यादिषु बोधनीयम् ।

तत्राप्यनुक्तं तु तदुक्तरीत्या यथानिमित्तं स्वयमूहनीयम् ॥

न तावदास्मिन् सङ्ग्रहे सर्वाणि प्रायश्चित्तानि साकल्ये(न) प्रतिपाद-
यितुं शक्यन्ते विस्तरप्रसङ्गात् । अतोऽनुक्तमस्पष्टं वा भाष्यवृत्तौ प्रयो-
गवृत्तौ वा द्रष्टव्यम् । तत्रापि सर्वं नैमित्तिकं वक्तुं शक्यं प्रमादादि-
दोषवशान्नानविधस्खलनसम्भवात् । अतस्तत्राप्यनुक्तं सूत्रभाष्याद्युक्तन्या-
यानुसारेण तत्तन्निमित्तानुसरणं स्वयमेवोहनीयमिति सिद्धम् ॥

इति वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिनः कृतौ प्रायश्चित्तशत-
द्वयीव्याख्याने चतुर्थप्रकरणम् ॥

Colophon :

शतद्वयीव्याख्यानं समाप्तम्.

No. 1079. आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यानम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪVYĀ-
KHYĀNAM.

Pages, 126. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 49a of the MS. described under No. 1050.

Contains the commentary on 203 stanzas. One more stanza is
wanting.

Same as the last, except that the last stanza is incomplete.

No. 1080. प्रायश्चित्तशतद्वयी.

PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ.

Pages, 45. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 127b of the MS. described under No. 237.

Contains 5 Paṭalas.

This work is said to have been written by Bhāskara. He has added a commentary to it which is described under the next number. This work is different from another work of the same name described under No. 1077, though similar to it in subject matter.

Beginning :

यस्य श्रुतौ लक्षणमात्रमेव
चित्तस्य दिष्टं श्रुतिलक्षणन्तत् ।
अथो निमित्तेन विवक्षितं स्यात्
विशेषणं क्षामहविर्गतैक्यम् ॥
नीत(ते)न्तराग्नि अ(ग्राव)पि नैव चित्तं
तथैव यष्टुस्स(स्व)गृहप्रयाणे ।
ब्रह्मौदनाग्नेः पचनात्पुरस्तात्
औपासनस्यैव विधिर्विनाशे ॥

End :

यस्मिन्नस्मिन् होमजातस्तथाग्ने-
र्गच्छेद्भूमो दक्षिणावृत्य कृष्णः ।
वातो धूमं चालयेद्वा स सव्यं
प्रायश्चित्तं व्याहृतीभिस्समस्य ॥
स्मार्ते श्रेषे सर्ववेदार्तिजे वा
सैवाम्नाता ब्राह्मणे ब्रह्मणश्च ।
वृत्तिं जन्मगुरोर्निरीक्ष्य रुचिरामार्यात्मजो भास्करो
धूर्तस्वामिमतश्च लोकमहितं कल्पान्तराणामपि ।
श्लोकानां द्विशतं व्यधत्त महिमा(तः) श्लोकैरेनेकैश्शुभं
प्रायश्चित्तसमुच्चयं बुधजनैस्सम्पूज्यमानैस्सदा ॥ .

Colophon :

इति पञ्चमः पटलः ॥

No. 1081. प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्या — प्रयोगप्रदीपिका.

PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪVYĀKHYĀ : PRAYÓGA-
PRADĪPIKĀ.

Pages, 134. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 151a of the MS. described under No. 237.

Contains the commentary by Bhāskara on 4 Paṭalas.

Fol. 150 contains certain extracts from Smṛtis about the marriage of the younger brother before the elder is married.

Beginning :

यस्य श्रुति(श्रुतौ) लक्षणमात्रमेव

चित्तस्य दिष्टं श्रुतिलक्षणं तत् ।

अथो निमित्तेन विवक्षितं स्यात्

विशेषणं क्षाम[म]हविर्गतैक्यम् ॥

पूर्वेण . . . . प्रायश्चित्तं प्रपाठकः ।

शतद्वयीनां(स्थ)श्लोकानां धूर्तस्वाम्यनुसारतः ॥

तान् कृत्वा मनसि श्लोकान् तदर्थमनुसंवदन् ।

करोमि सुखबोधाय प्रायश्चित्तप्रदीपिकाम् ॥

यस्य श्रुतौ लक्षणमात्रमित्यस्य श्लोकस्य तत्र प्रथमं भाष्यकारेण श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे विधीयत इत्येतावान् ग्रन्थसूत्रद्वयात्मना व्याख्यातः । अनन्तरमेकसूत्रं, तथा च प्रयोजनवशादेकसूत्रतया च प्रयोजनवशात्सूत्रद्वयात्मना कृतव्याख्यानस्यायमर्थः । श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तमित्येकसूत्रम् ; तस्यार्थः । यस्य पुरोडाशः क्षामवति यदेकदेवत्य आलब्धो भूयान् भवति.

End :

तस्यां द्विरप्यं निधाय इदं विष्णुरिति पृषदाज्यग्रहणादिसाधनान्तं पूर्ववत् । अत्राप्यङ्गान्तरस्पर्शं व्यापन्नम् अप्सु प्रक्षिप्त्वा सुचं त्यक्त्वा अन्यस्यां सुचि महीनां पय इति आज्यावदानं कर्म समापयेत् ॥

Colophon :

इति श्रीस्मृतिविषये आहिताग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि ॥

इति चतुर्थः पटलः ॥

No. 1082. आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAM.

Pages, 94. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1050.

This work seems to be by Kōśava, and it treats of the expiatory rites connected with the Śrauta sacrifices.

Beginning :

अग्निहोत्रेष्टिपशुसोमेषु प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते—तत्र प्रथममग्न्यनुगतप्र-
... पूर्वमाहवनीयानुगमने लौकिकारणिमाहृत्य आहवनीयं भस्मना
संस्पृश्य.

End :

यदि धर्मधुग्दोहकाले नागच्छेत् गङ्गा एहीत्याहतायां यदि धर्म-
धुङ्नागच्छेत् अन्यां तल्लक्षणामाहृत्य दुग्ध्वा प्रव्रज्यात् । तामृत्विग्भ्योऽ-
न्यस्मै सुत्यायान्दद्यात् । अनुवाकौ व्याहृतयश्च एवमजाया उपदेशो
गव्येव प्रायश्चित्तमिति । यदि धर्मदुधि पयो न स्यादित्यादिप्रायश्चित्तानि
सूत्र एव द्रष्टव्यानि ॥

Colophon :

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥ केशवीयं समाप्तम् ॥

No. 1083. आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तम्.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAM.

Substance, palm-leaf Size, 14½ × 1½ inches. Pages, 63. Lines, 8
on a page. Character, Telugu. Condition, much injured.
Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : *Vaśyaprayōgaḥ* 32b, *Nityāṣṭoḍaśikātantram* 37a.

Incomplete.

A work similar in subject-matter to the last.

Beginning :

उक्ता हविर्यज्ञाः—उक्ता(ः) पूर्वं सौत्रामण्याः पशुबन्धरूपत्वादुक्त-
प्राये(या इ)ति ; हविर्यज्ञा इत्यविशेषोक्तेः । तेषु प्रायश्चित्तमवश्यंभावे दैवा-
दज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा पुरुषस्य भवतीति दैवादज्ञानात् ज्ञानेऽपि प्रमादाद्वा
पुरुषस्याशक्त्या वा पुरुषस्यानुतिष्ठतो ध्रुवः प्रायेण भवति । न च शास्त्रप्रत्यये
कर्मण्यशास्त्रं कर्मशते कर्मेति ।

End :

अन्ये त्वाहुः—विच्छिद्यते वा एतस्य यज्ञः । यस्य यज्ञे प्रतते आरब्धे
अपरिसमाप्ते अन्तरेतामिष्टिं पाथिकृतिं(तीं)मुख्यां कुर्वन्ति । अत आग्नेय
एव पथिकृद्देवत्यः कार्य एधि ॥

No. 1084. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 158. Lines, 7
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : *Āśvalāyana-
brahmatva* 80b, *Āpriyā* 82v, *Kuṇḍalēṣṭi* 86a, *Avabhṛtatantra*
88a, *Vaiśvadēvavidhi* 95a, *Sāvitra* 99a, *Agnihōtra* 104a.

The work under notice contains the *Prayōga* or ritualistic
procedure relating to the following sacrifices :

Darśapūrṇamāsa 1a, *Ādhāna* 39b, *Agnihōtra* 51b, *Anvā-
rambhaṇīyā* 52a, *Iṣṭi* 55a, *Vaiśvānarēṣṭi* 57a, *Āgrahāyana* 58a,
Paśubandha 60a, *Payasāgnividhi* 78a, *Gārhapatyānugataprāyaś-
citta* 80a.

Beginning :

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः—प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्व्वा-
सीनो दर्भान्धारयमाणः प्राणानायम्य सङ्कल्प्य दर्शेन यक्ष्ये, पूर्णमासेन
यक्ष्ये । विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि । अस्मिन्दर्शे अस्मि-
न्पूर्णमासेऽध्वर्युन्त्वां वृणीमहे ।

End :

सर्वप्रायाश्चित्तङ्करोति अनन्तरं विश्वदानादि ॥

No. 1085. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः.

ĀPASTMBAŚRAUTAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 13$ inches. Pages, 118. Lines, 7
on a page. Character, Telugu and Grantha. Condition,
slightly injured. Appearance, old.

Contains the Prayōg aor ritualistic procedure relating to the
following sacrifices :

Darśapūrṇamāsa 1a, Agnihōtra 25a, Paśubandha 30a, Anvā-
rambhaṇīyā 47a, Pathikṛdvaiśvānarōṣṭi 49a, Hautra 49b,
Vibhraṣṭēṣṭi 50a, Āgrāyaṇa 51a, Hautra 54a, Agnyādhāna
55a.

No. 1086. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAḤ.

Pages, 112. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1059.

Contains the Prayōga relating to Paśubandha 1a, Ādhāna
28a, Darśapūrṇamāsa 41a, Paśumaitrāvaruṇa 61a.

No. 1087. आपस्तम्बश्रौतेष्टिप्रयोगः.

ĀPASTAMBAŚRAUTĒṢṬIPRAYŌGAH.

Pages, 76. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 108a of the MS. described under No. 1051.

Contains the Prayōga relating to the following sacrifices :

Mrgārēṣṭi, Mitravindēṣṭi, Vaiśvānarēṣṭi, Daśahaviṣkāpavitrēṣṭi, Āyuskāmēṣṭi, Vratapatiṣṭi, Hautravaiśvānarēṣṭi, Pavitrēṣṭi-hautra.

Beginning :

अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा सङ्कल्पं करोति—
अंहआगएनोनिवृत्त्यर्थं दशहविप्रा मृगारेष्ट्या यक्ष्ये । विद्युदादि अमा-
वास्यं त्रम् (स्यातन्त्रम्) अद्य यज्ञाय । इमामूर्जम् । पिष्टं हविः । सप्तदश
सामिधेन्यः ।

End :

वपायां श्रप्यमाणायां देव्याश्शमितार आरभध्वम् । एकादश प्रयाजाः ।

*

*

*

*

No. 1088. दर्शपूर्णमासप्रयोगः.

DARŚAPŪRNAMĀSAPRAYŌGAH.

Pages, 70. Lines, 29 on a page.

Begins on fol. 108a of the MS. described under No. 1067.

Complete.

The Prayōga herein closely follows the Śrautasūtra of Āpastamba, Praśnas 1—4. It gives the ritualistic procedure relating to the Darśapūrṇamāsa sacrifice.

Beginning :

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वा-
सीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति—उपा-
त्तदुरितक्षयद्वारा परमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्शेन यक्ष्ये ।

End :

दधिक्राविण्ण इति दधि, यज्ञ शक्च म आयुश्च मे बलश्च मे, यज्ञ-
शिशवो मे सन्तिष्ठस्व, यज्ञस्विष्टो मे संतिष्ठस्व, यज्ञारिष्टो मे सन्तिष्ठस्व, वृष्टि-
रसि वृश्च मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपागाम् । ब्राह्मणांस्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादि
प्रवसन् काले विहारमभिमुखो याजमानं जपति । दर्शपूर्णमासाभ्यां सोमेन
पशुना वेष्ट्वा जपति जपति ॥

No. 1089. दर्शपूर्णमासप्रयोगः.

DARŚAPŪRṆAMĀSAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $17 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 71. Lines, 6
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : Paśubandha
37a, Ādhāna 51b, Paśuhautra 59a, Paśumaitrāvaruṇa 62a.

Complete.

Same as the last.

No. 1090. दर्शपूर्णमासप्रयोगः.

DARŚAPŪRṆAMĀSAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 37. Lines, 7
on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured.
Appearance, new.

Incomplete.

Begins on fol. 22a. The other work herein is Paśubandha-
prayōga 1a.

Contains fully the Prayōga agreeing with the first Praśna, and
breaks off in the course of the second Praśna.

Same as No. 1088.

No. 1091. दर्शपूर्णमासप्रयोगः.

DARŚAPŪRṆAMĀSAPRAYŪGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $14 \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 117. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Complete.

Begins on fol. 23a. This leaf is numbered as 31. The first 22 leaves also contain a portion of this same work.

Same as No. 1088.

No. 1092. दर्शपूर्णमासप्रयोगः.

DARŚAPŪRṆAMĀSAPRAYŪGAḤ.

Pages, 64. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 138a of the MS. described under No. 23.

Complete.

Same as No. 1088.

End :

दर्शपूर्णमासाभ्यां सोमेन पशुना वेष्ट्वा जपति । वृष्टिरसि वृश्च मे
पाप्मानमृतात्सत्यमुपागाम् । ब्राह्मणांस्तर्पयतवै सम्प्रेष्यति । सन्तिष्ठेते दर्श-
पूर्णमासौ ॥

गरिमिलिकुलाकूपारसमुद्भूतेन वेङ्कटाध्वरिसूनुना अग्न्याशास्त्रिणा रौद्रि-
नामसंवत्सरकार्तिकमासे लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

No. 1093. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŪGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 272. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Contains the Prayōga relating to the Agniṣṭōma (1a) and Paśu-bandha (116a) sacrifices.

No. 1094. आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः.

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 64. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

The first leaf is numbered as 43 and the last as 92. The last two leaves are half torn.

The work, as found here, has neither beginning nor end ; and seems to treat of the Agniṣṭōma sacrifice.

No. 1095. अग्निहोत्ररक्षामणिः.

AGNIHŌTRARAKṢĀMAṆIH.

Pages, 22. Lines, 20 on a page.

Transcribed in 1895.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1031.

Contains 5 Mayūkhas.

This is a work in verse treating of the Agnihōtra sacrifice and closely following the VI Praśna of Āpastambaśrautasūtra. It is said to have been composed by Kāmakōṭīdikṣita, son of Nārāyaṇa-Sōmayājīn. of the Bhāradvājagōtra.

Beginning :

यं सन्तः फम(लदं)मत्वा यत्नात् कर्माणि कुर्वते ।

चित(द)म्बरेशमालम्बे तं सदाम्बिकया सह ॥

सुखबोधाय बाला(ना)मग्निहोत्रस्य कर्मणः ।

आपस्तम्बोदीरितस्य विवेकः क्रियते मया ॥

सायं वृक्षाग्रदृष्टेऽशौ भानोः प्राक् कृत्स्ननाशतः ।
 प्रातसू(स्तू) पसि तस्य प्राक् कृत्स्नमण्डलदर्शनात् ॥
 यष्टा तस्य त्वसान्निध्येऽध्वर्युर्वाचम्य शास्त्रतः ।
 प्रविश्याग्निगृहं गार्हपत्यमुत्तरदेशतः ॥
 प्राप्य प्राणान् समायम्य त्रिः शास्त्रप्रोक्तमार्गतः ।
 ईश्वरप्रीतये होष्याम्यग्निहोत्रमिति स्फुटम् ॥

End :

विकीर्येदं विष्णुरिति मन्त्रेणाहवनीयतः ।
 पूरयेत्तेन मन्त्रेण पदान्यप्यस्य भस्मना ॥
 इध्माधा(ना)त्पुरा यष्टुः होमात्प्रागशनं यदि ।
 यत्ते वयं यथाहेति जुहुयादाहुतिद्वयम् ॥
 इत्थं प्रदर्शितान्यत्र प्रायश्चित्तानि कानि चित् ।
 ज्ञेयानि स्वयमन्यानि सूत्रभाष्यादिवेदिभिः ॥

Colophon :

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकश्रीनार्ण (नारायण)-
 सोमयाजिसुतनयस्य कामकोटिदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्ररक्षामणौ पञ्चमो
 मयूखः ॥

No. 1096. अग्निहोत्ररक्षामणिव्याख्या.

AGNIHÖTRABAKṢĀMANIVYĀKHYĀ.

Pages, 83. Lines, 20 on a page.

Transcribed for the Library in 1895. Begins on fol. 12a of the MS. described under No. 1031.

This is a commentary on the last described work, composed by Rāmacandradikṣita, son of Anantasōmayājin of the Bhāradvāja-gōtra.

This MS. contains the commentary on 3 Mayūkhas.

The copyist's note at the end is शे रामस्वाम्याख्यार्येण लिखितम् ॥

Beginning :

पुनरीप्सितपरिसमाप्तिपरिपन्थिविघ्नाविघाताय स्वेष्टदेवतां नमस्करोति--

यं सन्तः फलदं मत्वा यत्नात्कर्माणि कुर्वते ।

चिदम्बवेशमालम्बे तं सदाभ्विकया सह ॥

सन्तो महात्मानः यं फलदं यज्ञादिफलकर्मदायिनं मत्वा अचेत-
नानां कर्मणां फलप्रदा(ना)नुपपत्तेः कर्मणाराधितः परमेश्वर एव फलप्रद
इति निश्चित्ये(त्य)र्थः । यत्नात्कर्माणि यज्ञादीनि कुर्वते तं चिदम्बवेशम्
अभ्विकया सह सदा आलम्बे आश्रयामीत्यर्थः । अथ स्वग्रन्थे प्रेक्षा-
पक(वत्)वृत्तये विषयप्रयोजने दर्शयन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते—

सुखबोधाय बालानामग्निहोत्रस्य कर्मणः ।

आपस्तम्बोदीरितस्य विवेकः क्रियते मया ॥

अक्षरार्थः स्पष्टः । अत्रापस्तम्बोदीरितस्येत्यनेन सूत्रान्तरोक्ताग्नि-
होत्रव्यावृत्तिः क्रियते । पूर्वार्धे विषयप्रयोजने दर्शिते । आहिताग्नेरारब्धाग्नि-
होत्रस्य अगतश्रियो दर्शाद्यर्थे प्रणीतवहेः आद्वादशाहव्रतयजमानस्य अग्नि-
होत्रकर्मणः प्रणयनोपक्रमस्त्वा(त्वा)त् तस्य च कालापेक्षितत्वात् सायंप्रातः
प्रणयनकालमाह.

End :

अवसाने प्रयाणस्य विहृत्य प्राच्यपा(व)कम् ।

तत्रेदं श्रेय इत्युश्चा कुर्यादवसिताहुतिम् ॥

प्रयाणस्यावसाने गन्तव्यदेशप्राप्त्या पुनः स्वदेशप्राप्त्या वा
प्रयाणे समाप्ते सति तत्र विहारं कल्पयित्वाहवनीयं विहृत्य
तत्राहवनीये इदं श्रेयोऽवसान इति मन्त्रेणावासिताहुतिमध्वर्युः कुर्या-
दित्यर्थः ॥

Colophon :

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकं श्रीमदनन्तसो-
मयाजिवरतनयस्य रामचन्द्रदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्रप्रक्षामणौ तृतीयो मयूखः
समाप्तः ॥

No. 1097. अग्निहोत्रप्रयोगः.

AGNIHŌTRAPRAYŌGAH.

Pages, 14. Lines, 19 on a page.

Begins on fol. 273b of the MS. described under No. 237.

Complete.

The text of the Mantras quoted by Āpastamba is fully given herein along with the directions for the proper conduct of the ritual. This work closely follows Āpastambaśrautasūtra, Praśna VI, and treats of the Agnihōtra sacrifice.

Beginning :

धृष्टिरसि ब्रह्म यच्छ धृष्टिमादाय सुगार्हपत्यो विदहन्नरातिरुषस-
श्श्रेयसी(ः) श्रेयसीर्दिधातु । अग्ने सपत्नाꣳ अपवाधमानो रायस्पोषमिषमूर्ज-
मस्मासु धेहि । गार्हपत्यमभिमन्त्रिया(न्त्र्य) ।

End :

अग्नये वैश्वानराय सुवर्गाय लोकायेदम् । तत्रैव कृष्णाजिनशम्यामग्नि-
होत्रहवणीं दृषदुपले चानुप्रहरति । एतदन्तं सोमयाजिनः । तमग्निं शम-
यति ॥

No. 1098. आधानकारिका.

ĀDHĀNAKĀRIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 12. Lines, 9 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other works herein are: Paśubandha-kārikā 7a and Sōmakārikā 11b.

Incomplete.

Contains the ritualistic procedure relating to the Ādhāna sacrifice in verse. This may be by Vāsudēvadīkṣita, as the other Kārikas contained in the codex are all composed by him, though no mention is made of the author in this work itself.

Beginning :

अग्न्याधानं समुद्दिष्टं त्रिविधं याज्ञिकैरेह ।
 होमपूर्वन्त्विष्टिपूर्वं सोमपूर्वन्तथैव च ॥ (१)
 दर्शाधानं होमपूर्वं नक्षत्राधानमेव च ।
 पौर्णमास्यां यदाधानमिष्टिपूर्वन्तदुच्यते ॥ (२)
 सोमात्पूर्वं यदाधानं सोमपूर्वन्तदुच्यते ।
 दर्शाधानेऽपि नाक्षत्रे द्वादशाहादिकल्पनम् ॥ (३)
 इष्टिपूर्वं सोमपूर्वं विच्छिन्नेऽपि न तद्भवेत् ।
 वसन्ते पर्वणोः पूर्वपक्षे नक्षत्र एव वा ॥ (४)

End :

दक्षिणा मिथुनौ गावौ ब्राह्मणावि(णेने)ति चोद्यते ।
 यज्ञो बभूव रहितं यज्ञशङ्खविवर्जितम् ॥
 उपस्थानादिकं सर्वं समानन्तर्पणावधि ।
 श्वो भूते पौर्णमासेष्टौ व्याहृत्या (सा)दनं भवेत् ॥
 पुनस्संवत्सरान्तेऽपि व्याहृत्या सादनं भवेत् ।

No. 1099. आधानप्रयोगः.

ĀDHĀNAPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf (Śrītāla). Size, 20 × 2½ inches. Pages, 14.

Lines, 14 on a page. Character, Telugu. Condition, good.

Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Bhōjacampuvyākhyā 11a.

Complete.

Another work on the ritualistic procedure of the Adhāna sacrifice.

Beginning :

भवसञ्चितपापौघविध्वंसनाविचक्षणम् ।

विघ्नान्धकारभास्वन्तं विघ्नराजमहं भजे ॥

आधानप्रयोग उच्यते—उक्तनक्षत्रेषु ब्राह्मणादयोऽग्नीनादधीरन् । प्रातरौपासनं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्पं करोति—सर्वकर्मभ्यः पूर्वं सोमेन यक्ष्यमाणोऽग्नीनाधास्ये.

End :

अग्नाविष्णू इदम्—ताम् । सरस्वति इदं हविः । सरस्वान् इदम् । अग्निर्भगी इदं हविः । देवा आज्यपा इत्यादि सर्वं समानम् ॥

No. 1100. आधानप्रयोगः.

ĀDHĀNAPRAYŌGAH.

Pages, 25. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 95b of the MS. described under No. 1067.

Complete.

Similar to the last.

Beginning :

पूर्वेद्युः प्रातरौपासनं हुत्वा पत्न्या सह प्राणानायम्य, देशकालौ संक्रीत्य सर्वकर्मभ्यः पूर्वं सोमेन यक्ष्यमाणोऽग्नीनाधास्ये । सर्वकर्तृर्थं यैरस्म्यधिकृतो याश्च शिक्षामि(?) प्रयोक्तुमिति सङ्कल्प्य, अयजत्वात् न विद्य(द्यु)त् । अस्मिन्नाधाने अध्वर्यु त्वां वृणीमहे.

End :

ब्रह्मन् वाहनमश्नं ते ददामि । होतः धेनूस्ते ददामि । अध्वर्यो अनङ्गाहं ते ददामि । ब्राह्मणाः वासो मिथुनौ गावौ नवश्च रथं

गां वो ददामि । अयजत्वान्न प्रतिमन्त्राः । मन्त्रेणेति केचित् । हविश्शेषो-
द्वासनादिसूक्तवाके अग्नय इदम् अग्नेरहमुज्जितिं, सोमायेदं सोमस्याह-
मुज्जितिं, देवेभ्य आज्यपेभ्य इत्यादि यज्ञो बभूव यज्ञशं च म इति
वर्जम् ॥

इष्टिस्समाप्यते ॥

No. 1101. आधानप्रयोगः.

ĀDHĀNAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, 16 × 1½ inches. Pages, 38. Lines, 6
on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance,
old.

Begins on fol. 23a. The other works herein are Darśapūrṇamā-
sēṣṭihautram 1a, Paśubandhaprayōgaḥ 42a.

Complete.

This somewhat resembles the copy described on page 74 of the
India Office Library Catalogue.

Similar to the last.

Beginning :

ओम् अग्न्याधेयं व्याख्यास्यामः । विदुषा ब्राह्मणेन धमस्व यजस्व
इत्युक्तः सर्वजनमैत्रीं कृत्वा तीर्थस्नानजपहोमार्चनादिभिः संशोध्यात्मानं
वसन्ते ब्राह्मणोऽग्निमादधीत.

End :

अग्नेस्विष्टकृतोऽहमुज्जितिमनूजेषम् । येमा अग्नित्यादि । यज्ञो
बभूव यज्ञशश्चमवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् आधानपवमानाभ्यामग्निसिद्धिः
आधानापवमान(ः)भ्यामग्निसिद्धिः ॥

Colophon :

आधान(नं)[पवमानाभ्यां] समाप्तम् ॥

नारायणस्यायं ग्रन्थः स्वहस्तलिखितम् (:) ॥

No. 1102. आधानप्रयोगः.

ĀDHĀNAPRAYŪGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $16 \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 41. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. On fol. 22a there is some work which cannot be identified.

Complete.

Same as the last.

No. 1103. आधानप्रयोगः.

ĀDHĀNAPRAYŪGAḤ.

Pages, 10. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 219a of the MS. described under No. 23.

Incomplete.

Same as the last.

No. 1104. कुण्डलेष्टिः.

KUNḌALĒṢṬIḤ.

Pages, 4. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 86a of the MS. described under No. 1035.

Incomplete.

The ritualistic procedure relating to a sacrifice performed for wearing a special kind of priestly ear-ring is given herein.

Beginning :

ज्योगामयावी वायुष्कामी वा यः कश्चिदमावास्यायां पौर्णमास्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य, सङ्कल्पः—आयुष्यामिवृद्ध्यर्थं वा इष्ट्या

यक्ष्ये । विद्युत् । अन्वाधानादि अद्य यज्ञाय इमामूर्जे पञ्चद(शीम्) ऐष्टं
हविः । पौर्णमासतत्रः पञ्चदश सामिधेन्यः । अलङ्कृत्य परिस्तरणं देवा
देवेषु कर्मणे वामित्यादि.

End :

खादिरादुद्धृत्य हिरण्यं प्रक्षाल्य आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्निर्व-
मि ते । इति यजमानाय प्रयच्छति । यजमान आचम्य प्रवृत्तं
प्रतिगृह्य प्रदक्षिणं दक्षिणे कर्णं आवध्नाति ॥

No. 1105. नक्षत्रेष्टिप्रयोगः.

NAKṢATREṢṬIPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 50. Lines, 6
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Complete.

Ritualistic procedure relating to a certain sacrifice called
Nakṣatreṣṭi.

Beginning :

नक्षत्रेष्टिं व्याख्यास्यामः—अग्निर्वा अकामयतान्नादो देवानां स्या-
मिति ता ब्राह्मण[I]व्याख्याताः । सा या वैशाख्याः पौर्णमास्याः पुरस्ताद-
मावास्या भवति सा स(श)श्वत्संवत्सरस्यापभरणीभिः सम्पद्यते तस्यामारभे-
तेति.

End :

एवं सर्वासामिष्टीनां क्रमः तत्र तत्र पौर्णमासतन्त्रममावास्यातन्त्रञ्च
नक्षत्रहविषामग्नेयविकारत्वमग्नीषोमीयविकारत्वमैन्द्राग्नविकारत्वञ्च प्रदर्शि-
तम् ॥

Colophon :

नक्षत्रेष्टिप्रयोगः समाप्तः ॥

एवमेव दिवश्येनीभिरपामाभिर्यजेत ॥

No. 1106. पशुबन्धकारिका.

PAŚUBANDHAKĀRIKĀ.

Pages, 10. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 7a of the MS. described under No. 1098.

Complete.

The author is Vāsudēvadīkṣita. The work gives in verse the ritualistic procedure relating to the Paśubandha sacrifice.

Beginning :

पर्वणोः पशुबन्धस्यात् सद्यस्कालो द्यहोऽपि वा ।
 द्यहत्वे तु चतुर्दश्यां सद्यस्काले तु पर्वणी ॥
 निरूढपशुबन्धेन यक्ष्य इत्यागुरं वदेत् ।
 अयन्त इत्यथारण्योरारोप्योदवसाय च ॥

End :

न विष्णोरग्निनेत्यादिसिद्धमागोमतीं जपेत् ॥
 गोमान्नमस्स्वरुभ्यश्च यज्ञशं वृष्टिरित्यपि ।
 ब्राह्मणांस्तर्पयतवै स्वस्थानं प्रतियात्यथ [1] ॥

Colophon :

इति श्रीसर्वतन्त्रस्वतन्त्रेण श्रीवासुदेवदीक्षितविदुषा विरचिताः पशुकारिकास्समाप्तः (1) ॥

No. 1107. पशुबन्धप्रयोगः.

PAŚUBANDHAPRAYŪGAH.

Pages, 32. Lines, 21 on a page.

Begins on fol. 143a of the MS. described under No. 1067.

Complete.

Ritualistic procedure relating to the Paśubandha sacrifice.

Beginning :

प्रावृषि पौर्णमास्याममावास्यायां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्व्वासिनो
दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्पं करोति—पशुबन्ध-
मारप्स्ये, तेन संवत्सरे संवत्सरे प्रावृषि यक्ष्ये इत्यारम्भसङ्कल्पः । पुनः
प्राणानायम्य.

End :

ब्रह्मा अयाडग्नीरित्यादि । यजमानः विष्ण्वतिक्रमादिगोमज्जपान्ते नम-
स्वरुभ्यस्सन्नाम्नावगातपश्चादग्ध्वात्संभूयासं शृङ्गाणि वेच्छृङ्गिणां सन्ददृशिरे ।
चषालवन्तस्वरवः पृथिव्यां ते देवासः स्वरवस्तस्थिवाःसः.

* * * *

ब्राह्मणांस्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादि प्राजहितं समारोप्य देवयजनं
गच्छति ॥

Colophon :

समाप्तो निरुद्धपशुबन्धः ॥

No. 1108. पशुबन्धप्रयोगः.**PAŚUBANDHAPRAYŪGAH.**

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 68. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Complete.

Same as the last.

No. 1109. पशुबन्धप्रयोगः.**PAŚUBANDHAPRAYŪGAH.**

Pages, 87. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 41a of the MS. described under No. 1101.

Incomplete.

Similar to the last.

Beginning :

सर्वान् लोकान् पशुबन्धयाज्यभिजयति । प्रावृषि पौर्णिमास्या(म)मावा-
स्यायां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या
सह प्राणानायम्य, सङ्कल्पं करोति—प्रथमप्रयोगे पशुबन्धमारप्स्ये तेन सं-
वत्सरे संवत्सरे प्रावृषि यक्ष्ये.

End :

धृष्ट्यादानादि पूर्ववत् । वृष्टिरसि वृश्च मे पाप्यानमृतात्सत्यमुपागाम् ।
. . . . . तर्पयतवै . . . . . आचमनं ब्रह्मार्पणम् ॥

Colophon :

पशुबन्धस्समाप्तः ॥

(नाराय)णन् स्वहस्तलिखितम् ॥

No. 1110. पशुबन्धप्रयोगः.

PAŚUBANDHAPRAYŌGAḤ.

Pages, 41. Lines, 8 on a page. First two leaves are half lost.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1090.

Complete.

Same as the last, excepting the end, which is different.

End :

दर्शपूर्णमासाभ्यां सोमेन पशुना वेष्ट्या(ष्ट्वा) जपति । वृष्टिरसि . मुपागाम् ।
ब्राह्मणास्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादिप्रदक्षिणनमस्कारान् कृत्वा पुरुषनारा-
यणं जपित्वा प्राजहितं समारोप्य गृहं गत्वा अग्निमायतन उपावरोहति ॥

The date and the name of the copyist are given in Telugu thus :— This was written by Nyāmana Śēṣu Upādhyāya, on Saturday the 12th of Kārtika-Bahula in the year Krōdhi.

No. 1111. पिण्डपितृतृयज्ञप्रयोगः.

PIṆDAPITRĪYAJÑAPRAYŪGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 8. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 65a. The other works herein are Maitrāvaruṇa-prayōgaḥ 1a, Mahāvālabhit 35a, Darśapūrṇamāsayājñamānam 58a.

Complete.

Ritualistic procedure of the Piṇḍapitryajña sacrifice.

This sacrifice is treated of in Āpastamabāśrautasūtra in the first Praśna, 3rd Paṭala.

Beginning :

शुभतिथौ प्राची . पिण्डपितृतृयज्ञेन यक्ष्ये । विद्यु . अपां मेध्यं
य . आच्छिन । अ . इय तूष्णीं परिस्तरणार्थान् दक्षिणाग्रैर्दक्षिण-
मग्निं परिस्तृणाति.

End :

दक्षिणाग्नौ भुवः स्वाहेति जुहोति । प्रोक्ष्य पात्राणि द्वन्द्वमभ्युदाहरति ।
वृष्टिरसि । सन्तिष्ठते पिण्डपितृतृयज्ञः ॥

No 1112. पिण्डपितृतृयज्ञः.

PIṆDAPITRĪYAJÑAH.

Pages, 24. Lines, 8 on a page.

The sacrificial rules relating to the Piṇḍapitryajña sacrifice according to Āpastamba.

Begins on fol. 4a of the MS. described under No. 1058.

Complete.

Same as the last.

No. 1113. प्राणाग्निहोत्रेष्टिः.

PRĀNĀGNIHÔTREṢṬIH.

Pages, 15. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 61a of the MS. described under No. 463.

Incomplete. Deals with a certain sacrifice of the above name.

Beginning :

अस्या इष्टेः पञ्चदश सामिधेन्यः । वार्त्रेष्वावाज्यभागौ, अग्निर्विष्णु-
रग्नीषोमाविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवताः, स्विष्टकृत्प्रयाजादयोऽङ्गदेवता देवा
आज्यपाश्च[1] इति पौर्णमास्यां, प्रधान्वन्तावाज्यभागौ, अग्निर्महेन्द्रश्च प्रधान-
देवते इत्यमावास्यायाम् । प्राञ्जुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्धिहारं प्रप-
द्यते.

End :

ओश्च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचिते नमश्च यत्ते न्यूनं तस्मै ते उत
यत्तेऽतिरिक्तं तस्मै ते नमः । संस्थाजप इति होतुः . . . . .
अध्वरान् स ऋतून् कल्पयाति ॥

No. 1114. सौत्रामणिप्रयोगः.

SAUTRĀMANIPRAYÔGAH.

Pages, 12. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 288b of the MS. described under No. 1237

Complete.

Ritualistic procedure relating to the Sautrāmaṇi sacrifice.

Beginning :

पयोऽग्रहपक्षमाश्रित्य सौत्रामण्याः प्रयोग उच्यते—अमावास्यायां
पौर्णमास्यां वा पूर्यमाणपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा

पत्न्या सह प्राणानायम्य सौत्रामण्या यक्ष्ये तथा परमेश्वरं प्रीण-
यानि.

End :

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव । यत्का-
मास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् । तवेमे लोकाः
प्रति . . प्रतिहर्य हव्यां स्वाहा । प्रजापतय इदम् ॥

Colophon :

सौत्रामणिप्राजापत्येष्टिः समाप्ता ॥

No. 1115. सौत्रामणिप्रयोगः

SAUTRĀMANIPRAYŪGAH.

Pages, 8. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 103a of the MS. described under No. 1051.

Complete.

Similar to the last.

Beginning :

प्राणानायम्य, परमेश्वरप्रीत्यर्थं सौत्रामण्या यक्ष्ये । समारोप्य देव-
यजनं गत्वा मथित्वोपावरोह्य या ते निधाय । विद्युदसि षड्भुत्रा व(प)श्चिष्टिं
निरूढवत् प्रयोगपक्षमाश्रित्य प्रयोगः ।

End :

आदित्यमुपस्थाय समित्पाणयः विहारदेशं गत्वा योऽस्यादि आपो
अन्वचारिषमित्यन्तं विष्णवतिक्रमादि ब्राह्मणतर्पणान्तं समानम् ॥

Colophon :

समाप्ता च सौत्रामणिः ॥

No. 1116. सोमप्रयोगः

SÔMA PRAYÔGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 321. Lines, 5 on a page. Character, Nandināgarī. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 9a. The other works contained herein are: Kratuprāyaścitta fol. 1a, Yajñavidhi 162a, Siddhivināyakavrata (Skānda) 183a, Svarnagaurīvrata (Skānda) 188b, Aptōryāmaṛṣichandōdēvatā 190a, Sarvatōmukhaprayōgaṛṣichandōdēvatā 197a.

The work gives the Prayōga relating to six Sōma sacrifices, viz., Agniṣtōma 9a, Ukthya 72a, Ṣōḍaśi 82a, Vājapēya 84a, Atirātra 102a, and Aptōryāma 115a.

Beginning :

अथ अग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्यैवं समन्त्रकप्रयोगः । ऋत्वि
गार्धेयोऽनूचानः साधुचरण इत्यादिसूत्रोक्तलक्षणावृत्तिग्याज्यौ । यज्ञ-
शर्मा ज्योतिष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेन सोमेन यक्ष्यते ।

*

*

*

*

गायन्ति त्वेत्युद्वंशीयस्य अनुष्टुप्छन्दः । विश्वे देवा ऋषयः
अग्निर्देवता । इन्द्र इत्यन्ये ॥ गां गो त्वां गां णा आ । अकः
इणाः ।

*

*

*

*

उचप् . चाखिरोमिहामूड ॥ छे ॥ समन्त्रकः अग्निष्टोमप्रयोगस्समाप्तः ॥

बृहत्पृष्ठप्रयोगः । अथ बृहत्पृष्ठपक्षे प्रयोग उच्यते । यदुक्तमार्धे-
यकस्पेन अग्यूवती प्रतिपत् बार्हतान्याज्यानि पृष्ठं शयितं ब्रह्म साम

श्रृध्यमुष्णिसमानमितरं ज्योतिष्टोमेनेति अग्न्यूवती प्रतिपत् । पवस्व वाचो-
अग्रिय इति तृचम् ।

*

*

*

*

नोर्मधचमसभक्षणान्ते स्तोमविमोचनाद्युक्थ्यविषयाणि विकल्पान्त-
राणि ऊहकल्पे वक्ष्यते(न्ते) ॥ इत्युक्थ्यसंस्थो ज्योतिष्टोमः ॥

अथ षोडशिनः कर्मोच्यते । सर्वमग्निष्टोमवत् । विश्वरूपाज्योतिर्गा-
त(न)योर्निवृत्तिः ।

*

*

*

*

स्तोमविमोचनादि सर्वं पूर्ववत् । इति षोडशी(शि)संस्थः ॥

अथ संस्थावाजपेय उच्यते । प्रथमं संस्थावाजपेयं षोडश्यन्तम-
विकारेण कृत्वा चमसं भक्षयित्वा समस्तोपस्थानं कृत्वा.

*

*

*

*

प्रस्वानासो नवर्चं च उपहव्ये निरुक्तके ।

वाजपेये तथैवोक्तं कल्पकारेण तत्र तु ॥

समाप्तो वाजपेयः ॥

अतिरात्रस्य कर्म षोडशिसाम्न ऊर्ध्वं रात्रिपर्यायैः स्तुवीरन् ।

*

*

*

*

सन्धौ च सन्धिषा(सा)म्नां च सपराचीति विश्रुतिः ।

पृथक्चैभ्यो हिङ्कारं तिरोऽहस्येति चक्रतुः ॥

अतिरात्रं समाप्तम् ॥

ज्योतिष्टोमस्याप्तोर्यामसंस्था विद्यन्ते(ते) ।

ज्योतिरसौर्यामसंस्था चतुष्टोमसमन्विता ॥

अतिरात्रं यथापूर्वं सन्ध्यन्तं कृत्वा .

End :

समन्त्रकेसर्वपृष्ठासौर्यामं सम्पूर्व(र्ण)म् । अग्निष्टोमाद्यसौर्यामपर्यन्तं सम-
न्त्रकप्रयोगस्समाप्तः ॥

No. 1117. सोमप्रयोगः.

SÔMAPRAYÔGAH.

Pages, 21. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 31a of the MS. described under No. 1049.

Contains the Prayôga relating to six Sôma sacrifices, viz., Ukthya 31a, Śōḍaśi 32b, Atyagniṣṭōma 33b, Atirātra 34a, Aptōryāma 35b, and Sarvapṛsthāptōryāma 36a.

Beginning :

उक्थ्यणोडश्यतिरात्रोऽसौर्यामस्याग्निष्टोमविकाराः । तेषामग्निष्टोमवत्
कल्प उक्ताश्च विकारा यथासदः । क्रतुकरणं क्रतुपशवः । उक्थ्यग्रह-
स्तृतीयसवने गृहीतव्या इत्यर्थः । तस्य कर्मोच्यते । सोमेन यक्ष्ये—ज्यो-
तिष्टोमेनोक्थ्येन बृहत्साम्ना द्वादशशतदक्षिणेन पशुमान् भूयासमिति
सङ्कल्पः.

End :

दिने दिने परिहरेन्निशायां वसतीवरीः ।

इत्यादि सौमिकं कर्म सुब्रह्मण्यां विनो निशि ॥

महारात्रे प्रबोधादि नित्यं सौमिकमाचरेत् ।

अहन्यहन्येवमेव घृतन्यक्तानि सर्वशः ॥

विश्वजित्यतिरात्रे तु पृष्ठानां धर्ममाचरेत् ॥

No. 1118. सोमकारिका.

SŌMAKĀRIKĀ.

Pages, 40. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 116 of the MS. described under No. 1098.

Complete.

The author is Vāsudēvadīkṣita. The work contains in verse the Prayōga relating to Sōma sacrifices.

Beginning :

आपस्तम्बमुनिं नत्वा वासुदेवाध्वरी सुधीः ।
 दर्शादिकल्पसूत्रा(णां) कारिकास्तनुते शुभाः ॥
 सोमेण(न) यक्ष्यमाणस्य यस्य पित्रादयस्त्रयः ।
 नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमपः ॥
 कात्यायन(नो) द्विपुरुष(षं) सो(म)विच्छेदने सति ।
 विच्छिन्नसोमप इति कात्याचार्य(स्तु) मन्यते ॥
 आलभेत सं ऐन्द्राग्रमवशीर्णगवं पशुम् ।
 कलौ युगे भवेच्छागो भरद्वाजमुनेर्मतात्(तम्) ॥
 यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रिपुरुषम् ।
 स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यश्चैव वृषलीपतिः ॥

End :

तत्र कालातिक्रमेऽपि न प्रायश्चित्तमिष्यते ।
 नैवारम्भोऽग्निहोत्रस्य रात्राविति तु के चन ।
 रात्रावपि तदारम्भस्सम्प्रदायातु(त्तु) लभ्यते ॥

Colophon :

इति श्रीसर्वतन्त्रस्वतन्त्रेण श्रीवासुदेवदीक्षितविदुषा विरचितास्सोमकारि-
 कास्समाप्ता(ः)[नि] ।

No. 1119. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 176. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Complete.

Contains the Prayōga connected with the five Praśnas, 10 to 14, of Āpastambaśrautasūtra. It treats of the Agniṣṭōma-sacrifice, which is one of the seven Sōma-sacrifices. The five Praśnas treating of this sacrifice are sometimes called Sōmapancaka.

Beginning :

सोमप्रयोग उच्यते । वसन्ते पौर्णमास्याममावास्यायां वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रमः कर्तव्यः । एका दीक्षा (इति) पक्ष एकादश्यामुपक्रमः, तिस्रो दीक्षाः (इति) पक्षे नवम्यामुपक्रमः । यस्य पित्रादयोऽनिष्टप्रथमयज्ञाः स ऐन्द्राग्नेनेष्टाथाश्विनेनेष्टाथ सोमेन यजेतापि वाग्नीषोमीयस्योपालम्भ्यौ कुर्यात्तत्रैवं सङ्कल्पः ।

End :

वाचस्पतये ब्रह्म . दम् । तम . . परित्यज्य सङ्कल्पं करोति-
सायमग्निहोत्रं होष्यामि । धृष्ट्यादानादिमार्जनान्तं काले प्रातर्होमः ।
सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ॥

Colophon :

सोमपञ्चकं समाप्तम् ॥

No. 1120. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $20 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 145. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Complete.

The Prayōga herein is in accordance with the five Praśnas of Apastambaśrautasūtra, 10 to 14.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Agniṣṭōmā-vabhṛtaprayōga 74a.

Beginning :

शो(सो)मेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणानार्षेयानृत्विजो वृणीते—यूनस्थविरान् वानूचानानूर्ध्ववाचोऽनङ्गहीनान् । तेभ्यस्सोमं प्राह—त्रिपूर्ष(रुष)विच्छिन्नसोम-पीथसधा(न्धा)नार्थम् ऐन्द्राग्रं पशुं दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम् आश्विनं पशुञ्चाग्नी-षोमीयेण सहोपलम्भ्यौ कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये ।

End :

वाचस्पतये ब्रह्मण इदं, ततोऽग्नित्यागः, ततः सायमग्निहोत्रं होष्यामि । धृष्टिरसि इत्यादि भूर्भुवस्सुवरिति सादनं काले प्रातर्होमं(मः) सन्तिष्ठ-तेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ॥

भावनामसंवत्सरमार्गशिरबहुलद्वादशीसोमवासरे सोमपञ्चकं सम्पूर्णम् ॥

No. 1121. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAH.

Pages, 88. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1067.

Contains the Prayōga of the Agniṣṭōma-sacrifice as dealt with in Praśnas 10 to 12. That of the remaining two Praśnas are contained in the MS. described under the next number. Same as the last.

Beginning :

सोमेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणानार्षेयानृत्विजो वृणीते—यूनस्थविरान्वानूचानानूर्ध्ववाचोऽनङ्गहीनास्तेभ्यस्सोमं प्राह । अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वामो दर्मन्धारयमाणः.

*

*

*

*

अथ यजमानो द्रव्यनिर्देशं करोति । अथ मन्त्रवरणम् । सोमेन यक्ष्यमाणः ।

(एकादशप्रश्नप्रारम्भः)

प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्नमावास्यायां पौर्णमास्यां वा पूर्यमाणपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे तूष्णीं काण्टकीं समिधमाधाय युञ्जते मन उत युञ्जते धिय इति चतुर्गृहीतं जुहोति ।

*

*

*

*

द्वाभ्यां गार्हपत्यमुपतिष्ठन्ते इमं षु त्यमस्मभ्यं सनिम् । गायत्रन्न-
वीयांसम् । अग्ने देवेषु प्र वोचः । आहवनीये जुहोत्युपतिष्ठन्त
इत्येके ॥

(द्वादशप्रश्नप्रारम्भः)

आहवनीये प्रणयनीयमिधमादीप्य सिकताभिरुपयम्य अग्रये प्रणी-
यमानायानुब्रूहि उद्यम्याग्निमाहवनीये उद्यतहोमं जुहोति ।

End :

विष्णोरराटमसि । इरावती धेनुमती । प्रोक्ष्य बर्हिस्त्रिर्वेदिं प्रोक्षति
आहवनीये प्रणयनीयम् ॥

No. 1122. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Pages, 128. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1066.

Contains the Prayōga of the Agniṣṭōma - sacrifice as described in Praśnas 13 and 14. This completes the work described under the last number.

Beginning :

महारात्रे ब्रह्मणि सहबुध्वाचान्तोऽध्वर्युः । अग्ने नय . विधेम ।
आग्नीध्रमण्टपमभिमृशति । इदं विष्णुर्वि . सुरे । हविर्धानम् । अग्न
आयूष्पि पवसे . . . दुच्छुनाम् । सुचः प्रचरणीं वाजिनपात्रञ्च ।
आ वायो भूष . . . पूर्वपेयम् । वायव्या वि . . . आ-
घाये अग्निमिन्धते ।

End :

इदं विष्णुः . . . समूढमस्य पांसुरे स्वाहा । अन्तर्वे-
द्यूर्ध्वस्तिष्ठन् जुहोति । विष्ट(ष्ण) व इदम् ! सा यावद्रात्रेस्सन्तिष्ट(ष्ठ)ते ।
अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति । काले प्रातर्होमं (मरु)सन्तिष्ठते । नाग्निष्टोमोऽ
ग्निष्टोमः ॥

No. 1123. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Pages, 176. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 14a of the MS. described under No. 1051.

Complete.

This also closely follows Āpastambaśrautasūtra, Praśnas 10 to 14. This is like the last.

No. 1124. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 198. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Complete.

This Prayōga of the Agniṣṭōma-sacrifice resembles that which is given in another work of the same name, described under No. 88 of the India Office Library Catalogue.

Beginning :

आगूर्विद्युत्प्रचकवरणं तेन होतृन् वृणीते
मन्त्रैः पर्कस्सुरगणनुतिश्चाद्धमारोप्य याति
एधं यष्टुर्मथनविभजेऽग्निर्यजुर्भिः प्रणीते
सोमे वेक्षस्त्वजिनविहृतिस्सप्तहोताहुति(ः)स्वे ॥
आज्यकुम्भयवव्रीहीन् तण्डुलान्वा तथाञ्जनम् ।
नवनीतं त्रिवृत्पृथ्वी विषाणं जालमेव च ॥
योक्रन्दण्डञ्च वस्त्राणि तन्तुदर्भास्तथैव च ।
भूमपुञ्जिलसोमांश्च कृत्तिः कृष्णमृगस्य च ॥
पात्राणि परशुर्दात्रं कार्ष्णाजिनधवित्रकम् ।
रुक्मापूर्णास्तुका(स्सुच ?)श्चैव व्रतार्थं चमसद्वयम् ॥
लौकिक्यावरणी नेयौ यागार्थगमने तथा ।

अपरेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्पङ्करोति — त्रिपूरुषविच्छिन्नसोमपीथसन्धानार्थम् ऐन्द्राग्रं पशुं दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम् आश्विनं पशुञ्चाग्नीषोमीयेण पशुना सहोपालम्भ्यौ कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसान्नैकविंशतिदक्षिणेन तेन श्रीपरमेश्वरं प्रीणयानि । एवं पत्नी कुर्वती सोमेन यक्ष्ये । विद्युदासि । द्विः ममास्मिन् ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे । वृतोऽस्मि करिष्यामीति सोमप्रवाकः । यजमानः.

End :

इदं विष्णुः . सुरे स्वाहा विष्णव इदम् । अथ सांयमग्निहोत्रं जुहोति । काले प्रातर्होमस्सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ।

* *

*

*

*

अग्निहोत्रमारप्स्यमाणो दश होतारं होष्यामि । चित्तिस्त्रुक्—आ-
स्मासु नृम्णं धात्स्वाहा वाचस्पतये ब्रह्मण इदम् ॥ अथाग्निहोत्रम् ॥
भावसं . . . भाद्रपदशुद्धसप्त ॥

No. 1125. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $18\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 120. Lines, 8
on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance,
old.

Complete.

Contains the Prayōga of the Agniṣṭōma-sacrifice (as in the
above mentioned five Praśnas, 10—14).

Same as the last.

No. 1126. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 180. Lines, 7
on a page. Character, Grantha. Condition, much injured.
Appearance, old.

Complete.

Same as the preceding.

No. 1127. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Substance, paper. Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{5}{8}$ inches. Pages, 77. Lines, 20 on a
page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.
Copied for the Library in 1894.

Complete.

Contains the portion relating to the Yajamāna of the sacrifice. This is said to have been composed by Puruṣōttamabhaṭṭa, son of Dēvarājārya.

Beginning :

यज्ञेश्वरं विभुं देवं यज्ञानां फलदायिनम् ।

श्रीभूमिनीलासहितं नौमि सर्वार्थसिद्धये ॥

पुरुषोत्तमभट्टेन देवराजार्यसूनुना ।

अग्निष्टोमादिक्लृप्तिस्सुस्पष्टं क्रियतेऽधुना ॥

अग्निष्टोमप्रयोगः तत्र याजमानम् अग्निदेवो देवहोतेति अमुक-
शर्मणः सोमो भविष्यति इत्युक्ते तत्रभवतौद्गात्रं कर्तव्यमित्युक्ते उद्गाता
आधानादिषु कर्मसु क ऋत्विजः नारायणशर्मादय इत्युक्ते उद्गाता के
याजयन्ति ते चान्ये च इत्युक्ते उद्गाता.

End :

इं चारवगिशेराम्नपाश्रुखूतान आ ऊपा ऊप् चाखिरोमिहाइ । इति यज्ञ-
पुच्छं सर्वक्रतूनां समानम् ॥

Colophon :

इत्यग्निष्टोमप्रयोगः ॥

No. 1128. अग्निष्टोमप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 251. Lines, 6
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
old.

Incomplete.

The first and the last leaves are injured. The work is similar
to the last.

Beginning :

त्रिपू(रु)षसोमपीथविच्छेदार्थम् ऐन्द्राग्रं पशुं दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम्
आश्विनं पशुञ्च अग्नीषोमीयेन पशुना सहोपालभ्यं(म्भ्यं) कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये ।
ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना एकविंशतिदक्षिणेन तेन परमेश्वरं
प्रीणयानि ।

End :

यमिन्द्रमाहुर्वरुणं यमाहु(र्यं मित्रमाहु)र्यमु सत्यमाहुः । यो [दवानां] देवा-
नान्देवतप(म)स्तपोजाः । तमा(स्मा)इन्द्राय सुतमा(जु)होमि स्वाहा इन्द्रायेदम् ।
वषट्कृते जुहोमीति स्वाहा व(ष)डिन्द्राय । अग्रये स्विष्टकृत इदम् । वषट्-
कृतानुवषट्कृते हुत्वा हरति भक्षम् । तं भक्षयथ प्रवर्ग्यकर्तरस्तस्यारण्येऽनु-
वाक्यो भक्षमन्त्रः होताध्वर्युर्ब्रह्मा प्रतिप्रस्थाताग्नीध्रजमानश्च ॥

No. 1129. अग्निष्टोमप्रयोगः.**AGNISTÔMAPRAYÔGAH.**

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 192. Lines, 5
on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appear-
ance, old. The first two leaves are half torn.

Contains the Prayôga according to the Śrautasūtra, Praśnas
13 and 14. The latter part, however, is incomplete.

Beginning :

महारात्रे बुध्वा महारात्रे बुध्यमानेषु=ब्रह्मा बुद्धा (अग्ने नय सुपथा)
राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् । युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो
भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम ।

End :

तस्य(ऽ)मेव स्थाल्यां सन्निष्कासितायां श्रपयति । तद्वर्हिस्तन्मे क्षणम् ।
श(ऽ)लमुखीये प्रचरन्ति । उत्तरेण गार्हपत्यमित्यादिप्रस्तरमानी(य) पूर्वास्मिन्नि-
दधाति बर्हिषि निदधाति । अत्र व्रतप्रवेशनम् । प्रस्तराहरणादिपात्रसादन-
काले प्रायणीयाय स्थालीञ्च स्फ्यञ्च द्वन्द्वमितराणि प्र ॥

No. 1130. चयनप्रयोगः.

CAYANAPRAYĪGAH.

Pages, 121. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 10a of the MS. described under No. 1055.

Contains the Prayōga relating to the two Praśnas, 16 and 17, of Āpastamba-Śrauta-Sūtra, which treat of the construction of altars and of the rites connected therewith.

Beginning :

चयनप्रयोग उच्यते—अग्निञ्चेप्यमाणः । अग्निरितीष्टकाकृतं स्थण्डिलमुच्यते तञ्चेप्यमाणस्यहादिदीक्षापक्षे उखासम्भरणप्रभृत्यामिक्षापर्यन्तानि कर्माणि वसन्ते यथा भविष्यन्ति पर्वण्युखासम्भरणपक्षे एकाष्टकायाञ्चेत्तस्यामुखासम्भरणं पश्चिध्यादि सर्वं वसन्ते चतुरो मासा । इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकायाञ्च लभ्यते ।

साग्निचित्यस्य क्रतोः प्रयोग उच्यते—पर्वणोरेकाष्टकायां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति—द्वादशाहेनाहीनभूतेन साग्निचित्येन सर्वपृष्ठेन सर्वस्तोमेनान्वहं द्वादशशतदक्षिणेन प्रजायेयं स्वर्गं लोकमवाप्नुवानि । विद्युदासि । अस्मिन्नहीनभूतद्वादशाहे सोमप्रवाकं त्वां वृणीमहे । भविष्यामि । सोमप्रवाक सोममृत्विग्भ्यः प्रब्रूहि । देवदत्तशर्मणो द्वादशाहो भविष्यति तत्रभवताध्वर्यवं कर्तव्यमित्यादि ।

End :

अग्निचित् वर्षति न धावेत् । यस्माद्देशाद्भावनं कृतं तत्स्थानमावर्तयते । वायव्येन पशुनेष्ट्वा संवत्सरादर्वाक् सोमेन यजेत नान्यस्यामपि स्त्रीणामुपगमनं क्षत्रियवैश्यविषयं पक्षिमांसप्रतिषेधश्च ॥

Colophon :

पर्याप्तोऽयं साग्निचित्यः क्रतुः ॥

*

*

*

*

No. 1131. चयनप्रयोगः.

CAYANAPRAYÔGAH.

Pages, 111. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 217a of the MS. described under No. 237.

Complete.

This work gives the ritualistic procedure relating to the seven kinds of Cayana or the arrangement of bricks for building the altar; viz., Vikṛtisarvakratu 217a, Kāthaka-Sāvitra 223a, Nācikēta 229a, Caturhōtriya 230b, Vaiśvasṛja 231b, Maitrāvaruṇa 233a, Ārunakētuka 234a. The colophon at the end of the work attributes it to the authorship of Rāmacandrādhvarīndra.

Beginning :

अथ चयनप्रयोगः । विकृतिषु सर्वेषु क्रतुषु चयनं प्रकृतावपि केचिदिच्छन्ति । प्रथम(मं) प्रवर्ग्योपसदौ कृत्वा सुब्रह्मण्याह्वानं षडहे पञ्चाहे चतुरहे त्र्यहे द्व्यहे श्वस्सुत्यामिति विशेषः । आह्वानान्ते महाग्निं चिन्वन्ति तस्मिंश्चीयमाने पश्चिमेन पुच्छं गत्वा दक्षिणेऽपिकक्षे तिष्ठेत् । अपिकक्षः आत्मपक्षयोः सन्धिप्रदेश इत्यर्थः ।

End :

इरा ५ इद १ त्राणि पूरू २३ भो २ हि १० मा इजा १२ सा ३२३४ औ ५ होवावा ३२३४ सू ५.

Colophon :

इति श्रीविकृतिसर्वक्रतुषु चयनप्रयोगस्समाप्तः ॥

Beginning :

काठकचयने सावित्रम्—

अथ काठका उच्यन्ते । प्रथमं तावत् सावित्रकर्मोच्यते । सावित्रमिति चित्योऽग्निः पशुबन्धे विधीयते । अमावास्यायां पौर्णमास्यां चतु-

दर्श्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पः—ऐन्द्राग्नेन निरूढपशुबन्धेन यक्ष्ये । समारोप्य देवयजनं गत्वा मथित्वोपावरोह्यायतने निधाय, विद्युत् । अथाग्निसङ्कल्पः—सावित्रमग्निं चेप्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानिति उक्त्वा शर्कराणामुपकल्पनं पञ्चाशीतिशतमित्यादि ।

End :

मन्त्रेण प्रतिग्रहः समुत्क्रम्येत्यादिनिरूढपशुबन्धवत् ब्राह्मणतर्पणान्तम् अनन्तरे सौत्रामण्या वा पशौ नित्ये काम्ये चाहीने सत्रे विधीयते । सन्तिष्ठते सावित्रः ॥

Beginning :

काठकचयने नाचिकेतम्—

एतेन नाचिकेतव्याख्यानम्—तस्य कर्म चतुर्दश्यां वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा, विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्पः—पुनः प्राणानायम्य नाचिकेतमग्निं चेप्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानीति । उपकल्पनकाले एकविंशतिहिरण्येष्टकाः तत्सङ्ख्या शर्कराणां वोपकल्पनम् ।

End :

अग्निर्मे वाचि श्रितः । अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गोपाः इत्यनुवाकसमाप्तेर्ब्रूयात् । अग्निरौपयजानीत्यादि समानं सावित्रवत् मैत्रावरुण्यामिक्षा च ॥

समाप्तो नाचिकेतः ॥

Beginning :

काठकचयने चातुर्होत्रियम्—

एतेन नाचिकेत(तेन)चातुर्होत्र(ः)व्याख्यातः—तस्य कर्म चतुर्दश्यां वा प्रातः . . . पशुसङ्कल्पः, समारोप्य देवयजनं गत्वा निधाय, विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्पः—चातुर्होत्रमग्निं चेप्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानीति । यावत्पदं हिरण्येष्टकाः यजुष्मत्यः.

End :

एवं षडशीतिसप्ततिः स्वयमातृणादिब्राह्मणतर्पणान्तं नाचिकेतवनी-
(वन्मै)ता(त्ता)व[I]रुण्यामिक्षा च ॥

समाप्तश्चातुर्होत्रः ॥

Beginning :

काठकचयने वैश्वसृजम्—

एतेन चातुर्होत्रेण वैश्वसृज(जं)व्याख्यातः (तम्)—तस्य पूर्ववत्कल्पः ।
चतुर्दश्यां प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा पशुसङ्कल्पः, समारोप्य दे . . . निधाय,
विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्पः—वैश्वसृजमग्निं चेप्ये स्वर्गं लोकमावाप्नवा-
नीति । द्विचत्वारिंशद्विरण्येष्टकाः तावतीश्शर्करा वाभ्यक्ताः पूर्ववद्दधिमध्वा-
दीनामुपकल्पनम्.

End :

तस्माद्विश्वसृजोम् । विश्वमेनाननुप्रजायते । समानलोकतां यन्तो(म्) । य
एतदुपयन्ति । ये चैनत् . येभ्यश्चैनत्प्राहोम् ॥

Beginning :

काठकचयने मैत्रावरुणम्—

मैत्रावरुण्यामिक्षेष्ट्या यक्ष्ये । विहरणादि । अद्य यज्ञाय । इमामूर्जम् ।
आमिक्षां हविः । इषे त्वा ऊर्जे त्वा इमां प्राचीं पशुपामहं व्रतप्रवेशः
पयस्वतीः आदित्योपस्थानान्ते उत्तरेण गार्हपत्यमित्यादि.

End :

अन्वाहार्यो दक्षिणासः स्रावान्ते वाजिनयागः । चातुर्मास्येषु वैश्वदे-
वपर्वण्युक्तं यज्ञशंश्चमवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् ॥

Beginning :

काठकचयने आरुणकेतुकम्—

यो ब्रह्मणे सृष्टिविधायिने पुरा

महाजले स्वान्तनुमाश्वदर्शयन्(त्) ।

सहस्रशीर्षाक्षिपदाय पूरुषा-

भिधाय कूर्मारुणकेतवे नमः ॥

अथापस्तम्बीयारुणकेतुकाग्रेः प्रयोगो वक्ष्यते । तत्तादावारुणकेतुकशब्दस्य निर्वचनम् । तं वा एतमरुणाः केतवो वातरशना ऋषयोऽचिन्वन् । तस्मादारुणकेतुक इति । तत्तापस्तम्बः । आरुणकेतुको ब्राह्मणव्याख्यात इति अस्यार्थः आरुणकेतु(क)ः पञ्चमः काठको नित्यः स ब्राह्मणव्याख्यातः प्रायेण ब्राह्मणो व्याख्यात इति । केभ्यः पञ्चमः कथं नित्य इत्यत आह.

End :

व्रतं समाप्य कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा ब्राह्मणान् भोजयेत् । सन्तिष्ठत आरुणकेतुकः ।

वहेरारुणकेतुके(तो)र्यत्प्रयोगस्य निरूपणम् ।

प्रणीतं रामचन्द्रेण पुरुषः तेन तुप्यन्ति(तु) ॥

Colophon :

इति श्रीवेदविहितसकलधर्मानुष्ठानतत्परसमस्तदेवश्रवणप्रवर्तकश्रीमहोपाध्यायरामचन्द्राङ्गवी(ध्वरी)न्द्रेण विरचितापस्तम्बीयारुणकेतुकाग्रेः प्रयोग(र)समाप्तः ॥

No. 1132. आरुणकेतुकचयनम्.

ĀRUNAKĒTUKACAYANAM.

Pages, 7. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 61a of the MS. described under No. 1048.

Complete.

Ritual relating to the Ārunakētukacayana, one of the seven kinds mentioned under the last number.

Beginning :

एतेनारुणकेतुको व्याख्यातः—यावन्मात्रमवीष्टका लोकम्पृणाश्चतस्रः
स्वयमातृण्णाश्चाप एव पुष्करपर्णं रुक्मं कूर्मं हिरण्मयं पुरुषमित्यातपन्ति ।
वर्ष्यादि यथा समाम्नातं पल्वल्या अशोष्या इत्युक्तमुत्तरवेद्या निवपनकाले
तूष्णीं जानुदग्धीं खात्वान्यत्र मृदं निदधाति ।

End :

इदं सर्वमिति ब्राह्मणं ब्रह्म वा आपो यदाप उपधीयन्ते ।
ब्रह्म चैतदात्मन्धत्ते । ब्रह्मणस्सायुज्यमाप्नोति । य एतमग्निं चिनुते । सन्ति-
ष्ठत आरुणकेतुक आरुणकेतुकः ॥

विक्रमोर्जसिताष्टम्यां लिखत्यारुणकेतुकम् ।

No. 1133. लोष्टचयनम्.

LÔSTACAYANAM.

Pages, 16. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 280b of the MS. described under No 237.

Complete.

This treats of the ceremony of arranging clods of earth on the spot where an Agnihōtrin has been cremated.

Beginning :

महाग्निचितः काठकचितो वा लोष्ट(ष्ट)चयनं कुर्यात् । दशाहप्रभृति
अयुङ्क्ष्वहस्सु अहोरात्रार्धमासमासर्तुसंवत्सरे वा लोष्टचितिः कर्तव्या ।
चितिदिनात्पूर्वेद्युः कर्ता स्म(श्म)शानदेशं गत्वा प्राचीनावीती
प्राणानायम्य पितुर्गोत्रस्य शर्मणः लोष्टचयनं करिष्ये इति सङ्कल्प्य
षड्वपक्षमाश्रित्य प्रयोगः.

End :

तूष्णीमाहवनीये जुहोति । प्रजापतय इदम् । एष विधिर्विधुर-
स्याहिताग्नेरपि ॥

समाप्तः

स्त्रीणां सापिण्ड्यादिनिर्णयः । स्त्रीणां भर्तृसापिण्ड्यमेव कार्यम् ।
 न तु श्वशुरादिसापिण्ड्यम् । तथा च सुमन्त(न्तुः)—
 भ(र्तुः)पित्रादिसापिण्ड्यं भर्त्रैकेन सह स्त्रियाः ।
 अनपत्यास्त्रिया एतदिति यत्तत(द)साम्प्रतम् ॥

Colophon :

लोष्टचयनं समाप्तः(सम्) ॥

No. 1134. चयनोपस्थानम्.

CAYANŌPASTHĀNAM.

Pages, 24. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 46a of the MS. described under No. 1039.

Complete.

The final prayer in the Cayana - rite, as used in the various sacrifices and as adapted to the various castes.

Beginning :

तत्र ज्योतिष्टोमो द्विविधः रथन्तरपृष्ठको बृहत्पृष्ठकश्चेति । तत्र ब्राह्मणस्य प्रथमे ज्योतिष्टोमप्रयोगे रथन्तरमेव पृष्ठं द्वितीये बृह(त्) तृतीये रथन्तरमित्येवमजामित्वाय बृहद्रथन्तरयो(र्व्य)त्यास इत्याहुः । आर्षेय-कल्पे न तु त्रयो वर्णाल्पा इत्यादिना ब्राह्मणस्य सर्वदा रथन्तरमेव पृष्ठं क्षत्रियस्य बृहदेवेत्युक्तम् । अत्र बृहत्पृष्ठस्तु ज्योतिष्टोमस्थेत्थं प्रयोगः प्रदृश्यते ।

End :

अस्य च गानप्रकारः पूर्वस्मिन् ज्योतिष्टोमे प्रवर्गोद्भासान्ते प्रदर्शितः । रथचक्रादिषु द्वयनेषु पक्षपुष्कश्चाद्यभावेन तत्तत्प्रदेशे गानमिति विशेषः । समान अग्निष्टोमेन इति साग्निचित्यस्य विशेषः ।

Colophon :

चयनोपस्थानं समाप्तम् ॥

No. 1135. सावित्रम्.

SĀVITRAM.

Pages, 15. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 99a of the MS. described under No. 1035.

Complete.

This is also a work on Agnicayana.

Beginning :

सावित्रं स्वर्गकामश्चिन्वति । पशुबन्धैश्चीयते । पशुबन्ध . . . . .
मात्मन्यरण्योर्वाग्निं समारोप्य यागदेशं गत्वा उद्धृत्यावोक्षयायतने निधायो-
पावरुह्य विद्युदसि . मि.

End :

वाजिनां भक्षो अवत्विति भक्षणमन्त्रः । हविश्शेषभक्षणादि इदं
हविरिति यजमानभागं(ग) प्राशनम् । यज्ञो बभूव यज्ञशं च मे वर्जं
ब्राह्मणतर्पणान्तम् ॥

Colophon :

सावित्रं पर्याप्तम् ॥

No. 1136. चयनानुक्रमणिका.

CAYANĀNUKRAMANIKĀ.

Pages, 50. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 33a of the MS. described under No. 1076. This
leaf is, however, wrongly numbered as 25.

Complete.

This gives the order of the Mantras to be recited and of the rites
to be performed in a Cayana-ritual.

Beginning is wanting.

Beginning :

सजूर्ऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूरादित्यैः सजूर्देवैर्व . . . . मिह
त्वा तया । सजूर्ऋतुभिः सजूर्विधाभिः सजूर्विश्वेदेवैः सजूर्देवैर्वयो . .

मिह त्वा तया । सजूरऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूर्देवैस्सजूर्देवैर्वयो . .
मिह त्वा तया । पञ्चर्तव्या आश्विनीरनूपदधाति । प्राणं मे पाहि
तया ।

End :

अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति काले प्रातर्होमः सन्तिष्ठतेऽग्निः ।
अग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्युर्वा मैत्रावरुण्यामिक्षा च ॥

Colophon :

चयनानुक्रमणिका समाप्तः(त्ता) ॥

No. 1137. सोमहौत्रम्.

SÔMAHAUTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 203. Lines, 6
on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance,
old.

This codex contains also 6 pages of Ādhānaprayōga, which
begins on fol. 103a, wrongly numbered as 106. It is fragmentary.
Incomplete.

This contains directions for the sacrificial priest, known as Hōtr,
in respect of the performance of Sōma-sacrifices.

Beginning :

सोमस्य प्रयोगः सोमप्रवाकेन क्रियते । तदा सोमप्रवाकं पृच्छेत्
को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा अग्निर्मे(र्म इ)ति वृतो होता महम्मे
वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्तोमम्मे वोचः क्लृप्तिम्मे वोचो भुक्तिम्मे
वोचस्सर्वम्मे वोचस्तम्मा(न्मा)वतु तम्मा(न्मा) विशतु तेन भुक्षिषीय
इति जपित्वा अग्निष्टे होता स नेति हौत्रमभ्युपगच्छेत् । मधुपर्कः विष्टरः
पाद्यमर्घ्यमाचमनीयं, मधुपर्कः गौर्विष्टरो विष्टर इति यजमानेनोक्ते,
होता—अहं वर्ष्म सजातानां विद्युतामिव सूर्यः इदन्त्वमसि (धि)तिष्ठामि
यो मा कश्चाभिदा(स)ति इत्युदगग्रे विष्ट्र(ष्टर) उपविशेत् । पाद्यमिति त्रिः पादप्र

क्षालनम् अर्घ्यमिति त्रिः प्रतिगृह्य प्रोक्ष्य आचमनीयमिति त्रि
अपामेकदेशं हस्तेन गृहीत्वा अमृतोपस्तरणमसीति पिबेत्.

End :

स्वेषु क्षयेषु वाजिनोम् । यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः । तानि
धर्माणि प्रथमान्यासन् । ते ह नाकं महिमानस्सचन्त(न्ते) यत्र पूर्वे साध्या-
स्सन्ति देवो त्रिः ॥

No. 1138. सोमहौत्रप्रयोगः.

SÔMAHAUTRAPRAYÔGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 93. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured.
Appearance, old.

Incomplete.

This is a work like the last with a few variations in reading.

No. 1139. सोमहौत्रम्.

SÔMAHAUTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 113. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Complete.

A work similar to the last.

Beginning :

अथैतस्या रात्रेर्विवासकाले प्राग्वयसां प्रवादात्प्रातरनुवाकायामन्वितः
वाग्यतः तीर्थेन प्रसाद्य सवनीयस्य पशोस्सप्तदश सामिधेन्यः । वार्त्तन्ना-
वाज्यभागौ अग्निः पशुदेवता वनस्पतिः पृषदाज्यदेवता इन्द्रो वसु-
मान् प्रातस्सवनदेवता.

End :

अयाश्चेत्यादि हुत्वा ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोपाचि ते नमश्च
यत्तेस्यो(न्यू)नं तस्मै त उपयत्तेऽतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

Colophon :

सोमहौतं सम्पूर्णम् ॥

युवाब्दे मार्गशीर्षे च शुक्लपक्षे द्वितीयके ।
स्थिरवासरसंयुक्ते सोमहौतं लिखेदहम् ॥(?)

No. 1140. सोमहौतप्रयोगः.

SÔMAHAUTRAPRAYÔGAH.

Pages, 151. Lines, 16 on a page.

This is simply a copy of the MS. described under No. 1137, made in 1895. This begins on fol. 113*a*. of the MS. described under No. 1058.

On fol. 188*b* begins a work called Ādhānaprayōga extending over 5 pages. As the MS. is fragmentary, no extract is given.

No. 1141. पौण्डरीकहौतम्.

PAUṆḌARĪKAHAUTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 17 $\frac{3}{4}$ × 1 $\frac{3}{4}$ inches. Pages, 233. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Contains the हौत्रशस्तसूक्त used in the Paṇḍarika sacrifice.

Begins on fol. 1*a*. The other work herein is R̥gvēdārūṇānu-kramaṇikā 118*a*.

Beginning :

उपप्रयन्तो अध्वरं—ग्रये । आरे—ण्वतोम् । यः स्त्री—ष्टिषु । अर-
गयोम् । उत—जनि । धनम्—रणोम् । यस्य—तये ।

*

*

*

*

स त्वमग्रे सौभगत्वस्य विद्वा नस्माकमायुः प्र तिरेह देवोम् । तन्नो
मिलो वरुणो मामहन्तामदितिसिन्धुः पृथिवी उत द्योम् ॥

पौण्डरीकहौलशस्त्रसूक्तानि समाप्तानि ॥

यस्सत्ताह(१) विश्वचर्षणी(णि)रिन्द्रन्तं हूमहे वयम् । सहस्रमुष्म(५)तु-
विनृम्ण सत्पते भवा समत्सु नो वृधोम् । बाधसे जनान्वृषमेव मन्युना वृषौ
मिल्ह[१] ऋचीषम.

End :

अध्वर्युणाहृतमुक्थ्यपात्रमुपहूय भक्षयति । वाग्देवी सोमस्य तृप्यतु ।
सोमो मे राजायुः प्राणाय वर्षतु । स मे प्राणस्सर्वमायुर्दुहां महत् ।
तूष्णीमुत्तरं भक्षयित्वा । आत्माभिर्मर्शनं कृत्वा । सन्तिष्ठते निष्कैव-
ल्यम् ॥

Colophon :

वृहतीसहस्रं समाप्तम् ॥

No. 1142. इष्टिहौत्रम्.

ISTHAUTRAM.

Pages, 19. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 60a. of the MS. described under No. 929.

Complete.

A work similar to the last in respect of subject-matter.

Beginning :

अस्या इष्टेः पञ्चदश सामिधेन्यः । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । अग्निर्विष्णु-
रग्रीषोमाविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवताः इति पौर्णमास्यां, वृधन्वन्तावाज्य-
भागौ । अग्निर्महेन्द्रश्च प्रधानदेवते इत्यमावास्यायाम् । सिष्टकृत्प्रयाजा-
दयोऽङ्गदेवताः ।

End:

अग्निर्विद्वान् स यजात् सेदु होता सो अध्वरान् स ऋतून् कल्प-
याति वैषट् ॥

Colophon :

इष्टिहौत्रं समाप्तम् ॥

No. 1143. होतृप्रयोगः.

HÔTRPRAYÔGAH.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 53. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
old.

Begins on fol. 46a. The other works herein are Ūmāmahē-
śvarapūjā 1a, Āśvinasahasram 3a. Contains directions for the
Hōtr priest in connection with the sacrifices—Sarvapṛsthāp-
tōryāma (46a) and Ukthya (61a.)

Beginning :

अथ सर्वस्तोमस्य सर्वपृष्ठातोर्यामस्य होतृप्रयोग उच्यते । दीक्षि(क्ष)-
णीयाद्यग्नीषोमीयान्तं प्रकृतिवत् । सवनीये विशेषः सवनीयानां पशूनां
सप्तदश सामिधेन्यः । वा . गौ । अग्निस्सरस्वती सोमः पूषा
बृहस्पतिर्विश्वे देवा इन्द्रो मरुत इन्द्राग्नी सविता वरुणश्च पशु-
देवताः ।

*

*

*

*

उक्थ्यस्य होतृप्रयोगः । को यज्ञ इत्यादि । न प्रवर्ग्यः सवनी-
यपशुरैन्द्राग्रवत् । न दधिघर्मम् । अग्निमारुतान्तमाग्निष्टोमवत् ।

End :

पिबास्यन्धो . मदायावौ सोमस्याग्रे वीहि वौ ॥

Colophon :

होतुरुत्तमपर्यायस्समाप्तः ॥

No. 1144. दर्शपूर्णमासेष्टिहौत्रम्.

DARŚAPŪRNAMĀSĒṢṬIHAUTRAM.

Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 40. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1101.

Complete.

Ritualistic directions for the Hōtr priest in relation to the Darśapūrṇamāsa sacrifice.

Beginning :

होतरेहीत्युक्तेऽध्वर्युः । होता—अस्या इष्टेः पञ्चदश सामिधेन्यः ।
वार्त्रन्नावाज्यभागौ । अग्निश्च सोमश्च आज्यभागदेवते । अग्निर्विष्णुरग्रीषो-
माविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवताः ।

End :

स्वाहेति समिधमाधाय ओँच मे स्वरश्च मे यज्ञोपच(चि)ते नमः(श्च)
यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयत्तेऽतिरिक्तं तस्मै ते नमः । इत्याहवनीय-
मुपस्थाय.

काण्डद्वयोपपाद्याय कर्मब्रह्मस्वरूपिणे ।

स्वर्गार्पवर्गरूपाय यज्ञेशाय नमो नमः ॥

इति नमस्कृत्य यथासुखं गच्छेत् ॥

Colophon :

दर्शपौर्णमासेष्टिहौत्रं समाप्तम् ॥

No. 1145. सोमौद्गातृम्.

SÔMAUDGĀTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 112. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Complete.

The other works herein are Vājapēyasāmāni 57a, and Aparā-
sūtram 64a.

A set of rules for the guidance of the Udgātr priest in the conduct of Sōma sacrifices.

Beginning :

यज्ञेश्वरशर्मणस्सोमो भविष्यति तत्तभवतौद्वातं कर्तव्यम् । आधा-
नादिषु कर्मसु क ऋत्विजः ? श्रीरामशर्मादयः । के याजयन्ति ? ते चान्ये च ।
कच्चिन्नाहीनः ? नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमस्सोमः । कच्चिन्न न्यस्त-
मात्वज्यम् ? न न्यस्तमार्त्विज्यम् । कच्चित्कल्याण्यो दक्षिणाः ? सन्ति
कल्याण्यो दक्षिणास्सुरूपा बहुपणमूल्या एकविंशतिर्गावः । अथ
जपति.

End :

उदवसानीयास्थाने पूर्णाहुतिकाले अपरेण गार्हपत्यमुपविश्य उद्वं-
शीयस्य साम्नः उद्वंश ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः इन्द्रो देवता । गायन्ति त्वा
गायत्रेणेति तृचं गायेत् ॥

No. 1146. औद्गात्रप्रयोगः.

AUDGĀTRAPRAYŪGAH.

Pages, 188. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 82a of the MS. described under No. 42.

A work similar to the last in subject-matter.

The list of the contents of the work found herein is given below.

Beginning :

अत्यग्निष्टोमस्य सर्वमग्निष्टोमवत् । यज्ञायज्ञीयान्ते षोडशिसामस्तवनम् ।
विश्वरूपाज्योतिर्गानयोर्निवृत्तिः । धुरां च निवृत्तिः । सातीसांसुवः इडा वागिति
पञ्चनिधनानां च निवृत्तिः । आ नो मित्रावरुणेतिवत् स्तवनम् । रेतस्यारथन्तर-
(व)र्णेप्रकृतिवत् । अग्निष्टोमचमसमक्षणानन्तरमुद्गाता यस्मान्न जात इति
षोडशिग्रहमवेक्षेत यस्मान्न जातः परो अन्यो अस्ति । य आ विवेश
भुवनानि विश्वा । प्रजापतिः प्रजया संविदानः । त्रीणि ज्योती-
ष्वि सचेत (चते) स षोडशी । इति षोडशिग्रहमवेक्ष्य स्वासनमुप-
विशति ।

End:

अग्रे सुखि(ख)तमे र (थे)देवा ईडित आवह । असि होता मनुहतः ।
 सुष(स)मिद्ध इति चतुर्ऋचे मधुमन्तत्रराशंसमिति ऋगद्वयमस्ति। सुष(स)मिद्ध
 इति अत्रिवसिष्ठशुनककण्वसंकृतिवद्रिय (ध्य) श्वानां तानूनपातिं नाराशंसिमन्ये-
 षामिति सूत्रकारेणोक्तम् ८ गर्भाणां गर्भिणां च गायत्रीच्छन्दः । पुष्कल
 ऋषिः । अग्निर्मित्त[१] इन्द्राग्नी देवताः । गर्भाणां गर्भिणां च इमे वै लोका
 इति गायत्रब्राह्मणं बहिष्पवमानाज्यानां स तु वै यज्ञेन यजेत इति २
 मयं सोम २ बहि ।

औद्गातप्रयोगः ॥

अत्यग्निष्टोमः ॥	....	....	१६३.
उक्थ्यऋतुः ॥	....	....	१६५.
षोडशी ॥	....	....	१६९.
संस्थावाजपेयः ॥	....	....	१७०.
ऋत्वन्तरवाजपेयः ॥	....	....	१७०.
चयनप्रयोगः ॥	....	....	१८५.
तुलारोहणप्रयोगः ॥	....	....	१९६.
पौण्डरीकसामानि ॥	....	....	१९९.
सर्वतोमुखोत्तरद्वारम् ॥	....	....	२०७.
चयनविकृतिः ॥	....	....	२१२.
बहिष्पवमानऋचः ॥	....	....	२१४.
द्विविधज्योतिष्टोमः ॥	....	....	२१६.
पौण्डरीकसामानि ॥	....	....	२१९.
व्यूढपौण्डरीकप्रयोगः ॥	....	....	२२३.
पौण्डरीकशङ्कुक्रमः ॥	....	....	२२५.
पौण्डरीकलघुपक्षः	....	....	२२६.
समूढपौण्डरीकसङ्कल्पः ॥	....	....	२२७.

आश्वलायनपक्षमाश्रित्य व्यूढपौण्डरीकसङ्कल्पः॥	२२९.
सर्वतोमुखपश्चिमद्वारम् ॥	२३१.
सर्वतोमुखोत्तरद्वारम् ॥	२३८.
सर्वतोमुखदक्षिणद्वारम् ॥	२५५.
सर्वतोमुखपश्चिमद्वारम् ॥	२६७.
सर्वपृष्ठाप्तोर्यामः ॥	२७९.
बृहस्पतिसवनम् ॥	२९१.
सर्वतोमुखं प्राग्द्वारम् ॥	२९२.
सर्वतोमुखदक्षिणद्वारम् ॥	२९६.
सर्वपृष्ठाप्तोर्यामः ॥	३०३.
ऋत्वन्तरवाजपेयः ॥	३२७.
अतिरात्रम् ॥	३३१.
अप्तोर्यामः ॥	३४८.
सर्वस्तोमसर्वपृष्ठाप्तोर्यामः ॥	३४९.

No. 1147. दर्शपूर्णमासयाजमानप्रयोगः.

DARŚAPŪRṆAMĀSAYĀJAMĀNAPRAYŌGAH.

Pages, 14. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 58a of the MS. described under No. 1111.

The rules for the guidance of the Yajamāna in the Darśapūrṇamāsa-sacrifices as described in the 4th Praśna of Āpastamba's Śrauta-Sūtra.

Beginning :

अथ याजमानम्—

आहवनीयेऽन्वाधीयमानेऽग्निं गृह्णामि . वसून् . इमा . मयि ।
अन्तराग्नी तिष्ठन् जपति अन्तराग्नीत्येकया । इह प्रजा इह पशव इति
द्वाभ्यां गार्हपत्यम्.

End :

प्राचो विष्णुकमान् कामति प्राडुदेत्य गोमतीञ्जपति जपति ॥

Colophon :

इति श्रीमत्यापस्तम्बसूत्रे तुरीयः प्रश्नः ॥

No. 1148. मैत्रावरुणप्रयोगः.

MAITRĀVARUṆAPRAYŪGAH.

Pages, 68. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a which is wrongly numbered as 20 in the MS. described under No. 1111.

The 11th leaf is numbered wrongly as 45, and the succeeding leaves continue the numbering from the 45th.

The work under notice contains directions intended for the Maitrāvaruṇa in the following sacrifices :—Paśubandha 1a, Ukthya 11a, Āptōryāma 22a, Sarvapr̥ṣṭha 26a.

Beginning :

राजान ईशतोम् । प्रतिवाःसूर उदिते मित्रं गृणीषे वरुणम्
अर्यमणं री(रि)शादसोम् । राया हिरण्यया मतिरीयमवकाय शवश्ये(से) ।

End :

इषं ज . नव्यम् । धी(धि)या स्याम रथ्यस्सदासोम् । त्रिः । उक्थं वाची
न्द्रा(य)उशन्नुषण इति याज्या ॥

No. 1149. वाजपेयसामानि.

VĀJAPĒYASĀMĀNI.

Pages, 14. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 57a of the MS. described under No. 1145

Those Sūktas from the Sāma-Vēda which are chanted in the Vājapēya sacrifice.

Beginning :

देवस्थानम्

हां च उपरीतां षा इ । चता सुतांसुतां । हो क इ । त्रिः । हा च उवा
तिः । स क होनरः । सोडैमो यया उ शित्तामं हावा इः । होइ । सत्यमोजः ।
दचौधन्वांयोन्यो आ हों इ । स्वक ज्योतिः ।

End :

वारवन्तीयस्य ककुबुत्तराकारपक्षे गानप्रकारमाह । हि । तुचो-
वन्नश्वां औ हो हा इ । स्ता ।

*

*

*

*

आंचोर्देवां । ना घा इहारां सा । हा । औं. इइ । औंतौठौहो । चाति ।
एपाहांयांहा-होताइ । द्रा । पाप सर्वे ॥

No. 1150. ब्रह्मत्वदीपिका.

BRAHMATVADĪPIKĀ.

Pages, 50. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 146a of the MS. described under No. 1051.

Incomplete.

A work giving the ritualistic directions to the Brahman priest in conducting sacrifices.

Beginning :

वाणीं गणेशं वागीशं गिरिशं चण्डिकेश्वरम् ।

गिरिजामिन्दिरां गङ्गां प्रणम्य.

*

*

*

*

वृत्तिं नारायणोरिताम् ।

. . . दृष्ट्वा तदनुसारेण . . ब्रह्मकर्मोच्यते . . ।

. . प्रथमं दर्शपूर्णमासयोरुच्यते — अथ ब्रह्माणं त्वां वृणीमह इति
यजमानेनवृ[णी]तो भूत्वा वृतोऽस्मि करिष्यामीति सङ्कल्प्य.

End :

तदा वैश्वानरेष्टिं पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् । यदि पवित्रं नश्येत्
अग्रये पवित्रवत् इष्टिं पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् ।

Colophon

इति ब्रह्मत्वदीपिकायां प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

No. 1151. अवभृथतन्त्रम्.

AVABHRTTHATANTRAM.

Pages, 14. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 88a of the MS. described under No. 1035.

Incomplete.

Gives the concluding rites of sacrifices.

Beginning :

अवभृथस्य तन्त्रं प्रक्रमयति । या जाता इति परिस्तरणं तूष्णीं
पारिभोजनीमुलपराजीं च । नेध्मः वेदिं कृत्वोपवेषः । समूहन्ति परि-
स्तृणीत देवा देवेषु कर्मणे वामित्यादि । एककपालं स्फचञ्च द्वन्द्वम्
इतराणि प्रकृतिवत् अन्वाहार्यस्थालीवर्जम् ।

End :

एता आदिक्षालनान्तं मैत्रावरुणदोहनम् ।

तप्ते दाधि च लौकिक्यां तूष्णीं स्फचं सदसः पुरो ॥

प्रैषोऽनिध्मो ध्रुवा ग्राह्या प्रोक्षो वेद्यास्तरस्य च ॥

अन्तर्वेद्याद्ययं प्राण(ऽ)स्तरं दत्त्वाददीत च ।

No. 1152. अग्निष्टोमावभृथप्रयोगः.

AGNIṢṬŌMĀVABHṚTHAPRAYŌGAH.

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 74a of the MS. described under No. 1120.

Complete.

The work is named पैर्णिमासीतन्त्र in the margin of fol. 74.

This Prayōga follows the Śrautasūtra of Āpastamba in which the subject is treated in Khaṇḍas 19 to 25 in the 15th Praśna.

A work similar to the last, with special reference to the Agniṣṭōma-sacrifice.

Beginning :

अवभृथस्य तन्त्रं प्रक्रमयति । या जाता ओषधय इत्यादि तूष्णीं
परिभोजनिमुलुपराजिञ्च । नेध्मं वेदिकरणमुपवेषञ्च अलङ्कृत्य परिस्तरणं
देवा देवेषु कर्मणे वामित्यादिपात्रप्रयोगकाले एककपालं स्फचश्च
(श्च)द्वन्द्वं प्रणीता प्राशित्रमिडापात्रान्वाहार्यस्थालीवर्जमितराणि प्रकृति-
वत् ।

End :

तमग्निं परित्यज्य सङ्कल्पङ्करोति सायमग्निहोत्रम् . . मि ।
अध्वर्युर्धृष्ट्याधानादि . . . . . सादयेत् । मार्जनान्तम् । काले प्रातर्होमः
सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ॥

No. 1153. आप्रिया.

ĀPRIYĀ.

Pages, 8. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 82a of the MS. described under No. 1035.

Complete.

Contains some Sūktas or hymns in praise of Vedic dieties, which are recited during a sacrifice. They are called Prayājyājyas and are different for the different Gōtras.

Beginning :

कण्वाङ्गिरोऽगस्त्यशुनकविश्वामित्रोऽत्रिरेव च ।

वसिष्ठः कश्यपा वाध्यूजमदग्निर्यथाक्रमम् ॥

ये यजामहे सुसमिद्धो न आवह देवा अग्ने हविष्मते । होतः
पावक यक्षि च वौ ॥ १ ॥

मधुमन्तं तनूनपाद्यज्ञं देवेषु नः कवे । अद्या कृणुहि वीतये ।

End :

अग्ने वह वरुणमिष्ट येन इन्द्रान्दिवो मरुतो अन्तरिक्षात् ।

सीदन्तु बर्हिर्विश्व आ(य)जत्रा स्वाहा देवा अमृता माद-
यन्ताम् ॥

No. 1154. अरण्याधानम्.

ARANYĀDHĀNAM.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 102a of the MS. described under No. 1051.

Incomplete.

The ritual relating to the preparation of the wooden cup Araṇi for obtaining fire by friction.

Beginning :

यद्यग्निहोत्रे होमस्य करणे न शक्नुयात् तदा प्रातर्होमं समाप्य
अरणि आधाय गार्हपत्यं प्रदीप्य होमकरणाशक्तौ निमित्ताद्वा वि(म)थ्यं-
मानमाग्निमरण्यारोपणं करिष्ये इति सङ्कल्प्य अ(यं) ते योनिर्ऋत्विजो
यत इति.

End :

पिण्डपितृयज्ञोऽपि विच्छिन्नस्स्यात्तदा पिण्डपितृयज्ञसङ्कल्पात् पूर्वं
पिण्डपितृयज्ञलोपप्रायश्चित्तार्थं सप्तहोतारं होष्यामीति संकल्प्य महा-
हविर्होतेत्याहवनीयेन ग्रहान् हुत्वा यथापूर्वं कुर्यात् ॥

No. 1155. यज्ञविधिः.

YAJÑAVIDHIH.

Pages, 35. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 162a of the MS. described under No. 1116.

Complete.

Certain rituals relating to sacrifices are dealt with herein.

Beginning :

अथातो यज्ञविधिं व्याख्यास्यामो यजमानस्याग्निर्मे होतेति देव-
मृत्विग्वरणमथ मानुषाणां ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरष्ट्रेण गवः
द्वादशशतदक्षिणेनाह(वनी)यस्यते(स्यान्ते). तत्रभवता अ(औ)द्वात्रं कर्तव्य-
मित्युक्ते क ऋत्विजः के याजयन्ति ।

End :

इष्टौ तत्स्थानीयायां पूर्णाहुतावपरेण गार्हपत्यमुपविश्य गायन्ति
त्वेत्युद्वंशीयं तृचे गायेदनुष्टुब्बिश्चे देवाः ॥

Colophon :

यज्ञविधिस्समाप्तः ॥

No. 1156. महाबालभित्.

MAHĀVĀLABHIT.

Pages, 43. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 35a of the MS. described under No. 1111.

Incomplete.

This is a hymn which is chanted in certain sacrifices.

Beginning :

हीं भूर्भुवस्वरोमध्वर्यो शोशोऽसा वो मे ह्यु पु ब्रवा . गिरः ।
एभि . भोम् । त्रिः यत्र क च . . तरम् ।

End :

इतं ऊर्द्धम् औण्ड्यन्यस्यापि समानम् ।
प्रति ते दस्यवे प्रकाराधो अदश्य हृदयं द्यौर्न प्रथिनाशवोम् ।
दशमस्यं पौतकत(व)स्सहस्रादस्याववृकः ।
नित्याद्रायो अमंहतोम् । शतम्मे गर्दभानां शतमूर्णावतीनां शतं
दासाम् अतिसृजोम् ॥

No. 1157. सर्वतोमुखाप्तोर्यामऋषिच्छन्दोदेवता.

SARVATÔMUKHĀPTÔRYĀMA-RṢICCHANDÔDĒVATĀ.

Pages, 14. Lines, 8 on a page.

Begins on fols. 190a and 196a of the MS. described under No. 1116.

Contains the names of the Rṣis, of the metres and of the deities connected with the hymns used in the conduct of the sacrifices known as Sarvatômukha and Aptōryāma.

The latter is complete.

Beginning :

अथ बहिष्पवमानस्य नवानामृचां गायत्री छन्दः । पुष्कल ऋषिः ।
सोमो देवता । इमे वै लोका गायत्रमिति

*

*

*

*

नस्य विधायकब्राह्मणम् । मनोहिङ्गार इत्युद्गीथोपासकस्य सर्वं पृथि.
व्यन्तरिक्षं द्यौः सर्वा दिश इति
ध्येयानि । अग्रेरुद्गीथो निरुक्तः प्रजापतेः निरुक्तः सोमस्य
मृदु श्लक्ष्णं वायोः श्लक्ष्णं बलवादिन्द्रस्य क्रौञ्चं बृहस्पतेः ।

End :

अचोदस इत्युद्वर्गवस्य । जगती छन्दः । भृगुऋषिः । सोमो देवता । गायन्ति त्वेत्युद्वर्गीयस्य अनुष्टुप् छन्दः । विश्वे देवा ऋषयः । आग्निर्देवता.

No. 1158. आश्विनसहस्रम्.

ĀŚVINASAHASRAM.

Pages, 86. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 3a of the MS. described under No. 1143.

Complete.

Sūktas in praise of the Aśvins, &c., intended to be recited in sacrifices.

Beginning :

संस्थितेष्व्वाश्विनाय स्तुवते शंसिष्यन् विसंस्थितसञ्चरेण निष्क्रम्याग्नी-
ध्रीये जान्वाच्याहुतीर्जुहुयात् । अग्निरजिम गायत्रेण छन्दसा तमश्यान्त-
मन्वारमे । तस्मै मामवतु तस्मै स्वाहा । अग्नये.

End :

एवा नो अद्य समना समानानुशन्नग्र उशतो यक्षि देवान्वौ ।
सोमस्याग्रे वीहि वौ । गृह आश्विनश्चेत् युवन्देवाः क्रतुना यदि ना-
धीयात् पुराणमोकः सरुयं शिवं वाम् । इति ॥

No. 1159. क्रतुप्रायश्चित्तम्.

KRATUPRĀYAŚCITTAM.

Pages, 16. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1116.

Complete.

Expiatory rites for remedying errors of commission or omission in the conduct of sacrifices.

Beginning :

प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते । प्रथमं तावत् प्रस्तोता परिसामानि स्खलनं चेत्तदा पुनर्गीत्वा महाव्याहृतीर्जुहुयात् । विशेषस्तु इष्ट्यङ्गसाम्नां श्रेषे विष्णवर्चे(ष्णवृचे)न जुहुयात् । प्रस्तोता प्रवर्ग्योद्वासनात् पूर्वं यानि प्रायश्चित्तानि भवन्ति तानि सर्वाणि प्राग्वंशे आहवनीये जुहुयात् । तत ऊर्ध्वमुत्तरवेद्यग्रौ सर्वे यजुर्मन्त्राणां विघ्ने सति तत् पुनर्जपित्वा महाव्याहृतीर्जपेयुः ।

End :

ज्योतिष्टोमेन तत् सम्पन्नम् । सप्तबृहत्या यो(ये) माध्यन्दिनादतिरिच्यन्ते तावत्तृतीयसवनाल्लुप्यते । तत् संपन्नम् । तृतीयसवनादतिरिक्ता विष्णोश्शिपिविष्टवतीषु बृहता स्तुयुः । त्रिवृता स्तोमेनोपरिष्ठात् सन्धेः ॥

Colophon :

इति क्रतुप्रायश्चित्तम् ॥

No. 1160. आश्वलायनगृह्यसूत्रम्.

ĀŚVALĀYANAGRHYASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 72. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgari. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āśvalāyanagrhyaparīṣiṣṭa 37a.

Contains 4 Adhyāyas.

The rites to be performed by the householder with the household fire are described and explained herein as they appertain to the R̥gvēdins.

Beginning :

उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामः । त्रयः पाकयज्ञाः हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुताः । अथाप्यृच उदाह-

रन्ति यस्समिधा य आहुतीर्योवेदेनेति । समिधमेवापि श्रद्धधान आद-
दन्मन्येत यज इदमिति नमस्तस्मै य आहुत्या यो वेदेनेति विद्ययै-
वाप्यस्ति प्रीतिस्तदेतत् पश्यन् ऋषिरुवाच ।

End :

बर्हिराज्यं चानुप्रहृत्य प्रतिधूमं गाव आनयेत् । शान्तातीयं-
जपन् पंशूनां मध्यमियान्मध्यमियात् । नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय नमः
परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यः ॥

Colophon :

समाप्तस्तुरीयाध्यायः ॥

No. 1161. आश्वलायनगृह्यसूत्रम्.

ĀŚVALĀYANAGRHYASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 13 × 1½ inches. Pages, 14, Lines 9-
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
new.

Contains the 2nd Adhyāya, and 6 Khaṇḍas of the 3rd Adhyāya.

No. 1162. आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम्.

ĀŚVALĀYANAGRHYAPARIŚIṢṬAM.

Pages, 98. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 37a of the MS. described under No. 1160.

Contains two Adhyāyas. A supplement to the last described
work.

Beginning :

अथास्मिन्नाश्वलायनगृह्ये यानि कानि चिदन्यत्रोक्तानिही(नीहे)च्छता
चार्येणानुमतानि जापितानि यानि प्रोक्तप्रदर्शितक्रियाणि तानि सर्वाण्यव-
बोधाय यथावदभिधास्यामः—कर्ता स्नातो धौतार्नाद्रवासा यज्ञोप-
वीत्याचान्तः प्राञ्जुख आसीनो दक्षिणाङ्गक(ऽ)री समाहितो मन्त्रान्ते कर्म
कुर्वीत.

End :

अथ पितृणां ततो मातामहानामिति त्रितयच्छिन्ति । तस्माज्जीव-
पि(त्पि)ता सुतसंस्कारेषु मातृमातामहयोः कुर्यात्तस्याञ्च जीवत्यां मातामहस्य
कुर्यात् कुर्यात् ॥ २६ ॥ अथ पितृमेघः अथाभ्युदयिके अथ ब्राह्मणाना-
चमयेत् ॥

*

*

*

*

भगवन् केतो । भगवन् राहो । भगवन् शनैश्चर । भगवन्
भार्गव । भगवन् बृहस्पते । भगवन् सौम्य सौम्याकृते । भगवन्नङ्गारकान्या-
कृते । भगवन् सोम । भगवन्नादित्य । अथावाहनमन्त्रः । अथार्चनमा-
चार्यः । अथार्चनाङ्गानि । अथास्य संभाराः । अथ ग्रहयज्ञः । अथ ग्रहयज्ञो
भगवन्श नैश्चराथहविरर्हात्षट्क (?) ॥

Colophon :

इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे द्वितीयोऽध्यायः ॥

No. 1163. आश्वलायनगृह्यकारिका.

ĀŚVALĀYANAGRHYAKĀRIKĀ.

Substance, paper. Size, 8 × 6½ inches. Pages, 138. Lines, 20
on a page. Character, Telugu (very neatly written). Appear-
ance, new. Copied for the Library in 1894.

This is a Kārikā by Śākala. Vide Dr. Burnell's Catalogue
of the Palace Library at Tanjore, page 14, for contents and
remarks.

Beginning :

शाकलोऽहं प्रयोगञ्च वक्ष्ये बहुचकर्मणां ।

कारिकायामनुक्तं यन्न(त्त)देव हि समन्त्रकम् ॥

आचार्यस्य च वै यावत्सक्त(त्क)र्माध्वप्रदर्शिनी ।

प्रोच्यते कारिकेतीह सद्भिश्चैव तु लौकिके ॥

अपानपाणिपादस्य शोधनं शुद्धिकारणम् ।
 सर्वेषामपि वर्णानामिदमादौ प्रचक्षते ॥
 पादं प्रक्षालयेद्विप्रः शौच एव हि दक्षिणम् ।
 पश्चात्सव्यमथान्यत्र सव्यमादौ सदक्षिणम् ॥
 सुस्नातः कृतसन्ध्यस्तु शुचिर्भूत्वा समाहितः ।
 गृह्योक्तधारभेत्कर्म नित्यन्नैमित्तिकञ्च हि ॥
 सन्ध्याहीनो न तत्कुर्यात् प्राप्तञ्चेत्सन्ध्योर्द्वयोः ।
 शुभं वाप्यशुभं कर्म कृतञ्चोत्तिष्ठफलं भवेत् ॥
 कृतसन्ध्योऽधिकारी स्यात् माङ्गल्ये मृतकेऽपि च ।
 सन्ध्ययोरुभयोश्चैव नान्यथा कर्तुमर्हति ॥
 पुत्रे जाते पिता कुर्याज्जातकर्म विधानतः ।
 न चेत्स्यात्सन्निधौ कर्ता कारयेन्नामकर्मणि ॥
 नान्दीश्राद्धं पिता कुर्यात् स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ।
 आदौ चैव शुभार्थी तु सर्वसंस्कारकर्मणाम् ॥
 बहूनां क्रियमाणानां संस्कार्यस्य च कर्मणाम् ।
 नान्दीश्राद्धं भवेदेवं तत्तत्कर्म भवेत्पृथक् ॥

End :

ब्रह्महत्यादिकं पापं ब्राह्मणः कुरुते यदि ।
 स दोषघातनिरतः पतितः परिकीर्तितः ॥
 प्रमादाच्चेद्भवेदेकं पृथक् देहं द्विजस्य तु ।
 तच्चैवाप्सु क्षिपेद्भकरपादाङ्गुलादिकम् ॥
 एवंभूतस्य विप्रस्य मरणञ्जायते यदि ।
 कुर्यात्तस्य सुतः कर्म प्रायश्चित्तपुरस्सरम् ॥
 तारयेद्यः पितृन् पापात्स एव तरति स्वयम् ।
 इत्येवङ्कथितो धर्मशशाकलेन महर्षिणा ॥

इति शाकलाचार्यकृतकारिकायामन्येष्टिप्रकरणं समाप्तम् ॥

मातृपूर्वं भवेच्छ्राद्धं सुतसंस्कारकर्मणि ।

तदेव पितृपूर्वं स्यादात्मसंस्कारकर्मसु ॥

Colophon :

इति शाकलकारिका सम्पूर्णा ॥

No. 1164. आश्वलायनगृह्यकारिका.

ĀŚVALĀYANAGRHYAKĀRIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 56. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 120a. The other work herein is Dharma-pravṛtti 1a.

Contains 3 Adhyāyas in verse.

The work is called Āśvalāyanagrhyapradīpikā in the colophon. The author of the work is mentioned as Bhaṭṭa Kumārilaśvāmin.

Beginning :

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।

प्रयोगं वच्मि सङ्क्षेपात् वृत्तिकारेण भाषितम् ॥

प्राणानायम्य सङ्कल्प्यं परितस्थण्डिलं शुचिः ।

अधिकं वेषुमात्रं वा गोमयेनोपलिप्य च ॥

यजियं शकलं किञ्चिदादधीत ततः परम् ।

End :

गृहे स्नानं प्रशंसन्ति स्नानमुष्णेन वारिणा ॥

मृते जन्मनि सङ्क्रान्ते श्राद्धे जन्मदिने तथा ।

अस्पृश्यस्पर्शने चैव न स्नायादुष्णवारिणा ॥

पुप्ये च जन्मनक्षत्रे व्यतीपाते च वैधृतौ ।

अमायान्तु नदीस्नानं पुनात्यासप्तमङ्कलम् ॥

इत्याश्वलायनगृह्यप्रदीपिकायां कारिकासु तृतीयोऽध्यायः ॥

शुभकृद्वत्सरे चैव ग्रीष्मर्तौ वृषभे रवौ ।

शुद्धे वै ज्येष्ठमासे तु द्वितीयायान्तिथावियम् ॥

सौम्यवासरयुक्तायां लिखिता गृह्यदीपिका ॥

इमन्दिन्दुपुरीशाय कोसलेशाय धन्विने ।

सीतालक्ष्मणयुक्ताय मायातीताय ते नमः ॥

No. 1165. आश्वलायनगृह्यकारिका.

ĀŚVALĀYANAGRHYAKĀRIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 62. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Same as the last.

Contains Adhyāyās 1 to 4. In the beginning two leaves have been lost, and the first existing leaf finishes स्थालीपाकविधि and begins स्वस्तिवाचन.

Begins on fol. 1a. The other works herein are : Varamaṅgalāṣṭakam 32a, Smṛtivacanāni 33a, Kākamaithunaśāntiḥ 36a, Mahōtpātaśāntiḥ 36a, Mṛtyuñjayamantraḥ 39a, Kapōtaśāntiḥ 45b, Kadaliśāntiḥ 46a, Utpalaśāntiḥ 46b, Śithiliśāntiḥ 48a, Amāvāsyāprasūtiśāntiḥ 49b, Mūlāślēṣaśāntiḥ 51a, Jyēṣṭhānakṣatraśāntiḥ 59a, Sadantajananaśāntiḥ 61a, Dantajananaśāntiḥ 62a, Sinivaliśāntiḥ 62b, Kuhūśāntiḥ 63a, Grahaṇaśāntiḥ 65a, Gōmahīsyādijananaśāntiḥ 66a, Ājyāvēkṣaṇalakṣaṇam 67a, Rajaśvalāśāntiḥ 67b, Śrāddhabrahmanādiniyamah 72a.

End :

ब्राह्मणान् भोजयित्वा तान् स्वस्तीति वचनं वदेत् ।

गौ(गो)ण(कां)स्याहतवस्त्राणि कर्ता तेभ्यो ददात्यथ ॥

Colophon :

इति आश्वलायनगृह्यकारिकासु चतुर्थोऽध्यायः ॥

No. 1166. आश्वलायनस्मार्तप्रदीपिका.

ĀŚVALĀYANASMĀRTAPRADĪPIKĀ.

Substance, plam-leaf. Size, $14\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 76. Lines, 9 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Contains the first two Adhyāyas. The first Adhyāya consists of 25 and the second of 21 Khaṇḍas. The total number of Khaṇḍas is 46. The number of Khaṇḍas in the MS. described next is 42. The 8th, 22nd, 23rd, 24th and 25th have no corresponding divisions in this latter codex.

The ritualistic procedure relating to the house-hold rites as observed by the followers of Āśvalāyana-sūtra. The author refers to Nārāyaṇa, a commentator on this Sūtra.

Beginning :

अथाश्वलायनानां सुखावबोधाय नारायणीयादिग्रन्थानवलोक्य लक्ष्मी-
नृसिंहं नत्वा स्मार्तप्रदीपिकां वक्ष्ये—कर्ता स्नातो धौतानार्द्रवासा नैकवासा
वद्धशिखो यज्ञोपवीत्याचान्तः कृतनित्यक्रियः शुचौ देशे प्राङ्मुख आसीनः
कर्म कुर्यात् ॥

*

*

*

*

इति स्मार्तप्रदीपिकायां प्रथमोऽध्यायः ॥

End :

अथास्य शिखे विमुञ्चति, अथ होमः, अथानयोरार्द्राक्षितारोपणं, हिरण्य-
गर्भसं, . . . द्वाहः, आयुष्यं वर्चस्यम्, अथ समावर्तनम् अथ समावर्तनं
विवाहव्रत एकादश ॥

No. 1167. आश्वलायनस्मार्तप्रदीपिका.

ĀŚVALĀYANASMĀRTAPRADĪPIKĀ.

Substance, plam-leaf. Size, $12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 92. Lines, 8 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old,

Begins on fol. 48a.

The other works herein are Śabdarūpāvaliḥ 1a, Putrasvī. karaṇaprayōga 8a, Āsvalāyanaprayōgamantrāvaliḥ 9a, Upanayana-maṅgalāṣṭakam 94a, Lakṣmipatimaṅgalāṣṭakam 94b, Navagraha-maṅgalāṣṭakam 95a, Śōḍaśōpacāravidhiḥ 96a.

Contains 42 Khaṇḍas. The 11th and 12th Khaṇḍas are omitted.

Beginning :

Same as in the work described under the last No.

End :

तममिं विसृज्य मानुषीं कन्यां विधिना विवहेत् । पुत्रपौत्रवान्
भवति ॥

कल्यान्वयप्रतीतेन कौशिकान्वयजन्मना ।

नृसिंहाख्येन लिखिता आश्वलायनदीपिका ॥

आश्वलायनसूत्रस्य दीपिकाख्यं निबन्धनम् ।

प्रख्यातिमेतु सर्वत्र यावदाचन्द्रतारकम् ॥

कुल्यान्वयाम्भोधिसुधाकरस्य

नृसिंहपुत्रस्य दयान्वितस्य ।

नृसिंहनामार्यसुतो नृसिंहः

विलिख्य संपादितमादरेण ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहस्मार्तप्रदीपिकाया मन्त्रावल्याश्च पत्रसङ्ख्या षडशीतिः ॥

No. 1168. जैमिनिगृह्यसूत्रम्.

JAIMINIGRHYASŪTRAM.

Substance, paper. Size, 11 × 8½ inches. Pages, 49. Lines, 16 on a page. Character, Dēvanāgarī. Condition, good. Appearance, new. Transcribed for the Library in 1897.

Begins on fol. 13a. The other work herein is Jaiminigrhya-sūtrakārikā 1a.

Refer to pages 2 and 70 of M. Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS. for the year 1896-97, No. 1, Madras.

No. 1169. जैमिनिगृह्यसूत्रकारिका.

JAIMINIGRHYASŪTRAKĀRIKĀ.

Pages, 25. Lines, 16 on a page. Transcribed for the Library in 1897.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1168.

Refer to pages 3 and 71 of M. Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS. for the year 1896-97, No. 1, Madras.

No. 1170. जैमिनिगृह्यसूत्रव्याख्या.

JAIMINIGRHYASŪTRAVYĀKHYĀ.

Substance, paper. Size, $11\frac{7}{8} \times 9\frac{3}{4}$ inches. Pages, 109. Lines, 17 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Transcribed for the Library in 1894.

Contains the commentary of Śrīnivāsa on the 1st Praśna of 25 Khaṇḍas and on 5 Khaṇḍas of the 2nd Praśna. Thus 4 Khaṇḍas are wanting at the end.

Refer to pages 7 and 150 of M. Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS. No. 2, for the year 1893-94.

No. 1171. खादिरगृह्यसूत्रम्.

KHĀDIRAGRHYASŪTRAM.

Pages, 9. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 10a of the MS. described under No. 63.

Contains the first 11 Khaṇḍas of the Sūtra.

The work consists of 5 Paṭalas of which this codex contains Paṭalas 1 and 2, and 1 Khaṇḍa of the 3rd Paṭala. This is the Gr̥hya-sūtra adopted by the followers of Drāhyāyana-śrauta-sūtra.

Beginning :

अथातो गृहा(ह्य)कर्माण्युदगयनपूर्वपक्षः पुण्याहेषु प्रागावर्तनादहःका -
लोऽनादेशे अपवर्गे यथेत्साहं ब्राह्मणानाशयेत् । यज्ञोपवीतं सौत्रं कौशं
वा ग्रीवायां प्रतिमुच्य[1] दक्षिणं बाहुमुद्धृत्य यज्ञोपवीती भवति ।

End :

भुवनमिति पुंसेऽग्रे लोहितेनेत्यनुमन्त्रयेति तन्ति प्रसारितामियन्ती-
दि(मि)ति ॥

Colophon :

गृह्यं समाप्तम् ॥

No. 1172. स्वादिरगृह्यसूत्रम् (संवृत्ति).

KHĀDIRAGR̥HYASŪTRAM WITH COMMENTARY.

Pages, 92. Lines, 25 on a page.

Begins on fol. 57a of the MS. described under No 1078.

Contains the Sūtra of Khādirācārya, with the Vṛtti of Rudraskanda, son of Nārāyaṇa, a resident of Makhavāṭa, on 4 Paṭalas.

Complete.

Beginning :

अथातो गृह्यकर्माणि । अथ अनन्तरं कस्मादनन्तरम् ? देवसवितरित्या-
दिमन्त्रवच्छाखाध्ययनात् यतोऽनधीतवेदस्य मन्त्रापरिज्ञानात् वक्ष्यमाणेषु
वाक्येषु कर्मानुष्ठानयोग्यतया प्रतिपत्तुमशक्यतस्तदनन्तरमिति गम्यते ।

End :

संवत्सरमतीत्यागतान् पुनर्यज्ञविवाहयोश्च अर्वागपि संवत्सरादागता-
नर्हयेत् ॥

द्विरुक्तिः पटलसमाप्त्यर्था ॥

नारायणस्य पुत्रेण मखवाटनिवासिना ।

रुद्रस्कन्देन सङ्क्षेपात् व्याख्यातं गृह्यशासनम् ॥

Colophon :

इति स्वादिराचार्यकृतगृह्य(स्य) रुद्रस्कन्दकृतायां गृह्यवृत्तौ चतुर्थस्य
पटलस्य चतुर्थः खण्डः ॥

गृह्यवृत्तिस्संपूर्णो ॥

No. 1173. द्राह्यायणगृह्यपरिशिष्टम्.

DRĀHYĀYAṆAGRHYAPARIŚIṢṬAM.

Substance, paper. Size, 11 × 8½ inches. Pages, 96. Lines, 14 on a page. Character, Dēvanāgarī. Condition, good. Appearance, new. Transcribed for the Library in 1896.

Complete.

A supplement to the last described work.

Beginning :

अथातश्शौचविधिं व्याख्यास्यामः । ग्रामाददूरं गत्वा यज्ञोपवीतिं
(तं) शिरसि दक्षिणे कर्णे वा मृत्तिकां गृह्णाति काष्ठमन्तर्धार्योपविशेत्
अहरुत्तरतो निशायां दक्षिणत उभयोस्सन्ध्ययोरुदङ्[च]मुखो ना . .
न गोवृक्षमूलपर्वतमूले चतुष्पथेऽन्य[र]गारे गवां गोष्ठे पुलिनवर्जं देवगृहे
वल्मीके मूषिकस्थले प्रत्यग्नि प्रतिसूर्यं च प्रतिगृहं प्रतिब्राह्मणमित्याह
भगवान् नारायणिः.

End :

मारुतमसि म[रु]तामोजोऽपद्धा(पान्धा)रां मिन्धि । अपः क्षिप्रं विसर्जय
विसर्जय पर्जन्य एहि एहि इन्द्र सदास्सु(सासु) वृष्टिं देहि पर्जन्य
सद्यो वर्षधारां स्नावय स्नावयेति ॥

Colophon :

पर्जन्यकल्पस्समाप्तः ॥

No. 1174. बोधायनगृह्यसूत्रम्.

BŌDHĀYANAGRHYASŪTRAM.

Substance, paper. Size, $12\frac{3}{8} \times 7\frac{3}{4}$ inches. Pages, 33. Lines, 40 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new. Purchased in 1894.

Begins on fol. 1a.

The other works herein are : Bōdhāyanapitṛmēdhapraśnaḥ 17b, Pitṛmēdhaprayōgaratnamālā 26a, Bōdhāyanaparibhāṣā 28a, Bōdhāyanagrhyatacchēṣaḥ 35a.

Contains the four Praśnas of the work.

The Praśnas contain 16, 10, 11 and 12 Khaṇḍas respectively. The second Praśna contains the Samāvartanamantṛa-brāhmaṇa and the third the Avāntaradīkṣākālpa, though these are not actually included in the work.

Beginning :

य(अ)थो एतद्भुतः प्रहुत आहुतश्शूलगवो बलिहरणं प्रत्यवरोहणमष्ट-
काहोम इति सप्त पाकयज्ञसंस्था इति । ता अनुव्याख्यास्यामः—तत्र
यद्भूयते स हुतो यथैतद्विवाहस्सीमन्तोन्नयनञ्चेति तत्र हि हूयत एव । अथ
यद्भुत्वा दीयते स प्रहुतो यथैतदुपनयनं समावर्तनञ्चेति तत्र हि हुत्वा
दीयत एव । अथ यद्भुत्वा दत्त्वा चादीयते स आहुतो यथैतदु-
पनयनं समावर्तनं चेति तत्र हि हुत्वा दत्त्वादीयते । अथ यच्छूलेषूपनक्षि-
गव्यानि श्रपयन्ति स शूलगवः ।

End :

अथ यदि होमकालेषु, अथातस्सप्तपाकयज्ञानां प्रायश्चित्तम्,
अथातः प्रायश्चित्तानि, अथ विपरीतदर्भास्तरणम्, अथ गर्भाधानपुंसवनम्,
अथ पाकयज्ञानां प्रायश्चित्तिः, अथाभ्याघातः . . . . अथातस्सप्तपा-
कयज्ञानां यथर्तुसंवेशनादि, अथातस्सप्तपाकयज्ञानां द्वादश ॥

Colophon:

इति चतुर्थः प्रश्नः ॥

No. 1175. बोधायनगृह्यतच्छेपः.

BÔDHĀYANAGRHYATACCHĒṢAH.

Pages, 5. Lines, 37 on a page. Character, Grantha. Copied in 1898.

Begins on fol. 35a of the MS. described under No. 1174.

Contains Khandas 5 to 10.

A supplement to the work described under the last number.

Beginning :

अथातस्सिकतादोषं व्याख्यास्यामो भस्मकेशतुपकपालशर्करातृणास्थि-
पिपीलि(ल)कैरार्द्रसि(सै)कतानि वर्जयेत् । भस्मना यजमानक्षयः, केशेन स्त्रीमर-
णं, तुषेण पुत्रनाशः, कपालैरर्थनाशः, शर्करै(राभि)र्बन्धुवियोगः, तृणेन
कर्मक्षयः, अस्थिना(स्त्रा) ग्रामविनाशः, पिपीलि(ल)कैराष्ट्रविनाशः,
आर्द्रसि(सै)कतैर्व्याधिभयं भवतीत्याह भगवान् बोधायनः ।

End :

ईश्वरं भास्करं विद्यात् स्कन्दमङ्गारकं तथा ॥

शुक्रं शचीपतिं विद्यादुमां चैव निशाकरम् ।

बुधं नारायणं विद्यात् ब्रह्माणं च बृहस्पतिम् ॥

यमं शनैश्वरं विद्यादेवं देवा यथा ग्रहाः ।

देवता ग्रहरूपेण दर्शयन्ति शुभाशुभम् ॥

इत्याह भगवान् बोधायनः ॥

No. 1176. वैखानसगृह्यसूत्रम्.

VAIKHĀNASAGRHYASŪTRAM.

Substance, paper. Size, 8 × 6½ inches. Pages, 205. Lines, 12
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
new. Transcribed for the Library in 1894.

Begins on fol. 1a. The other works herein are Vaikhāna-
sadharmasūtram 103a, and Vaikhānasapravarasūtram 135a.

Contains 7 Prāśnas.

Refer to pages 6 and 155 of M. Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS. for the year 1893-94, No. 2, for remarks and extracts.

No. 1177. वैखानसप्रवरसूत्रम्.

VAIKHĀNASAPRAVARASŪTRAM.

Pages, 13. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 135a of the MS. described under No. 1176.

Transcribed for the Library in 1894.

Vide the reference given under the last number.

No. 1178. शाठ्यायनसूत्रम्.

ŚĀṬHYĀYANASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 15. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, not old.

This treats of the expiatory rites to be performed in relation to the various Gr̥hya ceremonies.

Beginning :

अथातो गृह्यप्रायश्चित्तानि स्मर्यन्ते । तानि वक्ष्यामः—शेषानि वैतानिकानि स्युः होमदेवतयोस्समानाम्नातात्फलश्रुतेश्च । या एवाहिताग्नेर्देवतास्ता एवौपासने, य एवाहिताग्नेर्धर्म(ः)स्त एवौपासनिकस्य, य एवाहिताग्नेर्लोकः स एवौपासनिकस्येति शाठ्यायनिब्राह्मणम् ।

End :

पत्नीबहुत्वेऽपि यादि ज्येष्ठा होमकालेऽन्यत्र वसति वान्यदितरे (?) वा तिष्ठति किं न होतव्यं हुतमप्यहुत . . . यनिः । किं कनिष्ठायां नायं नियम इति जैमिनिः । सदा स्वामिनोऽसन्निधौ होतव्यमिति तैत्तिरिस्तै. त्तिरिः ॥

Colophon :

इति शाठ्याय(नसूत्रं समाप्तम् ॥)

ज्येष्ठकृष्णचतुर्दश्यां शुक्लाब्दे बुधवासरे ।

लिखिता रामलिङ्गेन श्रुतिः शाठ्यायनी शुभा ॥

No. 1179. शाठ्यायनसूत्रम्.

ŚĀṬHYĀYANASŪTRAM.

Pages, 12. Lines, 22 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1063.

Copied in 1895 from the codex noticed under No. 1178.

Complete. Same as the last.

No. 1180. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Pages, 19. Lines, 19 on a page.

Begins on fol. 51a of the MS. described under No. 199.

Complete.

The rites conducted with the domestic fire as dealt with by Āpastamba in the 27th Praśna of his Kalpasūtra.

Beginning :

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । उदगयनपूर्वपक्षाहःपुण्याहेषु कार्याणि । यज्ञोपवीतिना । प्रदक्षिणम् । पुरस्तादुदग्वोपक्रमः । तथापवर्गः । अपरपक्षे पिड्याणि । प्राचीनावीतिना । प्रसव्यम् । दक्षिणतोऽपवर्गः । निमित्तापेक्षाणि नैमित्तिकानि । अग्निमिद्धा प्रागग्रैर्दग्धैरग्निं परिरसृणाति ।

End :

परिषेचनान्तं कृत्वाभिमृतेभ्य उत्तरया दक्षिणतोऽश्मानं परिधिं दधाति दधाति ॥

No. 1181. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 34. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Complete.

At the end an index of the beginnings of the 23 Khaṇḍas is given.

Same as the last.

No. 1182. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Pages, 21. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 22b of the MS. described under No. 241.

Complete.

Same as the last.

No. 1183. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 16×1 inches. Pages, 58. Lines, 5 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āpastambaśrādhaprayōgaḥ 30a.

The work breaks off at the 9th Sūtra of the 23rd Khaṇḍa.

Same as the last.

No. 1184. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Pages, 6. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1058.

Contains Khaṇḍas 17 to 23.

No. 1185. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM.

Pages, 28. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 25a of the MS. described under No. 929.

Complete.

Same as the last.

No. 1186. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM.

Pages, 125. Lines, 17 on a page.

Begins on fol. 9a of the MS. described under No. 1063.

Complete.

Copied for the Library in 1895.

This is said to be the commentary on Āpastamba's Grhyasūtra by Kapardisvāmin.

Beginning :

अथ कर्मण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथशब्द आनन्तर्ये यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषाया एकविंशतिसंख्यास्थस्य यज्ञस्य व्याख्यां प्रतिज्ञाय श्रुतिलक्षणा हविर्यज्ञसंस्थास्सोमयज्ञसंस्थास्सविकृतयोर्व्य(व्या)ख्याताः । अथानन्तरमधिक्रियते(न्ते) कर्माणि । आचरणमाचारः शिष्टलक्षणः कर्मण्यविच्छेदेन प्रवर्तनं तस्मादाचरणात् । औपासनहोमादीनि पाक-यज्ञशब्दवाच्यानि पात्राणि ग्रहणादीनि गृह्यन्ते ज्ञायन्ते यान्युत्सन्नपाठ-ब्राह्मणेभ्यस्तानि व्याख्यास्याम इति वाक्यशेषः ।

End :

निशाया

रात्रां मुहूर्तद्वयादूर्ध्वं

यत्रापां वहन्तीनां शब्दं [त]शृणुयात् तस्मिन् देशेऽग्न्युप[ा]समा-
धानादि अभिमृतेभ्यः आभिमुख्येन ये मृतास्तेभ्योऽभिमृतेभ्यः प(रि)धि-
मन्तर्द्धानं मृत्योर्दधाति । द्विरुक्तिर्मङ्गलार्था प्रश्नपरिसमाप्ता(प्त्यर्था) च ।

Colophon :

इत्यापस्तम्बगृह्यकपर्दिस्वामिभाष्ये अष्टमः पटलः ॥

No. 1187. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, palm-leaf. Size, 15 × 1½ inches. Pages, 82. Lines, 9 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, new.

Complete.

The last leaf contains the following stanza :

सुबद्धं दुर्लभं भाष्यमिति तात्पर्यदर्शने ।

उक्तमुत्तर्कयन्भाष्यमुद्धृत्यन्देशिकोऽलिखत् ॥

Same as the last.

No. 1188. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM : GRHYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, paper. Size, 13½ × 8½ inches. Pages, 265. Lines, 23 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 105a. The other work herein is Gautama-dharmasūtravyākhyā 1a.

This commentary is by Sudarśanācārya.

●Beginning :

यश्शिवो नामरुपाभ्यां या देवी सर्वमङ्गला ।

तयोस्संस्मरणात्पुंसां सर्वतो जयमङ्गलम् ॥

यो वर्णैरिज्यते नित्यैः कर्मभिश्चोदितैर्निजैः ।

तेभ्योऽपवर्गदो यश्च तं नमाम्यद्वयं हरिम् ॥

आपस्तम्बमुनिं वन्दे मन्दधीहितकाम्यया ।

योऽनुष्ठेयपदार्थानां क्रमकल्पमकल्पयत् ॥

यत्कृतं वेदवद्भाष्यमाद्रियन्ते विपश्चितः ।

स कपर्दी चिरञ्जीवाद्वेदवेदार्थतत्त्वावित् ॥

सुदर्शनार्यः कुरुते गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।

केवलं वैदिकश्रद्धाप्रेरितो मन्दधीरपि ॥

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथशब्दा(ब्द) आनन्तर्यार्थः ।
तदर्थं पूर्ववृत्तमुच्यते । इह हि यज्ञा एकविंशतिभेदाः.

*

*

*

*

एते च नित्याः नियतप्रदोषादिकालीनजीवननिमित्तका इत्यर्थः ।
कुतो नित्याः? जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण
ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्यः प्रजया पितृभ्य इति । अत्र यज्ञेनेत्येकवचनं यज्ञं
व्याख्यास्याम इतिवत् जात्यभिप्रायं मन्वानस्य भगवतो वसिष्ठस्य नैयमिकं
हेतद्वृणसंस्तवमिति वचनेनैषामवश्यानुष्ठाना[म]प(व)गमात् ।

End :

दधाति दधाति(ती)ति द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥

इत्थं सुदर्शनार्येण गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।

कृतं भाषा(ष्या)नुसारेण यथामति यथाश्रुति ।

अत्रानुक्तन्दुरुक्तं वा मम मान्द्याच्छ्रुतस्य वा ।

सन्मार्गप्रवणन्त्वेतत् क्षन्तुमर्हन्ति पण्डिताः ॥

इति सुदर्शनार्यकृते गृह्यतात्पर्यदर्शने अष्टमः पटलः ॥

Colophon :

सुदर्शनभाष्यं संपूर्णम् ॥

No. 1189. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM : GRHYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, paper. Size, $12\frac{3}{4} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Pages, 84. Lines, 22 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Khaṇḍas 1 to 7, excepting 3 Sūtras at the end.

Same as the last.

The other work herein is Sandhyāvandanabhāṣyam 44a.

An extra passage is found in this codex between the initial stanzas and the beginning of the commentary. It is here extracted:

तत्रादौ तावद्गृह्यशब्दार्थो वृत्तिकारेण व्याख्यातः । गृहनिमित्तोऽग्निर्गृह्यः ।
तत्र बद्धानि कर्माण्यपि लक्षणया गृह्याणीत्युच्यन्ते । गृहशब्दो
भार्यावचनः, येषान्तु दायविभागकाले अग्निरुत्पद्यते शालावचनः तेषां
भार्यादिरभिर्दायादिर्वा तस्मिन्नेवाग्नौ गृह्याणीति गोतमः । अथ कर्माण्या-
चाराद्यानि गृह्यन्ते ॥

No. 1190. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM : GRHYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $11\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 365. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Complete.

Same as the last.

No. 1191. आपस्तम्बगृह्यसूत्रव्याख्यानम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGR̥HYASŪTRAVYĀKHYĀNAM: GR̥HYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Pages, 144. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 134a of the MS. described under No. 245.

Breaks off in the 22nd Khaṇḍa.

No. 1192. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGR̥HYASŪTRABHĀṢYAM: GR̥HYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 230. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, very much injured. Appearance, old.

Incomplete; much injured.

No. 1193. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGR̥HYASŪTRABHĀṢYAM: GR̥HYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Pages, 12. Lines, 8 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 46a. The other works herein are: Tarkasaṅgrahaparibhāṣā fol. 1a. Tarkasaṅgrahavākyaṛthanirukti fol. 15a, Tarkasaṅgraha fol. 38a.

The commentary breaks off at the 12th Sūtra of Khaṇḍa 1.

No. 1194. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGR̥HYASŪTRABHĀṢYAM: GR̥HYA-
TĀTPARYADARŚANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 126. Lines, 10 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Contains the commentary of Sudarśanācārya on the first 18 Khaṇḍas, and breaks off at the 11th Sūtra of the 19th Khaṇḍa.

No. 1195. आपस्तम्बगृह्यसूत्रकारिका.

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAKĀRIKĀ.

Pages, 40. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 22a of the MS. described under No. 1074.

Complete.

For remarks and extracts see pages 11 and 166 of M. Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS. for the year 1893-94, No. 2, Madras.

No. 1196. आपस्तम्बगृह्यप्रयोगदीपिका.

ĀPASTAMBAGRHYAPRAYŌGADĪPIKĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 100. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

The work begins on fol. 31b. The other works herein are : Āpastambagrhyaprayōgadīpikā fol. 1a, Saṅkīrṇasaṅgrahaḥ fol. 17a.

The work beginning on fol. 1a is much injured, extends over 32 pages, and contains 10 Khaṇḍas.

Complete.

This is a commentary on Āpastambagrhyasūtra, with special reference to ritualistic procedure (Prayōga).

Beginning :

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथ प्रत्यक्षश्रुतिविहितयज्ञ-
सामान्यदर्शपूर्णमासादिकर्मव्याख्यानात्पूर्ववृत्तादनन्तरम् आचारात् स्वानु-
मेयश्रुत्यवगम्यगार्हकर्मप्रवर्तनरूपात् यानि पाकयज्ञशब्दवाच्यौपासनहोमा-

दीनि तेष्वधिकरिष्यमाणदेहसंस्कारार्थपाणिग्रहणादीनि च कर्माणि गृह्यन्ते कर्तव्यत्वेन ज्ञायन्ते तानि व्याख्यायन्त इति शेषः । तानि कथं कर्तव्यानीत्याकाङ्क्षायामाह उदगयनेत्यादि ।

End :

पारिधिं मृत्योरन्तर्द्धानभूतमश्मानं दक्षिणतः दक्षिणस्यान्दिशि परिधिवचनात् प्राच्यां विनेति केचित् । दधाति निदधाति दधाति दधातीति पुनरुक्तिः प्रश्नसमाप्तिं सूचयति ॥

Colophon :

इति गृह्यप्रयोगदीपिकायां त्रयोविंशः खण्डः ॥

अत्रानुक्तं दुरुक्तं वा मतिमान्याच्छ्रुतस्य च ।

सन्मार्गप्रवणानां नः क्षन्तुमर्हन्ति पाण्डिताः ॥

No. 1197. आपस्तम्बगृह्यप्रयोगदीपिका.

ĀPASTAMBAGRHYAPRAYŌGADĪPIKĀ.

Substance, paper. Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{3}{4}$ inches. Pages, 207. Lines, 15 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Copied in 1895.

Begins on fol. 44a.

The other works herein are : Bhāradvājasūtram 1a, Āśauca-saṅgrahaṭṭīśacchlokiṣyākhyā 13a, Aghasaṅgrahaḥ 33a, Bōdhāya-nōktadōvapūjāvidhānam 148a, Yajurvedabrāhmaṇam 163a, Nāga-pratiṣṭhā 171a, Nāvagrahayajñah 179a, Kṛkalāśasāntiḥ 182b, Sarpasāntiḥ 184b, Puruṣasūktahōmah 191a, Jadhōpanayanam 197a, Vṛṣōtsarjanam 198a, Mārkaṇḍēyapūjā 200a, Ulūkasāntiḥ 202b, Śaṣṭipūrtisāntiḥ 204a, Brahmacārinārāyaṇabaliḥ 206a, Aśanihata-prāyaścitta 207b, Mēghamālāmañjari 212a, Rasarañjanam 231a, Śilpaśāstram 251a, Vēṭālapañcaviṁśatikathā 277a.

Complete. Same as the last.

No. 1198. गृह्यरत्नम्.

GRHYARATNAM.

Substance, paper. Size, $13 \times 8\frac{1}{4}$ inches. Pages, 69. Lines, 24 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Contains 21 Khandas; complete. The work is by Vaidikasārva-bhauma. It treats of the subjects dealt with by Āpastamba in his Grhya-sūtras, and gives explanations.

Begins on fol. 23a. The other works herein are: Āpastambapitr̥mēdhaprasnabhāṣyam 1a, Smṛticūdāmanisaṅgrahaḥ 59a.

Beginning :

अथ निषेकादीन् संस्कारान् व्याख्यास्यामो गर्भाधानं पुंसुवनं सीम-
न्तोन्नयनं जातकर्म नामकरणमन्नप्राशनं चूडाकर्माण्यनयनं चत्वारि वेद-
व्रतानीत्येते नियता ब्राह्मसंस्काराः । पाकयज्ञादयो दैवाः । ते पुनरुभये
ब्राह्महेतवः ।

स्वाध्यायेन व्रतैर्होमैस्त्रैविद्येनेज्यया मतैः ।

महायज्ञैश्च यज्ञैश्च ब्राह्मीयं क्रियते तनुः ॥ इति मनूक्तेः ॥

End :

मन्त्रपूतं स्थितं कायान्नोद्धरेदुपवीतकम् ।

सकृदुद्धरणाद्विप्रः प्रायश्चि(त्ती)यते द्विजः ॥

क्रोधान्मोहाद्वलाद्वापि ब्रह्मसूत्रं छिनत्ति यः ।

नद्यां स्नात्वाथ गायत्रीं जपेदष्टसहस्रकम् ॥

संस्कारैस्संस्कृतः पूर्वैरुत्तरैरपि संस्कृतः ।

नित्यमिष्टगुणैर्युक्तैर्ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥

इत्येकविंशः खण्डः ॥

गृह्यान्तरोक्तार्थविशेषमापस्तम्बाश्रयं वैदिकसार्वभौमः ।

प्राह स्मृतीर्विद्विद्य हि गृह्यरत्नं विवेकदं तत्कलयन्तु सन्तः ॥

Colophon :

गृह्यरत्नं समाप्तम् ॥

No. 1199. गृह्यरत्नम्.

GRHYARATNAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 61. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Imperfect. Leaves 25 to 32, 35 to 39, and 41 to 45 are lost.

Same as the last.

Before the beginning, an additional stanza is found herein :

श्रीनिगमशिखरगुरुवरचरणसरसिजस्रवन्मधुरसास्वादैः ।

अत्यन्ततुन्दिलो मे भूयान्मानसमधुव्रतश्चपलोऽयम् ॥

No. 1200. गौतमधर्मसूत्रम्.

GĀUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, paper. Size, $11\frac{7}{8} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Pages, 34. Lines, 21 on a page. Character, Devanāgarī. Condition, injured. Appearance, old.

Contains the 29 Adhāyayas of the Dharmasūtra of Gautama.

This work, containing the social and religious laws of Brahmanism, is intended for the guidance of the followers of the Drāhyāyaṇasūtra.

Beginning :

वेदो धर्ममूलं, तद्विदां च स्मृतिशिले दृष्टो धर्मव्यतिक्रमः, साहसं च महतां न तु दृष्टार्थे अवरदौर्बल्यात्, तुल्यबलविरोधे विकल्पः, उपनयनं ब्राह्मणस्याष्टमे पञ्चमे वा काम्य(र्यं)म् । गर्भादिसंख्या वर्षाणां, तत् द्वितीयं जन्म, तद्यस्मात् स आचार्यो वेदानुवचनाच्च.

End :

श्रोत्रियो वेदवित् शिष्टो विप्रतिपत्तौ यदोहयत्तोऽयमप्रभवो भूतानां
हिंसानुग्रहयोगेषु धर्मिणां विशेषेण स्वर्गं लोकं धर्मविदामोति ज्ञानाभि-
निवेशाभ्यामिति धर्मो धर्मो धर्मः ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥

Colophon :

इति गौतमधर्मस्समाप्तः ॥

No. 1201. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 47. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Same as the last.

No. 1202. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 31. Lines, 8
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
new.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Aśvattha-vivāha
and Upanayana 17a.

Complete. Same as the last.

No. 1203. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 35. Lines, 7
on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance,
new.

Begins on fol. 20*b*. The other works herein are : Auśanasa-smṛtiḥ 1*a*, Viṣṇu-smṛtiḥ 38*a*, Yama-smṛtiḥ 40*b*, Vyāsa-smṛtiḥ 41*b*, Hārīta-smṛtiḥ 47*b*, Ātrēya-smṛtiḥ 53*a*.

Complete.

Same as the last.

No. 1204. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, paper. Size, 9 × 7 inches. Pages, 37. Lines, 21 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 1*a*. The other work herein is Smṛtisārasaṅgrahaḥ 20*a*.

Complete. Same as the last.

No. 1205. गौतमधर्मसूत्रव्याख्या—मिताक्षरा.

GAUTAMADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : MITĀKṢARĀ.

Pages, 204. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 1*a*. of the MS. described under No. 1188.

Contains the commentary of Haradatta on Gautama's Dharma-sūtra.

Beginning :

नमो रुद्राय यद्धर्मशास्त्रं गौतमनिर्मितम् ।

क्रियते हरदत्तेन तस्य वृत्तिर्मिताक्षरा ॥

वेदो धर्ममूलं कर्मजन्याभ्युदयनिश्चयसहेतुरपूर्वाख्यात्मगुणो धर्मः
तस्य मूलं प्रमाणं वेदः मन्त्रब्राह्मणात्मकः जातावेकवचनम्.

End :

धर्मवित् सम्यक् ज्ञानतात्पर्यतदनुष्ठानाभ्यां विशेषेण धर्मानुष्ठातृ-
भ्योऽप्याधिक्येन स्वर्गं लोकमाप्नोति । धर्मो धर्मः आदित आरभ्यैवमन्तो
धर्मः । द्विरुक्तिरध्यायसमाप्तौ ॥

Colophon :

इति श्रीगौतमीयधर्मशास्त्रव्याख्यायां श्रीहरदत्तकृतमिताक्षरायामेको-
नविंशोऽध्यायः ॥

गौतमसूत्रव्याख्या समाप्ता ॥

No. 1206. गौतमधर्मसूत्रभाष्यम्.

GAUTAMADHARMASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, paper. Size, $7\frac{7}{8} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Pages, 22. Lines, 13 on
a page. Character, Grantha Condition, good. Appearance,
new.

Contains the commentary of Maskarin (an ascetic) on Adh-
yāyas 6 and 7, and breaks off in the 8th Adhyāya.

Beginning :

इदानीमतिथिपूज(1)[ना]प्रसङ्गेनान्येषामप्यन्यपूजाप्रकरणमाह—

पादोपसङ्ग्रहणं समवायेऽन्वहम् ।

पादयोरुपश्लेषणमुपसर्गद्वयविधानात् स्मृत्यन्तरोपदिष्टेन विधिना
कर्तव्यम् । यथाह मनुः—व्यत्यस्तपाणिना कार्यमुपसङ्ग्रहणमित्यादि । समवाये
सङ्गमे अन्वहं प्रतिदिनं कर्तव्यमिति शेषः ।

*

*

*

*

इति गौतमभाष्ये मस्करीये षष्ठोऽध्यायः ॥

इति . . . . . सप्तमोऽध्यायः . . . . ॥

End :

इदानीं कियता पुनः श्रुतेन बहुश्रुतो भवतीत्यत आह—सं एष
बहुश्रुतो भवतीति ॥

No. 1207. बोधायनपरिभाषा.
BÔDHĀYANAPARIBHĀṢĀ.

Pages, 14. Lines, 37 on a page.

Copied in 1898.

Begins on fol. 28a of the MS. described under No. 1174.

Incomplete. Breaks off in the 15th Khaṇḍa.

Beginning :

अथ वै भवन्ति जायमानो वै ब्राह्मणास्त्रिभिः ऋणवा जायते ।
ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यजेन देवेभ्यः प्रजया पितृभ्य इति । ब्रह्मचर्यं
व्याख्यास्यामः । आसमावर्तनादेवैतत् भवन्ति(ति) नाचीर्णव्रतो ब्रह्मचारी
भवतीति तदेतदाश्रमं व्याख्यातम् । अत ऊर्ध्वं ब्रह्मचर्यं येनानृणो
भवति स्वदारा इत्येकं मन्त्रवत् प्रयोग इत्येकमृतावित्यपरमथाधिब्रह्म-
चर्यम्.

End :

भूरायुर्मे धारयत प्राणं मे धारयत प्रजां मे धारयत पशून्
मे धारयत मा म आयुः प्रजाः पशवः परासिच्ये न मा म आयुः
प्राणः प्रजाः पशवः परासि[न]च्येरन्नित्यथ यदि कन्योपसाद्यमानापोह्यमा-
नावापतेत्तामुत्थाय ॥

No. 1208. बोधायनधर्मसूत्रम्.
BÔDHĀYANADHARMASŪTRAM.

Pages, 92. Lines, 18 on a page.

Begins on fol. 55a of the MS. described under No. 242.

Contains 1 to 4 Praśnas.

This gives the religious and social laws of Brahmanism as taught by Bôdhāyana.

Beginning :

आपस्तम्बमुनिं वन्दे सर्वज्ञानप्रदायकम् ।

बोधायनं मुनिश्रेष्ठं स्मृतृ(स्मर्तृ)णामपि दैवतम् ॥

उपदिष्टो धर्मः प्रतिवेदं तस्यानुव्याख्यास्यामः ।

स्मार्तो द्वितीयस्तृतीयश्शिष्टागमः शिष्टा विगतमत्सराः निरहङ्काराः
कुम्भीधान्या अलोलुपा दम्भकपटलोभमोहक्रोधविवर्जिताः ।

धर्मेणाधिगतो येषां वेदस्सपरिवृंहणः ।

शिष्टास्तदनुमानजाः श्रुतिप्रत्यक्षहेतवः ॥ इति ॥

तदभावे दशावरा परिषत् अथाप्युदाहरन्ति—

चातुर्वेद्यवि (पि वै) कल्पी चाङ्गविद्धर्मपाठकः ।

आश्रमस्थाश्च ये विप्राः परिषदेषा दशावरा ॥

पञ्च वा स्युस्त्रयो वा स्युरेको वा स्यादनिन्दितः ।

प्रतिवक्ता तु धर्मस्य नेतरे तु सहस्रशः ॥

*

*

*

*

निवृत्तः पापकर्मभ्यः प्रवृत्तः पुण्यकर्मसु ।

यो विप्रस्तस्य सिध्यन्ति विना यन्त्रैरपि क्रियाः(ः) ॥

ब्राह्मणा (ऋ)जवस्तस्माद्यद्यदिच्छन्ति चेतसा ।

तत्तदासाधयन्त्याशु संशुद्धा ऋजुकर्मभिः ॥

एवमेतानि यन्त्राणि तावत्कार्याणि धीमता ।

यावत्कालेन वोपैति विग्रहं शुद्धिमात्मनः ॥

एभिर्यन्त्रैर्विशुद्धात्मा त्रिरात्रोपोषितस्तथा ।

तदारभेत येनर्द्धि कर्मणां प्राप्नुमिच्छति ॥

End :

दशवारं तथा होमं सर्पिषा सवनत्रयम् ।

पूर्वा सेवा भवेदेषां मन्त्राणां कर्मसाधने ॥

मन्त्राणां कर्मसाधन इति ॥

Colophon :

इति श्रीबोधायनीये धर्मशास्त्रे चतुर्थः प्रश्नस्समाप्तः ॥

अयं प्रश्नश्चतुश्चत्वारिंशदुत्तरशतश्लोकः ॥

स्मार्ते तच्छेषोपरितना इमे धर्मप्रश्नाः चत्वारः ॥

No. 1209. बोधायनधर्मप्रश्नः.

BÔDHĀYANADHARMAPRAŚNAH.

Substance, paper. Size, $12 \times 9\frac{1}{2}$ inches. Pages, 88. Lines, 18 on a page. Character, Dēvanāgarī. Condition, good. Appearance, new.

Complete in 4 Praśnas.

This work is the same as that described under No. 1208.

But the first stanza is wanting herein.

End :

यान्ससायानिष्टमन्त्रान् चादशाहनिता . . ।

दशावरन्तश्चा होमं सर्पिषा सवनत्रयम् ॥

पूर्वसाधन इति ॥

इति चतुर्थप्रश्नस्समाप्तः ॥ सा रुद्राः ॥

अथातस्संप्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्तम् ॥

Colophon :

बोधायनधर्मशास्त्रं समाप्तम् ॥

No. 1210. बोधायनधर्मप्रश्नः.

BÔDHĀYANADHARMAPRAŚNAH.

Substance, palm-leaf. Size, $12 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 152. Lines, 5 on a page. Character, Grantha. Condition, much injured. Appearance, old.

Almost complete. Same as the last.

No. 1211. बोधायनधर्मव्याख्या.

BÔDHĀYANADHARMAVYĀKHYĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 44. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 35a. The other works herein are **Purāṇa-ślōkaḥ**—117 stanza 1a, **Prayōgacandrikā** 6a.

Contains the commentary on 4 Adhyāyas of Bôdhāyana's **Dharmasūtra** by Govindasvāmin. The commentary seems to break off in the course of the 5th Adhyāya. The end of the 4th Adhyāya agrees with that of the 7th Khaṇḍa of the I Praśna of the text.

Beginning :

. . । रणं भक्तिमतां मनोरथान्
अकारणेनैव सुतत्त्वबोधकम् ।
निवारणं सर्वदिगन्तराद्भयं
सुवारणास्यं सुमुखं भजामहे ॥
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णञ्चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनन्ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

इति प्रतिष्ठो(ष्ठो) धर्मः प्रतिवेदं प्रतिशाखमतीन्द्रियार्थप्रतिपादकामानुषो
ग्रन्थराशिर्वेदः तत्प्रतिपाद्यो धर्मः । यद्यप्येकैकस्यां शाखायां परिपूर्णान्य-
ज्ञानि तथापि कल्पसूत्रान्तरैः शाखान्तरे(रो)पेताङ्गोपसङ्ग्रहः क्रियत एव ।

* * * *

इति बोधायनीये धर्मविचारणे गोविन्दस्वामिनि प्रथमोऽध्यायः ॥

* * * *

इति बोधायनीये धर्मव्याख्याने गोविन्दस्वामिनि द्वितीयोऽध्यायः ॥

* * * *

इति बोधायनीये गोविन्दधर्मिणि तृतीयोऽध्यायः ॥

* * * *

इति . . . . . चतुर्थोऽध्यायः ॥

End :

सपिण्डे सप्तमासादन्ताद्वोदकोपस्पर्शनम् । सप्तमासाद्वर्गदन्तजन-
नाद्वा तेषु मृतेषूदकोपस्पर्शनं स्नानमात्रमेव सपिण्डानां यत्तु तस्मिन्नव-
धावेकाहाशौचन्तेन ॥

No. 1212. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Pages, 33. Lines, 23 on a page.

Begins on fol. 1b of the MS. described under No. 199.

Complete.

Contains two Praśnas (each of 20 Khaṇḍas) of Gautamasūtra.

Beginning :

अथाचारान् प्रवक्ष्याम्याचाराल्लभते धर्ममाचारादेव धनमाचारादेव
सुखमाचारादेव मोक्षं प्राप्नुयादुद्धा(त्था)य पश्चिमे यामे शान्तमानसो
विनिद्रस्सति विरोधे तं त्यक्त्वा नो मोचयेत्तत्र संस्थितस्समौ प्राणापानौ
धृत्वा दिवाकरं संस्थाप्य दिवाकरेण प्रोत्फुल्लिते पद्मे मानसं हंसं
समाश्रयेदङ्गुष्ठमात्रं पुरुषं परापरं ज्योतीरूपं समालोक्य दिव्यं दिव्येन
चक्षुषा यथालाभमुषःकाले स्थित्वा स्तोत्रैरनेकधा स्तुत्वा सोपानस्को(त्को)
बहिर्यायात्स जलाशयं विरलमस्ति.

End :

पाकयज्ञा विविधा यज्ञाः, अनृतं मध्यगन्धं. भुञ्जानस्य मस्तके,
अङ्गवङ्गकलिङ्गदेशानि, अस्नात्वा भोजने, धान्ये गृहस्थिते, आब्रतस्यान्नम-
पुत्रस्यात्, निगलेन बद्धस्य, म्लेच्छादीनां पुष्करिण्याम्, अनिर्दशाहगोम-
हिषी श्वजम्बूकरासभैः, कामतः स्वैरी शूद्यागमने, कामतो गुरुतल्पगामी,
सुरापस्सुराम्बु, वृतगोमूत्रं, मातृगमनदुहितृगमन, अथ ब्रह्महत्यासमपातकं,

ब्रह्महा कुष्ठी स्यात् तैजसापहारी, ब्रह्महा क्षयरोगी स्यात्, अथ वेद[ाना]म-
नभ्य[ा]सन्, अथातो धर्मशेषान् व्याख्यास्यामः ॥

No. 1213. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Pages, 17. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 486.

Contains only the second Praśna of the work described under the last number.

Beginning :

अथातो धर्मशेषान् व्याख्यास्यामोऽन्त्यपक्षे स्थावरान्तां दोषैर्मनोवा-
क्कायकर्मजैर्जिवोऽयं भवयोनिशतेषु प्रयाति । परद्रव्याणि मनसा ध्याय-
न्तथान्यानि पापानि चिन्तयन्वितताभिनिवेशी जायतेऽन्त्यासु योनिषु
पिशुनोऽनृतवादी परुषोऽबद्धप्रल(ी)पी मृगपक्षियोनिषु जायते । दत्तादाननिरत-
परदारगो हिंसकश्चा(श्मा)दिविविधानेन(क)स्थावरेष्वभिजायते ।

End :

कामतस्त्वैरी शूद्रागमने, कामतो गुरुतल्पगामी, सुरापस्सुराम्बु, मातृ-
गमनदुहितृगमन, अथ ब्रह्महत्यासमपातकं, ब्रह्महा कुष्ठी स्यात्, ब्रह्महा
क्षयरोगी स्यात्, अथ वा वेदम(न)भ्यसन्, अथातो धर्मशेषान्
व्याख्यास्यामः ॥

No. 1214. गौतमधर्मसूत्रम्.

GAUTAMADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 28. Lines, 5
on a page. Character, Telugu. Condition, much injured. Appear-
ance, old.

Contains the 20 Khaṇḍas of the 2nd Praśna of the Sūtras of Gautama described under the last number.

Begins on fol. 64a. The other works herein are: Viṣṇusahasranāmabhāṣya 1a, Nārāyaṇaṣṭōttaraśatanāmastōtra 78a, Nārāyaṇavarman 79b.

No. 1215. आपस्तम्बधर्मप्रश्नः.

ĀPASTAMBADHARMAPRAŚNAH.

Pages, 54. Lines, 22 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 22b of the MS. described under No. 199.

Contains the two Praśnas (of 32 & 29 Khaṇḍas respectively) of the Dharmaśūtra of Āpastamba.

The code of religious and social laws according to Āpastamba.

Beginning :

अथातस्सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यस्यामः । धर्मज्ञसमयः प्रमाणम् । वेदाश्च । चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः । तेषां पूर्वः पूर्वो जन्मतश्चेयान् । अशूद्राणामदुष्टकर्मणामुपायनं वेदाध्ययनमग्न्याधेयं फलवन्ति च कर्माणि । शुश्रूषा शूद्रस्येतेषां वर्णानाम् । पूर्वस्मिन् पूर्वस्मिन् वर्णे निश्चेयसंभूयः । उपनयनं विद्यार्थस्य श्रुतितः स० स्कारः । सर्वेभ्यो वै देवे(वेदे)भ्य(स्)सावित्र्यनूच्यत इति हि ब्राह्मणम् ।

End :

सर्वविद्यानामप्युपनिषदामुपाकृत्य । शय्यादेशे कामलिङ्गेन । आर्याः प्रयता वैश्वदेवे । अपि वा लेपान् प्रक्षाल्य । पाणिग्रहणादधिगृहमेधिनोर्ब्रतम् । पाणिग्रहणादार्या जात्या येन कृताभिक्षणेन वर्णा सह देवमनुष्या विलयनं चत्वो(त्वारो) व्याख्याताः क्षेत्रमेकादश ॥

Colophon :

धर्मप्रश्नस्समाप्तः ॥

No. 1216. आपस्तम्बधर्मप्रश्नः.

ĀPASTAMBADHARMAPRAŚNAH.

Pages, 26. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 245.

Complete.

Same as the last.

No. 1217. आपस्तम्बधर्मसूत्रम्.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 64. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 157a. The other works herein are: Āhnikam 1a, Āśaucaśaḍaśītiḥ 49a, Prayōgapaddhatiḥ 70a. Leaves from 53 to 63 are lost. A leaf without number is added between the 47th and the 48th leaves.

Complete.

No. 1218. आपस्तम्बधर्मसूत्रम्.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 61. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgarī. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Complete.

The 13th leaf also is marked with 12, and the number 18 is omitted in the marking of the leaves.

No. 1219. आपस्तम्बधर्मसूत्रम्.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $11\frac{1}{2} \times 1$ inches. Pages, 156. Lines, 5 on a page. Condition, much injured. Appearance, old.

Commences with the 2nd Khaṇḍa of the 1st Praśna, and breaks off in the 29th Khaṇḍa of the 2nd Praśna.

Same as the last.

No. 1220. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, paper. Size, $13\frac{1}{8} \times 8\frac{1}{8}$ inches. Pages, 174. Lines, 26 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new.

Begins on fol. 49a. The other work herein is Āpastambapitr-mēdhapraśnavyākhyā 1a.

Complete.

The commentary of Haradattācārya on the Dharmasūtra of Āpastamba.

Beginning :

प्रणिपत्य महद्ब्रह्म हरदत्तेन धीमता ।

धर्मार्थप्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥

अथातस्सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः—अथ शब्द आ-
नन्तर्ये अतश्शब्दो हेता(तौ) उक्तानि श्रौतानि गार्ह्याणि च कर्माणि वक्ष्य-
माणान् धर्मानपेक्षन्ते, कथम् आचान्तेन कर्तव्यमिति वचनादाचमनमपे-
क्षन्ते, सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यमनर्हस्सर्वकर्मसु इति वचनात्सन्ध्यावन्द-
नम् (मपि) । एवमशुचिकरनिर्वेषात्(षः,) द्विजातिकर्मभ्यो हानिः पतनमिति
वचनात् ब्रह्महत्यादिप्रायश्चित्तानि च । एवमन्येष्वपि यथासम्भवमपेक्षा
द्रष्टव्याः.

End :

सर्वजनपदेष्वेकान्तसमाहितमार्याणां वृत्तं सम्यग्विनीतानामात्मवताम-
लोलुपानामदाम्भिकानां वृत्तिसादृश्यं भजेत । एवमुभौ लोकावभिजयति ।
स्त्रीभ्यस्सर्ववर्णेभ्यश्च धर्मशेषान् प्रतीयात् इत्येके इत्येके । उक्तव्यतिरिक्ता

धर्माधर्मशेषाः तान् स्यादेरपि सकाशात् प्रतीयात् इत्येके मन्यन्ते । ते च प्रतिजनपदं प्रतिका(कु)लं च भिन्नाः तथैव प्रत्येतव्याः । तत्र चार्या मेषस्थे सवितर्यादित्यपूजामाचरन्ति भूमौ मण्डलं विलिख्येता[दी]न्युदाहरणानि ।

Colophon :

इति हरदत्तमिश्रविरचितायां धर्मव्याख्यायां द्वितीयः प्रश्नस्समाप्तः ॥

No. 1221. आपस्तम्बधर्मप्रश्नव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMAPRAŚNAVYĀKHYA: UJJVALĀ.

Pages, 166. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 14a of the MS. described under No. 245.

Complete. Same as the last.

Colophon :

इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितायां धर्मप्रवृत्तावुज्ज्वलायां द्वितीयप्रश्न एकादशः पटलः ॥ समाप्तेयमुज्ज्वला ॥

No. 1222. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 12 × 1½ inches. Pages, 30. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. The ends of leaves are torn. Appearance, old.

Contains the commentary of Haradatta on 3 Khaṇḍas, and breaks off in the course of the 4th Khaṇḍa.

No. 1223. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ: UJJVALĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 19½ × 1½ inches. Pages, 74. Lines, 10 on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Svapnādhyāya 39a.

Contains the commentary on the first Praśna.

No. 1224. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, palm leaf. Size, $16\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 143. Lines, 9 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

The first leaf is lost.

Contains the commentary of Haradatta on 31 Khandaś of the I Praśna of the Sūtra, and breaks off in the 32nd Khandā.

No. 1225. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $18\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Pages, 300. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Three leaves in the beginning and in the end are much injured.

Complete. Same as the last.

No. 1226. आपस्तम्बधर्मव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, paper. Size, $12\frac{1}{2} \times 4$ inches. Pages, 18. Lines, 11 on a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, new. Presented to the Library in 1893.

Begins on fol. 136a. The other works herein are : Caturdaśa-lakṣaṇī 1a, Smṛticandrikā 31a, Vyadhikaraṇadharmāvacehinnābhāvaivṛti 146a, Nyāyagrantha 194a.

Contains the commentary of Haradatta up to the 35th Sūtra of the 3rd Khandā of the I Praśna.

No. 1227. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $18\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 404. Lines, 6 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old. Complete.

No. 1228. आपस्तम्बधर्मव्याख्या—उज्ज्वला.

ĀPASTAMBADHARMAVYĀKHYĀ : UJJVALĀ.

Substance, palm-leaf. Size, $18 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 240. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, 'much injured. Appearance, old.

Contains the commentary of Haradatta from the 5th Khaṇḍa of the first Praśna to the end of the 12th Khaṇḍa of the second Praśna.

No. 1229. वैखानसधर्मसूत्रम्.

VAIKHĀNASADHARMASŪTRAM.

Pages, 65. Lines, 12 on a page. Transcribed for the Library in 1894.

Begins on fol. 103a of the MS. described under No. 1176.

Refer to pages 6 and 155 of M. Seshagiri Sastri's "Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS." for the year 1893-94, No. 2, Madras.

No. 1230. वैखानसधर्मसूत्रम्.

VAIKHĀNASADHARAMASŪTRAM.

Substance, paper. Size, $8\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Pages, 17. Lines, 17 on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance, new. Purchased for the Library in 1893.

Contains the first Praśna of the Dharmasūtra.

No. 1331. कात्यायनपितृमेधसूत्रम्.

KĀTYĀYANAPITRMĒDHASŪTRAM.

Pages, 88. Lines, 20 on a page.

Begins on fol. 104a of the MS. described under No. 199.

Contains 23 Khaṇḍas.

Treats of the funeral rites according to Kātyāyana.

Beginning :

अथातः पैतृमोधिकदहनम्—अनाहिताग्नेः मरणसंशये प्राप्ते अद्विस्त्वात्वा
यथोक्तप्रायश्चित्तं कृत्वा गोदानादिदशदानानि कृत्वा गोमयेनोपलिप्तदेशे
कुशास्तृतभूमौ दक्षिणशिरसं निधाय, ब्रह्मविदामोति परम् । भृगुर्वै
वारुणिरित्येतावनुवाकौ दक्षिणे कर्णे जपञ्च कृत्वा प्राचीनावा(वी)ती
प्राणानायम्य सुखेन प्राणोत्क्रमणसिद्धयर्थमुत्क्रान्तिसंज्ञकधेनुदानं करिष्ये.

End :

कुर्यादहरहश्श्राद्धममावास्यां विना सदा ।
नित्योदकलशं श्राद्धं न कुर्याद(दा)नुमासिके ॥
यतीनां मरणे प्राप्ते दशाहाभ्यन्तरो यदि ।
जातीनाञ्च संपिण्डानां प्रत्यब्दं नैव कारयेत् ॥
वपनं दहनात्पूर्वं कुर्याच्चेत्पितृघातकः ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन वपनन्दहनात्परम् ॥

Colophon :

इति कात्यायनसूत्रं समाप्तम् ॥

No. 1232. बोधायनपितृमेधप्रश्नः

BŌDHĀYANAPITṚMĒDHAPRAŚNAḤ.

Pages, 18. Lines, 40 on a page.

Purchased for the Library in 1894.

Begins on fol. 17b of the MS. described under No. 1174.

Contains 3 Praśnas.

The first Praśna contains 15, the second 11, and the third 12 Khaṇḍas.

Ritualistic procedure relating to funeral rites according to Bōdhāyana.

Beginning :

अथ यद्याहिताग्निर्निर्ममारं गच्छत्युत्तपता वा जरया वाग्निष्ठ एवास्य यजमानायतने शयनं कल्पयेयुर्जघनेन गार्हपत्यं तदस्मै भक्षानाहरन्ति, यावदलं भक्षाय मन्यते, स यद्यु हागतो भवति । पुनरेति यद्यु वै प्रैति न पयस्समासिञ्चत्यथैतदग्निहोत्रं सायमुपक्रमम् ।

End :

अथैषा पत्नी । अथातः परिव्राजकस्य । अथातोऽस्थिसञ्चयनम् । अथातोऽत्र बलिः । अथ गर्भिण्यामन्तर्वत्न्यां मृतायां क्रियेत आहिताग्निश्चेत् आपद्युक्तम् । यथो एतन्न प्राक् चौलात् । अथ हैके तूष्णीमितरेषाम् इममग्ने चमसं यथा पिता ।

Here a few stanzas from the end of a work named Bōdhāyanā-parakārikā are given.

सहस्रेत्यनुवाकेन कृत्वा विष्णुं प्रदक्षिणम् ॥

व्याहृत्य विष्णुमुद्वास्य कूर्चग्रन्थि विसृज्य च ।

अन्नशेषं च पक्वं च प्राशयेत् पुत्रलब्धये ॥

Colophon :

इति बोधायनापरकारिका समाप्ता ॥

No. 1233. पितृमेधप्रयोगरत्नमाला.

PITRMEĀDHAPRAYŌGARATNAMĀLĀ.

Pages, 4. Lines, 40 on a page.

Begins on fol. 26a of the MS. described under No. 1174.

Incomplete.

Procedure connected with funeral rites; described in verse in accordance with Bōdhāyana.

Beginning :

अभिवन्द्य मुनिं कण्वं तत्प्रसादान्निगद्यते ।
 प्रयोगरत्नमालेयं पितृमेधाख्यसूत्रगा ॥
 गोत्रनाम मृतस्योक्त्वा सङ्कल्प्यैव तु संस्क्रिया ।
 प्राचीनावीतिना कार्यः प्रेतकर्म(र्मा)स्य सर्वदा ॥
 निवीतिनो वहेयुस्ते ज्ञातयोऽन्ये च बाहकाः ।
 पुत्रः कर्ता सदा पितोर्ज्ञातयस्तदसंभवे ॥
 न पुत्रस्य पिता कुर्यात् पितृमेधं [न] कदा चन ।
 अथ स्नेहेन वा कुर्यात् सपिण्डीकरणं विना ॥
 स्वपुत्र(ऽ)भाव आसन्नस्सपिण्डः पितृमेधकृत् ।
 दक्षिणायै दहेदन्यः पुत्राच्छिष्याच्च सादरात् ॥

End :

सहस्राभ्य इति द्वाभ्यां दशात्मकसमाख्यकैः ॥
 उपतिष्ठेत तैस्सर्वैर्दीप्तिमग्निमुपोषयेत् ।
 य एतस्य पथो मन्त्राः प्रयासायेति तैस्सह ॥

No. 1234. भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्.

BHĀRADVĀJAPITRMĒDHASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, 13 $\frac{3}{8}$ × 1 $\frac{1}{2}$ inches. Pages, 18. Lines, 5 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Āturasannyāsa-vidhiḥ 10a.

Contains 14 Khandaś.

Ritualistic procedure relating to funeral rites; by Bhāradvāja; adopted by the followers of Āpastamba.

Beginning :

अथातः पैतृमेधिकं दहनमाहिताग्नेर्मरणसंशये प्राचीनावीती दहनदेशं
जोषयते दक्षिणा प्रत्यक् प्रवणमनिरिणमसुषिरमनूप(ष)रमभङ्गरमनूपहतमविस्र-
ग्धा(गन्ध्या)र्यमनूपछिग्ध(द्र)प्रवणं यस्माद्दक्षिणा प्रतीच्यापो निस्सृत्योदीच्य(।)
एत्य महानदीमुपेत्य.

End :

अग्निर्होतेत्याज्याहुतीहुत्वा समित्सन्नहनं जयादि प्रतिपद्यते परिषे-
चनान्तं कृत्वात ऊर्द्ध्वं पैतृमेधिकमायवोदनप्राशनान्तान् परब्रह्मेत्याचक्षते ।
तान्न साधारणे श्मशाने प्रयुञ्जीत नानाचार्याय द्विजातीनामेव सन्तिष्ठते
ब्रह्ममेधो ब्रह्ममेधः ॥

No. 1235. भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्.

BHĀRADVĀJAPITRMEĀDHASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{3}{4} \times 1$ inches. Pages, 11. Lines, 6 on
a page. Character, Grantha. Condition, good. Appearance, old.

Begins on fol. 29a. The other works herein are Āpastamba-
pitṛmēdhapraśnabhāṣya 1a, Dattasiddhāntamañjarī 36a, Putrī-
karaṇamīmāṃsā 49a, Dattakacandrikā 89a.

This work is different from another of the same name described
under the last number, though the contents are similar.

Beginning :

अथातः पैतृमेधिकमनाहिताग्नेर्वक्ष्यते । मरणसंशये ब्रह्मविदामोति
परम् । भृगुर्वै वारुणिरित्येतावनुवाकौ ब्रह्मविदो दक्षिणे कर्णे जपति
इतरस्यायुषः प्राणसन्तन्विति.

End :

उद्वयं तरण्ये(णी)त्याभ्यामुपस्थाय दिनेश्वरम् ।
धातायुष्ट इत्युक्त्वा स्नानमन्यत्समम्भवेत् ॥

No. 1236. भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्.

BHĀRADVĀJAPITRMĒDHASŪTRAM.

Pages, 24. Lines, 15 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1197.

Copied for the library in 1895.

Incomplete.

No. 1237. आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPITRMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM.

Pages, 42. Lines, 24 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1198.

Contains 7 Pāṭalas. The commentary is said in the colophon to have been composed by Kapardisvāmin.

Beginning :

पैतृमेधिकं कर्म वक्ष्यते । पूर्वोक्तानि कर्माणि जीवतां पुरुषाणां
जातकर्मप्रभृतीनि नित्यनैमित्तिककाम्यश्राद्धप्रायश्चित्तानि उपनयनान्तानि
उभयं साधयन्ति । पुरुषसंस्काराश्च नित्यानि ब्रह्मचर्यान्तानि नित्यमनृण-
संस्तुतेः, तथा सोमान्तानि प्रजोत्पत्तिश्च । प्रायश्चित्तन्तु द्विविधं पुरुषा-
राधे कर्मापराधे च । तेन सर्वस्मृत्युक्तानि जीवताम् । अथेदानीं मृतस्य कर्मो-
च्यते । पुरुषाहुतिर्ह्यस्य प्रियतमेति विज्ञायते । आहिताग्नेर्मरणसंशये
दहनार्थमवकाशं जोषयते सेवतेऽध्वर्युः ।

End :

एतस्मिन्नेवाग्रावेतस्मिन्नेव दिवसे उपनयनान्तं कृत्वा द्वादशरात्रं व्रतं
चरित्वा वेदव्रतानि च . . . मिः परिसमाप्य तथैव जायया
. . . सुवर्णया सहाग्रीनाधाय व्रात्येन पशुना यजेत । गृहं गत्वा-
ग्रये कामायेष्टिं निर्वपेत् । अथ नैमित्तिककार्याणि कुर्यात् ।

इति सप्तमः पटलः ॥

Colophon :

इत्यापस्तम्बसूत्रभाष्ये कर्पदिस्वामिकृते पितृमेधप्रश्नः समाप्तः ॥

No. 1238. आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPITRMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM.

Pages, 95. Lines, 26 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1220.

Contains the commentary of Gārgya Gōpālayajvan on the Pitrmēdhasūtras for 5 Pāṭalas.

Beginning :

आपस्तम्बमृषिं वन्दे यत्प्रसादादमी वयम् ।

स्वर्गादिमोक्षपर्यन्तां वैदिकीं सिद्धिमाप्नुमः ॥

ग्रन्थोनालोच्य भाष्यादीन् गार्ग्यगोपालयज्वना ।

आपस्तम्बनिबद्धस्तु पितृमेधोऽनुवर्ण्यते ॥

इह तावद्भगवता सूत्रकारेण व्याख्यातानि वैतानिकानि भाष्या(गार्ह्या)णि च कर्माणि । अथातः पितृमेधिकं दहनं, पुरुषाहुतिर्य(र्ह्य)स्य प्रियतमेति विज्ञायते । अथेदानीं पितृमेधाख्यः पुरुषसंस्कारो व्याख्यायते—तस्योभयं प्रयोजनं पारलौकिकफलानुभवयोग्यतापत्तिः, कर्मोपयुक्तशरीरप्रतिपत्तिश्चेति । वदिष्यति चाचार्यः यत्तु श्मशानमुच्यते नानाकर्मणामेषोऽन्ते पुरुषसंस्कारो विधीयते । ततःपरमनन्तं फलं स्वर्गशब्दाच्छ्रूयत इति । तत्रैवं विवेको द्रष्टव्यः—

खननन्दहनन्त्याग इति या त्रिविधोच्यते ।

शरीरसंस्क्रिया सास्य परलोकजयावहा ॥

विधिश्श्मशानसंयुक्तो योऽन्यस्सञ्चयनादिकः ।

कर्मोपयुक्तदेहस्य प्रतिपत्त्यर्थ एव सः ॥ इति ॥

End :

अथैनमुपतिष्ठते पृथिवीं गच्छान्तरिक्षं गच्छेति । एनं मृतं जघनेन । चितिं ख(क)र्षादिसमानमासा(स्नाना)न्मृदा स्नातीत्येके व्याख्यातमेतत्सूत्र-

द्वयं ततः पूर्वोक्तकृतेन पशुमांसादिना सद्यः पक्वेन ब्राह्मणान्
भोजयेत् ॥

Colophon :

समाप्ता लोष्टचितिः ॥

इति श्रीगार्ग्यगोपालयज्वना विरचिते आपस्तम्बपितृमेधनिबन्धने
पञ्चमः पटलः ॥

आपस्तम्बपितृमेधनिबन्धनं समाप्तम् ॥

No. 1239. आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPITRMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM.

Pages, 56. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 1235.

The commentary of Gōpālayajvan; breaks off in the second
Paṭala. Same as the last. But the colophon on fol. 19a is
इति भारद्वाजसूत्रे प्रथमः पटलः.

No. 1240. आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPITRMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 130. Lines, 6
on a page. Character, Telugu. Condition, good. Appearance,
old.

Begins on fol. 1a. The other work herein is Suvāsiniprāyaś-
cittam 66a.

Contains 5 Paṭalas of the commentary of Gōpālayajvan.

Same as No. 1238.

No. 1241. पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्.
PITRMĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM :
SUDHĪVILŌCANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $20\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 367. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, old.

Complete in 5 Paṭalas or 15 Khaṇḍas.

By Vaidikasārvabhauma *alias* Veṅkaṭanātha, son of Śrīraṅgārya of Hāritagōtrā. In a colophon found in the MS. described under the next number the epithet मित्रतात is given to the author. It means the same as Tōlappar in Tamil.

Beginning :

विशालनेत्रं परिपूर्णगात्रं
सीताकळत्रं सुरवैरिशत्रुम् ।
जगत्पवित्रं परमार्थतत्त्वं
श्रीरामरत्नं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥
औदर्किकानर्थहरैरवश्यै-
राराध्यते यस्त्रिविधार्थकृत्यैः ।
पुंसे समस्तात्मभुवे नम(पुर)स्ता-
त्तमपरस्ताद्वसते नमस्तात् ॥
शिष्टानुशिष्टः पितृमेधसारं
प्रश्नं समाख्यां प्रथयन् समाख्याम् ।
व्याख्यानमाख्यातुमहं यतिप्ये
बुधा विधाध्वम्(इहाध्व)स्खलितं क्षमध्वम् ॥
प्रश्नः प्रसिद्धः पितृमेधसारः
कर्ता तथा वैदिकसार्वभौमः ।
सन्तोऽङ्गचकुर्वन्नलमागु(ग्र)हान्धै-
रन्ये(न्यैः)भजध्वं भविता विवेकः ॥

*

*

*

*

गृह्याणि भाष्याणि बहूनि बह्वीः

स्मृतीस्समीक्ष्य व्यधयी(धित)स्फुटार्थम् ।

प्रश्नं न तद्व्याकरणेऽतियत्नो

व्याख्यामिषात्साक्षिवचांसि वक्ष्ये ॥

कचिदत्र हि सूत्रार्थो वचनैः प्रतिपाद्यते ।

वचनार्थः कचित्सूत्रैरुभयार्थं कचिन्मया ॥

पितृमेधेषु सारोऽयं प्रश्नस्सारार्थनिर्णये ।

यत्सुधीलोचनं ख्यातं तद्व्याख्यानं विरच्यते ॥

अथातोऽवभृथेष्टिं वक्ष्यामः । अत्र मङ्गलाद्यनेकार्थपरत्वेऽप्यथशब्दस्या-
तश्शब्दशिरस्कत्वादानन्तर्यमेवार्थः ।

End :

“श्राद्धविघ्ने द्विजातीनामामश्राद्धं प्रकीर्तितम् ।

अमावास्यादिनियतं मासि संवत्सरादृते ॥”

इति हारीतः ॥ निर्गत(गद)व्याख्यानमेतत् ॥

द्विरुक्तिः समाप्तिं द्योतयति ॥ इति पञ्चमखण्डः ॥ पञ्चमपटलं
समाप्तम् ॥

Colophon :

इति हारीतकुलतिलकस्य सरस्वतीवल्लभापरनामधेयस्य श्रीरङ्गार्यपुत्रस्य
यजुर्निधेः(ः) श्रीवेङ्कट(ट)नाथस्य वैदिकसार्वभौमस्य कृतिषु पितृमेधसारप्रश्न-
व्याख्यानं समाप्तम् ॥

वेदोदितं स्वकं कर्म नित्यं कुर्यादतन्द्रितः ।

तद्धि कुर्वन्मयाशक्तिः[ः] प्राप्नोमि(ति)परमां गतिम् ॥

No. 1242. पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्.
 PITR̥MĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM :
 SUDHĪVILŌCANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 206. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, new.

The first volume of Sudhivilōcana containing Pāṭalas 1 and 2 fully and the 3rd Pāṭala incompletely. Same as the last, except that the initial stanzas are different from those of the last.

Beginning :

वागीश्वरं हयग्रीवं प्रणमामि सहस्रशः ।
 गङ्गाप्रवाहवद्यस्य स्मरणाद्वाग्विजृम्भते ॥
 स्फटिकोदकसङ्काशं रम्यं सिंहासनस्थितम् ।
 पद्मया सहितं नित्यं हयग्रीवं भजाम्यहम् ॥
 शुक्लां . शान्तये । यस्य द्वि . श्रेये ।

Colophon :

इति हारीतकुलतिलकस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य सर्व(र)स्वतीवल्लभापरनाम-
 धेयस्य मित्रतातस्य वैदिकसर्वभौमस्य कृतिषु पितृमेधसारप(प्र)श्नव्याख्याने
 द्वितीयः पटलः ॥ An index is given at the end.

No. 1243. पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्.
 PITR̥MĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM :
 SUDHĪVILŌCANAM.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 204. Lines, 8 on a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance, new.

The second volume commences about the 3rd Pāṭala and concludes with the 5th Pāṭala. Same as the last. There is an index at the end.

Colophon :

इति हारीतकुलतिलकस्य सरस्वतीवल्लभाचार्यपौत्रस्य श्रीरङ्गनाथार्य-
पुत्रस्य यजुर्निधेः श्रीवेङ्कटनाथस्य वैदिकसार्वभौमस्य कृतिषु पितृमेध-
सारप्रश्नव्याख्यानं समाप्तम् ॥

No. 1244. पितृमेधसारव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्.

PITRMĒDHASĀRAVYĀKHYĀNAM:
SUDHIVILŌCANAM.

Substance, pa'm-leafce, (Śrītāla). Size, $25\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Pages, 64.
Lines, 11 on a page. Character, Kanarese. Condition, slightly
injured. Appearance, old.

Breaks off in Prētakṛtyadravyaniyama. This MS. commences
with the stanza beginning with औदर्किक.

No 1245. पितृसंस्कारविषयः.

PITRSAMSKĀRAVIṢAYAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $14\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Pages, 218. Lines, 9 on
a page. Character, Grantha. Condition, injured. Appearance,
old. As the last 4 leaves are injured, no extract from the end is
given.

This work treats of the procedure relating to funeral rites.

Beginning :

महतां सेवया योऽर्थः पैत्रे संशीलितः पुरा ।

. . . . यत्तोऽयं क्रियतेऽधुना ॥

*

*

*

*

. . बन्धादीन् प्रौढानाञ्चैव सङ्ग्रहान् ।

ग्रन्थानालोक्य विविधाननुष्ठानं गरीयसाम् ॥

अकल्याणामपि प्रायः प्रयोगे पटुतासये ।

सन्दिग्धार्थप्रकाशाय सङ्क्षिप्यैषा प्रकाशयते ॥

कारिकास्त्वत्र लिख्यन्ते प्रायशः . . . दिताः ।
 सङ्गृह्य स्फुरणार्थाय नव्याः कचिदुदीरिताः ॥
 विना मूलप्रमाणेन न किञ्चिदपि वर्ण्यते ।
 तस्मादत्रोदितार्थेषु विसम्भः क्रियतां बुधैः ॥
 प्रेतं पितृन्(तृं)श्च निर्दिश्य भोज्यं यत्प्रियमात्मनः ।
 श्रद्धया दीयते यत्तु तच्छ्राद्धं परिकीर्तितम् ॥

विष्णुपुराणे

पूर्वाः क्रिया मध्यमाश्च तथा चैवापराः क्रियाः ।
 त्रिप्रकाराः क्रिया ह्येताः तासां भेदमिमं शृणु ॥

INDEX.

[NOTE.—The numbers refer to pages, and the names printed in *italics* are those of works that are described.]

	PAGE
Abhyudayapradā ...	752, 753
Ādhana	801
Ādhānakārikā	806
Ādhānaprayōga	777, 783, 807, 808, 809, 810, 838, 840
Ādipurāṇa	693
Aghasaṅgrahaḥ	877
Agnihōtram	758, 798
Agnihōtraprayōga	806
Agnihōtrarakṣāmaṇiḥ	752, 803, 804, 806
Agnihōtrarakṣāmaṇividyākhyā	752, 804
Agnihōtrasthālipākavi- dhiḥ	592
Agnisandhānam	687
Agniṣṭōmaprayōgaḥ	769, 781, 783, 822, 823, 824, 825, 827, 828, 829
Agniṣṭōmārabhṛthaprayōga.	823, 850
Āhnikam	890
Ahōbalabhaṭṭōpādhyāya.	779
Ahōbilasūri	778, 779
Ajātaśatru	674, 675, 676
Ājyavēkṣaṇalakṣaṇam	860
Amāvāsyāprasūtiśāntiḥ	860
Anantabhaṭṭa	672, 673
Ananta(kṛṣṇa)	741
Anantasōmayajin	804, 806
Anantavratanaṣṭadōraka- prāyaścittam	638
Āṇḍapillai	785, 788
Āṇḍhrapilla	785

	PAGE
<i>Aniṅgyam</i>	591, 592, 593, 594, 595, 680, 725, 727
<i>Aniṅgyavyākhyānam</i>	680
<i>Antapradīpikā</i>	595, 596
<i>Aparasūtram</i>	843
<i>Āpastamba</i>	765, 768, 778, 800, 815, 846, 850, 869, 871, 873, 878, 883, 889, 891, 897, 900
<i>Āpastambadharmaprasna.</i>	889, 890
<i>Āpastambadharmaprasna- vyākhyā</i>	892
<i>Āpastambadharmasūtram.</i>	890
<i>Āpastambadharmasūtra- vyākhyā</i>	891, 892, 893, 894
<i>Āpastambadharmavyā- khyā</i>	893, 894
<i>Āpastambagrhyam</i>	593
<i>Āpastambagrhyasūtram.</i>	666, 772, 869, 870, 871, 876
<i>Āpastambagrhyasūtra- bhāṣyam</i>	777, 871, 872
<i>Āpastambagrhyasūtra- kārikā</i>	876
<i>Āpastambagrhyaprayōga- dīpikā</i>	876, 877
<i>Āpastambakalpasūtra</i>	790
<i>Āpastambaparibhāṣāsū- tram</i>	773
<i>Āpastambaparibhāṣāsūtra- vyākhyā</i>	790, 791

	PAGE		PAGE
Āpastambaparihbhāṣā-		Āpastambaśrautasūtra-	
vyākhyā	791	vyākhyā	781,
Āpastambapitṛmēdhani-			783, 784, 785
bandhana	901	Āpastambaśrautasūtra-	
Āpastambapitṛmēdhapraś-		vyākhyānam	781
nabhāṣyam	878, 898,	Āpastambaśrautēṣṭiprayō-	
	899, 900, 901	gaḥ	769, 800
Āpastambapitṛmēdha ...	891	Āpastambaśulbasūtram ...	772
Āpastambapravarasūtram.	771	Āpastambasūtra ...	767, 771, 847
Āpastambapravarasūtra-		Āpastambasūtrabhāṣya ..	899
bhāṣyam	789	Āpastambasūtradīpikā ...	776
Āpastambaprayōgapradī-		Āpastambasūtradhvani-	
pikā	785	tārthakārikā	779, 780, 781
Āpastambaprayōgavṛtti.	770	Āpastambasūtraprayōga-	
Āpastambapūrvaprayō-		vṛttiḥ	788, 789
gaḥ	772	Āpastambasūtravṛttiḥ ...	774, 775,
Āpastambaśatadvayi-			776, 777, 779
vyākhyā	780	Āpastambōpākarmapra-	
Āpastambaśrāddhaprayō-		yōga	598
gaḥ	870	Āpiśali	603
Āpastambaśrautapṛayaś-		Āpiśaliśikṣā	602, 603
citta	797	Āpriyā	758, 798, 850
Āpastambaśrautapṛayaś-		Aptōryāmarṣecchandō-	
cittaśatadvayivyākhyā-		dēvatā	818
nam	794	Āraṇyādhānam	769, 851
Āpastambaśrautaprayō-		Āraṇyaka	713, 714
gaḥ	773, 798,	Āraṇyam	701
	799, 802, 803	Āraṇyaśamānam	714
Āpastambaśrautaprayōga-		Āraṇyaśamānasandhi ...	605
pradīpikā	788	Āraṇyaśamānasandhivyā-	
Āpastambaśrautasūtram.	765, 766, 767,	khyānam	715
	768, 769, 770,	Āraṇyaśikṣā	602, 603,
	771, 772, 774,		605, 606, 723
	785, 792, 802,	Āraṇyaśikṣāvyākhyāna ...	604, 606
	806, 815, 822,	Arghyavacanam	601
	823, 825, 830	Āruṇakēṭukacayanam ...	768, 834, 835
Āpastambaśrautasūtra-		Aśanihatapṛayaścitta ...	877
bhāṣyam	773	Āsaucaśaḍaśītiḥ	890
Āpastambaśrautabhāṣya-		Āsaucaśrūgrahatṛṇśac-	
vṛtti	774	chlokivyākhyā	877
Āpastambaśrautasūtra-		Aṣṭādhyayi	742
prayōgavṛtti	784	Āśvalāyana	637, 694,
Āpastambaśrautasūtra-			751, 758, 859
vṛttiḥ	776	Āśvalāyanabrahmatvam.	758, 798

INDEX.

iii

	PAGE
Āśvalāyanadīpikā ...	862
Āśvalāyanagṛhyakārikā ...	857, 859, 860
Āśvalāyanagṛhyaparīṣiṣṭam	855, 856, 857
Āśvalāyanagṛhyapradī-	
pikā	859, 860
Āśvalāyanagṛhyasūtram.	855, 856
Āśvalāyanaprayōgadīpikā.	757, 758
Āśvalāyanaprayōgamān-	
trāvalih	862
Āśvalāyanasmārtapradī-	
pikā	861
Āśvalāyanasrautaprayōga.	752, 758
Āśvalāyanasrautasūtram.	751,
	752, 754, 757
Āśvalāyanasrautasūtra-	
prayōgavṛtti	754, 756
Āśvalāyanasrautasūtra-	
vṛttiḥ	752
Āśvalāyanasūtram ...	752, 754, 757,
	758, 861, 862
Āśvalāyanasūtravṛtti ...	753
Āśvaśāstram	598
Āśvatthanārāyaṇapūjā ...	751
Āśvatthavivāha	880
Āśvatthōpanayanam	880
Āśvinasahasram	842, 854
Atharvaṇa	680
Atharvaṇaveda	637
Ātmaliṅgacānam	739
Ātrēya	723
Ātrēyasamṛtiḥ	881
Āturasannyāsavidhiḥ ...	897
Andgātraprayōgaḥ	844
Anśanasasamṛtiḥ	881
Arabharthatantram ...	758, 798, 849
Āvarṇadīpaḥ	598
Āvarṇi	591, 593, 596,
	599, 600, 601,
	725, 727
Āvarṇi	591, 593, 598,
	605, 608, 609,
	610, 725, 727
Āvarṇisavyākhyāna ...	609
Āvarṇivyākhyānam ...	726

	PAGE
Āvarṇivyākhyā	610
Āvarṇyādivarṇamālikā ...	601
Avēṣṭananāmāvali	595
Avēṣṭanapadāni	595, 611
Ayyāśāstri	802
Baṣkala	637, 694
Bhāgīrathi	672, 673
Bhaktapratīṣṭhāvidhiḥ ...	636
Bhāradvāja	677, 694,
	701, 723, 897
Bhāradvājapitṛmēdha-	
sūtram	897, 898, 899
Bhāradvājaśikṣā	602, 606
Bhāradvājaśikṣābhāṣyam.	679
Bhāradvājaśikṣāvyākhyā...	606, 679
Bhāradvājasūtram	593, 676, 677,
	678, 877, 901
Bhāskara	745, 795, 796
Bhāskaramīśra	780, 781
Bhaṭṭa Halāyudha	646, 647
Bhaṭṭa Kumārilaśvāmin.	859
Bhaṭṭarudra	774,
	775, 776, 777
Bhōjacampuvyākhyā	807
Bibliotheca Indica	774
Bindudvādasivratākalpaḥ	735
Black Yajurveda	687
Bōdhāyana	701, 883,
	886, 895, 896
Bōdhāyanadharmapraśna.	885
Bōdhāyanadharmasūtram.	883
Bōdhāyanadharmavyākhyā.	886
Bōdhāyanagṛhyasūtram ...	866
Bōdhāyanagṛhyatacchēṣaḥ.	866, 867
Bōdhāyanāparakārikā ...	896
Bōdhāyanaparibhāṣā ...	833, 866
Bōdhāyanapitṛmēdha-	
praśnaḥ	866
Bōdhāyanapitṛmēdha-	
praśnaḥ	895
Bōdhāyanapūrvaprayōgaḥ.	666

	PAGE		PAGE
Bōdhāyanōktadēvapūjāvi-		Dattakacandrikā ...	898
dhānam	877	Dattasiddhantamañjarī...	898
Brahmacārinārāyaṇabaliḥ.	877	Dēvamaniṣi	591,
Brahmamēdhaprayōgaḥ.	783		592, 594, 725
Brahmatvadīpikā	769, 848, 849	Dēvarājārya	828
Burnell	775	Dēvasvāmin	754, 757
		Dhanvin... ..	761, 762
Cakra	661, 662	Dharmapravṛtti	859
Campa	622	Dharmasāstraślōkaḥ ...	687
Carapavyūhaḥ	637, 638	Dharmasāstravacanāni ...	735
Caturdaśalakṣaṇi	893	Dharmasāstraviśayam ...	664
Catuścatvāriṃśatsaṃskā-		Dhūrtasvāmin	773,
rāni	769		774, 795, 796
Cayanānukramapikā	791, 837, 838	Dhāryāyapa	762
Cayanaprayōgaḥ	771, 830, 831	Dhāryāyapaḥyaparīśiṣṭam	865
Cayanōpasthānam	762, 836	Dhāryāyapaśrautasūtram.	760, 864
Chandas	629,	Dhāryāyapaśrautasūtrabhāṣyam	761
	638, 639, 640	Dhāryāyapasūtra	761, 879
Chandōgaśrautaprayōga-		Dṛgdrśyavivēkaḥ	739
pradīpikā	762		
Chandōgasūtradīpa	761	Ēkādaśottaraśatavākyagranthaḥ	739
Chandōnidarśanam	640	Ēkaślōki	739
Chandōnirṇayaḥ	641	Ēkācali	680
Chandōvicitiḥ	643		
Chandōvicitibhāṣyam	642, 646	Gaṇaśhōmaḥ	735
Chandōvicitisūtra	639, 642	Gaṇapatimantrabhēdaḥ.	717
Chandōvṛtti	647	Gaṅgadharaśācārya	695, 696
Chāyāpuruṣalakṣaṇam	593	Gārgya	900
Citkalāṣṭakam	739	Gautama	879, 881, 889
		Gautamadharmasūtram	879, 880,
Dadhyañjalihōma	636		881, 887, 888
Dakṣiṇāmūrti	598, 599	Gautamadharmasūtrabhāṣyam	882
Dantañjananaśāntiḥ	860	Gautamadharmasūtravyākhyā	872, 881
Darśapūrṇamāśaprayōgaḥ.	783,	Gautamasūtra	887
	800, 801, 802	Gautamasūtravyākhyā ...	882
Darśapūrṇamāśayājama-		Gāyatrīgānalakāṇam ...	635
nam	815	Gāyatrīśvaralakṣaṇam ...	636
Darśapūrṇamāśayājama-		Ghaṇṭīyajvan	752
prayōga... ..	846	Gōmahīṣyādījananaśāntiḥ.	860
Darśapūrṇamāśeṣṭihaut-		Gōpakanyāsūribhaṭṭa ...	685
ram	807, 843	Gōpāladeśikāhnikam ...	661
Darśaśrāddhaprayōgaḥ ...	687		

INDEX.

v

	PAGE
Gōpālayajvan (Gārgya) ...	900, 901
Gōvindasvāmin ...	886
Grahaṇasāntih ...	860
Grhyadīpikā ...	860
Grahanirṇaya ...	664
Grhyaratnam ...	878, 879
Grhyatātparyadarśanam.	872,
	873, 874, 875
Haradatta ...	746, 881, 882
Haradattācārya ...	790, 791,
	891, 892, 993
Hārīta ...	701
Hārītasmtih ...	881
Hantraśastrasūkta ...	840
Hōmakanyāpurasūrabhaṭṭa	681, 684
Hōtṛprayōga ...	842
Hrasvadiṅghapīntamātrālak-	
ṣaṇam ...	680
Indrākṣistōtram ...	593
Iṣṭihastṛam ...	666, 841, 842
Jaḍōpanayanam ...	877
Jaiminigrhyasūtram ...	862
Jaiminigrhyasūtrakārikā.	862, 863
Jaiminigrhyasūtravyākhyā	863
Jaṭālakṣaṇam ...	640, 649
Jaṭāmāṇih ...	603, 647
Jaṭāvalih ...	602, 648, 649
Jñānatārāvalih ...	739
Jyantiṣam ...	707
Jyēsthānakṣatraśāntih ...	860
Kadalīśāntih ...	860
Kākamaithūnaśāntih ...	860
Kārajñānam ...	616, 629
Kālanirṇayadīpikā ...	633

	PAGE
Kōlanirṇayasikṣā ...	602,
	606, 631, 632
Kāmakōṭidīkṣita... ..	803, 804
Kaṇvaśākha ...	672
Kapardikārikā ...	790
Kapardisvāmin ...	871,
	872, 873, 899
Kapila ...	723
Kapōtasāntih ...	860
Kāśika ...	713, 746
Kātyāyana ...	673, 728, 895
Kātyāyanamuni ...	672
Kātyāyanapīṛmēdhasūtram	894
Kātyāyanasarvānukrama-	
nīkāvṛttih ...	616
Kātyāyanasūtram ...	895
Kauhala ...	634
Kauhaliya ...	723
Kanhaliyaka ...	701
Kauhaliyasikṣā ...	602, 634
Kaupinapañcakam ...	739
Kauśika-Rāma ...	774
Kavikalpalata ...	598
Kēśava ...	797
Kēśavārya ...	720, 721, 722
Kēśaviyam ...	797
Khaḍīrācārya ...	864, 865
Khaḍīragrhyasūtram ...	793, 863, 864
Kratuprāyaścittam ...	818, 854, 855
Kriyāsvaralakṣaṇam ...	596
Kṛkalāśasāntih ...	877
Kṛṣṇa ...	629
Kṛṣṇayajurveda ...	596, 611, 631,
	652, 665, 671, 677,
	681, 683, 687, 713,
	715, 737, 740
Kṛṣṇayajurvedamantra-	
prāśnaḥ ...	593, 666
Kuhūśāntih ...	860
Kumārasvāmin ...	780, 781
Kuṇḍalācārikā ...	758, 798, 810
Kuśālavōpākhyānam ...	593
Kūśmāṇḍahōmakalpaḥ ...	594
Kūśmāṇḍahōmaprayōgaḥ.	735

	PAGE		PAGE
Lagadha	749, 750	Nādanusandhānapañcakam	739
Laghadha	750	Nāgadēva	672, 673, 697
Laghuvṛtti	615	Nāgapratisthā	877
Lakṣaṇānukramanikā ...	601	Nakṣatrēṣṭiprayōgaḥ ...	811
Lakṣaṇaratnam	596	Naparam	591, 593, 595, 652, 653, 654, 725, 727
Lakṣaṇaratnam Baiṭ ...	690	Naparataparam	651, 652, 655
Lakṣaṇaratnaparibhaṣā.	593	Naparataparavyākhyānam	656
Lakṣmī	723	Nāradaśikā	603, 656, 657
Lakṣmīkānta	691	Nārāyaṇa	699, 809, 861, 864
Lakṣmīkāntasikā	606, 690, 692	Nārāyaṇasōmāyajin ...	803, 804
Lakṣmīpatimaṅgalāṣṭakam	862	Nārāyaṇaṣṭōttaraśata-	
Lōmaśa	692	nāmastōtram	636, 889
Lōmaśaśikā	603, 692	Nārāyaṇavarman	889
Lōṣṭacayanam	835, 836	Navagrahamāṅgalāṣṭkam	862
		Navagrahārādbanākramah	638
Mahādhipati	608	Navagrahayaājūḥ	877
Mahānyāsa	638	Niruktam	747, 748, 749
Mahāpurnśalakṣaṇam ...	739	Nityaśōḍaśikātantram ...	798
Mahāvalābhit	815, 852	Nṛsimha	862
Mahāvratam	768	Nṛsimhastutiḥ	739
Mahōtpātaśantiḥ	860	Nṛsimhayaajvan	778, 779
Mairāvaṇacaritram	593	Nyāyagranthaḥ	893
Maitrāvaruṇaprayōgaḥ ...	815, 847		
Mallayārya	711	Paḍadarpaṇam	710, 711
Mallayārya, Pogala	711	Paḍakārikāratnamālā ...	657, 659
Mañcanācārya	757, 758	Paḍārthaprakāśiḥ	673
Mañcibhaṭṭa	720, 722, 723	Paḍasaṅkhyā	660
Maṇḍuka	637	Padmākṣatulasīmālika-	
Maniṣāpañcakam	739	pratiṣṭhā	636
Mantradēvatāprakāśika...	717	Paḍinanābha	712
Mārkaṇḍēyapūja	877	Paḍmatantram	619
Maskarin	882	Paitṛmēdhikaprayōgaḥ ...	593
Mayāpañcakam	739	Pañcasamśkāraṇiṣaya-	
Māyavivaraṇam	739	saṅgrahaḥ	619
Mēghamālāmāñjari	877	Pañcaratnamālikāvyākhyā	739
Mitākṣarā	881, 882	Pāṇini	701, 716
Mitrātāta	902, 904	Pāṇinīya	742, 743
Mṛtyulaṅgūlamantraḥ	593	Pāṇinīyaśikṣā	681, 682, 717
Mṛtyuñjayamantraḥ	860	Paramārthasārasaṅgrahaḥ	739
Muktiśvarācārya	632, 633	Parāśarasamṛtiḥ	664
Mūlaslēśaśantiḥ	860		

	PAGE		PAGE
Pari	661	Pratyāṅgirakavacam ...	751
Parīśikṣa	663	Prāyaścittasātaadvayī ...	763, 791, 792, 793, 794, 796
Parīśikṣāṭikā	661	Prāyaścittasātaadvayī- vyākhyāna	792, 793, 794
Parīśikṣavyākhyānam ...	663	Prayōgacandrikā ...	886
Paṛśadavṛtti	620	Prayōgapaddhatiḥ ...	890
Paṛśadavyākhyā ...	624	Prayōgapradīpikā ...	796
Pārvatīpariṇayam ...	598	Prayōgaratnamālā ...	897
Paśubandha	801	Prōtakṛtyadvayanyiyama.	908
Paśubandhakārikā ...	807, 812	Punassaṃskārānukra- manikā	735
Paśubandhaprayōgaḥ ...	783, 801, 807, 812, 813, 814	Parāṇaślōkaḥ	836
Paśuhautra	801	Puruṣasūktahōmaḥ ...	877
Paśumaitrāvaruṇa ...	801	Puruṣōttamabhaṭṭa ...	828
Patañjali	745	Pūrvōttarōbhayaḍirgha- padapaṅkti	601
Puṇḍarikahautram ...	840	Pūrvōttarōbhayaḍirghī ...	596, 651, 663, 664
Paurṇamāsitantra ...	850	Putrasvikaraṇaprayōga...	862
Phīṣūtra	742, 743	Putrikaraṇamimāṃsa ...	898
Phuḷlasūtram	674, 675, 676	Puttūr	706
Phuḷlasūtrabhāṣyam ...	675		
Piṇḍapitṛyajñāḥ ...	772, 815	Raghuvaṃśam	651
Piṇḍapitṛyajñaprayōgaḥ.	815	Rajasvalāśantiḥ	860
Piṅgala	647	Rajendra Lala Mitra ...	617
Piṅgalācārya	702	Rāma	661
Piṅgalanaga	643, 644, 646	Rāmabhadra	745
Pitṛmēdhapraśna ...	899	Rāmacandrādhvarindra.	831, 834
Pitṛmēdhaprayōgaratna- mālā	866, 896	Rāmacandradikṣita ...	804, 806
Pitṛmēdhasārapraśna- vyākhyānam	902, 903, 904, 905	Rāmaliṅga	869
Pitṛsaṃskāraviśayaḥ ...	905	Rāmasahasraṇāmāvaliḥ.	638
Plutānūsāsanam ...	596, 674	Rāmasētu	631
Plutasaṅgrahaḥ	674	Rāmasvāmi	805
Plutaśikṣā	601	Rāmējavan	745
Prāṇāgnihōtrēṣṭiḥ ...	816	Rasarañjanam	877
Pralīhārasūtram ...	763, 764	Rasārṇavasudhākara ...	598
Pratīśakhya	671, 672, 673	Ratnatrayaparikṣā ...	592
Pratīśakhyam (Yajus) ...	664, 665, 666	Rāvaṇabhīṣ	595, 603, 687, 688, 689
Pratīśakhyabhāṣyam (Śuklayajus)	672	Report on a search for Sanskrit and Tamil MSS.	863, 868, 876, 894
Pratīśakhyasūtrabhāṣya	673		
Pratīśakhyavivarṇam ...	595,		
	668, 669, 670		
Pratīśakhyavyākhyānam.	606, 666, 671		

	PAGE		PAGE
R̥g Vēda	611, 617, 627, 637, 640, 641, 660, 680, 708, 709, 728, 751	Sāmatantrasūtra... ..	739
R̥gv̥dalakṣaṇam	627	Sāmatantrasūtrabhāṣyam.	635, 729, 730
R̥gv̥dānukramanīkā	619, 629, 630, 631	Sāma Vēda	635, 637, 656, 674, 680, 692, 730, 731, 847
R̥gv̥daparibhāṣā	616, 628, 629	Śambhu	701, 723
R̥gv̥edaprātisākhyaṃ	616	Śambhuśikṣā	602, 715, 716,
R̥gv̥edāraṇānukramanīkā.	840	Saṃhitāsamānam	591, 593, 710, 725, 727
R̥gyidhānam	624, 626, 627	Samudrāla	778, 779
R̥kprātisākhyaṃ	616, 618, 619, 622	Sandhyāvandanabhāṣya.	601, 874
R̥kprātisākhyaṃvṛttivyā- khyā	621	Śaṅkarācārya	657, 659
R̥kprātisākhyaṃvyākhyā	620, 621,	Śaṅkarānandatīrtha	778
R̥ṣidēvatāchandōnāman.	519	Śaṅkha	694
Rudraskanda	864	Śaṅkhyāyana	759
Śabdarūpavaliḥ	862	Śaṅkhyāyanasārautasūtram.	759, 760
Sadantajananaśāntiḥ	860	Śaṅkhyāyani	637
Sadāśivāryā	739	Śaṅkirpaśaṅgrahaḥ	876
Śaḍguru	728	Sannyāśavidhiḥ	672
Śaḍgurubhāṣyam	729	Saptadēvasyatvacittādi.	601
Śaḍgurusiṣya	752, 753	Saptalakṣaṇam	717, 725, 726
Śaḍvimsatisūtram	591, 593, 595, 601, 718, 719, 720	Saptalakṣaṇasamjñādi	601
Śaiśira	694	Saptasvaram	629, 724, 725
Śākala	637, 857	Saptasvaralakṣaṇam	595
Śākalācārya	858	Sarasvatīvallabha	903, 904, 905
Śākalakārika	859	Sarpabali prayōga	592
Śākalya	694	Sarpaśāntiḥ	877
Śākhāśamānam	593, 601, 712, 713, 714	Sarvalakṣaṇavēdapāṭha- phalam	596
Śākhāśamānavyākhyānam	714	Sarvānukramanī	728
Śālihōtrīyam	598	Sarvānukramanīvṛttiḥ	727, 728
Śamānam	593, 598, 629, 709, 710, 712	Sarvaprāptihāptōryāmam	764
Śamānasandhi	595, 651, 709, 710, 711	Sarvasammata	701
Śamānasandhivyākhyānam	711	Sarvasammataśikṣā	606, 680, 720, 721, 723
Śamānaśikṣā	708, 709	Sarvasammataśikṣāviva- raṇam	723
Śāmaparibhāṣā	730	Sarvatōmukhaprayōgaṣi- cchandōdevatā	818
		Sarvatōmukhāptōryāmāṣi- cchandōdevatā	853
		Sarvav̥dapāṭhaphalam	724
		Ṣaṣṭipūrtiśāntiḥ	877
		Śatadvayī	672
		Śatadvayīvyākhyā	672

	PAGE
<i>Śaṭhyāyanaśūtram</i> ...	777, 868, 869
<i>Śaunakācārya</i> ...	694
<i>Śaunakiyam</i> ...	624, 626, 627
<i>Śaunakiyapṛatīśākhyā</i> ...	620, 621
<i>Śaurisūri</i> ...	655
<i>Sautrāmāṇiprayōgaḥ</i> ...	709, 816, 817
<i>Sāvitram</i> ...	758, 798, 837
<i>Śeṣādrijaṭavallabha</i> ...	707
<i>Śeṣagiri Śāstri, M.</i> ...	774, 790, 863, 868, 876, 894
<i>Śeṣa Nārāyaṇa</i> ...	653, 654
<i>Śeṣu Upādhyāya (Nyamāna)</i> ...	814
<i>Siddhānta</i> ...	701
<i>Siddhāntakaumudī</i> ...	743
<i>Siddhāntalakṣaṇam</i> ...	733
<i>Siddhāntasikṣā</i> ...	593
	602, 680, 731, 732, 733, 734
<i>Siddhāntasikṣavyākhyā.</i> ...	602
<i>Siddhasādhyaśiddhāri-</i> <i>koṣṭhoddharaḥ</i> ...	717
<i>Siddhivināyakaṇḍa (Skānda)</i> ...	818
<i>Śikṣā</i> ...	717
<i>Śikṣā (Pāṇinīyā)</i> ...	716
<i>Śikṣāśāstram</i> ...	629
<i>Śilpāśāstram</i> ...	877
<i>Sīmāhānuvākāḥ</i> ...	735, 736
<i>Sīmāhānuvākavyākhyā</i> ...	736, 737
<i>Sinivalīstutiḥ</i> ...	860
<i>Śisūpalavadham</i> ...	651
<i>Itārāma</i> ...	665
<i>Śithilīśantiḥ</i> ...	860
<i>Śivohampañcakam</i> ...	739
<i>Śivōtkarṣasākṣipañcakam.</i> ...	739
<i>Śivōtkarṣasatakam</i> ...	739
<i>Smṛtapradīpikā</i> ...	862
<i>Smṛticandrikā</i> ...	893
<i>Smṛticūḍāmaṇisaṅgrahaḥ.</i> ...	878
<i>Smṛtinuktāphalam</i> ...	595
<i>Smṛtivacanāni</i> ...	860
<i>Śoḍaśōpacāraavidhiḥ</i> ...	862
<i>Sōmahautram</i> ...	777, 838, 839
<i>Sōmahautraprayōgaḥ</i> ...	839, 840,
<i>Sōmakārikā</i> ...	807

	PAGE
<i>Sōmaprayōga</i> ...	818, 820
<i>Sōmaudyāttram</i> ...	843
<i>Sōmayāgaprayōga</i> ...	769
<i>Sōpanapañcakam</i> ...	739
<i>Śraddhabrahmaṇādinīyamah.</i> ...	860
<i>Śrautaprayāścitta</i> ...	769
<i>Śrautaprayōgaḥ</i> ...	758
<i>Śrautasūtra</i> ...	850
<i>Śricūrṇapratīṣṭhavidhiḥ.</i> ...	636
<i>Śrinivāsa</i> ...	741, 863
<i>Śrinivāsādhvarīndra</i> ...	732, 734
<i>Śrinivāsadikṣita</i> ...	733
<i>Śrinivāsamakṣin (Catuṣkula).</i> ...	731, 732, 733
<i>Śrīraṅgārya</i> ...	902, 903, 905
<i>Śrīvatsāṅka</i> ...	591, 592, 594, 725
<i>Subrahmaṇyastōtram</i> ...	687
<i>Sudarśanācārya</i> ...	872, 873, 874, 876
<i>Sudarśanahōmavidhiḥ</i> ...	636,
<i>Sudhivilōcanam</i> ...	902, 903, 904, 905
<i>Śuklayajurveda</i> ...	672
<i>Sumaṅgalā</i> ...	672
<i>Sūrāvadhāni</i> ...	678, 679, 707, 708
<i>Sūridēva</i> ...	720, 721, 722
<i>Sūriarāyaṇa</i> ...	681, 684
<i>Sūryadēva</i> ...	720
<i>Sūryanārāyaṇa</i> ...	685, 706
<i>Sūryasōmōparāgavidhānam.</i> ...	783
<i>Sūtradīpikā</i> ...	774, 775, 776
<i>Suvasinīprayaścittam</i> ...	901
<i>Svānubhūtiḥ</i> ...	739
<i>Svapnādhyāya</i> ...	893
<i>Svarabhaktiḥ</i> ...	739, 740
<i>Svaramañjarī</i> ...	744
<i>Svarapañcāśat</i> ...	601, 605, 737, 738, 739
<i>Svarapañcāśadvyākhyānam.</i> ...	737, 738
<i>Svarasāṅkhyā</i> ...	593
<i>Svarasiddhāntacandrikā.</i> ...	741, 742, 745
<i>Svaraśikṣā</i> ...	608, 740, 746
<i>Svaraśṭakam</i> ...	596, 746

	PAGE		PAGE
Svarṇagaurivrata (Skānda).	818	Ulūkaśāntiḥ	877
Svātmaprakāśikā ...	739	Umāmahēśvarapūja ...	842
Svayāṃprakāśayati ...	779	Upanayanamaṅgalāṣṭakam.	862
		Utpalaśāntiḥ	860
		Uvāta	620, 622
Taittiriya-Āraṇyaka ...	604		
Taittiriya	715	Vaidikābharaṇam ...	671
Taittiriyaśākhā ...	745	Vaidikasārvabhauma !...	878, 879,
Taittiriyaśākhā	674, 742, 776		902, 903, 904, 905
Taittiriyaśāhita ...	591, 597	Vaidikavijayadhvajah ...	592
Taittiriya-Yajur-Vēda ...	691	Vaidyanāthabhaṭṭa ...	690
Tālavṛntanivāsin ...	754, 757, 762,	Vaikhānasadharmasūtram.	867, 894
	763, 784, 785,	Vaikhānasagrhyasūtram...	867
	786, 788, 789	Vaikhānasapravarasūtram.	867, 868
Taparam	591, 593, 595,	Vaiśvadēvaividhiḥ ...	627,
	598, 652, 654,		735, 758, 798
	725, 727	Vājapēyasāmāni ...	843, 847
Tarkasaṅgraha	875	Vājasaneyasāhita ...	659
Tarkasaṅgrahaparibāṣa ...	875	Valmiki	701
Tarkasaṅgrahavākyaṛtha-		Valmikiśūtram	680
nirukti	875	Varamaṅgalāṣṭakam ...	860
Tattvapitṭhadaśakam ...	739	Vāraruca	667
Thadhakārasūtram ...	596	Varnakramalakṣaṇam ...	601
Thakāradhakārasūtram ...	650	Vasiṣṭha	701
Tolappar	902	Vasiṣṭhaśikṣā	602, 692, 693
Tribhāṣyaratnam...	595, 606,	Vasudēvadikṣita	807, 812, 821
	666, 667, 668,	Vaśyaprayōgaḥ	798
	669, 670	Vātsya	694
Trikaṇḍimaṇḍana ...	780, 781	Vayustutivyaḥkhyānam ...	619
Trikrāmalakṣaṇam ...	596, 650	Vēdacchandasa	629
Trikrāmam	601	Vēdalakṣaṇam	707
Tripuṇḍraavidhiḥ ...	592	Vēdalakṣaṇānukramanikā.	700
		Vēdalakṣaṇaprasaṃsa ...	605
Uccasvaranirṇayah *	596, 612	Vēdalakṣaṇaviśayakam ...	591
Uccasvarasamuccayah ...	613	Vēdamitra	622
Uccōdarkavyākhyānam ...	614	Vidāṅgacchandassūtram...	702
Uccōdarki	592, 595,	Vidāṅgajyautiṣam ...	629,
	613, 614, 615		749, 750
Uccōdarkiṭikā	606	Vēdaṅganaighantuka ...	749
Udakaśāntimantraḥ ...	719	Vēdāntaḍḍimab	739
Ujḡvalā	891,	Vidārthadīpikā	727, 728
	892, 893, 894	Vidatāiṣasam	705,
			706, 707, 708

I N D E X .

xi

	PAGE		PAGE
Vēlimakanya	678	Vyāsaśikṣāvivarāṇam ...	706, 707, 708
Vēlimikanya	708	Vyāsaśmṛtiḥ	881
Vēlmikanya	708, 707		
Vēṅkaṭādhvarin	802	Whish, C. W.	731
Vēṅkaṭānātha	902,	White Yajurvēda	658, 672
	903, 904, 905		
Vēṅkaṭasubban	731		
Vēṅkaṭāvadhāni	718	Yadavaprakāśaḥ	639,
Vēṅkaṭeśa	792, 793, 794		643, 644, 646
Vēṭalapāṇcavimśatikathā.	877	Yajñakartavyatāvidhiḥ ...	766
Vikṛtikaumudī	640, 693	Yajña-Nārāyaṇa	697
	694, 695, 696	Yajñavalkyamuni	672
Vikṛtivalī	627, 693, 695	Yajñavidhiḥ	818, 852
Vikṛtivalīvyākhyā	695	Yajñikasarvasva	779
Vilāṅghyam	591, 593, 595	Yajñōpavitāvidhiḥ	593, 766
	598, 629, 651,	Yajuh-Pratiśākhyā	606
	696, 697, 698,	Yajurvēda	602,
	699, 700, 725, 727		608, 637, 657,
Vilāṅghyavyākhyānam ...	700		661, 667, 674,
Visarjanīyōttaraśakāra-			680, 692, 696, 718
parah	593	Yajurvēdabrāhmaṇam ...	877
Viṣṇumitra	622	Yajurvēdamantrapraśnaḥ.	672
Viṣṇupurāṇa	906	Yājuṣabhiḥ, aṇam	661, 662
Viṣṇusahasranāmabhāṣya.	889	Yajussamhita	709, 725
Viṣṇosmṛtiḥ	881	Yajuśśrantaprayōgaḥ ...	672
Vr̥ṣōtsarjanam	877	Yajyasamjña	595
Vṛttikāra	757, 758, 859	Yakāraśyōkāraprāptiḥ ...	601
Vyadhikarāṇadharmā-		Yamunāpūjā	638
vacchinnābhāvavivṛtiḥ.	893	Yamaśmṛtiḥ	881
Vyāla	703	Yanādēśadīrgha	601
Vyālaśikṣā	602, 702, 703	Yōgatattvadīpikā	739
Vyāli	694, 696	Yōhibhāṣyam	601, 685
Vyāliśikṣā	602, 703, 704	Yōhilakṣaṇam	687
Vyāsa	637, 701, 723	Yōhiprāptiḥ	595, 606
Vyāsaśikṣā	603, 606,		681, 682, 684,
	704, 705, 706,		685, 686
	707, 708	Yōhiprāptibhāṣyam ...	595, 603, 686
		Yōhiprāptilakṣaṇam ...	680
Vyāsaśikṣāvyākhyānam ...	705, 707, 703	Yōhiprāptiśikṣā	606, 468

FEB 26 1975

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Z
6621
M186S3
1912
v.2

Madras, India. Government
Oriental Manuscript Library
A descriptive catalogue
of the Sanskrit manuscripts

